

From the Library of
Professor William Henry Green
Bequeathed by him to
the Library of
Princeton Theological Seminary

NOV 11 2001

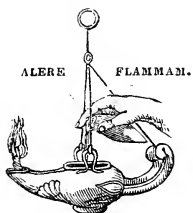

ÐA HALGAN GODSPEL

ON ENGLISC.

PRINTED BY
RICHARD AND JOHN E. TAYLOR,
RED LION COURT, FLEET STREET.

ÐA HALGAN GODSPEL
ON ENGLISC.

THE ANGLO-SAXON VERSION
OF
THE HOLY GOSPELS,

EDITED FROM THE ORIGINAL MANUSCRIPTS,

BY
BENJAMIN THORPE, F.S.A.

LONDON:
J. G. F. AND J. RIVINGTON, ST. PAUL'S CHURCHYARD,
AND WATERLOO PLACE;
AND
J. H. PARKER, OXFORD.

MDCCCXLII.

PREFACE.

TO DR. MATTHEW PARKER, Archbishop of Canterbury, the preserver of our Saxon manuscripts and restorer of Saxon learning, we owe the first edition of the Anglo-Saxon version of the four Gospels*. The second edition is that of DR. MARSHALL †, Rector of Lincoln College, Oxford, accompanying the Gothic version, as given by Francis Junius. With respect to the text of these editions, that of Parker's may be regarded as a faithful impression of a late manuscript ‡, showing the tongue in its decline, and when rapidly verging towards that state of barbarism into which it sank about the beginning of the twelfth century. Marshall's edition exhibits an earlier, though, perhaps, not a purer text, which the singularly unfortunate idea of its editor, of supplying the omissions of the Saxon version, sometimes (and not always grammatically) by his own words, and at others, from the old Northumbrian glosses §, has, moreover, greatly contributed to vitiate.

* In small quarto, printed at London in 1571, with a dedication to Queen Elizabeth, by Foxe, the martyrologist.

† In quarto, printed at Dordrecht in 1665. Some copies bear on the title-page "Amstelædami, A° 1684."

‡ Apparently Bodl. No. 441.

§ MS. Cott. Nero D. 4. and Gl. Rushw. MS. Bodl.

These works having become extremely scarce, it was thought that a new edition of THE EARLIEST ENGLISH VERSION OF THE GOSPELS, free from the objections above mentioned, and in form more convenient than the preceding ones, even though without pretension to the character of critical, would not be unacceptable at a time, when our old language and literature were gradually emerging from the state of neglect in which they long had lain, in the birthland of Beda, of Alcuine, of Ælfred, and of Ælfric.

The basis of the present text is the Cod. Bibl. Pub. Cant. li. 2. 11, collated with Cod. C.C.C.C. S. 4. 140. In doubtful cases Cod. Bodl. 441. and Cod. Cott. Otho, C. 1. have also been consulted.

The monkish character has been rejected, with the exception of the Ð, þ, ð, þ (Th, th), which might advantageously have been retained in our modern tongue. The accent, or rather mark indicating a long syllable, will be found, as in the manuscripts, rather capriciously applied. In the division of syllables I have deemed it more advisable to separate the servile portion of a word from its root, than to follow the rules of modern English or German orthography. The punctuation, as far as the different genius of the two languages, or occasional variations of translation admit, is conformable to that of the authorized English version.

ÐÆT GODSPEL

ÆFTER MATHEUS GERECEDNYSSE.

I. HER is on cneorisse bōc Hælendes Cristes, Dauides suna, Abrahames suna. Soðlice Abraham gestrynde 2 Isáac; Isáac gestrynde Iacob; Iacob gestrynde Iudam and his gebroðra; Iudas gestrynde Phares and Zaram 3 of þam wife þe wæs genemned Thamar; Phares gestrynde Esrom; Esrom gestrynde Aram; Aram gestrynde 4 Aminadab; Aminadab gestrynde Nááson; Nááson gestrynde Salmiōn; Salmon gestrynde Booz of þam wife 5 Rááb; Booz gestrynde Obeth of þam wife Ruth; Obeth gestrynde Iesse; Iesse gestrynde þone cyning Daud; 6 Daud cyning gestrynde Salomon of þam wife þe wæs Urias wif; Salomon gestrynde Roboam; Roboas ge- 7 strynde Abíam; Abía gestrynde Asa; Asah gestrynde 8 Iosaphath; Iosaphath gestrynde Ioram; Ioras gestrynde Ozíam; Ozías gestrynde Ioatham; Ioatham gestrynde 9 Achaz; Achas gestrynde Ezechiam; Ezechias gestrynde 10 Mannasen; Mannases gestrynde Amon; Amon gestrynde Iosíam; Iosías gestrynde Iechoniám and his ge- 11 broðru, on Babilonis geleorednesse: and æfter Babilo- 12 nis geleorednesse, Iechoniás gestrynde Salathiel; Salathiel gestrynde Zorobabel; Zorobabel gestrynde Abiud; 13

MATHEUS II.

Abiud gestrynde Eliachim; Eliachim gestrynde Azor;
 14 Azor gestrynde Sadoc; Sadoc gestrynde Achim; Achim
 15 gestrynde Eliud; Eliud gestrynde Eleazar; Eleazar
 16 gestrynde Mathan; Mathan gestrynde Iacob; Iacob
 gestrynde Ioseph, Marian wer, of þære wæs acenned se
 17 Hælend, þe is genemned Crist. Eornostlice ealle cneo-
 ressa fram Abrahamæ oð Daudid synd feowertyne cneo-
 ressa; and fram Dauide oð Babilonis geleorednesse, feo-
 wertyne cneoressa; and fram Babilonis geleorednesse
 oð Crist, feowertyne cneoressa.

DYS GODSPEL GEBYRÆÐ ON MYDE-WYNTRES MÆSSE-ÆFEN.

18 Soðlice þus wæs Cristes cneores: Ða þæs Hælendes
 moder Maria wæs Iosepe beweddod, ær hi to-somne
 becomon, heo wæs gemét on innoðe hæbbende of þam
 19 Halgan Gaste. Soðlice Iosep hyre wer, ða he wæs riht-
 wis, and nolde hig gewidmærsian, he wolde hig digelice
 20 forlætan. Him þa soðlice þas þing þencendum, Drihtnes
 engel on swefnum ætywde, and him to cwæð: Iosep,
 Daudes sunu, nelle þu ondrædan Marian þine gemæc-
 can to onfonne: þæt on hyre acenned ys, hyt ys of þam
 21 Halgan Gaste: witodlice heo cenð sunu, and þu nemst
 hys naman HÆLEND: he soðlice hys folc hál gedeð fram
 22 hyra synnum. Soðlice eal þis wæs geworden, þæt ge-
 fylled wære þæt fram Drihtne gecweden wæs þurh þone
 23 witegan: Soðlice seo fæmne hæfð on innoðe, and heo
 cenð sunu, and hi nemnað his naman Emanuhel, þæt ys
 24 gereht on ure geþeode, God mid us. Ða aras Iosep of
 swefne, and dyde swa Drihtnes engel him bebed, and
 25 he onfeng his gemæccan: and he ne grette hi [oð
 þæt] heo cende hyre frum-cennedan sunu; and nemde
 hys naman HÆLEND.

DYS SCEAL ON TWELFTAN DÆG.

II. Eornostlice þa se Hælend acenned wæs on Iudei-
 scre Bethléém, on þæs cyninges dagum Herodes, þa co-

mon þa tungol-witegan fram east-dæle to Hierusalem, and cwædon: Hwær ys se Iudea cyning þe acenned 2 ys? soðlice we gesawon hys steorran on east-dæle, and we comon us him to geeaðmedenne. Ða Herodes þæt 3 gehyrde, þa wearð he gedrefed, and eal Hierosolim-waru mid him. And þa gegaderode Herodes ealle ealdras þæra 4 sacerda, and þæs folces writeras, and acsode hwær Crist acenned wære. Ða sædon hig him, On Iudeiscre Bethléém: 5 witodlice þus is awriten þurh þone witegan, And þu 6 Bethléém, Iudea-land, witodlice ne eart þu læst on Iudea ealdrum: of þe forð-gæð se here-toga, se þe recð min folc Israhel. Herodes þa clypode on sunder-spræce ða 7 tungel-witegan, and befran hig georne, hwænne se steorra hym æteowde. And he asende hig to Bethléém, and þus 8 cwæð: Farað, and acsiað geornlice be þam cilde; and þonne ge hyt gemetað, cypað eft me, þæt ic cume, and me to him gebidde. Ða hi þæt gebod gehyrdon, þa fer- 9 don hig; and soðlice se steorra, þe hi on east-dæle gesawon, him beforan ferde, oð he stod ofer þær þæt cild wæs. Soðlice þa ða tungel-witegan þone steorran gesawon, hig 10 fægenodon swyðe myclum gefean; and gangende in to 11 þam huse, hi gemetton þæt cild mid Marián hys meder, and hig aþenedon hig, and hi to him gebædon; and hi ún-tyndon hyra gold-hordas, and him lác brohton; þæt wæs gold, and racels, and myrre. And hig afengon andsware 12 on swefnum, þæt hi eft to Herode ne hwyrfdon, ac hi on oðerne weg on hyra ríce ferdon.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON CILDA MÆSSE DÆG.

Ða hig þa ferdon, þa ætywde Drihtnes engel Iosepe on 13 swefnum, and þus cwæð: Aris, and nim þæt cild and his moder, and fleoh on Ægypta-land, and beo þær oð þæt ic þe secge: toward ys þæt Herodes secð þæt cild to forspillenne. He aras þá, and nam þæt cild and his moder 14 on niht, and ferde on Ægyptum; and wæs þær oð He- 15

MATHEUS III.

rodes forð-sið ; þæt wære gefylled þæt ðe fram Drihtne
gecweden wæs þurh þone witegan, Of Ægyptum ic
16 minne sunu geclypode. Ða wæs Herodes swyðe gebolg-
en, forþam þe he bepæht wæs fram þam tungel-witegum ;
and he asende þa, and ofsloh ealle þa cild þe on Bethléém
wæron, and on eallum hyre gemærum, fram twy-wintrum
cilde and binnan þam ; æfter þære tíde þe he geacsode
17 fram þam tungel-witegum. Ða wæs gefylled þæt ge-
18 cweden wæs þurh Hieremíam þone witegan, Stefn wæs
on hehnysse gehyred, wop, and mycel þoterung, Rachel
weop hyre bearn, and heo nolde beon gefrefrod, forþam
þe hi næron.

ÐYS SCEAL ON TWELFTAN ÆFEN.

19 Soðlice þa Herodes wæs forð-faren, witodlice on swefne
20 Drihtnes engel ætywde Iosepe on Ægyptum, and þus
cwæð : Aris and nim þæt cild and his moder, and far on
Israhela-land : nu synd forð-farene ðe þæs cildes sawle
21 sohton. He arás þa, and onfeng þæt cild and his moder,
22 and com on Israhela-land. Ða he gehyrde þæt Arche-
laus rixode on Iudea-þeode, for þæne Herodem, he on-
dred þyder to faranne : and on swefnum gemyngod, he
23 ferde on Galileisce dælas : and he com þa, and eardode
on þære ceastre þe ys genemned Nazareth ; þæt wære
gefwylled þæt gecweden wæs þurh þone witegan, Forþam
þe he Nazarenisc byð genemned.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE ÐRYDDAN WUCAN ÆR MYDDAN-WINTR.

III. On þam dagum com Iohannes se Fulluhtere, and
2 bodode on þam westene Iudéæ, and cwæð : Doð dæd-
3 bote : soðlice genealæceð heofena rice. Ðis ys sé be þam
þe gecweden ys þurh Esaiam þone witegan, Clypiendes
stefn wæs on westene, Gegearwiað Dryhtnes weg, doð
4 his sipas rihte. Se Iohannes witodlice hæfde reaf of
olfenda hærum, and fellenne gyrdel ymbe hys lendenu ;

and hys mete wæs gærstapan and wudu-hunig. Ða ferde 5
to him Hierosolim-waru, and eal Iudea-þeod, and eal þæt
ríce wið-geondan Iordanen ; and hi wæron gefullode on 6
Iordane fram hym, and hi andetton heora synna. Soðlice 7
þa he geseah manega þæra sunder-halgena and þæra
rihtwisendra to his fulluhte cumende, he cwæð to hym :
Lá næddrena cyn, hwa geswutelode eow to fleonne fram
þam towardan yrre ? Eornostlice ðoð medemne wæstm 8
þære dæd-bote ; and ne cwepað betweox eow, We hab- 9
bað Abraham us to fæder ; soðlice ic secge eow, Ðæt
God ys swa mihtig, þæt he mæg of þysum stanum awec-
can Abrahames bearn. Eallunga ys seo æx to þæra 10
treowa wurt-ruman asett : eornustlice ælc treow, þe
gódne wæstm ne bringð, byð forcorfen, and on fyr awor-
pen. Witodlice ic eow fullige on wætere to dæd-bote : 11
se þe æfter me toward ys, he ys strengra þonne ic, ðæs
gescy ne eom ic wyrpe to beranne : he eow fullað on Hal-
gum Gaste, and on fyre : þæs fann ys on his handa, and 12
he afeormað his þyrscel-flore, and he gegaderað his
hwæte on his bern ; þa ceafu he forbærnd on únadwæsc-
endlicum fyre.

DYS SCEAL ON WODNES-DÆG OFER TWELFTAN DÆG.
Ða com se Hælend fram Galilea to Iordane to Iohanne, 13
þæt he hine fullode. Iohannes þa soðlice forbead him, 14
and cwæð : Ic sceal fram þe beon gefullod, and þu cymst
to me ? Ða andswarode se Hælend hym and cwæð : Læt 15
nu : þus unc gedafnað ealle rihtwisnesse gefyllan. Ða
forlet he hyne. Soðlice þa se Hælend gefullod wæs, 16
hrædlice he astah of þam wætere ; and hym wurdon þær-
rihte heofenas ontynede ; and he geseah Godes Gast
niper-stigende, swa swa culfran, and wunigende ofer
hyne : and soðlice þa com stefn of heofenum, and þus 17
cwæð : Her ys min se gecorena sunu, on þam me gelic-
ode.

MATHEUS IV.

DYS GODSPEL SCEAL ON HALGAN DÆG.

IV. Ða wæs se Hælend gelæd fram gaste on westen,
 2 þæt he wære fram deofle costnod. And þa ða he fæste
 feowertig daga and feowertig nihta, þa ongan hyne syð-
 3 ðan hingrian. And þa genealæhte se costnigend, and
 cwæð: Gyf þu Godes Sunu sy, cweð þæt þas stanas to
 4 hlafe geweorðon. Ða andswarode se Hælend: Hit ys
 awriten, Ne leofað se man be hlafe anum, ac be ælcum
 5 worde þe of Godes muþe gæð. Ða gebrohte se deofol
 hine on þa halgan ceastre, and asette hine ofer þæs tem-
 6 ples heahnesse, and cwæð to him: Gif þu Godes Sunu
 eart, asend þe þonne nyþer; soðlice hyt ys awriten, Ðæt
 he his englum bebed be ðé, þæt hig þé on hyra handum
 7 beron, þy-læs þe ðin fot æt stane ætsporne. Ða cwæð
 se Hælend eft to him: Hit ys awriten, Ne costna ðu
 8 Drihten þinne God. Eft se deofol hine genam, and
 lædde hine on swiðe heahne munt, and æteowde hym
 9 ealle middan-geardes rīcu, and heora wuldor; and cwæð
 to him: Ealle þas ic sylle þe, gif ðu feallende to me
 10 geeadmetst. Ða cwæð se Hælend to him: Gang þu
 Sceocca on-bæc: soðlice hit ys awriten, To Drihtne
 þinum Gode þu ðe geeaðmetsð, and him anum þeowast.
 11 Ða forlét se deofol hine, and englas genealæhton and
 him þenodon.

DYS SCEAL ON FRIGE-DÆG OFER TWELFTAN DÆG.

12 Soðlice þa se Hælend gehyrde þæt Iohannes belæwed
 13 wæs, þa ferde he to Galileam; and forlætenre þære
 ceastre Nazareth, he com and eardode on Capharnaum,
 on þam sê-gemærum, on endum Zabulon and Neptalim;
 14 þæt wære gefylled þæt ðe gecweden wæs þurh Esaiam
 15 þone witegan, Zabulones eorðu and Neptalimes eorþe,
 16 sæs weg ofer Iordane, þara þeoda Galilea; þeoda folc,
 þe on þystrum sæt, geseah mycel leoht; and sittendum
 17 on earde deapes scade, ys leoht úp-asprungen. Syð-

MATHEUS V.

ðan ongan se Hælend bodian, and cweþan : Doð dæd-
bcte, soðlice heofena ríce genealæcð.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON ANDREAS MÆSSE-DÆG.

Da se Hælend eode wið ða Galileiscan sæ, he geseh 18
twegen gebroðru, Simonem, se wæs genemned Petrus,
and Andream his broþer, séndende heora nett on þa sæ :
soþlice hi wæron fisceras. And he sæde heom : Cumað 19
æfter me, and ic do þæt gyt beoð manna fisceras. And 20
hig þær-rihte forleton heora net, and him fyligdon. And 21
þa he þanon eode, he geseh twegen oðre gebroðru, Iaco-
bum Zebedei, and Iohannem his broðer, on scype mid
heora fæder Zebedeo, remigende heora nett ; and he
clypode hig. Hig þa sona forléton heora nett and heora 22
fæder, and him fyligdon.

ÐYS SCEAL ON FRIGE-DÆG, ON ðÆRE ðRYDDAN WUCAN
OFER TWELFTAN DÆG.

And þa beferde se Hælend ealle Galileam, lærende on 23
heora gesomnungum, and he wæs bodigende godspel þæs
ríces, and hælende ælce adle, and ælce untrumnyse on
þam folce. And þa ferde hys hlísa into ealle Syriam, 24
and hig brohton hym ealle yfel-hæbbende missenlicum
adlum, and on tintregum gegripene, and þa ðe deofol-
seocnessa hæfdon, and monoð-seoce, and láman ; and he
þá gehælde. And him fyligdon mycele mænigeo fram 25
Galilea, and fram Decapoli, and fram Hierusalem, and
fram Iudea, and fram begeondan Iordanen.

ÐYS GODSPEL GEBYRÐ TO EALRA HALGENA MÆSSAN.

V. Soðlice þa se Hælend geseah þa mæniu, he astah 1
on þone mūnt : and þa he sæt, þa genealæhton his leorn-
ing-cnihtas to him : and he ontynde his muð and lærde 2
hig, and cwæð : Eadige synd þa gastlican þearfan ; for- 3
þam heora ys heofena ríce. Eadige synd þa ðe nu wepað ; 4
forþam þe hí beoð gefrefrode. Eadige synd þa líðan ; 5
forþam þe hig eorðan ágan. Eadige synd þa ðe rihtwis- 6

MATHEUS V.

nesse hingriað and þyrstað ; forþam þe hig beoð gefyllede.
 7 Eadige synd þa mild-heortan ; forþam ðe hig mild-heort-
 8 nysse begytað. Eadige synd þa clæn-heortan ; forþam
 9 ðe hig God geseoð. Eadige synd þa gesibsuman ; forþam
 10 ðe hig beoð Godes bearn genemnde. Eadige synd þa ðe
 ehtnysse þoliað for rihtwisnysse ; forþam þe heora ys
 11 heofenan ríce. Eadige synd ge þonne hig wyriað eow,
 and ehtað eow, and secgað ælc yfel ongean eow leogende,
 12 for me. Geblissiað, and gefægnað ; forþam þe eower
 méð ys mycel on heofenum : swa hig ehton þa witegan,
 13 þe beforan eow wæron. Ge synd eorþan sealt : gif þæt
 sealt awyrð on þam þe hit gesylt bið, hit ne mæg
 syððan to nahte, buton þæt hit sy út-aworpen, and sy
 14 fram mannum fortreden. Ge synd middan-geardes leoht.
 Ne mæg seo ceaster beon behyd, þe byð uppam múnt aset.
 15 Ne hig ne ælað heora leoht-fæt, and hit under cyfe settað,
 ac ofer candel-stæf ; þæt hit onlihte eallum þam þe on
 16 þam huse synd. Swa onlihte eower leoht beforan man-
 num, þæt hig geseon eowre góðan weorc, and wuldrian
 eowerne Fæder þe on heofenum ys.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON ðONE OÐERNE WODNES-DÆG OFER PENTECOSTEN.

17 Nelle ge wénan þæt ic come to weorpan þa æ, oððe þa
 18 witegan : ne com ic na to weorpan, ac gefyllan. Soþes
 on eornost ic secge eow, Ærþam þe gewíte heofon and
 eorþe, án i oððe án prica ne gewít fram þære æ, ærþam
 19 ealle þing geweorpan. Eornostlice se þe towyrpð án of
 þysum læstum bebodum, and þa men swa lærð, sé bið
 læst genemned on heofenan ríce : soðlice se þe hit deð
 and lærð, se bið mycel genemned on heofenan ríce.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON ðONE FEORÐAN SUNNAN-DÆG OFER PENTECOSTEN.

20 Soðlice ic secge eow, Buton eower rihtwisnys máre sy
 þonne þæra wrítera and sunder-halgena, ne gá gé na on

heofenan rice. Ge gehyrdon þæt gecweden wæs on 21
 ealdum tidum, Ne ofslyh þu ; se þe ofslyhð, se byð dōme
 scyldig : ic secge eow soðlice, Ðæt ælc þe yrsað his bre- 22
 þer byð dome scyldig : soðlice sé þe segð hys breðer, Ðú
 awordena, he byð geþeahte scyldig : se þe segð, Ðú stúnta,
 se byð scyldig helle fyres. Eornostlice, gif þu bringst 23
 þine lác to wefode, and þu þær geþenest þæt ðin broþer
 hæfð ænig þing agén þé ; læt þær þine lác beforan þam 24
 altare, and gang ær, and gesybsuma wið þinne broðer ;
 and þonne cum þu syððan, and bring þine lác.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE ÐRYD-
 DAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

Beo þu onbúgende þinum wiper-winnan hraþe, þa hwile 25
 þe ðu eart on wege mid hym ; þy-læs þe þin wiðer-winna
 þe sylle þam deman, and se dema þe sylle þam þéne, and
 þu sy on cweartern send. Soþes ic þe secge, Ne gæst þu 26
 þanone ær þu agylde þone ytemestan feorðlinge. Ge 27
 gehyrdon þæt on ealdum cwydum gecweden wæs, Ne
 únriht-hæme þu : soðlice ic secge eow, Ðæt ælc þæra 28
 þe wif gesyhð and hyre gewilnað, eallunga þæt se gesyn-
 gað on hys heortan. Gif þin swyþre eage þe áswicige, 29
 ahola hyt út, and awurp hyt fram þe : soðlice þe ys betere,
 þæt án þinra lima forweorþe, þonne eal þin lichama sy on
 helle asend. And gif þin swyðre hand þe aswíce, aceorf 30
 híg of, and awurp híg fram þé : witodlice þe ys betere,
 þæt án þinra lima forweorþe, þonne eal þin lichama fare
 to helle.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE XVI. WUCAN
 OFER PENTECOSTEN.

Soðlice hyt ys gecweden, Swa hwylc swa his wíf forlæt, 31
 he sylle hyre heora hÍw-gedales bōc : ic secge eow to soþ- 32
 um, Ðæt ælc þe his wíf forlæt, buton forlegenysse þing-
 um, he deð þæt heo unriht-hæmp : and sé unriht-hæmp
 þe forlætene æfter hym genimð. Eft ge gehyrdon þæt 33

MATHEUS V.

gecweden wæs on ealdum cwydum, Ne forswere þú,
 34 soðlice Dryhtne þu agýltst þíne ápas : ic secge eow soð-
 lice, Ðæt ge eallunga ne swerion ; ne þurh heofen ; forþam
 35 þe heo ys Godes þrym-setl : ne þurh eorðan ; forþam þe
 heo ys hys fot-scamul : ne þurh Hierusalem ; forþam þe
 36 heo ys máeres Cyninges ceaster. Ne þu ne swere þurh þin
 heafod ; forþam þe ðú né miht ænne loc gedón hwítne
 37 oððe blacne. Soðlice sy eower spræc, Hyt ys, hyt ys ;
 Hyt nys, hyt nys : soðlice gyf þar mare byð, þæt byð of
 38 yfele. Ge gehyrdon þæt gecweden wæs, Eage for eage,
 39 and toð for toð : soðlice ic secge eow, Ne winne ge
 ongen þa ðe eow yfel doð : and gyf hwa slea þe on þin
 40 swypre wenge, gegearwa hym þæt oðer. And þam ðe
 wyle on dome wið þe flitan, and niman þine tunecan,
 41 læt him to þinne wæfels. And swa hwa swa þe genyt
 42 þusend stapa, gá mid him oðre twa þusend. Syle þam
 ðe þe bidde, and þam þe wylle æt þé borgian, ne wyrn
 þu hym.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE SYXTEODAN WU-
 CAN OFER PENTECOSTEN ; AND ON FRIGE-DÆG INNAN
 ÐÆRE CYS-WUCAN.

43 Ge gehyrdon þæt gecweden wæs, Lufa þinne nextan,
 44 and hata þinne feond : soðlice ic secge eow, Lufiað
 eowre fynd, and doð wel þam þe eow yfel doð, and
 45 gebiddað for eowre ehteras, and tælendum eow ; þæt ge
 syn eowres Fæder bearn, þe on heofenum ys, se ðe deð
 þæt hys sunne úp-aspringð ofer þa góðan and ofer þa
 yfelan, and he læt rínan ofer þa rihtwisan and ofer þa
 46 únrihtwisan. Gyf ge soðlice pá lufiað þe eow lufiað,
 47 hwylce mede habbað ge ? hú ne doð mánfulle swá ? And
 gyf ge þæt án doð, þæt ge eowre gebroðra wylcumiað,
 48 hwæt dó gé mare ? hú ne doð hæþene swá ? Eornost-
 lice beoð fulfremede, swa cower heofonlica Fæder is ful-
 fremed.

VI. Begymað þæt ge ne dón eowre rihtwisnesse beforan mannum, þæt ge syu geherede fram him ; elles næbbe gé méde mid eowrum Fæder, þe on heofenum ys. Eornustlice þonne ðu þine ælmessan sylle, ne blawe man 2 byman beforan ðe, swa liceteras doð, on gesomnuncgum and on wicum, þæt hy syn gearweorþode fram mannum. Soð ic secge eow, Hi onfengon hyra mede. Soðlice þonne 3 þú þíne ælmessan dó, nyte þín wynstre hwæt dó þin swyþre : þæt þin ælmesse sy on diglum : and þin Fæder 4 hit agylt þe, se þe gesyhð on diglum. And þonne ge 5 eow gebiddon, ne beo gé swylce liceteras : þá lufiað þæt hig gebiddon hig standende on gesomnuncgum, and stræta hyrnum, þæt men hig geseon. Soð ic secge eow, Hig onfengon heora mede. Ðu soðlice, þonne þu ðe ge- 6 bidde, gang into þinum béd-clyfan, and þinre dura belocenre, bide þínne Fæder on diglum ; and þin Fæder, þe gesyhð on diglum, hyt agylt þe. Soðlice þonne ge eow 7 gebiddon, nellon ge sprecan fela swa swa hæþene : hig wénað þæt hig syn gehyrede on heora mænigfealdan spæce. Nellen ge eornostlice hym geefenlæcan : soðlice eower 8 Fæder wat hwæt eow þearf ys, ærþam þe ge hyne biddað. Eornostlice gebiddað eow þus : Fæder úre, þu þe eart on 9 heofenum, Si þin nama gehalgod. To-becume þin ríce. 10 Geweorðe þin willa on eorþan, swa swa on heofenum. 11 Urne dæghwamlican hlaf syle us to-dæg. And forgyf ús 12 úre gyltas, swa swa we forgifað úrum gyltendum. And 13 ne gelæde þu us on costnunge, ac alys us of yfle : Soðlice. Witodlice gif ge forgyfað mannum heora synna, 14 þonne forgyfð eower se heofenlica Fæder eow eowre gyltas : gyf ge soðlice ne forgyfað mannum, ne eower Fæder 15 ne forgyfð eow eowre synna.

DYS GEBYRAÐ TO CAPUD IEIUNII ON WODNES-DÆG. Soðlice, þonne ge fæsten, nellon ge wesan swylce lease 16 licceteras : hig fornimað hyra ánsyna, þæt hig æteówan

MATHEUS VI.

mannum fæstende. Soðlice ic secge eow, Ðæt hig on-
 17 fengon heora mede. Ðú soðlice, þonne þu fæste, smyra
 18 þin heafod, and þweah þine ánsyne; þæt þú ne sy gese-
 wen fram mannum fæstende, ac þinum Fæder þe ys on
 dyglum: and þin Fæder, þe gesyhð on dyglum, hit agylt
 19 þe. Nellen gé gold-hordian eow gold-hordas on eorþan,
 þær óm and moðþe hyt fornimð, and þær þeofas hit delf-
 20 að and forstelað: gold-hordiað eow soðlice gold-hord-
 as on heofenan, þær naþor óm ne moðþe hit ne fornymð,
 21 and þær þeofas hit ne delfað ne ne forstelað: witodlice,
 22 þær þin gold-hord ys, þær ys þin heorte. Ðínes lichaman
 leoht-fæt ys þin eáge: gyf þin eage byð anfeald, eall þin
 23 lichama byð beorht: gyf þin eage soðlice byð mánfull,
 eall þin lichama byð þysterfull. Eornostlice, gyf þæt
 leoht þe on ðe ys synt þystru, hu mycle beoð þa
 þystru!

ÐYS SCEAL ON ÐONE SYXTEOÐAN SUNNAN-DÆG OFER PENTECOSTEN.

24 Ne mæg nán man twam hlafordum þeowian: oþþe he
 soðlice ænne hatað, and oþerne lufað; oððe he byð
 ánum gehyrsum, and oþrum ungehyrsum. Ne magou
 25 gé Gode þeowian and woruld-welan: forþam ic secge
 eow, Ðæt ge ne syn ymb-hydige eowre sawle, hwæt ge
 eton; ne eowrum lichaman, mid hwam ge syn ymb-
 scrydde. Hú nys seo sawl selre þonne mete, and eower
 26 lichama betera þonne þæt reaf? Behealdað heofenan
 fuglas: forþam þe hig ne sawað, ne hig ne ripað, ne hig
 ne gadriað on berne; and eower heofonlica Fæder hig
 27 fét. Hú ne synd ge selran þonne hig? Hwylc eower
 mæg soðlice geþencan þæt he geeacnige ane elne to his
 28 anlicnesse? And to hwi synd ge ymb-hydige be reáfe?
 Besceawiað æceres lilian, hu hig weaxað; ne swíncað hig,
 29 ne hig ne spinnað: ic secge eow soðlice, Ðæt furðon
 Salomon on eallum hys wuldre næs oferwrigen swa swa

MATHEUS VII.

án of þysum. Soðlice, gif æceres weod, þæt þe to-dæg 30
 ys, and byð to-morgen on ofen asend, God swa scryt, eala
 ge gehwædes geleáfan, þam mycle má he scryt eow.
 Nellen ge eornostlice beon ymb-hydige, þus cwepende, 31
 Hwæt ete wé? oðþe hwæt drince wé? oþþe mid hwam
 beo wé oferwrigene? Soðlice ealle þas þing þeoda 32
 secað: witodlice, eower Fæder wat þæt ge ealra þyssa
 þinga beþurfon. Eornostlice sécað ærest Godes ríce, 33
 and hys rihtwisnesse; and ealle þas þing eow beoð þær-
 to geeacnode. Ne beo ge na hogiende ymb þa morgen- 34
 lican neode: soðlice se morgenlica dæg carað ymb hyne
 sylfne. Æghwylc dæg hæfð genóh on hys agenum ymb-
 hogan.

DYS SCEAL ON ÐONE FEORÐAN SUNNAN-DÆG OFER PENTECOSTEN.

VII. Nellen ge deman, þæt ge ne syn fordémede. Wit-
 odlice þam ylcan dome þe ge demað, eow byð gedémed: 2
 and ou þam ylcan gemete þe ge metað, eow byð gemeten.
 To hwi gesyhst þu þæt mot on þines broðer eagan, and 3
 þú ne gesyhst þone beam on þinum agenum eagan?
 Oppe humeta cwyst þu to þinum breðer, Bróður, þafa 4
 þæt ic út-ado þæt mot of þinum eagan, þonne se beam
 bið on þinum agenum eagan? La þu liccetera, adó ærest 5
 út þone beam of þinum agenum eagan, and behawa
 þonne þæt þu út-adó þæt mot of þines broðer eagan.
 Nellen ge þæt halige syllan hundum, ne ge ne wurpen 6
 eowre mere-grotu to-foran eowrum swinum, þy-læs hig
 mid hyra fotum hig fortredon, and hig þonne ongean
 gewende eow tosliton.

DYS GODSPEL SCEAL TO GANG-DAGON.

Biddað, and eow bið geseald; secað, and ge hyt findað; 7
 cnuciað, and eow bið ontyned. Witodlice ælc þæra þe 8
 bit he onfehð; and se þe secð he hyt fint; and þam cnuc-
 iendum bið ontyned. Hwylc man ys of eow, gyf hys 9

MATHEUS VII.

10 sunu hyne bít hlafes, sylst þu hym stan? oððe gif he bít
 11 físces, sylst þu hym nædran? Eornostlice nu ge, þe yfele
 synd, cunnon gode sylena eowrum bearnum syllan, mycle
 mǎ eower Fæder, þe on heofenum ys, syleð góð þam þe
 12 hyne biddað. Eornostlice, ealle þa þing ðe ge wyllen
 þæt men eow dón, doð ge hym þæt sylfe: þæt ys soðlice
 13 æ and witegena bebod. Gangað in þurh þæt nearuwe
 geat; forþon þe þæt geat ys swyðe wíd, and se weg ys
 swyðe rum, þe to forspyllednesse gelæt; and swyðe ma-
 14 nega synd þe þurh þone weg farað. Eala hú nearu and
 hú angsum ys þæt geat, and se weg, þe to life gelæt;
 and swyþe feawa synd þe þone weg finden!

ÐYS GODSPEL GEBYRÐ ON ðÆRE NYGODAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

15 Warniað eow fram leasum witegum, þa cumað to eow
 on sceapa gegyrelum, ac hig beoð innane reafigende wulf-
 16 as: fram hyra wæstmun gé hi undergytað. Cwyst þu
 gaderað man wín-berian of þornum, oððe fic-æppla of
 17 þyrncinum? Swa ælc góð treow byrð góðe wæstmas,
 18 and ælc yfel treow byrð yfele wæstmas. Ne mæg þæt
 gode treow beran yfele wæstmas, ne þæt yfele treow gode
 19 wæstmas. Ælc treow þe ne byrð godne wæstm, sy hy
 20 forcorfen, and on fyr aworpen: witodlice be heora wæstm-
 21 um ge hig oncnawað. Ne gæð ælc þæra on heofena
 rice, þe cwyð to me, Dryhten, Dryhten; ac se þe wyrð
 mines Fæder willan, þe on heofenum is, se gæð on heof-
 22 ena rice. Manega cwepað on þam dæge to me, Dryhten,
 Dryhten, hú ne witegode wé on þinum naman? and on
 þinum naman we út-awurpon deoflu? and on þinum
 23 naman we worhton mycle myhta? Ðonne cweðe ic to
 hym, Ðæt ic eow næfre ne cuþe: gewitað fram me, ge
 24 þe worhton unryhtwisnesse. Eornostlice, ælc þæra þe
 ðas mine word gehyrð, and þa wyrð, byð gelic þam
 25 wisan were, se hys hus ofer stán getimbrode: þa com

þær ren, and mycel flod, and þær bleowon windas, and ahruron on þæt hus, and hyt na ne feoll : soðlice hyt wæs ofer stan getimbrod. And ælc þæra þe gehyrð þas mine ²⁶ word, and þa ne wyrð, se byð gelic þam dysigan men, þe getimbrode hys hus ofer sand-ceosel : þa rinde hyt, ²⁷ and þær côm flod, and bleowon windas, and ahruron on þæt hus ; and þæt hus feoll, and hys hryre was mycel.

DYS SCEAL ON ÐONE ÐRYDDAN SUNNAN-DÆG OFER
EPIPHANIAN.

Ða wæs geworden, þa se Hælend þas word geendode, ²⁸ þa wundrode þæt folc his lare : soðlice he lærde swylce ²⁹ he anweald hæfde, and na swa swa heora boceras, and sunder-halgan.

VIII. Soðlice þa se Hælend of þam munte nyþer-astah, þa fyligdon hym mycle mænio. Ða genealæhte ² hreofla to hym, and hyne to hym geeaðmedde, and þus cwæð : Dryhten, gyf þu wylt, þu miht mé geclænsian. Ða astrehte se Hælend hys hand, and hrepode hyne, and ³ þus cwæþ : Ic wylle ; beo þu geclænsod. And hys hreofla wæs hrædlice geclænsod. Ða cwæð se Hælend to hym : ⁴ Warnu þe þæt þu hyt nænegum men ne secge ; ac gang, æteowe þe þam sacerde, and bring hym þa lac þe Moyses bebead, on hyra gecyðnesse. Soðlice þa se Hælend ⁵ in-eode on Capharnaum, þa genealæhte hym an hundredes ealdor, hyne biddende, and þus cweðende : Dryht- ⁶ en, mín cnapa lið on mínum huse lama, and mid yfele gepread. Ða cwæð se Hælend to hym : Ic cume and ⁷ hyne gehæle. Ða andswarode se hundredes ealdor, and ⁸ þus cwæð : Dryhten, ne eom ic wyrpe þæt þu in-gange under mine þecene ; ac cweþ þin ⁹ word, and min cnapa byð gehæled. Soðlice ic eom man under anwealde geset, ⁹ and ic hæbbe þegnas under me ; and ic cweþe to þysum, Gang, and he gæð ; and ic cweþe to oprum, Cum, and he cymð ; and to minum þeowe, Wyrce þys, and he wyrð.

MATHEUS VIII.

10 Witodlice þa se Hælend þys gehyrde, þa wundrode he,
 and cwæð to þam ðe hym fyligdon: Soð ic secge eow,
 11 Ne gemette ic swa mycelne geleafan on Israhel. To
 soþum ic secge eow, Ðæt manige cumað fram east-dæle
 and west-dæle, and wuniað mid Abrahame, and Isááce
 12 and Iacobe, on heofena ríce. Witodlice þyses rices
 bearn beoð aworpene on þa ytemestan þystro: þær bið
 13 wóp and toþa gristbitung. And se Hælend cwæð to þam
 hundredes ealdre: Gá, and geweorðe þé swá swá þu ge-
 lyfdest. And se cnapa wæs gehæled on þære tide.

ÐYS GEBYRAÐ ON FRIGE-DÆG, ON ÐÆRE TWA AND TWENTUGOÐAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

14 Ða se Hælend com on Petres hus, þa geseah he hys
 15 swegre licgende, and hrijigende; and he æthrán hyre
 hand, and se fefor hig forlet: ða aras heo and þenode
 16 hym. Soðlice þa hyt æfen wæs, hig brohton hym manege
 deofol-seoce: and he út-adræfde þa unclænau gastas
 mid hys worde, and he ealle gehælde þa yfel-hæbbend-
 17 an: þæt wære gefylled þæt gecweden is þurh Esáiam
 þone witegan, þus cwepende, He onfeng ure untrum-
 18 nessa, and he bær ure adla. Ða geseah se Hælend mycle
 mænigeo ymb-utan hyne, þa het he hig faran ofer þone
 muþan.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE FEORÐAN WUCAN OFER TWELFTAN DÆG.

19 Ða genealæhte hym án bocere, and cwæð: Lareow,
 20 ic fylige þe, swa hwæder swa þu færst. Ða cwæð se
 Hælend to hym: Foxas habbað holu, and heofenes
 fuglas nest; soðlice mannes Sunu næfð hwær he hys
 21 heafod ahylde. Ða cwæð to him oþer of hys leorning-
 cnyhtum: Drihten, alyfe me ærest to farenne, and beby-
 22 rigean minne fæder. Ða cwæð se Hælend to hym:
 Fylig me, and let deade bebyrigean heora deadan.

MATHEUS IX.

ÐYS SCEAL ON ÐONE FEORÐAN SUNNAN-DÆG OFER TWELFTAN DÆG.

And he astah on scyp, and his leorning-cnyhtas hym ²³
 fyligdon. Ða wearþ mycel styrung geworden on þære ²⁴
 sê, swa þæt þæt scyp wearð ofergoten mid ypum : witod-
 lice he slep. And hig genealæhton, and awehton hyne, ²⁵
 þus cwepende : Dryhten, hæle us : we moton forweorþan.
 Ða cwæð he to him : To hwi synd ge forhte, ge lytles ²⁶
 geleafan ? Ða aras he, and bebead þam winde, and þære
 sê ; and þær wearð geworden mycel smyltnys. Gewis- ²⁷
 lice þa men wundredon, and þus cwædon : Hwæt ys þes,
 þæt windas and sê hym hyrsumiað ? Ða se Hælend com ²⁸
 ofer þone muþan, on Geraseniscra ríce, þa urnon hym
 togeanes twegen þe hæfdon deofol-seocnesse, of byrgen-
 um út-gangende, þa wæron swiðe reþe, swa þæt nan
 man ne mihte faran þurh þone weg. And hig hrymdon, ²⁹
 and cwædon : La Hælend, Godes Sunu ! hwæt ys þe and
 us gemæne ? come þu hider ær tíde, us to preagenne ?
 Ðær wæs soðlice unfeorran swyna heord manegra manna ³⁰
 læswigende. Ða deofla soðlice hyne bædon, þus cwep- ³¹
 ende : Gyf þu us ut-adrifst, asende us on þas swyna
 heorde. Ða cwæð he to hym : Farað. And hig þa ut- ³²
 gangende, ferdon on þa swyn : and þær-rihte ferde eall
 seo heord, myclum onræse, niwel on þa sê, and hig
 wurdon deade on þam wætere. Ða hyrdas witodlice ³³
 flugon, and comon on þa ceastre, and cyddon ealle þas
 þing, and be þam þe ða deoful-seocnyssa hæfdon. Ða ³⁴
 eode eall seo ceaster-waru togeanes þam Hælende : and
 þa ða hig hyne gesawon, þa bædon hig hyne þæt he ferde
 fram heora gemærum.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON SUNNAN-DÆG, ON ÐÆRE TWEN- TUGOÐAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

IX. Ða astah he on scyp, and ófer-seglode, and cóm ¹
 on hys ceastre. Ða brohton hig hym ænne laman, on ²

MATHEUS IX.

bedde licgende : þa geseah se Hælend heora geleafan, and
 cwæð to þam laman : La bearn, gelyfe ; þe beoð þine synna
 3 forgyfene. Ða cwædon sume þa boceras hym betwynan :
 4 Ðes sprycð bysmor-spræce. Ða se Hælend geseah heora
 gepanc, þa cwæð he : To hwi þence ge yfel on eowrum
 5 heortum ? Hwæt ys eapelicre to cweþanne, Ðe beoð for-
 gyfene þine synna, oððe to cweþanne, Arís, and gá ?
 6 Ðæt ge soðlice witon þæt mannes Sunu hæfð anweald on
 eorþan synua to forgyfanne, þa cwæð he to þam laman,
 7 Arís, nym þin bedd, and gang on þin hus. And he
 8 aras, and ferde to hys huse. Soðlice þa ða seo mænigeo
 þys gesawon, þa ondrédon hig hym, and wuldredon God,
 þe sealde swylcne anweald mannum.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON SĒE MATHEUS MÆSSE-ÆFEN.

9 Ða se Hælend þanon ferde, he geseah ænne man sittende
 æt toll-sceamule, þæs nama wæs Matheus : and he cwæð
 10 to him : Fylig me. And he arás, and fyligde hym. And
 hyt wæs geworden, þa he sæt innan huse, þa comon
 manega mánfulle and synfulle, and sæton mid þam Hæl-
 11 ende and hys leorning-cnyhtum. Ða þa sunder-halgan
 þæt gesáwon, þa cwædon hig to hys leorning-cnyhtum :
 Hwi ys eower lareow mid mánfullum and synfullum ?
 12 And se Hælend cwæð, þis gehyrende : Nys halum læces
 13 nan þearf, ac seocum. Gað soðlice, and leorniað hwæt
 is, Ic wylle mild-heortnesse, næs onsægdnesse : soðlice
 ne com ic rihtwise to gecigeanne, ac þa synfullan.

ÐYS SCEAL ON FRIGE-DÆG, ON DÆRE OÐRE EASTER-
 WUCAN.

14 Ða genealæhton Iohannes leorning-cnyhtas to hym,
 and þus cwædon : Hwi fæste we and þa sundor-halgan
 gelomlice ? soðlice þine leorning-cnyhtas ne fæstað.
 15 And se Hælend cwæð to him : Cweþe ge sceolon þæs
 bryd-guman cnyhtas wepan, þa hwile þe se bryd-guma
 mid hym byð ? soðlice þa dagas cumað þæt se bryd-

MATHEUS IX.

guma byð afyrred fram hym, and þonne on þam dagum
hig fæstað. Ne deð witodlice nán man niwes clapes scyp 16
on eald reaf : he tobrycð hys stede on þam reafe, and se
slite byð þe wyrsa. Ne hig ne doð niwe wín on ealde 17
bytta ; gif he doð, þa bytta beoð tobrocene, and þæt wín
agoten, and þa bytta forweorpað : ac hig doð niwe wín
on niwe bytta, and ægþer byð gehealden.

ÐYS SCEAL ON SUNNAN-DÆG, ON ðÆRE FIF AND TWEN-
TUGOÐAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

Ða he þas þing to hym spræc, þa genealæhte án ealdor, 18
and geeaðmedde hyne to hym, þus cweðende : Dryhten,
min dohtor ys deað ; ac cum and sete þine hand uppan
hig, and heo lyfað. And se Hælend arás, and fyligde 19
hym, and hys leorning-cnyhtas. And þa án wíf, þe þol-
ode blod-ryne twelf gear, genealæhte wið-æftan, and
æthrán hys reafes fnæd : heo cwæð soðlice on hyre 21
mode, For án ic beo hál, gyf ic hys reafes æthrine. And 22
se Hælend bewende hyne, and hig geseah, and cwæð :
Gelyf dohtor ; þín geleafa þe gehælde. And þæt wíf
wæs gehæled on þære tíde. And ða se Hælend com 23
into þæs ealdres healle, and geseah hwistleras, and
hlydende mænio, he cwæð : Gað heonon ; nys þys 24
mæden dead soðlice, ac heo slæpp. And hig tældon
hyne. And þa he ða mænio út-adraf, he eode in, and 25
nam hyre hand, and þæt mæden arás. And ðes hlisa 26
sprang ofer eall þæt land.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ðÆRE XIII. WUCAN
OFER PENTECOSTEN.

Ða se Hælend þanon for, ða fyligdon hym twegen 27
blinde, hrymende and cweþende, Lá Dauides sunu, ge-
miltsa unc. Soðlice þa he ham com, þa blindan genea- 28
læhton to hym : and se Hælend cwæð to him : Gelyfe gyt
þæt ic inc mæg gehælan ? Hig cwædon to hym : Witod-
lice, Dryhten. Ða æthrán he hyra eageana, cweþende : 29

MATHEUS X.

30 Sy inc æfter incrum geleafan. And heora eagan wæron
 ontynede; and se Hælend bebead hym, cwepende: Warn-
 31 iað þæt ge hyt nanum men ne secgon. Hig soþlice
 út-gangende gewidmærsodon hyne ofer eall þæt land.
 32 Ða hig wæron soþlice út-agáne, hig brohton hym dumbne
 33 man, se wæs deofol-seoc. And út-adryfenum þam deofle,
 se dumba spræc: and þa mænio wundredon, cwepende:
 34 Næfre ætywde swylc on Israhela-folce. Soðlice þa sun-
 der-halgan cwædon: On deofla ealdre he drifð út deoflu.
 35 And se Hælend ymb-for ealle burga and ceastra, lærende
 on heora gesomnungum, and bodigende rices godspel,
 36 and hælende ælce adle, and ælce úntrumnyse. He
 gemiltsode soðlice þære mænio, þa he hig geseah; for-
 þan hig wæron gedrehte, and liegende swa swa sceap
 37 þe hyrde nabbað. Ða he sæde hys leorning-cnyhtum:
 38 Witodlice micel rip ys, and feawa wyrhtena: biddað
 þæs ripes hlaford, þæt he sende wyrhtan to his ripe.

X. And to-somme gecigedum his twelf leorning-cnyht-
 um, he sealde hym unclænra gasta anweald, þæt hig
 adryfon hig út, and hældon ælce adle, and ælce untrum-
 2 nyse. Ðys synt soðlice þæra twelf apostola naman: Se
 forma ys Simón, þe ys genemned Petrus, and Andreas
 hys broþur; Iacobus Zebedei, and Iohannes hys broþur;
 3 Philippus, and Bartholomeus; Thomás, and Matheus
 4 Publicanus; and Iacobus Alpei; and Taddeus; Simon
 5 Chananeus; and Iudas Scarioth, þe hyne belæwde. Ðas
 twelf se Hælend sende, hym bebeodende, and cwepende:
 Ne fare ge on þeoda weg, and ne ga ge innan Samari-
 6 tana ceastre: ac gað má to þam sceapum þe forwurdon
 7 Israhela hiw-rædene. Se Hælend cwæp to hys leorning-
 cnyhtum: Gað and bodiað, cwepende, Ðæt heofena rice
 8 genealæcþ. Hælað untrume, aweceað deade, clænsiað
 hreofle, drifað út deoflu: ge onfengon to gyfe, syllað to
 9 gyfe. Næbbe ge gold, ne seolfer, ne feoh on eowrum

bigyrdlum ; ne codd on wege, ne twa tunecan, ne gescý, 10
 ne gyrde : soþlice se wyrhta ys wyrþe hys metes. On 11
 swa hwylce burh oððe ceastre swa ge in-gað, acsiað hwa
 sy wyrþe on þære ; and wuniað þær oþ ge út-gan. Ðonne 12
 ge in-gan soþlice on þæt hus, gretað hit, cwepende, Sy
 syb þysum huse. And gyf þæt hus witodlice wyrþe byð, 13
 eower syb cymþ ofer hyt : gyf hyt soþlice wyrþe ne byð,
 eower syb byþ to eow gecyrrred. And swa hwa swa eow 14
 ne underfehð, ne eowre spræca ne gehyrþ, þonne ge
 út-gan of þam huse, oððe of þære ceastre, asceacað þæt
 dust of eowrum fotum. Soðlice ic eow secge, Acu- 15
 mendlicre byð Sodoma-lande and Gomorra on domes
 dæg, þonne þære ceastre.

ÐYS GODSPEL SCEAL TO MANEGRA MARTYRA MÆSSE-
 DÆG.

Nu ic eow sende swa sceap gemang wulfas : beoð 16
 eornostlice gleawe swa næddran, and bilwite swa culfran.
 Warniað eow soðlice fram mannum : hig syllað eow soð- 17
 lice on gemotum, and swingað eow on hyra gesomnung-
 um ; and ge beoð gelædde to dénum and to cyningum 18
 for me, to hyra dome and þeodum. Ðonne belæwað hig 19
 and syllað eow, ne þence ge hu oððe hwæt ge sprecon :
 eow byð geseald soðlice on þære tíde hwæt ge sprecon.
 Ne synt ge na þe þær sprecað, ac eowres Fæder Gast þe 20
 sprycð on eow. Soðlice broþer sylð hys broðer to deaðe, 21
 and fæder his sunu : and bearn arisað ongen magas, and
 to deaðe hig fordoð. And ge beoð on hatunge eallum 22
 mannum for mínum naman : soþlice se þurhwunað oð
 ende, se byð hal. Ðonne hig eow ehtað on þysse byrig, 23
 fleoð on oðre ; and þonne hig on þære eow ehtað, fleoþ on
 þa þryddan : soþlice ic eow secge, Ne befarað ge Israhela
 burga, ærþan þe mannes Sunu cume. Nys se leorning- 24
 cnyht ofer hys lareow, ne þeow ofer hys hlaford. Genoh 25
 byð soðlice þam leorning-cnyhte þæt he sy swylce hys

MATHEUS X.

lareow, and þeow swylce hys hlaford. Gyf hig þæs hyredes
 fæder Belzebub clypedon, mycle swyþor hig eow cly-
 26 þiað. Eornostlice ne ondræde ge hig.

ÐYS GODSPEL GEBYRÐ TO ANES CONFESSORES MÆSSE- DÆG.

Nys soþlice nan þing digle, þæt ne weorþe geswutelod ;
 27 ne nan dygle þing, þæt ne weorþe geopenod. Ðæt ic
 eow seæge on þystrum, secgað hyt on leohte : and þæt
 28 ge on eare gehyrað, bodiað uppān hrofum. And ne
 ondræde ge þa ðe eowerne lichaman ofsleað ; ne magon
 hig soþlice þa sawle ofslean : ac ondrædað mā þone þe
 29 mæg sawle and lichaman fordōn on helle. Hū ne becyp-
 að hig twegen spearwan to peninge ? and ān of þam ne
 30 befylð on eorþan, būtan eowrum Fæder : and soðlice
 31 ealle eowres heafdes loccas synt getealde. Ne ondræde
 32 ge ; ge synt selran þonne manega spearwan. Ælcne
 eornostlice þe me cyð beforan mannum, ic cyðe hyne
 33 beforan mīnum Fæder þe on heofenum ys. Se þe me
 wiðsæcð beforan mannum, and ic wiðsace hyne beforan
 34 minum Fæder þe on heofenum ys. Ne wene ge þæt ic
 come sybbe on eorþan to sendanne : ne com ic sybbe to
 35 sendanne, ac sweord. Ic com soðlice mann asyndrian on-
 gean hys fæder, and dohtor ongean hyre moder, and snore
 36 ongean hyre swegre : and mannes fynd hys gehūsan.

ÐYS GODSPEL GEBYRÐ TO ANES MARTYRES MÆSSE- DÆGE.

37 Se Hælend cwæð to hys leorning-cnyhtum : Se þe
 lufað fæder oððe modor mā þonne me, nys hé mé wyrþe ;
 and se þe lufað sunu oððe dohtor swyþur þonne me, nys
 38 he me wyrþe ; and se þe ne nimþ hys cwylminge, and
 39 fylgð me, nys he me wyrþe. Se þe gemet hys sawle,
 se forspilð hig ; and se forspilð hys sawle for mé, hé
 40 gemét hig. Se þe eow underfehð, he underfehð me ;
 and se þe me underfehð, he underfehð þone þe me sende.

Se þe underfehð witegan on witegan naman, he onfehð 41
witegan méde; and se þe underfehð rihtwisne on riht-
wises naman, he onfehð rihtwises méde. And swa hwyle 42
swa sylð anne drinc cealdes wæteres ánum þyssa lytelra
manna, on leorning-cnyhtes naman, soþ ic secge eow, ne
amyrþ he hys méde.

XI. And hyt wæs geworden, þa se Hælend þys geend-
ude, hys twelf leorning-cnyhtum bebedende, hé fór
þanon, þæt he lærde and bodode on heora burgum.

DYS GEBYRAÐ ON ðÆRE ÆRRAN WUCAN ÆR MYDA-
WINTRA.

Ða Iohannes on bendum gehyrde Cristes weorc, þa 2
sende he to hym twegen hys leorning-cnyhta, and cwæþ: 3
Eart þú þe to cumenne eart? oððe we oþres sceolon
abíðan? Se Hælend andswarode and cwæþ to hym: 4
Gað and cýpað Iohanne þa ðing þe ge gehyrdon and ge-
sawon: blinde geseoþ, healte gað, hreofe synd geclæn- 5
sode, deafe gehyrað, deade arisaþ, þearfan bodiað: and 6
eadig ys sé þe ne swycað on me. Ða hig út-eodon, soð- 7
lice þa ongan se Hælend secgan be Iohanne, and cwæð
to þære mænio: Hwi eode gé út on westen geseon?
winde aweged hreod? oððe hwi eode gé út geseon? 8
mann hnescum gyrlum gescrydne? nu, þa þe synd hnesc-
um gyrlum gescrydde, synd on cyninga husum: ac 9
hwæt eode ge út witegan geseon? ic eow secge, eac
maran þonne witegan. Ðes ys soþlice be þam awriten ys, 10
Nú ic sénde minne engel beforan þíne ansyne, sé gegearw-
að þinne weg beforan þe. Soðlice ic eow secge, Ne 11
arás betwyx wifa bearnum, mára Iohanne fulluhtere:
soðlice se þe læssa ys, ys on heofena rice him mára.
Soðlice fram Iohannes dagum fulluhteres oð þis heofena 12
ríce þolað nead, and strece nimað þæt. Soðlice ealle 13
witegan and æ witegodon oþ Iohannes: and, gyf ge 14
wyllað gelyfan, he ys Helías þe to cumenne ys. Se þe 15

MATHEUS XI.

16 eáran hæbbe to gehyranne, gehyre. Soðlice hwam telle
 ic þas cneorysse gelice? heo ys gelfc sittendum cnapun
 17 on foretige, þa hrymað to heora efen-gelicum, and cweþað,
 We sungon eow, and ge ne frícudun; we cwiðdun, and
 18 gé ne weopon. Soðlice Iohannes cóm ne etende, ne
 drincende, and hig cwædon, He hæfð deoful-seocnysse.
 19 Mannes Sunu cóm etende and drincende, and hig cweþ-
 að, Hér ys etul-man and wín-drincende, mánfulra and
 synfulra freond. And wisdom ys gerihtwisod fram heora
 bearnum.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ ON FRIGE-DÆG, ON ðÆRE ÐRY- TEOÐAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

20 Ða ongan he hyspan þa burga, on þam wæron gedóne
 manega hys mægena; forþam þe hig ne dydon dæd-bote:
 21 Wá þé, Corozaim! wá þe, Bethsaida! forþam gyf on
 Tyro and Sydóne wæron gedóne þa mægenu þe gedóne
 synd on eow, gefyrn hi dydon dæd-bote on háran and
 22 on axan. Ðeah ic secge inc, Tyro and Sydóne byð
 23 forgifenlicor on domes dæg, þonne eow. And þú, Ca-
 pharnaum, cwyst þu byst þu úp-ahafen oð heofen, ac þu
 nyper-færst oð helle; forþam gyf on Sódóma-lande wæron
 gedóne þa mægenu, þe gedóne synd on þe, witodlice hig
 24 wunedon oð þysne dæg. Ðeah-hwæþere ic secge eow,
 Ðæt Sodom-wara lande byð forgyfenlicre on domes dæg,
 þonne þe.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ðÆRE SYXTAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

25 Se Hælend cwæð andswariende: Ic andette þe, Driht-
 en heofenes and eorþan, þú þe behyddest þas þing fram
 26 wisum and gleawum, and onwriga þa lytlingum. Swa
 Fæder; forþam hyt wæs swa gecweme beforan þe.
 27 Ealle þing mé synd gesealde fram minum Fæder; and nán
 man ne can þone Sunu, butan Fæder; ne nán man ne
 can þone Fæder, butan Sunu, and þam þe se Sunu wyle

MATHEUS XII.

onwreon. Cumað to me ealle þe swincað and gesymede 25
synd, and ic eow geblissige. Nimað mín geoc ofer eow, 29
and leorniað æt me; forþam ic eom bilwite and eadmod
on heortan, and ge gemetað reste eowrum sawlum. Soð- 30
lice mín geoc ys wynsum, and mín byrþen ys leoht.

ÐYS SCEAL ON FRIGE-DÆG, ON DÆRE EAHTOÐAN WUCAN
OFER PENTECOSTEN.

XII. Se Hælend fór on reste-dæg ofer æceras; soðlice
hys leorning-cnyhtas hingrede, and hig ongunnon pluc-
cian þa ear and etan. Soðlice ða þa sundor-halgan þæt 2
gesawon, hi cwædon to him: Nu þine leorning-cnyhtas
doð þæt him alyfed nys reste-dagum to donne. And he 3
cwæð to hym: Ne rædde ge hwæt Daudid dyde þa hyne
hingrede, and þa ðe mid hym wæron? hu he in-eode on 4
Godes hus, and æt þa offring-hlafas, þe næron hym alyf-
ede to etanne, ne þam þe mid hym wæron, buton þam
sacerdum anum? Oððe ne rædde ge on þære æe, þæt þa 5
sacerdas on reste-dagum on þam temple gewemnað þone
reste-dæg, and synd butan leahre? Ic secge soðlice 6
eow, Ðæt þes ys mærra þonne þæt templ. Gyf ge soðlice 7
wiston hwæt ys, Ic wylle mild-heortuysse, and na on-
sægdnysse, ne genyprade ge æfre únscyldige. Soðlice 8
mannes Sunu ys eac reste-dæges Hlaford. Ða se Hælend 9
þanun fór, he com into heora gesomnunge; þa wæs 10
þær án man sé hæfde forscruncene hand. And hig acso-
don hyne, þus cwepende: Ys hyt alyfed to hælanne on
reste-dagum? þæt hig wrehton hyne. He sæde hym 11
soðlice: Hwylc man ys of eow, þe hæbbe án sceap, and
gyf þæt afylð reste-dagum on pytt, hu ne nymð he þæt,
and hefð hyt up? witodlice micle má man ys sceápe 12
betera; witodlice hyt ys alyfed on reste-dagum wel to
donne. Ða cwæð he to þam men: Aþene þine hand. And 13
he hi aþenede; and heo wæs hál geworden, swa seo ofer.

MATHEUS XII.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON DÆRE XIII WUCAN
OFER PENTECOSTEN.

14 Ða sundor-halgan eodon þa út soðlice, and worhton
15 geþeaht ongen hyne, hu hig hyne forspylدون. Se Hæl-
end soðlice þæt wiste, and ferde þanon : and hym fylig-
16 don mycel mænigeo, and he hælde hig ealle ; and bebead
17 hym, þæt hig hyt nánum men ne sædon : þæt wære
gefylled þæt þe gecweden wæs þurh Ysáiam þone wite-
18 gan, þus cweðende : Her ys mín cnapa, þone ic geceas ;
min gecorena, on þam wel gelícode minre sawle : ic asette
19 minne gast ofer hyne, and dóm hé bodað Ðeodum. Ne flit
he, ne he ne hrymð ; ne nán man ne gehyrð hys stemne
20 on strætum. Tocwysed hreod hé ne forbrytt, and smeoc-
ende flex hé ne adwæscð, ærþam þe he awurpe dóm
21 to sige. And on hys naman Ðeoda gehyhtað.

ÐYS SCEAL ON ÐONE ÐRYDDAN SUNNAN-DÆG INNAN
LENCTEN.

22 Ða wæs hym broht án deofol-seoc man, se wæs blind
and dumb : and he hyne hælde, swa þæt he spræc and
23 geseah. And þa mænigeo ealle wundredon, and cwæd-
24 on : Cwepe wé ys þes Dauides sunu ? Soðlice þa þa
sundor-halgan þis gehyrðon, þa cwædon hig : Ne adrifð
25 þes deoflu út, buton þurh Bêlzébúb deofla ealdre. Se
Hælend soðlice wiste heora geþancas, and cwæð to hym :
Ælc rice, þe byð twy-ræde on him sylfum, byð toworpen ;
and ælc ceaster oððe hus, þe byð wiperweard ongen
26 hyt sylf, hyt ne stent. And gif se deofol adrifð ut þone
deofol, hig beoð todælede ; hú mæg þonne his rice stand-
27 an ? And gif ic þurh Belzebub adrife ut deofla, þurh
hwæne adrifað eowre bearn ? forþam hig sylfe beoð
28 eowre déman. Gif ic soðlice on Godes gaste awurpe
29 deoflu, witodlice on eow becymð Godes rice. Oððe hu
mæg man in-gan on stranges hus, and hys fata hyne
hereafian, buton he gebinde ærest þone strangan, and
þonne hys hus bereafige ?

MATHEUS XII.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE TWELFTAN
WUCAN OFER PENTECOSTEN.

Se þe nys mid mé, he is ongén me; and se þe ne ga- 30
derað mid me, hé towyrpð. Forþam ic secge eow, Ælc 31
syn and bysmor-spræc byð forgyfen mannum: soðlice
þæs Halgan Gastes bysmor-spræc ne byð forgyfen. And 32
swa hwyle swa cwyp word ongén mannes Sunu, him byð
forgyfen: se þe soðlice cwyp ongén Haligne Gast, ne byð
hyt hym forgyfen, ne on þisse worulde, ne on þære to-
weardan. Oððe wyrceað god treow, and hys wæstm 33
godne; oððe wyrceað yfel treow, and hys wæstm yfelne:
witodlice be þam wæstm byð þæt treow oncnawen. La 34
ge nædrena cyn, hū magon ge gód sprecan, þonne ge
synd yfele? soðlice of þære heortan willan se muð spycð.
God man soðlice of godum gold-horde bringð god forð; 35
and yfel man of yfelum gold-horde bringð yfel forð.
Soðlice ic secge eow, Ðæt ælc idel word þe men spreað, 36
hig agyldað gescead be þam on domes-dæge. Soðlice 37
of þinum wordum þu byst gerihtwisod, and of þinum
wordum þu byst genyþerod.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE FORMAN
LENCTEN-WUCAN.

Ða andswaredon hym sume þa boceras and þa sunder- 38
halgan, þus cwepende: Lareow, we wyllað sum tacn of
þe geseon. He andswarode hym, and cwæð: Yfel 39
cneorys and forliger secð tacn; and hyre ne byð nán
tacn geseald, buton Ionas tacn þæs witegan: witodlice 40
swa swa Ionas wæs on þæs hwæles innoþe þry dagas and
þreo niht, swa byð mannes Sunu on eorþan heortan þry
dagas and þreo niht. Niniuetisce weras arisað on dome 41
mid þysse cneorysse, and hig genyþeriað hig: forþam
þe hig dydon dæd-bote on Ionas bodunge; and þes ys
mára þonne Ionas. Suð-dæles cwén arist on dome mid 42
þysse cneorysse, and heo genyþerað hig: forþam þe heo

MATHEUS XIII.

cóm fram landes gemærum to gehyranne Salomones
 43 wisdom; and þes ys mára þonne Salomon. Soðlice
 þonne se unclæna gast út-færð fram men, he gæð geond
 44 drige stowa, secende reste, and he ne gemet. Ðonne
 cwyð he, Ic gecyrre on min hus þanon ic út-eode; and
 cumende, he gemet hyt æmtig, geclænsod mid bese-
 45 mum, and gefrætwod. Ðonne gæð he, and hym tó
 genimð seofun oþre gastas wyrstan þonne he, and in-gang-
 ende hig eardiað þær: and þonne weorþað þæs mannes
 ytemestan wyrstan þonne þa ærran: and swa byð þysse
 46 wyrrestan cneorysse. Ða he þas þing þa gyt spæc to
 þam mænegum, þa stóð his moder and his gebroþra þær
 47 úte, sécende spæcan to hym. Soðlice þa cwæð sum to
 hym: Witodlice þin moder and þine gebroþra standað
 48 her úte, þe sécende. And he andswarode hym secgend-
 um, and cwæð: Hwylc is mín moder? and hwylce synd
 49 mine gebroþra? And he aþenede his hand on his leorn-
 50 ing-cnyhtas, and cwæð: Witodlice swa hwylc swa
 wyrceð mines Fæder willan þe on heofenan ys, he ys min
 broðer, and min swuster, and moder.

XIII. On þam dæge, þam Hælende út-gangendum
 2 of húse, he sæt wið þa sáe; and mycle mænio wæron
 gesamnode to hym, swa þæt he eode on scip, and þær
 3 sæt; and eall seo mænio stod on þam waroþe. And he
 spræc to hym fela on bigspellum, cwepende: Soðlice,
 4 ut-eode se sædere hys sæd to sawenne: and þa þa he
 seow, sume hig feollon wið weg, and fuglas comon and
 5 æton þá: soðlice sume feollon on stænihte, þær hyt
 næfde mycle eorþan, and hrædlice úp-sprungon, forþam
 6 þe hig næfdon þære eorþan dypan: soðlice, úp-sprung-
 enre sunnan, hig adruwedon and forscruncun, forþam
 7 þe hig næfdon wyrtrum: soðlice sume feollon on þornas,
 8 and þa þornas weoxon and forþrysmodon þa: sume
 soðlice feollon on gode eorþan, and sealdon wæstm, sum

MATHEUS XIII.

hundfealdne, sum syxtigfealdne, sum þrittigfealdne. Se þe hæbbe earan to gehyranne, gehyre. And þa ge-
 nealæhton his leorning-cnyhtas, and cwædon to hym : 10
 For hwig sprycst þu to hym mid bigspellum ? Ða and- 11
 swarode he hym : Forþam þe eow ys geseald to witanne
 heofena rices gerynu, and hym nys na geseald. Soðlice 12
 þam þe hæfð, hym byð geseald, and he hæfð : soðlice se þe
 næfð, and þæt þe he hæfð hym byð ætbroden. Forþam 13
 ic sprece to hym mid bigspellum ; forþam þe lóciende hig
 ne geseoð, and gehyrende hig ne gehyrað, ne ne ongytað ;
 þæt on hym sy gefylled Esáias witegung, Of gehyrnesse 14
 ge gehyrað, and ge ne ongytað ; and lóciende ge geseoð,
 and ge ne geseoð. Soðlice þises folces heorte ys ahyrd, 15
 and hig hefelice mid earum gehyrdon, and hyra eagan
 beclýsdon, þy-læs hig æfre mid eagam geseon, and mid
 earum gehyron, and mit heortan ongyton, and syn gecyr-
 rede, and ic hig gehæle. Soðlice eadige synd eowre eagan, 16
 forþam þe hig geseoð ; and eowre earan, forþam þe hig
 gehyrað : soðlice on eornost ic eow secge, Ðæt manega 17
 witegan and rihtwise gewilnedon þa þing to geseonne þe
 ge geseoð, and hig ne gesawon ; and to gehyranne þa
 þing þe ge gehyrað, and hig ne gehyrdon. Gehyre ge soð- 18
 liche þæs sawendan bigspel. Ælc þæra þe Godes word 19
 gehyrð, and ne ongyt, þonne cymð deoful, and bereafað
 þæt on hys heortan asáwen ys. Ðæt is se þe wið þone
 weg asáwen ys. Soðlice se þe ofer þone stan asáwen ys, 20
 þæt ys se þe þæt Godes word gehyrð, and hrædlice þæt
 mid blisse onfehð : soþlice hyt næfð þone wyrtrum on 21
 him, ac is hwilwendlic : gewordenre gedrefednesse and
 ehtnesse for þam worde, hrædlice hig beoð geúntreow-
 sode. Soðlice þæt þe asáwen ys on þornum, þæt ys se 22
 þe þæt word gehyrð ; and þonne geornfulnes þysse weo-
 rulde, and leasung þysa woruld-welena, forþrysmiað þæt
 word, and hit is butan wæstmæ geworden. Soðlice þæt 23

MATHEUS XIII.

þe asáwen wæs on þæt gode land, þæt ys se þe þæt word
 gehyrð, and ongyt, and þone wæstm bringð, and þonne
 deð sum hundfealdne, sum sixtigfealdne, sum þrittig-
 24 fealdne. He rehte hym þa oþer bigspel, and þus cwæð :
 Heofena ríce ys geworden þam men gelic þe seow god
 25 sæd on hys æcere : soðlice þa ða men slepon, þa com
 his feonda sum and oferseow hit mid coccele on middan
 26 þam hwæte, and ferde þanon. Soðlice þa seo wyrt weox,
 27 and þone wæstm brohte, þa æteowde se coccel hine. Ða
 eodon þæs hlafordes þeowas, and cwædon : Hlaford, hū
 ne seowe þu god sæd on þinum æcere ? hwanon hæfde
 28 he coccel ? Ða cwæð he : Ðæt dyde únhold-man. Ða
 cwædon þa þeowas : Wylt þu we gáð and gadriað hig ?
 29 Ða cwæð he : Nese ; þy-læs ge þone hwæte awurtwa-
 30 lion, þonne ge þone coccel gadriað : lætað ægþer weaxan
 oð rip-timan ; and on þam rip-timan ic secge þam ripe-
 rum, Gadriað ærest þone coccel, and bindað sceaf-
 mælum to forbærnenne : and gadriað þone hwæte into
 31 minum berne. He rehte hym þa gyt oðer bigspel, þus
 cwepende : Heofena rice ys geworden gelic senepes
 32 corne, þæt seow se man on his æcere : þæt ys ealra sæda
 læst : soðlice þonne hit wyxð, hit ys ealra wyrta mæst,
 and hit wyrð treow, swa þæt heofn-fuglas cumað and
 33 eardiað on his bogum. He spræc to hym oðer bigspel,
 and þus cwæð : Heofena rice ys gelic þam beorman,
 þone þæt wif onfeng and behydde on þrym gemetum
 34 melewes, oð he wæs eall ahafen. Ealle þas þing se Hæl-
 end spræc mid bigspellum to þam weredum ; and nan
 35 þing ne spræc he butan bigspellum ; þæt wære gefylled
 þæs witegan cwyde, Ic ontyne minne muð mid big-
 spellum ; ic bodige digolnessa fram middan-eardes ge-
 36 setednesse. He forlet þa ða nænio, and com to his
 inne, and þa genealæhton to him his leorning-cnyhtas,
 and cwædon : Arece us þæt bigspel þæs hwætes and

MATHEUS XIII.

þæs cocceles. Ða andswarode he hym : Se þe seow þæt 37
 gode sǣd, sé ys mannes Sunu ; soðlice se æcer ys þes 38
 middan-geard ; þæt gode sǣd þæt synd þæs heofenlican
 rices bearn ; se coccel synd soðlice þa mánfullan bearn ;
 se únholda-man, se þe þone coccel seow, þæt is deoful ; 39
 soðlice þæt rip ys worulde endung ; þa riperas synd englas.
 Eornostlice swa swa se coccel byð gegaderod and mid 40
 fyre forbærned, swa byð on worulde endunge. Mannes 41
 Sunu sent hys englas, and hig gadriað of his ríce ealle
 gedrefednesse, and þa þe unrihtwisnesse wyrceað ; and 42
 asendað hig on fyres ófen, þær byð wóp and toþa grist-
 bitung. Ðonne scinað þa rihtwisan swa swa sunne on 43
 hyra Fæder ríce. Gehyre, se þe earan to gehyranne hæfð.

ÐYS GODSPEL SCEAL TO SĀ AGNAN MÆSSAN.

Heofena ríce ys gelíc gehyddum gold-horde on þam 44
 æcere ; þone behyt se man þe hine fint, and for his
 blisse gæð and sylð eall þæt he ah, and gebigð ðone
 æcer. Eft ys heofena ríce gelíc þam mangere, þe sohte 45
 þæt gode mere-grot : þa he funde þæt án deorwyrpe mere- 46
 grot, þa eode he and sealde eall þæt he ahte, and bohte
 þæt mere-grot. Eft ys heofena ríce gelíc asendum nette 47
 on þa sǣ, and of ælcum fisc-cynne gadrigendum : þa 48
 hig þa þæt nett úpp-atugon, and sæton be þam strande,
 þa gecuron hig þa godan on hyra fatu, þa yfelan hig
 awurpon út. Swa byð on þysse worulde endunge ; þa 49
 englas farað, and asyndriað þa yfelan of þæra godra mid-
 lene, and awurpað hig on þæs fyres ófen, þær byð wóp 50
 and toþa gristbitung. Ongyte ge ealle þas þing ? Ða 51
 cwædon hig : Witodlice we hig ongytað. Ða sæde he 52
 hym : Forþam ys ælc gelæred bocere on heofenan ríce
 gelíc þam hyredes ealdre, þe forð-bringð of his gold-
 horde níwe þing and ealde. And hit wæs geworden, þa 53
 se Hælend geendode þas bigspel, þa ferde he þanone.
 And þa he com to his earde, he lærde hig on hyra ge- 54

MATHEUS XIV.

samnungum, swa þæt hig wundredon, and cwædon :
 55 Hwanon ys þysum þes wisdom, and þis mægen? Wit-
 odlice þes ys smipes sunu ; hū ne hatte hys modor Maria,
 and his broðru, Iacob, and Ioseph, and Simon, and Iudas ?
 56 and hū ne synd ealle hys swustra mid us ? hwanon synd
 57 þysum ealle þas ping? And hig wæron geúntreowsode
 on hym. Ða soðlice sæde se Hælend hym : Nys nan
 witega butan wurðscype, buton on hys earde, and on
 58 hys huse. And he ne worhte þær manega mægena, for
 heora ungeleaffulnyse.

XIV. On þære tide gehyrde Herodes, se feorþan-dæles
 2 ríca, þæs Hælendes hlisan : and þa sæde he hys cnyht-
 um : Ðes ys Iohannes se Fulluhtere, þe ic beheafdode ;
 he aras of deape, and forþan synd þas wundru gefremode
 3 on hym. Soðlice Herodes nam Iohannem, and geband
 hyne, and sette on cwertern, for þam wife Herodiaden
 4 Philippes hys broþer. Iohannes hym sæde : Nys þe
 5 alyfed hig to wife to habbanne. And þa he hyne ofslean
 wolde, he adred hym þæt folc, forþam þe hig hæfdon
 6 hyne for ænne witegan. Ða on Herodes gebyrd-dæge,
 tumbude þære Herodiadiscan dohter beforan hym, and
 7 hyt lícode Herode. Ða behet he mid aþe, hyre to syllanne
 8 swa hwæt swa heo hyne bæde. Ða cwæð heo, fram
 hyre meder gemyngod : Syle me on ánum disce, Iohan-
 9 nes heafod, þæs Fulluhteres. Ða wæs se cyning geún-
 10 rotsud for þam aþe, and for þam þe hym sæton mid ; and
 he asende þa, and beheafdode Iohannem on þam cwert-
 11 erne. And man brohte þa hys heafod on ánum disce,
 and sealde þam mædene ; and þæt mæden hyre meder.
 12 And þa genealæhton hys leorning-cnyhtas, and namon
 hys lichaman, and bebyrgdon hyne, and comon and
 13 cyddon hyt þam Hælende. Ða se Hælend þæt gehyrde,
 þa ferde he þanon on-sundron, on anum scype : and
 þa ða gangendan mænigeo þæt gehyrdon, hig fyligdon

MATHEUS XIV.

hym of þam burgum. And þa he þanon ferde, he geseah ¹⁴
 mycele mænigu, and he hym gemyltsode, and gehælde
 þa untruman. Soðlice þa hyt wæs æfen geworden, hym ¹⁵
 to genealæhton his leorning-cnyhtas, and him tō cwæd-
 on : ðeos stow ys weste, and tīma is forð-agān ; forlæt
 þas mænegeo, þæt hig faron into þas burga, and hym mete
 bicgan. Ða cwæð se Hælend to hym : Nabbað hig neode ¹⁶
 to faranne ; sylle ge hym etan. Ða andswaredon hig : ¹⁷
 We nabbað her buton fif hlafas, and twegen fixas. Ða ¹⁸
 cwæð se Hælend : Bringað me hider þa. And þa he ¹⁹
 het þa mænegeo ofer þæt gærs hig sittan, and he nam
 þa fif hlafas, and twegen fixas, and beseah on þone heof-
 on, and bletsigende bræc þa hlafas, and sealde hys
 leorning-cnyhtum, and hig þam folce : and hig æton ealle, ²⁰
 and wæron gefyllede : and hig namon þa lafa, twelf wilian
 fulle þæra brytsena. Soðlice þæra etendra getæl wæs ²¹
 fif þusend wera, butan wífum and cildum.

ÐYS GODSPEL SCEAL IN OCTABAS PETRI ET PAULI.

And þa sona het se Hælend his leorning-cnyhtas on ²²
 scyp astigan, and to-foran him faran ofer þone muþan,
 oð þæt he þa mænegu forlete. And þa he hig forlæten ²³
 hæfde, he eode on þone munt, and hyne þær ána gebæd.
 Soðlice þa hyt æfen wæs, he wæs ána þær. Witodlice ²⁴
 wæs þæt scyp of þam yþum totorfod ; forþam þe hyt wæs
 strang wind. Ða com se Hælend ymbe þone feorþan ²⁵
 han-cred to hym, ofer þa sæ gangende. Ða hig gesawon ²⁶
 þæt, hig wurdon gedrefede, and for þam ege clypo-
 don, and cwædon þus : Soðlice hyt ys scinlac. Ða ²⁷
 spræc se Hælend, and cwæð : Habbað geleafan ; ic hyt
 eom, nellen ge eowondrædan. Ða andswarode him Petrus, ²⁸
 and cwæð : Dryhten, gyf þu hyt eart, hat me cuman to
 þe ofer þas wæteru. Ða cwæð he : Cum to me. Ða eode ²⁹
 Petrus of þam scype, ofer þæt wæter, þæt he to þam
 Hælende come. Ða he geseah þone strangan wind, he ³⁰

MATHEUS XV.

him ondred : þa he wearð gedofen, he cwæp : Dryhten,
 31 gedó me halne. And þa hrædlice hé gefengc hyne, and
 32 þus cwæp : Lá lytles geleafan, hwi tweonedest þu ? And
 33 þa hi wæron on þam scype, geswac se wind. Soðlice
 þa þe on þam scype wæron comon, and to him gebædon,
 34 and þus cwædon : Soðlice þu eart Godes Sunu. And
 þa hig ofer-seglodon, hig comon on þæt land Genesa-
 35 reth. And þa þæt fole hyne gecneow, hig sendon geond
 36 eall þæt land, and brohton to hym ealle úntrume ; and
 hyne bædon, þæt hig huru-þinga his reafes fnæd æthrin-
 on : and swa hwylce hys æthrinon wurdon hale.

DYS GODSPEL GEBYRÐ ON ÐONE ÐRYDDAN WODNES-
 DÆG INNAN LENCTEN.

XV. Ða comon to hym fram Hierusalem þa boceras
 2 and Fariseisce, and cwædon : Hwi forgymað þine leorn-
 ing-cnyhtas ure yldrena lage ? ne þweað hig hyra handa
 3 þonne hig mete þicgað. Ða andswarode he hym, and
 cwæð : Hwi forgyme gé Godes bebod for eowre lage ?
 4 Witodlice God cwæð, Weorþa þinne fæder and modor :
 and Se þe wyrð hys fæder and modor, swelte se deape.
 5 Soðlice ge cwepað, Swa hwylc swa segð hys fæder and
 6 meder, Swa hwylc lac swa of me ys fremað þe ; and ne
 weorþiað fæder and modor : and ge for naht dydon
 7 Godes bebod for eowre lage. Lá liceteras ! wel be eow
 8 witegode Isaias se witega, þa he cwæð, Ðis fole mé mid
 welerum weorþað, and hyra heorte ys feor fram me ;
 9 butan intingan hig me weorþiað, and lærað manna lara.
 10 And he þa, þam mænegum togædere geclypedum, þus
 11 cwæð : Gehyrað and ongytað, Ne besmít þone mann
 þæt on hys muð gæð ; ac hyne besmít, þæt of hys mupe
 12 gæð. Ða genealæhton hys leorning-cnyhtas, and cwædon :
 Wast þu þæt þa Fariseiscan synd gedrefede, þysum worde
 13 gehyredum ? Ða andswarode he hym : Ælc plántung,
 þe mín heofenlica Fæder ne plantode, byð áwurtwalod.

Lætað hig, hig synd blinde, and blindra latteowas. Se 14
 blinda, gyf he blindne læt, hig feallað begen on ænne
 pytt. Ða andswarode him Petrus, and cwæð : Arece us 15
 þys bigspel. Ða andswarode he him : And synd ge gyt 16
 butan andgyte ? Ne ongyte ge þæt call þæt on þone muð 17
 gæð, gæð on þa wambe, and byð on forðgang asend ? Soð- 18
 lice þa þing þe of þam muðe gað cumað of þære heortan,
 and þa besmitað þone mann. Of þære heortan cumað 19
 yfele geþancas, mann-slyhtas, únriht-hæmedu, forligru,
 stala, lease gewitnyssa, tælllice word : þis synd þa þing þe 20
 þone mann besmitað : ne besmit þone mann, þeah he ún-
 þwogenum handum etc.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ ON ÐONE FORMAN ÐUNRES-DÆG
 INNAN LENCTEN.

And þa ferde se Hælend þanon, on Tyrisce and Syðð- 21
 nisce endas. And efne, þa of þam Chananéiscum gemær- 22
 um clypode sum wíf, and cwæð : Dryhten, Dauides sunu,
 gemiltsa me; min dohter ys yfele mid deofle gedreht.
 Ða ne geandswarode he hyre. Ða genealæhton his leorn- 23
 ing-cnyhtas, and him to cwædon : Forlæt hig; forþam
 heo clypað efter us. Ða andswarode hé : Ne eom ic 24
 asend, buton to þam sceapum þe forwurdon of Israhela
 huse. Ða com heo, and hig to him gebæd, and þus 25
 cwæð : Drihten, gefylst me. Ða cwæð he : Nys hit na 26
 góð þæt man nime bearna hlaf, and hundum wyrpe. Ða 27
 cwæð heo : Dryhten þæt ys soð; witodlice þa hwelpas
 etað of þam crumum þe of heora hlaforda beodum feallað.
 Ða andswarode Dryhten hyre : Eala þú wíf, mycel ys 28
 þin geleafa : geweorþe þé eal-swa þu wylle. And þa of
 þære tíde wæs hyre dohter hal geworden. Ða se Hæl- 29
 end þanon ferde, eft he com wið þa Galileiscan sáe; and
 astah on þone munt, and þær sæt. Ða genealæhton hym 30
 tó mycele mænegu, mid hym hæbbende manega healte,
 and blinde, and wanhale, and manega oþre, and aldon

MATHEUS XVI.

31 to hys fotum ; and he gehælde þa : swa þæt þa mænegu wundredon, geseonde dumbe specende, healte gangende, blinde geseonde : and hig mærsodon Israhela God.

ÐYS GODSPEL GEBYRÐ ON ÐÆRE EAHTOÐAN WUCAN
OFER PENTECOSTEN.

32 Ða cwæð se Hælend, togædere geclypodum hys leorning-cnyhtum : Ðysse mænigu ic gemiltsige, forþam hig pry dagas mid me wunedon, and hig nabbað hwæt hig eton : and ic hig nelle fæstende forlætan, py-læs hig
33 on wege geteórian. Ða cwædon hys leorning-cnihtas : Hwar nime wé swa fela hlafa on þys wéstene, þæt wé
34 gefyllan swa mycele mænigu ? Ða cwæð he : Hu fela hlafa habbe gé ? Ða cwædon hig : Seofon, and feawa
35 fixa. And he bebead þa þæt seo mænigu sæte ofer
36 þære eorþan : and he nam þa þa seofon hlafas and þa fixas, and bræc, and sealde hys leorning-cnyhtum, and
37 hig sealdon þam folce. And hig æton ealle, and wæron gefyllede : and þæt to láfe wæs of þam gebrote hig nam-
38 on seofon wilian fulle. Witodlice þa þær æton wæron
39 feower þusend manna, butan cildum and wifum. And he forlet þa þa mænigu, and eode on scyp, and com on þa endas Magedón.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE EAHTOÐAN
WUCAN OFER PENTECOSTEN.

XVI. And þa genealæhtou hym to Farisei and Sadowucei, and hyne costedon, and bædon þæt he hym sum
2 tacen of heofene ætywde. Ða andswarode he hym, and cwæð : On æfen ge cwepað, To-morgen hyt byð smylte
3 weder, þes heofen ys reád. And on morgen ge cwepað, To-dæg hyt byð hreoh weder, þeos lyft sciud únwederlice. Nu cunne ge to-cnawan heofenes hiw ; witodlice
4 ge ne magon witan þæra tífa tacnu ? Seo yfele cneorys and unriht-hæmende tacen secð, and hyre ne byð ge-seald, buton Ionas tacen þæs witegan. And hym forlæt-

MATHEUS XVI.

enum, he ferde. And þa hys leorning-cnyhtas cōmon 5
ofer þone muþan, hig forgeaton þæt hig hlafas namon :
and þa sæde he : Gymað and warniað fram beorman Fa- 6
riseorum and Saduceorum. Ða þohton hig betweox hym, 7
and cwædon : Namon we hlafas mid us ? Ða se Hælend 8
wiste heora gepancas, he cwæð to hym : Hwæt þence ge
betweox eow, lytles geleafan, þæt ge hlafas nabbað ? Ne 9
understande ge gyt, ne gē ne gepencað þæra fif hlafa,
and fif þusend manna, and hu fela wilegena ge namon ?
ne þæra seofon hlafa, and feower þusend manna, and 10
hu fela wilegena ge namon ? Hwi ne ongyte ge gyt 11
þæt ic ne sæde be hlafe, Warniað fram þam beorman
Fariseorum and Saduceorum ? Ða ongeaton hig þæt 12
he ne sæde, Warniað fram hlafa beorman, ac fram lare
Fariseorum and Saduceorum.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ ON PETRES MÆSSE-DÆG.

Witodlice þa com se Hælend on þa dælas Cesareæ 13
Philippi, and acsode hys leorning-cnyhtas : Hwæne sec-
gað men þæt sy mannes Sunu ? Ða cwædon hig : Sume 14
Iohannem þone Fulluht-wer, sume Heliam, sume Hiere-
miam, oððe ân þara witgena. Ða sæde he : Hwæt secge 15
ge þæt ic sig ? Ða andswarode hym Petrus : Ðu eart 16
þæs lyfigendes Godes Sunu. Ða andswarode hym se 17
Hælend : Eadig eart þu, Simon, culfran bearn ; forþan
hyt þe ne onwreah flæsc ne blod, ac min Fæder þe on
heofenum ys. And ic secge þe, Ðæt ðu eart Petrus, and 18
ofer þysne stan ic getimbrige mine cyricean ; and helle
gatu ne magon ongean þa. And þe ic sylle heofena rices 19
cægia : and swa hwæt swa þu ofer eorþan bebindst, þæt
byð on heofenum gebunden : and swa hwæt swa þu un-
bindst ofer eorþan, þæt byð unbunden on heofenum. Ða 20
bebead se Hælend hys leorning-cnyhtum, þæt hig nanum
men ne sædon þæt he wære Hælend Crist. Syððan he 21
ongan swutelian hys leorning-cnyhtum, þæt he wolde

MATHEUS XVII.

faran to Hierusalem, and fela þinga þolian fram yldrum,
 and bocerum, and ealdor-mannum þæra sacerda, and
 22 beon ofslegen, and þy þryddan dæge arisan. And þa
 genam Petrus hyne on-sundron, and cwæð to him :
 23 Drihten, ne geweorþe þæt. Ða beseah he hyne, and
 cwæð to Petre : Gang bæftan me, Satanas : wiper-ræde
 þu eart me ; forþam þú nast þa þing þe synd Godes, ac
 þa þe synd manna.

DYS GODSPEL SCEAL ON SĒ LAURENTIUS MÆSSE-DÆG.

24 Ða sæde se Hælend hys leorning-cnyhtum : Gyf hwa
 wylle fyligean me, wiðsace hyne sylfne, and nyme hys rode,
 25 and me fylige. Soðlice se þe wyle hys sawle hale gedón,
 he hig forspylð ; and se þe wyle hig for me forspyllan,
 26 se hig fint. Hwæt fremað ænegum men, þeah he ealne
 myddan-eard gestryne, gyf he hys sawle forwyrd þolað ?
 27 oððe hwylc gewrixl sylð se mann for hys sawle ? Wit-
 odlice mannes Sunu ys to cumanne on hys Fæder wuldre,
 mid hys englum ; and þonne agylt æghwylcum be hys
 agenum weorce.

DYS SCEAL ON SÆTERNES-DÆG, ON ÐÆRE FORMAN
 LENCTEN-WUCAN.

28 Soðlice ic secge eow, Sume synd her standende, þe deað
 né onbyrigeað, ær hig geseon mannes Sunu cumende on
 hys Fæder rice.

XVII. And æfter six dagum, nām se Hælend Petrum,
 and Iacobum, and Iohannem hys broþer, and lædde hig
 2 on-sundron, on ænne heahne munt. And he wæs ge-
 hiwod beforan hym ; and hys ansyn scean swa swa
 3 sunne, and hys reaf wæron swa hwíte swa snaw. And
 efne, þa ætywde Moyses and Helías, mid hym sprecende.
 4 Ða cwæð Petrus to hym : Dryhten, góð ys ús her to be-
 onne : gyf þu wylt, uton wyrcean her þreo eardung-stówa ;
 5 þé ane, Moyses ane, and Helíe ane. Hym þa gyt sprec-
 endum, and soðlice þa beorht wolcn hig oferscean : and

MATHEUS XVII.

þa efne com stefn of þam wolcne and cwæð : Her ys min leofa Sunu, on þam me wel gelicap ; gehyrap hyne. And 6 þa hig þys gehyrdon hys leorning-cnyhtas, hig feollon on heora ansyne, and hym swyþe ondredon. Hé genealæhte 7 þa and hig æthrán, and hym to cwæð : Arísað, and ne ondrædað eow. Ða hig heora eagan upp-ahofon, ne gesawon 8 hig nænne, buton þone Hælend sylfne. And þa hig of 9 þam munte eodon, se Hælend hym bebed, and þus cwæð : Nanum men ge þys ne secgon, ær mannes Sunu of deaðe arise.

ÐYS SCEAL ON FRIGE-DÆG, ON ÐÆRE FIFTAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

And þa acsedon hys leorning-cnyhtas hyne : Hwæt sec- 10 gað þa boceras þæt gebyrige ærest cuman Heliam? Ða 11 andswarode he hym : Witodlice Helias ys toward, and he geedniwað ealle þing. Soðlice ic eow secge, Ðæt He- 12 lias cóm, and hig hyne ne gecneowon, ac hig dydon ymbe hyne swa hwæt swa hig woldon : and swa ys mannes Sunu eac fram hym to þrowigenne. Ða ongeáton hys 13 leorning-cnyhtas þæt he hyt sæde be Iohanne þam Ful- luhtere.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, TO ÐAM FÆSTENE ÆR HÆRFESTES EMNIHT.

And þa he cóm to þære mænigu, hym to genealæhte 14 sum man gebigedum cneowum to-foran hym, and cwæð : Dryhten, gemiltsa minum suna : forþam þe he ys fylle- 15 seoc, and yfel þolað : oft he fylð on fyr, and gelomlice on wæter ; and ic brohte hyne to þinum leorning-cnyht- 16 um, and hig ne mihton hyne gehélan. Ða andswarode 17 he hym : Eala ge úngeleaffulle and þweore cneores, hu lange beo ic mid eow? hu lange forbere ic eow? bring- ap hyne to me hyder. And þa þreade se Hælend hyne, 18 and se deofol hyne forlét : and se cnapa wæs of þære

MATHEUS XVIII.

19 tide gehæled. Ða genealæhton hys leorning-cnyhtas
 hym to, and hym to cwædon digelice : Hwí ne mihte we
 20 hyne út-adrifan ? Ða cwæð he : For heora ungeleafful-
 nysse. Soðlice on eornest ic eow secge, gyf ge hæfdon
 geleafan swa senepes corn, and ge cwædon to þysum
 munte, Far heonone, þonne ferde he ; and eow ne byð
 21 ænig þing únmihtelic. Soðlice þys cynn ne byð út-adrif-
 22 en, buton þurh gebed and fæsten. Ða hig wunedon on
 Galiléa, þa cwæð se Hælend : Mannes Sunu ys to syll-
 23 anne on manna handa : and hig ofsleað hyne, and he
 arist on þam þryddan dæge. Ða wurdon hig þearle
 24 geunrotsode. And þa he côm to Capharnaum, þa genea-
 læhton to Petre þa þæt gafol namon, and þus cwædon :
 25 Eower lareow, ne gylt he gafol ? Ða cwæð he : Gyse,
 he deð. And þa he com into þam huse, þa cwæð se
 Hælend : Hwæt þincð þe, Simon ? æt hwam nimað
 cyningas gafol oððe toll ? of heora bearnum, hwæper þe
 26 of fremedum ? Ða cwæð he : Of fremedum. Ða cwæð
 27 he : Eornostlice þa bearn synd frige. Ðeah-hwæpre, þæt
 we hig ne geunrotsion, gang to þære sæ, and wurp þinne
 angel út, and nim þone ærestan fisc, and hys muð geo-
 pena ; þu fintst ænne wecg on hym : nim þone, and syle
 for me and for þe.

ÐYS SCEAL ON SCĒ MICHÆLES MÆSSÆ-DÆG.

XVIII. On þære tíde genealæhton hys leorning-
 cnyhtas to þam Hælende, and cwædon : Hwa wenst þu
 2 ys yldra on heofena ríce ? And þa clypode se Hælend
 3 ænne lytling, and gesette on heora midlen, and cwæð :
 Soðlice ic secge eow, Buton ge beon gecyrrede and ge-
 wordene swa swa lytlingas, ne ga ge on heofena ríce.
 4 Swa hwylc swa hyne geeaðmet swa þes lytling, se ys
 5 mara on heofena rice. And swa hwylc swa ænne þylicne
 6 lytling on minum naman onfehð, sé onfehð me. Soðlice
 se þe beswicð ænne of þyssum lytlingum þe on me gylf-

MATHEUS XVIII.

að, betere hym ys þæt án cweorn-stán sy to hys sweoran
 gecnyt, and sig besenced on sæs grund. Wá þysum 7
 middan-gearde þurh swicdomas! neod ys þæt swicdom-
 as cumon; þeah-hwæpere wá þam men þe swicdom
 þurh hyne cymð! Gyf þín hand oððe þín fot þe swicað, 8
 aceorf hyne óf, and awurp fram þe: betere þe ys þæt þu
 gá wanhal oððe healt to life, þonne þu hæbbe twá handa
 and twegen fét, and sy on ece fyr asend. And gyf þin 9
 eage þe swicað, ahola hyt út, and awurp fram þe: betere
 þe ys mid anum eagan on life to ganne, þonne þu sy mid
 twam asend on helle fýr. Warniað þæt ge ne oferhogion 10
 ænne of þysum lytlingum þe gelyfað on me. Soðlice 11
 mannes Sunu cóm to gehælanne þæt forwearð. Hwæt 12
 ys eow geþuht? gyf hwylc man hæfð hund sceapa, and
 hym losað án of þam, hú ne forlæt he þa nigon and hund-
 nigontig on þam muntum, and gæð, and secð þæt án þe
 forwearð? And gyf hyt gelimpð þæt he hyt fint, soðlice 13
 ic eow secge, þæt he swiþor geblissap for þam anum,
 þonne ofer þa nigon and hund-nigontig þe ná ne lósedon,
 Swa nys wylla beforan eowrum Fæder þe on heofonum 14
 ys, þæt án forweorþe of þysum lytlingum.

ÐYS SCEAL ON TIWES-DÆG, ON ÐÆRE ÐRYDDAN LENCTEN-WUCAN.

Soðlice gyf þín broþor syngað wið þe, gá and styr hym 15
 betweox þe and hym sylfum: gyf he þe gehyrþ, þu ge-
 stapelast þinne broþor. Gyf he þé ne gehyrð, nim þonne 16
 gyt ænne opþe twegen to þé, þæt ælc word stande on
 twegra opþe þreora gewitnysse. Gyf he hig ne gehyrð, 17
 sege hyt geferrædene: gyf he hig ne gehyrð, sy he þe
 swa swa hæpen and mánful. Soplice ic secge eow, Swa 18
 hwylce swa gé gebindað ofer eorþan, þa beoð gebund-
 ene on heofenum: and swa hwylce swa ge ofer eorþan
 únbindað, þa beoð on heofenum unbundene. Eft ic 19
 eow secge, Gyf twegen of eow geþwæriap ofer eorþan

MATHEUS XIX.

be ælcum þinge þe hig biddað, hyt gewyrð hym of min-
 20 um Fæder þe on heofenum ys. Ðær twegen oþþe þreo
 synd on minum naman gegaderode, þær ic eom on hyra
 21 midlene. Ða genealæhte Petrus to him, and cwæð:
 Dryhten, gif min broþer syngað wið me, mót ic him for-
 22 gyfan oð seofon siþas? Ða cwæð se Hælend: Ne secge
 ic þe, Oð seofon siþas, ac oð seofon hund-seofontigon
 siþon.

DYS SCEAL ON ÐÆRE XXIII. WUCAN OFER PENTECOSTEN.

23 Forþam is heofena ríce ánlíc þam cyninge þe hys þeow-
 24 as geradegode. And þa he þæt gerád sette, hym wæs
 25 án broht se hym sceolde tyn þusend punda. And þa he
 næfde hwanon he hyt agulde, hyne het hys hlaford ge-
 syllan, and hys wíf and hys cild, and eall þæt he ahte.
 26 Ða astrehte se þeow hyne, and cwæð: Hlaford, hafa
 27 geþyld on me, and ic hyt þe eall agylde. Ða gemiltsode
 28 se hlaford hym, and forgeaf hym þone gylt. Ða se
 þeowa út-eode, hé gemétte hys efen-þeowan se hym
 sceolde án hund penega: and he nam hyne þa, and for-
 þrysmode hyne, and cwæð: Agif þæt þu me scealt.
 29 And þa astrehte hys efen-þeowa hyne, and bæd hyne,
 and þus cwæð: Geþyldega, and ic hyt þe eall agife.
 30 He þa nolde; ac ferde and wearp hyne on cweartern,
 31 oðþæt he hym eall agéfe. Ða gesawon hys efen-þeowas
 þæt, þa wurdon hig swyðe geúnrotsode, and comon and
 32 sædon heora hlaforde ealle þa dæde. Ða clypode his
 hlaford hyne, and cwæð to him, Eala þu lyþra þeowa!
 ealne þinne gylt ic þe forgeaf, forþam þe ðu me bæde:
 33 hu ne gebyrede þé gemiltsian þinum efen-þeowan, swa
 34 swa ic þe gemiltsode? Ða wæs se hlaford yrre, and
 35 sealde hyne þam wítnerum, oðþæt he eall agulde. Swa
 ðeð min se heofenlica Fæder, gyf gé of eowrum heortum
 eowrum broþrum ne forgyfað.

XIX. And þa se Hælend geendode þas spræca, he ferde

MATHEUS XIX.

fram Galilea, and côm on Iudeisce endas begeondan Iordanen ; and hym fyligdon mycele mænigeo, and he 2 hig gehælde þær. Ða genealæhton hym to Farisæi, 3 hyne costigende, and cwædon : Ys alyfed ænegum men hys wif to forlætenne for ænegum þinge? Ða andswar- 4 ode he hym : Ne rædde gé, se þe on fruman worhte, hé worhte wæp-man and wif-man, and cwæð, Forþam se 5 man forlæt fæder and moder, and hyne to his wífe gepeot, and beoð twegen on anum flæsce? Witodlice ne 6 synd hig twegen, ac án flæsc. Ne getwæme nán man þá þe God gesonnode. Ða cwædon hig : Hwi hét 7 Moyses syllan hîw-gedales bóc, and hig forlætan? Ða 8 cwæð he : Moyses, for eower heortan heardnesse, lyfde eow eower wif to forlætenne : soðlice næs hyt on frymþe swa. Soðlice ic secge eow, Swa hwa swa forlæt hys 9 wif, buton for forligere, and oper fetað, sé unryht-hæmð : and se þe forlætene æfter hym nymð, se unryht-hæmð. Ða cwædon hys leorning-cnyhtas : Gyf hyt swa ys þam 10 men mid hys wífe, ne fremað nánum men to wífienne. Ða cwæð he : Ne underfoð ealle men þis word, ac 11 þam þe hyt geseald ys. Soðlice synd belistnode, þe of 12 heora moder innoðum cumað ; and eft synd belistnode þa men þe man belistnað ; and eft synd belistnode þe hig sylfe belistnodon for heofena rice. Undernime, se þe underniman mæge. Ða wæron hym gebrohte lytling- 13 as tó, þæt he hys hand on hig asette, and hig gebletsade : þa þreadon hys leorning-cnyhtas hig. Ða cwæð 14 se Hælend : Lætað þa lytlingas, and nelle ge hig forbeóðan cuman to me : swylcra ys heofena rice. And 15 þa he hym hys handa on-asette, þa ferde he þanon. And 16 þa genealæhte hym án man tó, and cwæð : La, góde Lareow ! hwæt godes dó ic, þæt ic éce lif hæbbe? Ða 17 cwæð he : Hwæt acsast þu me be góde? án God is gód : soðlice gyf þu wylt on líf becuman, heald þa beboda.

MATHEUS XX.

- 18 Ða cwæð he : Hwylce ? Ða cwæð se Hælend : Ne do þu
 man-slyht, Ne do þu unryht-hæmed, Ne stel þu, Ne sege
 19 þu leáse gewitnyse, Weorþa þinne fæder and moder, and
 20 Lufa þinne nehstan swa swa þe sylfne. Ða cwæð se
 geonga : Eall þis ic geheold ; hwæt ys me gyt wana ?
 21 Ða cwæð se Hælend : Gyf þu wylt beon fulfremed, ga
 and becyp eall þæt þu ahst, and syle hyt þearfum, and
 þonne hæfst þu góld-hord on heofene : and cum and
 22 folga me. Ða se geonga man gehyrde þys word, þa
 eode he aweg unrót : soðlice he hæfde mycele æhta.
 23 Witodlice se Hælend cwæð to his leorning-cnyhtum :
 Soðlice ic eow secge, Ðæt earfoðlice se welega gæð on
 24 Godes rice. And eft ic eow secge, Ðæt eadelicre byð
 þam olfende to gánne þurh nædle eage, þonne se welega
 25 on heofena ríce gá. Ða hys leorning-cnyhtas þis ge-
 hyrdon, hig wundredon and cwædon : Hwa mæg þis
 26 gehealdan ? Ða cwæð se Hælend : Uneapelic þæt ys
 mid mannum ; ac ealle þing synd mid Gode eapelice.

ÐYS SCEAL TO SĒ PAULUS MÆSSE-DÆG ; AND TO SĒ
 BENEDICTUS.

- 27 Ða andswarode Petrus, and cwæð : Nu we forléton ealle
 28 þinge, and folgodon þe ; hwæt byð us to méde ? Ða
 cwæð se Hælend : Soð ic eow secge, Ðæt gé þe mé folg-
 odon on edcennige, þonne mannes Sunu sit on hys
 mægen-prymme, þæt gé sittað ofer twelf setl, démente
 29 twelf mægþa Israhel. And ælc þe forlæt, for minum
 naman, hys hus, oððe hys gebroþru, oððe swustra, oððe
 fæder, oððe moder, oððe wíf, oððe bearn, oððe land,
 be hundfealdum hé onfehð lean, and hæfð éce líf.
 30 Soðlice manega fyrmeste beoð ytemeste, and ytemeste
 fyrmeste.

XX. Soðlice heofena rice ys gelic þam hyredes ealdre,
 þe on ærne-mergen út-eode áhyrian wyrhtan on hys wín-
 2 geard. Gewordenre gecwydrædene þam wyrhtum, he

MATHEUS XX.

sealde ælcon ænne penig wið hys dæges weorce : he asende hig on hys wín-geard. And þa he út-eode ymbe 3 undern-tide, he geseah oþre on stræte idele standan ; þa 4 cwæð he : Gá gē on minne wín-geard, and ic sylle eow þæt riht byð : and hig þa ferdon. Eft he út-eode ymbe 5 þa sixtan and nigopan tide, and dyde þam swá gelíce. Ða ymbe þa endlyftan tide he út-eode, and funde oþre 6 standende, and þa sæde he : Hwi stande ge her ealne dæg idele ? Ða cwædon hig : Forþam þe ús nan man 7 ne hyrede. Ða cwæð he : And gá gē on minne wín-geard. Soðlice þa hyt wæs æfen geworden, þa sæde se 8 wín-geardes hlaford his geréfan : Clypa þa wyrhtan, and agyf hym heora mede : agyn fram þam ytemestan oð ðone fyrmestan. Eornestlice þa þe gecomon þe ymbe 9 þa endlyftan tíde comon, þa onfengon hig ælc his pening. And þa þe þær ærest comon wendon þæt hig sceol- 10 don mare onfón ; þa onfengon hig syndrige penegas. Ða ongunnon hig murecian ongén þone hyredes ealdor, 11 and þus cwædon : Ðas ytemestan worhton áne tide, and 12 þu dydest hig gelice us, þe bæron byrþena on þyses dæges hætan. Ða cwæð he andswariende heora anum : Eala 13 þu freond, ne dó ic þe nænne teonan : hú ne come þu to me to wyrcanne wið anum peninge ? nim þæt þín ys 14 and ga : ic wylle þysum ytemestum syllan eall swa mycel swa þe. Oððe ne mot ic dón þæt ic wylle ? hwæper þe 15 þin eage mánful ys, forþam þe ic gód eom ? Swa beoð 16 þa fyrmestan ytemeste, and þa ytemestan fyrmeste : soðlice manega synd geclypede, and feawa gecorene.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE
OÐRE LENCTEN-WUCAN.

Ða ferde se Hælend to Hierusalem, and nam hys leorn- 17 ing-cnyhtas on-sundron, and þus cwæð : Nú wé farað to 18 Hierusalem ; and mannes Sunu byð geseald þæra sacerda ealdrum and bocerum, and híg genyðeriað hyne to deaðe,

MATHEUS XX.

19 Deodum to bysmrigenne and to swinganne, and to ahónne;
 20 and þam þryddan dæge hé arist. Ða cóm to him Zebe-
 deis bearna moder mid hyre beárnum, hig geeaðmed-
 21 ende, and sum þinge fram hym biddende. Ða cwæð
 he : Hwæt wylt ðu ? Ða cwæð heo : Sege þæt þas míne
 twegen suna sittan, án on þine swiþran healfe, and án on
 22 þine wynstran, on þínum rice. Ða andswarode hym se
 Hælend : Gyt nyton hwæt gyt biddað. Mage gyt drinc-
 an þone calic ðe ic to drincanne hæbbe ? Ða cwædon
 23 hig : Wyt magon. Ða cwæð he : Witodlice gyt minne
 calic drincað : to sittanne on mine swyþran healfe, oððe
 on wynstran, nys me inc to syllanne, ac þam þe hyt fram
 24 minum Fæder gegearwod ys. And þa ða tyn leorning-
 25 cnyhtas gebulgon wið þa twegen gebroþru, þa clypode se
 Hælend hig to hym, and cwæð : Wite ge þæt ealdor-
 men wealdað heora þeoda, and þa þe synd ylðran hab-
 26 bað anweald on hym ? Ne byð swa betweox eow : ac
 swa hwylc swa wyle betweox eow beon ylðra, sy he
 27 eower þen ; and se þe wyle betweox eow beon fyrrest,
 28 sy he eower þeow : swa mannes Sunu ne com þæt hym
 man þenode, ac þæt he þenode and sealde hys sawle líf,
 to alysednesse for manegum.

ÐYS SCEAL ON SÆTERNES-DÆG, ON ÐÆRE PENTECOS- TENES WUCAN TO ÐAM YMB-RENE.

29 And þa hig ferdon fram Hiericho, hym fyligde mycel
 30 mænigeo. And þa sæton twegen blinde wið þone weg,
 and gehyrdon þæt se Hælend ferde ; and þa clypedon
 hig to hym, and cwædon : Drihten, gemiltsa unc,
 31 Dauides sunu ! Ða bead seo mænio hym þæt hig
 swigedon : þa clypedon hig þæs þe má : Dryhten, ge-
 32 miltsa unc, Dauides sunu ! Ða stod se Hælend, and
 clypode hig to him, and cwæð : Hwæt wylle gyt þæt ic
 33 inc do ? Ða cwædon hig : Drihten, þæt uncre eagan
 34 sýn geopenode. Ða gemiltsode he hym, and heora

MATHEUS XXI.

eagan æthrán: and hig sona gesawon, and fyligdon hym.

ÐYS SCEAL ON ðÆRE FEORÐAN WUCAN ÆR MYDDA-
WYNTRA.

XXI. And þa hé genealæhte Hierusalem, and côm to Bethfage, to Oliuetes dune, þa sende he hys twegen leorning-cnyhtas, and sæde hym: Farað on þæt castel þæt 2 foran ongén eow ys, and þonne sona finde gyt ane assene getigede, and hyre folan mid hyre: úntigeað hig, and lædað to méc. And gif hwa eow ænig þingc tó cwýð, 3 secgað, Ðæt Dryhten hæfð þyses neode; and þonne forlæt hé eow hrædlice. Eall þys wæs geworden, þæt wære 4 gefylled þæt þurh Esaiam þone witegan gecweden wæs, Secgað heahnesse dehter, Nu þin cyning þe cymð to, ge- 5 dæfte, and rít uppan tamre assene, and hyre folan. Ða 6 ferdon his leorning-cnyhtas, and dydon swa he hym be-bead, and læddon þa assene to hym, and hyre folan, and 7 lédon heora reaf uppan hig, and setton hyne on-uppan. Witodlice þæt folc strehton heora reaf on þone weg; 8 sume heowon þæra treowa bogas, and streowedon on þone weg. Ðæt folc þæt ðar beforan ferde, and þæt þar æfter 9 ferde, clypedon and cwædon: Hál sy þú, Dauides sunu! Sy gebletsod se þe com on Dryhtnes naman; Sy hym háel on hehnyssum! Ða he ferde to Hierusalem, þa wearð eall 10 seo burh-waru onstýred, and cwædon: Hwæt ys þes? Ða cwæð þæt folc: Ðys ys se Hælend witega of Naza- 11 reth on Galilea. Ða se Hælend into þam temple eode, 12 he adraf út ealle þa þe ceapedon innan þam temple, and þæra mynetera sceamelas, and heora setlu, þæra þe culfran sealdon, he tobræc, and cwæð to hym: Hyt ys awriten, 13 Min hus ys gebed-hus; witodlice ge worhton þæt to peofa cote. Ða eodon to hym þa blindan and þa healt- 14 an, and he hig gehælde. Witodlice þa ðæra sacerda ealdr- 15 as and þa boceras gesawon þa wundru þe se Hælend

MATHEUS XXI.

worhte, and gehyrdon hu þa cild clypedon on þam temple, and cwædon, Sy Dauides sunu hal! ða wæron hig
 16 yrre, and cwædon: Gehyrst þu hwæt þas cwepað? Ða cwæð he: Witodlice ne ræddon ge næfre, Ðu fulfrem-
 17 edest lof of cilda and of sucendra muþe? And he forlet hig þa, and ferde of þære byrig to Bethania; and
 18 lærde hig þær be Godes rice. On mergen, þa he eft to
 19 þære byrig fōr, þa hingrede hyne; and he geseh an fic-
 treow wið þone weg: þa eode he to hym, and ne funde
 on hym, buton þa leaf áne; ða cwæð he: Ne weorþe
 næfre wæstm of þe acenned! Ða sona forscranc þæt
 20 fic-treow. And hys leorning-cnyhtas wundredon, and
 cwædon: Loca nu hu hrædlice þæt fic-treow forscranc!
 21 Ða andswarode he hym, and cwæð: Soð ic eow secge,
 Gif ge habbað geleafan and ne tweoniað, ne dō gē nā
 þæt án be þam fic-treowe, ác eac þeah ge cwepōn to
 22 þysum munte, Ahefe þe úp, and feall innan þa sǣ; and
 ealles þæs þe ge byddað ge beoð tipa, gif ge gelyfað.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE FIFTAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

23 Ða he com into þam temple, þa comon þæra sacerda
 ealdras hym to, and cwædon: On hwylcre mihte wyrcsð
 24 þu þas þing, and hwa sealde þe þisne anweald? Ða and-
 swarode se Hælend hym, and cwæð: Ic acsige eow anre
 spræce; gif ge me þa spræce secgað, þonne secge ic eow
 25 on hwylcum anwealde ic þas þing wyrce. Hwæþer wæs
 Iohannes fulluht, þe of heofenum, þe of mannum? Ða
 cwædon hig betweox hym, Gif we secgað, Of heofene,
 26 þonne cwyrð he, Forhwam ne gelyfde ge hym? Gyf we
 secgað, Of mannum, we ondrædað þys folc: ealle hig
 27 hæfdon Iohannem for ænne witegan. Ða andswaredon
 hig, and cwædon: We nyton. Ða cwæð he: Ne ic eow
 28 ne secge of hwylcum anwealde ic þas þing wyrce. Hu
 þincð eow? An man hæfde twegen suna; þa cwæð he

MATHEUS XXI.

to þam ylðran suna, Gá and wyrce to-dæg on minum
wín-gearde. Ða cwæð he, Ic nelle ; eode þeh syðþan to 29
þam wín-gearde. Ða cwæð he eal-swa to þam oðrum. 30
Ða andswarede se hym and cwæð, Hlaford, ic gá ; and
ne eode swa-þeah. Hwæper þæra twegra dyde þæs fæder 31
willan ? Ða cwædon hig : Se æftera. Ða cwæð se
Hælend to hym : Soð ic eow secge, Ðæt mánfulle and
myltystran gað beforan eow on Godes ríce. Iohannes 32
com on ryhtwisnesse wege, and ge ne gelyfdon hym ;
witodlice mánfulle and myltystran gelyfdon ; and ge ge-
sawon, and ne dydon syððan nane dæd-bote, þæt ge ge-
lyfdon on hým. Gehyrað nu oþer bigspel :

ÐYS SCEAL ON ÐÆRE OÐRE WUCAN INNAN LENCTEN,
ON FRIGE-DÆG.

Sum hires ealdor wæs, sé plantode wín-geard, and 33
betynde hyne, and sette þær-on wín-wringan, and getim-
brode ænne stypel, and gesette þone myd eorð-tylion,
and ferde on elpeodignysse. Ða þæra wæstma tid ge- 34
nealæhte, þa sende he hys þeowas to þam eorð-tylion,
þæt hig onfengon hys wæstmas. Ða namon hig hys 35
þeowas, and swungon sumne, sumne hig ofslogon, sumne
hig oftorfodon. Ða sende he eft oþre þeowas, selran 36
þonne þa ærran wæron : þa dydon hig þam gelice.
Æt nyhstan he sende hys sunu him to, and cwæð, Hig 37
forwandiað þæt hig ne don minum suna swa. Wit- 38
odlice þa ða tylian þone sunu gesawon, þa cwædon
hig betweox hym, Ðes ys yrfenuma ; uton gán, and of-
slean hyne, and habban us hys æhta. Ða namon hig, 39
and ofslogon hyne, and awurpon wiðutan þone wín-geard.
Hwæt deð þæs wín-geardes hlaford þam eorð-tylion, 40
þonne he cymð ? Ða cwædon hig : He fordeð þa yfelan 41
myd yfele, and gesett hys wín-geard myd oðrum tylion,
þe hym hys wæstm hyra tidum agyfon. Ða cwæð se 42
Hælend : Ne rædde ge næfre on gewritum, Se stan, þe

MATHEUS XXII.

ða timbriendan awurpon, ys geworden to þære hyrnan
 heafde: þys ys fram Dryhtne geworden, and hyt ys
 43 wundorlic on urum eagum? Forþam ic secge eow, Ðæt
 eow byð ætbroden Godes rice, and byð geseald þære
 44 þeode þe hys earnað. And se þe fylð uppam þysne stan,
 he byð tobrysed; and he tobryst þone þe he on-uppan
 45 fylð. Ða þæra sacerda ealdras and þa Pharisei þys big-
 spel gehyrdon, þa ongeaton hig þæt he hyt sæde be hym.
 46 Hig sohton hyne, and ondredon þæt folc; forþam þe hig
 hæfdon hyne for ænne witegan.

XXII. Ða sæde he hym eft oðer bigspel, and þus
 2 cwæð: Heofena rice ys gelic geworden þam cyninge þe
 3 macode hys suna gifta; and sende hys þeowas, and clyp-
 ode þa gelaðodan to þam giftum: þa noldon hig cuman.
 4 Ða sende he eft oðre þeowas, and sæde þam gelaðodon,
 Nú ic gegearwode mine feorme: mine fearras and mine
 fugelas synd ofslegene, and ealle mine þing synd gearwe:
 5 cumað to þam giftum. Ða forgymdon hig þæt, and
 6 ferdon; sum to hys tune, sum to hys mangunge. And
 ða oðre namon hys þeowas, and mid teonan geswencton,
 7 and ofslogon. Ða se cyning þæt gehyrde, þa wæs he
 yrre, and sende hys here to, and fordyde þa man-slagan,
 8 and heora burh forbærnde. Ða cwæð he to his þeowum,
 Witodlice þas gyfta synd gearwe, ac ða þe gelapode
 9 wæron ne synd wyrpe. Gað nú witodlice to wega ge-
 lætum, and clypiað to þisum giftum swa hwylce swa ge
 10 gemeton. Ða eodon ða þeowas út on þa wegas, and
 gegaderodon ealle þa þe hig gemetton, góde and yfele:
 þa wæron þa gyft-hus mid sittendum mannum gefyllede.
 11 Ða eode se cyning in, þæt he wolde geseon þa ðe þær
 sæton, þa geseah he þær ænne man þe næs mid gyftlicum
 12 reafe gescryd: þa cwæð he, La freond, humeta eodest
 13 þu in, and næfdest gyftlic reaf? Ða gesuwode he. And
 se cyning cwæð to hys þénum, Gebindað hys handa, and

MATHEUS XXII.

hys fet, and weorpað hyne on þa uttran þystro ; þær byð
wop and toþa gristbitung. Witodlice manega synt gelap- 14
ode, and feawa gecorene.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON XXIII. WUCAN OFER PENTE- COSTEN.

Ða ongunnon þa Pharisei rædan, þæt hig woldon þone 15
Hælend on hys spræce befon. Ða sendon hig hym hyra 16
leorning-cnyhtas tó, mid þam Herodianiscum, and þus
cwædon : Lareow, we witon þæt þu eart soðfæst, and þu
lærest Godes weg mid soðfæstnysse, and þu ne wandast
for nánum men, ne þu ne besceawast nanes mannes hád :
sege us hwæt þincð þe, Ys hyt alyfed þæt man Casere 17
gafol sylle, þe ná? Ða se Hælend heora facn gehyrde, 18
þa cwæð he : Lá liceteras ! hwi fandige ge mín ? Ætyw- 19
að me þæs gafoles mynet. Ða brohton hy hym ænne pen-
inc. Ða cwæð se Hælend to hym : Hwæs anlicnys ys 20
þys, and þys ofer-gewrit ? Hig cwædon : Þæs Caseres. 21
Ða cwæð he : Agifað þam Casere þa þing þe þæs Caseres
synd, and Gode þa þing þe Godes synd. Ða hig þæt ge- 22
hyrdon, þa wundredon hig, and forleton hyne, and ferdon
onweg. On þam dæge comon to hym Saducei, þá secgað 23
þæt nán æryst ne sy, and hig axodon hyne, and cwædon : 24
Lareow, Moyses sæde, Gyf hwa dead sy, and bearn næb-
be, þæt hys broþer nyme hys wif, and stryne hym bearn.
Witodlice mid us wæron seofon gebroþru ; and se forma 25
fette wif, and forð-ferde, and læfde hys breþer hys wif bu-
tan bearne : and se oþer eal-swa, and se þrydda, oð þone 26
seofodan. Ða æt sipemestan forð-ferde þæt wif. Hwylces 27
þæra seofona byð þæt wif, on þam æryste ? ealle hig hæf- 28
don hig. Ða andswarode se Hælend hym, and cwæð : 29
Ge dweliað, and ne cunnon halige gewritu, ne Godes
mægen. Witodlice ne wifiað hig, ne hig ne ceorliað, on 30
þam æryste ; ac hig synd swylce Godes englas on heof-
one. Ne rædde ge be deadra manna æryste, þæt eow 31

MATHEUS XXIII.

32 fram Gode gesæd wæs, Ic eom Abrahames God, and
 Isááces God, and Iacobes God? Nys God na deadra, ac
 33 lybbendra. Ða þæt folc þæt gehyrde, þa wundredon
 hig hys lare.

ÐYS SCEAL ON ÐÆRE WUCAN OFER PENTECOSTEN.

34 Ða þa Phariseiscan gehyrdon þæt he het þa Saduceiscan
 35 styлле beon, þa eodon hig togædere. And án, þe wæs
 þære æ lareow, axode hyne and fandode hys, þus cwep-
 36 ende : La Lareow, hwæt ys þæt mæste bebod on þære æ?
 37 Ða cwæð se Hælend : Lufa Dryhten þinne God on ealre
 þinre heortan, and on ealre þinre sawle, and on eallum
 38 þinum mode. Ðys ys þæt mæste and þæt fyrmeste
 39 bebod. Oðer ys þysum gelic, Lufa þinne nehstan swa
 40 swa þe sylfne. On þysum twam bebodum byð gefylled
 41 eall seo æ. Ða þa Phariseiscan gegaderode wæron, ða
 42 cwæð se Hælend : Hwæt þincð eow be Criste? hwæs
 43 sunu ys he? Hig cwædon, Dauides. Ða cwæð se Hæl-
 end : Hwi clypað Daudid hyne on gaste Dryhten, and
 44 cwýð, Dryhten cwæð to minum Dryhtne, Site on mine
 swyðran healfe, oð þæt ic gesette þine fynd þe to fot-
 45 scamole? Gyf Daudid hyne on gaste Dryhten clypað,
 46 hu ys he hys sunu? Ða ne mihton hig hym nan word
 andswarian, ne nan ne dorste of þam dæge hyne nan
 þing mare acsian.

XXIII. Ða spræc se Hælend to þam folce and to
 2 hys leorning-cnyhtum, and cwæð : Boceras and Pharisei
 3 sæton ofer Moyses lareow-setl. Healdað and wyrcað
 swa hwæt swa hig secgað; and ne dó ge na æfter heora
 4 weorcum : hig secgað, and ne doð. Hig bindað hefige
 byrþena, þe man aberan ne mæg, and lecgað þa uppan
 manna exla; and nellað hig þá myd heora fingre æthrinan.
 5 Ealle heora weorc hig doð þæt men hig geseon : hig to-
 brædað heora heals-bec, and mærsiað heora reafa fnadu,
 6 hig lufiað þa fyrmestan setl on gebeorscypum, and þa

MATHEUS XXIII.

fyrrestan lareow-setl on gesamnungum, and þæt hig 7
 man grete on strætum, and þæt men hig lareowas nem-
 non. Ne gyrne ge þæt eow man lareowas nemne; ^{ân 8}
^{ys eower Lareow}; ge synt ealle gebroþru. And ne nemne 9
 gē eow fæder ofer eorþan: ^{ân ys eower Fæder}, se þe on
 heofonum ys. Ne eow man ne nemne lareowas; forþam ^{ân 10}
 Crist ys eower Lareow. Se þe eower yltst sy, beo sé eower 11
 þén. Witodlice se þe hyne úp-ahefð, se byð genyðer- 12
 od; and se þe hyne sylfne geeaðmet, se byð úp-ahafen.

ÐYS SCEAL ON FRIGE-DÆG, ON ðÆRE NYGEDAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

Wá eow, boceras and Pharisei, liceteras! forþam ge be- 13
 lucað heofena rice beforan mannum: ne gē in ne gað,
 ne ge ne þafiað þæt oðre in-gan. Wá eow, boceras and 15
 Farisei, liceteras! forþam ge befarað sáe and eorþan,
 þæt ge don anne elþeodigne; and þonne hé geworden
 byð, gē gedoð hyne helle bearn twyfealdlicor þonne eow.
 Wá eow, blindan latteowas! ge secgað, Swa hwylc swa 16
 swereð on temple, þæt ys naht; swa hwa swa swereð on
 þæs temples golde, se ys scyldig. Eala ge dysigan and 17
 blindan! hwæper ys mare? ðe þæt gold, ðe þæt templ
 ðe þæt gold gehalgað? And swa hwa swa swereð on 18
 þam weofode, þæt ys naht; swa hwylc swa swereð on
 þære offrunge þe ofer þæt weofod ys, se ys scyldig. Eala 19
 ge blindan! hwæper ys mare, þe offrung, þe þæt weofod
 þe gehalgað þa offrunge? Witodlice, se þe swereð on 20
 weofode, he swereð on hym, and on eallum þam þe hym
 ofer synd. And se þe swereð on temple, he swereð on 21
 hym, and on þam þe hym on eardiað. And se þe swereð 22
 on heofenan, he swereð on Godes þrym-setle, and on þam
 þe ofer þæt sitt. Wá eow, boceras and Pharisei, licet- 23
 eras! ge þe teoðiað mintan, and dile, and cymen, and
 ge forleton þa þing þe synd hefigran þære æé, dom, and
 mildheortnyssse, and geleafan: þas þing hyt gebyrede

MATHEUS XXIII.

24 þæt ge dydon, and ða oðre ne forleton. La blindan lat-
 teowas ! ge drehniað þone gnæt aweg, and drincað þone
 25 olfend. Wá eow, boceras and Pharisei, liceteras ! for-
 þam ge clænsiað þæt wiðútan ys calicas and dexas, and
 26 ge synd innan fulle reafaces and unclænnysse. Eala þu
 blinda Phariseus ! clænsa ærest þæt wiðinnan ys calices
 27 and disces, þæt hyt sy clæne þæt wiðutan ys. Wá eow,
 boceras and Pharisei, liceteras ! forþam ge synd gelice
 hwitum byrgenum, þa þincað mannum útan wlitige, and
 28 hig synd innan fulle deadra bana and ealre fylðe. And
 swa ge ætywað mannum utan ryhtwise ; innan ge synd
 29 fulle licetunge and unryhtwisnesse. Wá eow, boceras
 and Pharisei, liceteras ! ge þe timbriað witegena byrg-
 30 ena, and glengað ryhtwisra gemynd-stowa ; and ge cweþ-
 að, Gyf we wæron on ure fædera dagum, nære we heora
 31 geferan on þæra witegena blodes gyte. Witodlice ge
 synd eow sylfum to gewitnesse, þæt ge synd þæra bearn
 32 þe ofslogon þa witegan : and gefylle gé þæt gemet eowra
 33 fædera. Eala ge næddran, and næddrena cynn ! hu
 fleo gé fram helle dome ?

ÐYS GODSPEL SCEAL ON S^ce STEPHANES MÆSSE-DÆG.

34 Ic sende to eow witegan and wise boceras, and ge hig
 ofsleað, and hoð, and swingað, on eowrum gesomnungum,
 35 and ge hig ehtað of byrig on byrig ; þæt ofer eow cume
 ælc ryhtwis blod þe wæs agoten ofer eorþan, fram Abeles
 blode þæs ryhtwisan, oð Zacharias blod, Barachias suna,
 þone gé ofslogon betweox þam temple and þam weofode.
 36 Soð ic secge eow, Ealle þas þing cumað ofer þas cneo-
 37 rysse. Eala Hierusalem, eala Hierusalem, þu ðe þa wite-
 gan ofslyhst, and mid stanum oftorfast þa ðe to ðe asende
 synd, swiðe oft ic wolde þine bearn gegaderian, swa seo
 henn hyre cycenu under hyre fyþeru gegaderað, and þu
 38 noldest ! Witodlice nu byð eower hus eow weste for-
 39 læten. Soð ic secge eow, Ne geseoð ge me heonon-forð,

MATHEUS XXIV.

ærþam þe ge secgon, Sy gebletsod se þe com on Dryhtnes naman.

XXIV. And þa se Hælend ut-eode of þam temple, hym 1
 tō genealæhton hys leorning-cnyhtas, þæt hig hym ætyw-
 don þæs temples getimbrunge. Ða andswarode he hym, 2
 and cwæð: Geseoð ge eall þys? soð ic secge eow, Ne
 byð her læfed stan uppā stane, þe ne beo toworpen.
 Ða he sæt uppā Oliuetes dune, þa comon hys leorning- 3
 cnyhtas dihlice, and cwædon, Sege us hwænne þas þing
 geweorþon, and hwylc tacnsy þines to-cymes, and worulde
 geendunge. Ða andswarode he hym, and cwæð: Warn- 4
 iað þæt eow nan ne beswice. Manega cumað on minum 5
 naman, and cweþað, Ic eom Crist, and beswicað manega.
 Witodlice ge gehyrað gefeoht and gefeohta hlisan, warn- 6
 iað þæt ge ne beon gedrefede: ðas þing sceolon ge-
 weorþan, ac nys þonne gyt se ende. Ðeod winð ongean 7
 þeode, and ríce ongean ríce; and mann-cwealmas beoð,
 and hungras, wide geond land, and eorþan styrunga.
 Ealle þas þing synd þæra sara angin. Ðonne syllað hig 8
 eow on gedrefednysse, and ofsleað eow: and ealle men 9
 eow hatiað for minum naman. And þonne beoð manega 10
 ungetreowsode, and belæwað betweox him, and hatiað
 him betwynan. And manega lease witegan cumað, and 11
 beswicað manega. And forþam þe unryhtwisnys ricsað, 12
 manegra lufu acolað. Witodlice se þe þurhwunað oð 13
 ende, se byð hal. And þis godspel byð bodod ofer ealle 14
 eorþan, on gewitnysse eallum þeodum; and þonne cymð
 seo geendung. Ðonne ge geseoð þa onsceonunge þære 15
 toworpennesses, þe se witega gecwæð Daniel, þa he stod
 on haligre stowe; ongyte se þe hyt ræt: fleon þonne 16
 to muntum þa þe on Iudea-lande synd: and se þe ys 17
 uppā his huse, ne gá he nyþer, þæt he ænig þing on his
 huse fecce: and se þe ys on æcere, ne cyrre he, þæt he 18
 hys tunecan nyme. Wá eachiendum and fedendum on 19

MATHEUS XXIV.

20 þam dagum ! Biddað þæt eower fleam on wintra, oððe
 21 on reste dæge, ne geweorðe : witodlice þonne byð swa
 mycel gedeorf, swa næs of middan-geardes fruman oð
 22 þis, ne nú ne geweorð. And buton þa dagas gescyrte
 wæron, nære nan man hal geworden : ac for þam geco-
 23 renum þe he geceas, þa dagas beoð gescyrte. Ðonne
 gyf eow hwa segð, Nu Crist ys her, oððe þær, ne gelyfe
 24 ge hym. Ðonne cumað lease Cristas, and lease witegan,
 and doð mycele tacn, and fore-beacn, þæt þá beoð on
 gedwolan gelædde, gyf hyt beon mæg, þe gecorene wær-
 25 on. Witodlice ic hyt eow fore-sæde. Gyf hig eow
 26 secgað, Her he ys on westene, ne fare ge út : gyf hig
 27 secgað, Her he ys on þurh-farun, ne gelyfe ge. Witod-
 lice swa swa liget færð fram east-dæle, and ætywð oð
 28 west-dæl ; swa byð mannes Suna to-cyme. Swa hwær
 29 swa hold byð, þyder beoð earnas gegaderode. Sona æfter
 þæra daga gedrefydnesse, seo sunne byð forsworcen, and
 se mōna his leoht ne sylð, and steorran feallað of þære
 heofenan, and þære heofenan mæ genu beoð astyrede :
 30 and þonne ætywð mannes Suna tacn on heofenan : and
 þonne wepað ealle eorþan mægþa, and geseoð mannes
 Sunu cumendne on heofenan genipum, mid myclum mæg-
 31 ene, and mægen-þrymme. And he asent hys englas
 mid byman and mycelre stefne, and hig gegaderiað hys
 gecorenan of feower middan-geardes endum, of heofena
 32 heahnyssum oð hyra gemæru. Leorniaþ bigspel be þam
 fic-treowe ; þonne hys twig byð hnesce, and leaf acenne-
 33 de, ge witon þæt sumer ys gehende : and wite ge
 swa, þonne ge þas þing geseoð, þæt he ys on durum ge-
 34 hende. Soð ic secge eow, Ðæt þeos cneorys ne gewit,
 35 ærþam þe ealle þas þing geweorþon. Heofene and eorþe
 36 gewitað, witodlice mine word ne gewitað. Nat nan man
 be þam dæge, ne be þære tide, ne furþon englas, buton
 37 Fæder ána. Witodlice swa swa on Nōes dagum wæs,

MATHEUS XXV.

swa byð mannes Suna tó-cyme. Swa hig wæron on þam 38
 dagum ær þam flode, etende and drincende, and wif-
 gende, and gifta syllende, oð þone dæg þe Nôe on þa
 earce eode; and hig nyston ær þæt flod com, and nam 39
 hig ealle: swa byð mannes Suna tó-cyme. Ðonne beoð 40
 twegen on æcere, ân byð genumen and oþer byð læfed.
 Twa beoð æt cweorne grindende, ân byð genumen and 41
 oþer byð læfed. Twegen beoð on bedde, ân byð genum-
 en and oþer byð læfed.

ÐYS GODSPEL SCEAL TO MÆNIGES CONFESSORES MÆSSE-DÆG.

Waciað witodlice; forþam þe ge nyton on hwylcere tide 42
 eower Hlaford cuman wyle. Witað, þæt gyf se hyredes 43
 ealdor wiste on hwylcere tide se þeof toward wære, wit-
 odlice he wolde wacian, and nolde geþafian þæt man
 hys hus underdulfe. And forþam beo gē gearwe; for- 44
 þam ðe mannes Sunu wyle cuman on þære tide þe ge nyt-
 on. Wenst þu hwa sy getreowe and gleaw þeow, þone 45
 geset hys hlaford ofer hys hyred, þæt he hym on tide
 mete sylle? Eadig ys se þeow, þe hys hlaford hyne ge- 46
 mēt þus donðne, þonne he cymð. Soð ic eow secge, Ðæt 47
 ofer eall þæt he ah he hyne geset. Gyf se yfela þeowa 48
 þencð on hys heortan, and cwyð, Min hlaford uferað hys
 cyme; and agynð beatan hys efen-þeowas, and yt and 49
 drincð myd druncenum; þonne cymð þæs weales hlaford 50
 on þam dæge ðe he ná ne wenð, and on þære tide þe he
 nat, and todælð hyne, and aset hys dæl mid liceterum; 51
 þær byð wop, and toþa gristbitung.

ÐYS SCEAL TO HALIGRA FÆMNENA MÆSSE-DÆGE.

XXV. Ðonne byð heofena rice gelic þam tyn fæmn- 1
 um, þe ða leoht-fatu namon, and ferdon ongean þone bryd-
 guman and þa bryde. Heora fif wæron dysege, and fif 2
 gleawe. And þa fif dysegegan namon leoht-fatu, and ne nam- 3
 on nænne ele mid hym: þa gleawan namon ele on heora 4

MATHEUS XXV.

5 fatum, mid þam leoht-fatum. Ða se bryd-guma ylde, þa
 6 hnappedon hig ealle and slepon. Witodlice to middere
 nihte man hrymde, and cwæð, Nu, se bryd-guma cymð;
 7 farað him togeanes. Ða arýson ealle þa fæmnan, and gleng-
 8 don heora leoht-fatu. Ða cwædon þa dysegan to þam wis-
 um, Syllað us of eowrum ele; forþam ure leoht-fatu synd
 9 acwencte. Ða andswaredon þa gleawan, and cwædon,
 Nese; þy-læs þe we and ge nabbon genoh: gað to þam
 10 cypendum, and bycgað eow ele. Witodlice þa hig fer-
 don, and woldon bycgan, þa com se bryd-guma; and þa
 þe gearowe wæron, eodon in mid him to þam giftum:
 11 and seo duru wæs belocen. Ða æt nehstan comon þa
 oðre fæmnan and cwædon, Dryhten, Dryhten, læt ús in.
 12 Ða andswarode he heom, and cwæð, Soð ic eow secge,
 13 ne can ic eow. Witodlice waciað; forþam ðe ge nyton
 ne þone dæg, ne þa tide.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ ON SċĒ SYLUESTRES MÆSSE- DÆGE, AND TO OÐRA CONFESSORES.

14 Sum man ferde on elþeodignýsse, and clypode hys þeow-
 15 as, and betæhte hym hys æhta. And anum he sealde
 fif pund, sumum twa, sumum ân; æghwylcum be hys
 16 agenum mægene; and ferde sona. Ða ferde se þe ða
 17 fif pund underfeng, and gestrynde oþre fife. And eal-swa,
 18 se ðe þa twa underfeng gestrynde oþre twa. Witodlice
 se þe þæt ân underfeng ferde, and bedealf hyt on eorþan,
 19 and behydde hys hlafordes feoh. Witodlice æfter mycl-
 um fyrste, com þæra þeowa hlaford, and dyhte hym
 20 gerád. Ða com se þe þa fif pund underfeng, and brohte
 oðre fife, and cwæð, Hlaford, fif pund þu sealdest me;
 21 nu ic gestrynde oðre fife. Ða cwæð hys hlaford to hym,
 Beo bliðe, þu goda þeow and getrywa; forþam ðe þu
 wære getrywe ofer lytle þing, ic gesette þe ofer mycle:
 22 ga into pines hlafordes blisse. Ða com se þe þa twa
 pund underfeng, and cwæð, Hlaford, twa pund þu me

MATHEUS XXV.

sealdest; nu ic hæbbe gestryned oþre twa. Ða cwæð ²³
 hys hlaford to hym, Geblissa, þu goda þeowa and ge-
 trywa; forþam þe ðu wære getrywe ofer feawa, ofer fela
 ic þe gesette: ga on þines hlafordes gefean. Ða com se ²⁴
 ðe þæt án pund underfeng, and cwæð, Hlaford, ic wat
 þæt þu eart heard mann, þu rypst þær þu ne seowe, and
 gaderast þær þu ne sprengdest: and ic ferde ofdræd, and ²⁵
 behydde þin pund on eorþan: her þu hæfst þæt þin ys.
 Ða andswarode hys hlaford hym, and cwæð, Ðu yfela ²⁶
 þeow and slawa, þu wistest þæt ic rype þær ic ne sawe,
 and ic gaderige þær ic ne stredde: hyt gebyrede þæt þu ²⁷
 befæstest min feoh myneterum, and ic name, þonne ic
 come, þæt min ys, mid þam gafole. Anymað þæt pund æt ²⁸
 hym, and syllað þam ðe me þa tyn pund brohte. Witod- ²⁹
 lice ælcon þæra þe hæfð man sylð, and he hæfð genoh:
 ðam þe næfð, þæt hym þincð þæt he hæbbe, þæt hym
 byð ætbroden. And weorpað þone unnyttan þeowan on ³⁰
 þa utteran þystru: þær byð wop and toþa gristbitung.

ÐYS SCEAL ON MONAN-DÆG, ON FORMAN FÆSTEN-DÆG.
 Witodlice þonne mannes Sunu cymð on hys mægen- ³¹
 þrymme, and ealle euglas mid hym, þonne sit he ofer hys
 mægen-þrymmes setl: and ealle þeoda beoð to-foran ³²
 hym gegaderode, and hé asyndrað hig hym betwynan,
 swa swa se hyrde asyndrað þa scep fram tyccenum. ³³
 And he geset þa scep on hys swiþran healfe, and þa ³⁴
 tyccenu on hys wynstran healfe. Ðonne cwið se cyning
 to þam þe on hys swiðran healfe beoð, Cumað, ge
 gebletsode mines Fæder, and onfoð þæt ríce þæt eow
 gegearwod ys of middan-geardes frymðe. Me hingrede, ³⁵
 and ge me sealdon etan: me þyrste, and ge me sealdon
 drincan: ic wæs cuma, and ge me in-lapedon: ic wæs ³⁶
 nacod, and ge me scryddon: ic wæs untrum, and ge
 eodon to me: ic wæs on cwearterne, and ge comon to
 me. Ðonne andswariað þa ryhtwisan, and cwepað, ³⁷

MATHEUS XXVI.

Dryhten, hwænne gesawe we þe hingrigendne, and we
 38 þe feddon ? þyrstendne, and we þe drinc sealdon ? Hwæn-
 ne gesawe we þæt þu cuma wære, and þe in-læpedon ?
 39 oððe nacodne, and we þe scryddon ? Oððe hwænne ge-
 sawon we þe untrumne, oððe on cwearterne, and we
 40 comon to þe ? Ðonne andswarað se cyning hym, and
 cwyð to hym, Soð ic eow secge, Swa lange swa ge dydon
 ánum of þysum minum læstum gebroþrum, swa lange
 41 ge hyt dydon me. Ðonne segþ he þam þe beoð on þa
 wynstran healfe, Gewitað, ge awyrgede, fram me, on þæt
 42 éce fyr, þe ys deofle and hys englum gegearwod. Wit-
 odlice me hingrede, and ge ne sealdon me etan : me
 43 þyrste, and ge me drincan ne sealdon : ic wæs cuma,
 and ge me in ne gelæpedon : ic wæs nacod, and ge me
 ne scryddon : ic wæs untrum, and on cwearterne, and
 44 ge ne comon æt me. Ðonne andswariað hym þa, and
 cwepað, Dryhten, hwænne gesawe we þe hingrigendne,
 oððe þyrstendne, oððe cuman, oððe untrumne, oððe on
 45 cwearterne, and wé ne þenedon þe ? Ðonne andswarað
 hym se cyning, and cwyð, Soþ ic eow secge, Swa lange
 swa ge ne dydon anum of þysum læstum, ne dyde ge
 46 hyt me. And þonne farað hig on ece susle ; and þa
 rilhtwisan on þæt ece life.

XXVI. Witodlice þa se Hælend, hæfde ealle þas
 spræca geendod, þa cwæð he to hys leorning-cnyhtum :

DES PASSIO SCEAL ON PALM-SUNNAN-DÆG.

2 Wite ge þæt æfter twam dagum beoð Eastro, and
 mannes Bearn byð geseald, þæt hé sý on rode ahangen.
 3 Ða wæron gesamnode þa ealdras þæra sacerda, and
 hlafordas þæs folces, to þæra sacerda ealdres botle, þe
 4 wæs genemned Caiphas : and hig hæfdon mycel gemot,
 þæt hig woldon þone Hælend mid facne besyrwan, and
 5 ofslean. Hig cwædon witodlice sume þæt hyt ne mihte
 beon on þam freols-dæge, þy-læs to mycel styrung wurde

MATHEUS XXVI.

on þam folce. Ða se Hælend wæs on Bethanía, on 6
 Symones huse þæs hreoflan, þa genealæhte hym to sum 7
 wíf, seo hæfde box mid deorwyrðre sealfe, and ageát upp-
 an hys heafod þær he sæt. Ða gesawon hys leorning- 8
 cnyhtas þæt, and wurdon gebolgene, and cwædon: To
 hwan ys þys forspilled? þys mihte beon geseald to miclum 9
 weorþe, and þearfum gedæled. Ða se Hælend hyt wiste,
 þa cwæð he to hym: Hwi synd ge grame þysum wífe?
 witodlice god weorc heo worhte on me. Symle ge hab- 11
 bað þearfan mid eow, ac ge nabbað me symle. Heo 12
 dyde þas sealfe on minne lichaman, þæt ic wære gesmyr-
 ed to bebyrienne. Soð ic secge eow, Swa hwær swa 13
 þys godspel byð gebodod on eallum middan-gearde, byð
 gesæd on hyre gemynd þæt heo þys dyde. Ða ferde án 14
 of þam twelfum, þe wæs genemned Iudas se wipersaca,
 to þæra sacerda ealdrum, and cwæð to hym: Hwæt 15
 wylle ge me syllan, and ic hyne belæwe eow? Ða be-
 heton hig hym þritig scyllinga. And syððan he smeade 16
 geornlice þæt he hyne wolde belæwan. Ða on þam for- 17
 man gearcung-dæge, genealæhton þa leorning-cnyhtas
 to þam Hælende, and þus cwædon: Hwær wylt ðu þæt
 we gegearwion þe þine þenunga to Eastron? Ða cwæð 18
 se Hælend: Farað on þas ceastre to sumum men, and
 secgað hym, Se Lareow segð, Min tima ys gehende þæt ic
 mid þe wyrce mine Eastro, mid minum leorning-cnyht-
 um. And þa leorning-cnyhtas dydon swa se Hælend 19
 him behead; and hig gegearwodon him Easter-þenunge.
 On þam æfene sæt se Hælend mid hys twelf leorning- 20
 cnyhtum æt gereorde; and þa hig æton he cwæð to 21
 hym: Witodlice ic secge eow, þæt án eower belæwð
 me. Ða wurdon hig swyþe ge-unrotsode, and ongan 22
 ánra gehwylc cwepan: Drihten, cwyst þu eom ic hyt?
 And he andswarode, and þus cwæð: Se þe bedypð on 23
 disce mid me his hand, se me belæwð. Witodlice man- 24

MATHEUS XXVI.

nes Sunu færð, swa hyt awriten ys be hym : wa þam men,
 þurh þone þe byð mannes Sunu belæwed ! betere wære
 25 þam men þæt he næfre nære acenned. Ða cwæð Iudas,
 þe hyne belæwde : Cwyst þu, Lareow, hwæper ic hyt sy ?
 26 Ða cwæð se Hælend : þu hyt sædest. Witodlice þa hig
 æton, se Hælend nam hlaf, and hyne gebletsode, and
 bræc, and sealde hys leorning-cnyhtum, and cwæð : On-
 27 foð, and etað ; þys ys min lichama. And he genam þone
 calic þanciende, and sealde hym, þus cwepende : Drinc-
 28 að ealle of þysum : þys ys witodlice mines blodes calic
 niwre æ, þæt byð for manegum agoten, on synna for-
 29 gyfennesse. Witodlice ic secge eow, Ðæt ic ne drince
 heonon-forð of þysum eorþlican wine, ær þam dæge þe
 30 ic drince þæt niwe mid eow on mines Fæder rice. Ða
 hig hæfdon heora lof-sang gesungenne, þa ferdon hig upp-
 31 an Oliuetes dune. Ða sæde se Hælend hym : Ealle
 ge weorþað geuntreowsode on me on þysse nyhte : hyt
 is awriten, þurh þæs hyrdes slege byð se heord todræfed.
 32 Witodlice æfter þam þe ic of deape arise, ic cume to eow
 33 on Galilea. Ða andwyrde Petrus hym, and þus cwæp :
 Ðeah þe hig ealle geuntreowsion on þe, ic næfre ne ge-
 34 untreowsige. Ða cwæð se Hælend : Soð ic secge þe,
 Ðæt on þyssere nihte, ærþam ðe cocc crawe, þriwa ðu
 35 wiðsæcst mīn. Ða sæde Petrus hym : Witodlice, þeah
 þe ic scyle sweltan mid þe, ne wiðsace ic þīn. Gelice
 36 þam cwædon ealle þa oþre leorning-cnyhtas. Ða com se
 Hælend mid hym on þone tun, þe ys genemned Gieze-
 mani, and sæde hys leorning-cnyhtum : Sittað her, oð
 37 þæt ic gá hyder-geond, and me gebydde. And he genam
 Petrum and Zebedeus twegen suna, and ongan unrot-
 38 sian, and beon unrot. Ða sæde se Hælend hym : Unrot
 ys min sawl oð deað : gebídað her, and waciað mid me.
 39 And þa he wæs lyt-hwon þanon agán, he afeol on hys
 ansyne, and hyne gebæd, and þus cwæð : Fæder min,

MATHEUS XXVI.

gyf hyt beon mæge, gewíte þes calic fram me: þeah-
 hwæðere, na swa swa ic wylle, ac swa swa þu wylt. And 40
 he com to hys leorning-cnyhtum, and he gemette hig
 slæpende, and he sæde Petre: Swa, ne mihte gé nú
 wacian áne tid mid me? Waciað and gebiddað eow, 41
 þæt ge in ne gán on costnunge: witodlice se gast is
 hræd, and þæt flæsc is untrum. Eft opre siðe he ferde, 42
 and hyne gebæd, and cwæð: Min Fæder, gyf þes calic
 ne mæge gewítan, buton ic hyne drince, geweorþe þin
 willa. And he com eft, and gemette hig slæpende; 43
 soðlice heora eagan wæron gehefegode. And he forlet 44
 hig eft, and ferde, and hyne gebæd þryddan siðe, cwep-
 ende þæt ylce gebed. Ða com he to hys leorning- 45
 cnyhtum, and sæde hym: Slapað eallunga, and restað
 eow: nu genealæcð seo tíð, and mannes Sunu byð ge-
 seald on synfulra hand. Arisað, uton faran; nu genea- 46
 læcð se þe me belæwð. Ða he þas þing spræc, þa com 47
 Iudas, án of þam twelfum, and micel folc mid hym, mid
 swurdum and sahlum, asende fram þæra sacerda ealdrum,
 and þæs folces ealdrum. Se þe hyne belæwde sealde 48
 hym tacn, and cwæð: Swa hwæne swa ic cysse, se hyt
 ys, nymað hyne. And he genealæhte hrædlice to þam 49
 Hælende, and cwæð: Hal beo þu, Lareow; and he cyste
 hyne. Ða cwæð se Hælend to hym: Eala freond, to 50
 hwan becom þú? Ða genealæhton hig, and þone Hæl-
 end genamon. Witodlice án þæra, þe mid þam Hælende 51
 wæs, abræd hys sweord, and asloh of anes þæra sacerda
 ealdres þeowan eáre. Ða cwæð se Hælend to hym: Dó 52
 þin sweord on hys scæþe: witodlice ealle þa ðe sweord
 nymað, mid sweorde hig forweorþað. Wenst þu þæt ic 53
 ne myhte byddan minne Fæder, þæt he sende me nu
 má þonne twelf eoredu engla? Hu magon beon ge- 54
 fyllede þa halgan gewritu, þe be me awritene synd? for-
 þam þus hyt gebyrað to beonne. On þære tide cwæð 55

MATHEUS XXVI.

se Hælend to þam folce : Eall-swa to þeofe ge synd cum-
 ene mid sweordum and mid sahlum me to nymanne :
 dæghwamlice ic sæt mid eow on þam temple, and lærde
 56 eow, and ge me ne namon. Ðys eall ys geworden þæt
 þæra witegena halgan gewritu syn gefyllede. Ða flugon
 57 ealle þa leorning-cnyhtas, and forleton hyne. And hig
 genamon þone Hælend, and læddon hyne to Caiphan,
 þæra sacerda ealdre, þær ða boceras and þa ealdras ge-
 58 sammode wæron. Petrus hym fyligde feorranne, oð he
 com to þæra sacerda ealdres botle, and he in-eode, and
 59 sæt mid þam þenum, þæt he gesawe þone ende. Witod-
 lice þæra sacerda ealdras, and eall þæt gemót, sohton
 lease saga ongean þone Hælend, þæt hig hyne to deaþe
 60 sealdon ; and hig ne mihton nane findan : þa ða manega
 mid leasum onsagum genealæhton. Ða æt-nehstan
 61 comon twegen þæra leogera, and cwædon : Ðes sæde, Ic
 mæg towurpan Godes templ, and æfter þrym dagum hyt
 62 eft getimbrian. Ða aras se ealdor þæra sacerda, and
 cwæð : Ne andwyrdst þu nan þing ongean þa ðe þys ðe
 63 onsecgað ? Se Hælend suwode. Ða se ealdor þæra
 sacerda cwæð : Ic halsige þe, þurh þone lifigendan God,
 64 þæt þu secge us gyf þu sy Crist Godes Sunu. Ða cwæð
 se Hælend him to : Ðæt þu sædest. Soð ic eow secge,
 Æfter þysum ge geseoð mannes Bearn sittende on þa
 swyðran healfe Godes mægen-þrymmes, and cumendne
 65 on heofones wolcnum. Ða þæra sacerda ealdor slat hys
 ágen reaf, and cwæð : Ðis ys bysmor-spræc : to hwi wilni-
 ge we ænige oþre sage, nu ge gehyrdon of hym gylt-
 66 lice spræce ? Hwæt ys eow nu geþuht ? Hig andwyrd-
 67 on ealle, and cwædon : He ys deaðes scyldig. Ða
 spætton hig on hys ansyne, and beoton hyne mid heora
 fystum ; sume hyne slogon on hys ansyne mid heora
 68 bradum handum, and cwædon : Sege us, Crist, hwæt is
 69 se þe ðe sloh ? Petrus soðlice sæt ute on þam cafer-tune :

MATHEUS XXVII.

þa cōm to hym án þeowen, and cwæð : And þu wære mid þam Galileiscean Hælende. And he wiðsóc beforan 70 eallum, and cwæð : Nat ic hwæt þu segst. Da he út- 71 eode of þære dura, þa geseah hyne oþer wyln, and sæde þam þe þær wæron : And þes wæs mid þam Nazareniscan Hælende. And he wiðsóc eft mid aþe, þæt he hys nan 72 þing ne cuðe. Ða æfter lytlum fyrste genealæhton þa 73 ðe þær stodon, and cwædon to Petre : Soðlice þu eart of hym, and þin spræc þe geswutelað. Da ætsóc he, and 74 swerede þæt he næfre þone man ne cupe. And hrædlice creow se cocc. Ða gemunde Petrus þæs Hælendes word 75 þe he cwæð, Ærþam þe se cocc crawe, þrywa þu me wiðsæcst. And he eode út, and weop biterlice.

XXVII. Witodlice þa hyt morgen wæs, ða worhton 1 ealle þæra sacerda ealdras gemot, and þæs folces ealdras, ongean þone Hælend, þæt hig hyne to deaðe belæwdon : and hig læddon hyne gebundenne, and sealdon hyne 2 þam Pontiscan Pilate, þam deman. Ða geseah Iudas, 3 þe hyne belæwde, þæt he fordemed wæs, þa ongan he hreowsian, and brohte þa þryttig scyllingas to þæra sacerda ealdrum, and cwæð : Ic syngode, þa ic sealde þæt 4 ryhtwise blod. Ða cwædon hig : Hwæt sprycst þu þæt to ús ? And he awarep þa scyllingas in on þæt templ, 5 and ferde, and mid gryne hyne sylfne aheng. Ða soðlice 6 þæra sacerda ealdras onfengon þæs seolfres, and cwædon : Nys hyt na alyfed þæt we asendon hyt on ure maðm-cyste, forþam þe hyt ys blodes weorð. Hig worhton þa 7 gemót, and smeadon, hu hig sceoldon þæs Hælendes weorð ateon : þa gebohton hig ænne æcer, mid þam feo, tigel-wyrhtena, on to bebyrgenne elpeodisce men. For- 8 þam ys se æcer gehaten Acheldemah, þæt is on ure gepeode, blodes æcer ; and swa he ys gehaten oð þysne dæg. Ða wæs gefylled þæt gecweden ys þurh Hieremiam þone 9 witegan, þus cwepende, And hig onfengon þryttig scyl-

MATHEUS XXVII.

10 linga, þæs gebohtan weorð, þone ðe wæs ær geweorþod
 fram Israhela bearnum ; and hig sealdon þæt on tigel-
 11 wyrhtena æcer, swa swa Dryhten me gesette. Ða stod
 se Hælend beforan þam deman ; and se déma hyne
 acsode, þus cweþende : Eart ðu Iudea Cyning ? Ða cwæð
 12 se Hælend : Ðæt ðu segst. And mid þy ðe hyne wreg-
 don þæra sacerda ealdras and þa hlafordas, nan þing he
 13 ne andswarede. Ða cwæð Pilatus to hym : Ne gehyrst þu
 14 hu fela sagena hig ongean þe secgað ? And he ne and-
 wyrde mid nanum worde, swa þæt se dema wundrode
 15 swyðlice. Hig hæfdon hym to gewunan, to heora sym-
 bel-dæge, þæt se dema sceolde forgifan þam folce ænne
 16 forworhtne man, swylcne hig habban woldon. He
 hæfde þa soðlice ænne strangne þeofman gehæftne, se
 17 wæs genemned Barrabbas. Ða þæt folc gesamnod wæs,
 þa cwæð Pilatus : Hwæper wylle ge þæt ic eow agyfe,
 18 þe Barrabban, þe þone Hælend, þe ys Crist gehaten ? He
 19 wiste soþlice þæt hig hyne for ándan hym sealdon. He
 sæt þa Pilatus on his dom-setle : þa sende his wif to hym,
 and cwæð : Ne beo þe nan þing gemæne ongean þysne
 ryhtwisan : soðlice fela ic hæbbe gepolod to-dæg þurh
 20 gesyhþe for hym. Ða lærdon þæra sacerda ealdras and
 þa hlafordas þæt folc, þæt hig bædon Barrabban, and
 21 þone Hælend fordydon. Ða andwyrde se dema, and
 sæde hym : Hwæperne wylle ge þæt ic forgyfe eow of
 22 þysum twam ? Ða cwædon hig : Barrabban. Ða cwæð
 Pilatus to hym : Witodlice hwæt do ic be þam Hælende,
 þe is Crist genemned ? Ða cwædon hig ealle : Sy he on
 23 rode ahangen. Ða cwæð se déma to hym : Witodlice
 hwæt yfeles dyde þes ? Hig þa swiþor clypedon, þus
 24 cweþende : Sy he ahangen. Ða geseah Pilatus þæt hyt
 naht ne fremode, ac gewurde mare gehlyd, þa genam he
 wæter, and þwoh hys handa beforan þam folce, and
 cwæð : Unscyldig ic eom fram þyses rihtwisan blode :

MATHEUS XXVII.

ge geseoð. Ða andswarede eall þæt folc, and cwæð : Sy 25
hys blod ofer us, and ofer ure bearn. Ða forgeaf he 26
hym Barrabban ; and þone Hælend he lét swingan, and
sealde hym to ahonne. Ða underfengon þæs deman 27
cempan þone Hælend on þam dom-erne, and gegaderon
don ealne þone þreat to hym ; and unscryddon hyne 28
hys agenum reafe, and scryddon hyne mid weolcen-read-
um scyccelse ; and wundon cyne-helm of þornum, and 29
asetton ofer hys heafod, and hreod on hys swyðran : and
bigdon heora cneow beforan him, and bysmeredon hyne,
þus cweþende : Hal wæs þu, Iudea Cyning ! and spætton 30
on hyne, and namon hreod, and beoton hys heafod. And 31
æfter þam þe hig hyne þus bysmeredon, hig unscryddon
hyne þam scyccelse, and scryddon hyne mid hys agenum
reafe, and læddon hyne to ahonne. Soðlice þa hig út- 32
ferdon, þa gemetton hig ænne Cyreniscne man cumende
hym togeanes, þæs nama wæs Symon : ðone hig nyddon
þæt he bære hys rode. Ða comon hig on þa stowe þe 33
ys genemned Golgotha, þæt ys, heafod-pannan stow ;
and hig sealdon hym wín drincan wið geallan gemeng- 34
ed : and þa he hys onbyrigde, þa nolde he hyt drincan.
Soðlice æfter þam þe hig hyne on róde ahengon, hig todæl- 35
don hys reaf, and wurpon hlot þær-ofer ; þæt wære ge-
fyllad þæt ðe gecweden wæs þurh þone witegan, and þus
cwæð, Hig todældon hym mine reaf, and ofer mine
reaf hig wurpon hlot. And hig beheoldon hyne sittende. 36
And hig asetton ofer hys heafod hys gylt, þus awritenne : 37
ÐIS YS SE HÆLEND, IUDEA CYNING. Ða wæron ahangen 38
mid hym twegen sceapan ; án on þa swyðran healfe, and
oðer on þa wynstran. Witodlice þa weg-ferendan hyne 39
bysmeredon, and cwehton heora heafod, and cwædon : 40
Wá þæt ðes towyrpð Godes templ, and on þrym dagum
hyt eft getimbrað : gehæl nu þe sylfne. Gyf þu sy Godes
Sunu, gá nyper of þære rode. Eac þæra sacerda ealdras 41

MATHEUS XXVII.

hyne bysmeredon, mid þam bocerum and mid þam eald-
 42 rum, and cwædon : Oþere he gehælde, and hyne sylfne
 gehælan ne mæg. Gif he Israhela Cyning sy, gá nu nyp-
 43 er of ðære rode, and we gelyfað hym. He gelyfð on
 God ; alyse he hyne nú, gyf he wylle : witodlice he sæde,
 44 Godes Sunu ic eom. Gelice þa sceaðan, þe mid hym
 45 ahangene wæron, hyne hyspdon. Witodlice fram þære
 sixtan tide, wæron geworden þystru ofer ealle eorþan, oð
 46 þa nygoðan tid. And ymbe þa nygoðan tid, clypode se
 Hælend mycelre stefne, and þus cwæð : Heli, Heli,
 lema zabdani ? þæt ys on Englisc, Min God, min
 47 God, to hwi forlete þu me ? Soðlice sume, þa ðe
 þær stodon and þys gehyrdon, cwædon : Nu he clypað
 48 Hefsam. Ða hrædlice arn án hyra, and genam áne
 spongean, and fylde hig mid ecede, and asette án hreod
 49 þær-on, and sealde hym drincan. Witodlice þa oðre
 cwædon : Læt, uton geseon hwæper Helias cume, and
 50 wylle hyne alysan. Ða clypode se Hælend eft mycelre
 51 stefne, and asende hys gast. And þær-rihte þæs temples
 wah-ryft wearð tosliten on twegen dælas, fram ufewardon
 oð nypeward ; and seo eorþe bifode, and stanas to-
 52 burston ; and byrgena wurdon geopenode ; and manige
 53 halige lichaman, þe ær slepon, arison. And þa hig út-
 eodon of þam byrgenum, æfter hys æryste, hig comon on
 54 þa haligan ceastre, and ætywdon hig manegum. Witod-
 lice þæs hundredes ealdor, and ða þe mid hym wæron,
 healdende þone Hælend, þa hig gesawon þa eorð-bifunge,
 and þa þing ðe þær gewurdon, hig ondredon hym þearle,
 55 and cwædon : Soð Godes Sunu wæs þes. Witodlice
 þær wæron manega wif feorran, þa þe fyligdon þam
 56 Hælende fram Galilea, him þenigende : betweoh þam
 wæs seo Magdalenisce Maria, and Maria Iacobes moder,
 57 and Iosephes moder, and Zebedeis sunena moder. Soð-
 lice þa hyt æfen wæs, cóm sum welig man of Arimathia,

MATHEUS XXVIII.

þæs nama wæs Iosep, se sylfa wæs þæs Hælendes leorning-
 cnyht. He genealæhte to Pilate, and bæd þæs Hælendes lichaman. Ða het Pilatus agifan hym þone lichaman. And Iosep genam þone lichaman, and bewand hyne mid clænre scytan, and lede hyne on hys niwan byrgene, þa he aheow on stane : and he to-awylte mycelne stan to hlide þære byrgene, and ferde syððan. Ðær wæs soðlice seo Magdalenisce Maria, and seo oðer Maria, sittende æt þære byrgene. Witodlice oðrum dæge, þe wæs gearcung-dæg, comon togædere þæra sacerdas and þa sunder-halgan to Pilate, and cwædon : Hlaford, we gemunon þæt se swica sæde, þa he on life wæs, Æfter þrym dagon ic arise. Hat nu healdan þa byrgene oð þone þryddan dæg, þy-læs hys leorning-cnyhtas cumon, and forstelon hyne, and secgon þam folce, þæt he aryse of deape : ðonne byð þæt æftere gedwyld wyrse þonne þæt ærre. Ða cwæð Pilatus : Ge habbað heordrædene : farað, and healdað, swa swa ge witon. Soðlice hig ferdon, and ymbe-trymedon þa byrgene, and in-seglodon þone stan mid þam weardum.

ÐYS SCEAL ON EASTER-ÆFEN.

XXVIII. Soplice þam reste-dæges æfene, se þe onlihte on þam forman reste-dæge, com seo Magdalenisce Maria, and seo oþer Maria, þæt hig woldon geseon þa byrgene. And þær wearþ geworden mycel eorð-bifung : witodlice Dryhtnes engel astah of heofenum, and genealæhte, and awylte þone stan onweg, and sæt þær on-uppan. Hys ansyn wæs swylce liget, and hys reaf swa hwite swa snaw. Witodlice þa weardas wæron afyrhte, and wæron gewordene swylce hig deade wæron. Ða andswarede se engel, and sæde þam wifum : Ne ondræde ge eow : ic wat witodlice þæt ge secað þone Hælend, þone þe on rode ahangen wæs. Nys he her : he arás soðlice, swa swa he sæde. Cumað, and geseoð þa stowe

MATHEUS XXVIII.

7 þe se Hælend wæs on aled. And farað hrædlice, and
 secgað hys leorning-cnyhtum þæt he arás; and soðlice
 he cymð beforan eow on Galileam; þær ge hyne geseoð:
 nú, ic secge eow.

ÐYS SCEAL ON FRIGE-DÆG, ON ðÆRE OÐRE EASTER- WUCAN.

8 Ða ferdon hig hrædlice fram þære byrgene mid ege, and
 mid myclum gefean; and urnon, and cyðdon hyt hys
 9 leorning-cnyhtum. And efne þa com se Hælend on-
 gean hig, and cwæð: Hale wese gé. Hig genealæhton,
 10 and genamon hys fet, and to hym geeaðmeddon. Ða
 cwæð se Hælend to hym: Ne ondræde ge eow: farað,
 and cypað minum gebroþrum þæt hig faran on Galilæam,
 11 þær hig geseoð me. Ða þa hig ferdon, þa comon sume
 þa weardas on þa ceastre, and cyðdon þæra sacerda ealdr-
 12 um ealle þa þing, þe þær gewordene wæron. Ða ge-
 samnodon þa ealdras hig, and worhton gemot, and seal-
 13 don þam þegnum mycel feoh, and cwædon: Secgað, þæt
 hys leorning-cnyhtas comon nihtes, and forstælon hyne, þa
 14 we slepon. And gyf se dema þys geeacsað, we lærað hyne,
 15 and gedoð eow sorhlease. Ða onfengon hig þæs feos, and
 dydon eall-swa hig gelærede wæron: and þys word wæs
 gewidmærsod mid Iudeum oð þysne andweardan dæg.

ÐYS SCEAL ON FRIGE-DÆG, INNAN ðÆRE. EASTER-WUCAN.

16 Ða ferdon þa endleofen leorning-cnyhtas on þone munt,
 17 þær se Hælend hym dyhte; and hyne þær gesawon, and
 hig to hym geeaðmeddon: witodlice sume hig tweone-
 18 don. Ða genealæhte se Hælend, and spræc to hym þas
 þing, and þus cwæð: Me ys geseald ælc anweald on
 19 heofenan, and on eorþan. Farað witodlice, and lærað
 ealle þeoda, and fulliað hig on naman Fæder, and Suna,
 20 and þæs Halgan Gastes: and lærað þæt hig healdon ealle
 þa þing þe ic eow bebed: and ic beo mid eow ealle
 dagas, oð worulde geendunge. AMEN.

ÐÆT GODSPEL

ÆFTER MARCUS GERECEDNYSSE.

I. HER ys Godspellys angyn Hælendes Cristes, Godes 1
Suna ; swa áwriten ys on þæs witegan béc Isaíam, Nu ic 2
asénde minne engel beforan þine ansyne, se gegearwað
þinne weg beforan ðe. Clypiende stefn on þam westene, 3
Gegearwiað Dryhtnes weg, doð rihte his siðas. Iohannes 4
wæs on westene, fulligende, and bodiende dæd-bote ful-
wiht, on synna forgyfenesse. And to hym ferde eall 5
Iudeisc rice, and ealle Hierosolima-ware, and wæron
fram hym gefullode on Iordanes flode, hyra synna and-
dettende. And Iohannes wæs gescryd mid oluendes 6
hærum, and fellen gyrdel wæs ymbe hys lendenu, and
gærstapan and wudu-hunig he æt ; and he bodode, and 7
cwæð : Strengra cymð æfter me, þæs ne eom ic wyrðe
þæt ic hys sceona þwanga bugende uncnytte. Ic fullige 8
eow on wætere : he eow fullað on Halgum Gaste. And 9
on þam dagum cóm se Hælend fram Nazareth Galilee,
and wæs gefullod on Iordane fram Iohanne. And sona 10
of þam wætere, he geseah opene heofenas, and Haligne
Gast swa culfran astigende, and on hym wunigende : 11
and þa wæs stefn of heofenum geworden : Ðu eart min
gelufeda Sunu, on þe ic gelicode. And sona gast hyne 12
on wésten genydde. And he on wéstene wæs feowertig 13
daga and feowertig nihta, and he wæs fram Satane ge-
costnod ; and he mid wild-deorum wæs ; and hym englas
þenodon. Syððan Iohannes geseald wæs, com se Hælend 14
on Galileam, Godes rices godspel bodigende, and þus 15

MARCUS I.

cweðende : Witodlice tíð ys gefylled, and heofena ríce
 genealæcð : doð dæd-bote, and gelyfað þam godspelle.
 16 And þa he ferde wið þa Galileiscan sáe, he geseah Simo-
 nem, and Andream his broðer, heora nett on þa sáe læt-
 17 ende : soðlice hig wæron fisceras. And þa cwæð se
 Hælend : Cumað æfter me, and ic dō inc þæt gyt beoð
 18 sawla onfonde. And hig þa hrædlice hym fyligdon, and
 19 forleton heora nett. And þanon hwón agán, he geseah
 Iacobum Zebedei, and Iohannes his broðer, and hig on
 20 heora scype heora nett logedon. And he hig sona clyp-
 ode : and hig heora fæder Zebedeo on scype forleton
 21 mid hyrlingum, [and him folgodon ;] and ferdon to
 Capharnaum : and sona reste-dagum he lærde hig on
 22 gesamnunge in-gangende. And hig wundredon be his
 láre : soðlice he wæs hig lærende swa se þe anweald
 23 hæfð, næs swa boceras. And on heora gesamnunge
 24 wæs sum man on unclænum gaste ; and he hrymde, and
 cwæð : Eala Nazarenisca Hælend, hwæt ys us and þe ?
 com ðu us to forspillane ? ic wat þu eart Godes Halga.
 25 Ða cidde se Hælend hym, and cwæð : Adumba, and gá
 26 of þysum men. And se unclæna gast hyne slytende,
 27 and mycelre stefne clypiende, hym of-eode. Ða wundre-
 don hig ealle, swa þæt hig betweox hym cwædon :
 Hwæt ys þys ? hwæt is þeos niwe lár ? þæt he on an-
 wealde unclænum gastum bebyt, and hig hysumiað hym.
 28 And sona ferde his hlisa to Galilea-rice. Hrædlice of
 29 hyra gesamnunge hig comon on Simonis and Andreas
 30 hus, mid Iacobe and Iohanne. Soðlice þa sæt Simonis
 31 swegr hriðigende, and hig hym be hyre sædon. And
 genealæcende he hig úp-ahóf, hyre handa gegripenre ;
 and hrædlice se fefer hig forlet, and heo þenode hym.
 32 Soðlice þa hit wæs æfen geworden, þa sunne to setle
 eode, hig brohton to hym ealle þa unhalan, and þa ðe
 33 wóde wæron. And eall seo burh-waru wæs gegaderod

MARCUS II.

to þære dura. And he manega gehælde þe missenlicum 34
 ádlum gedrehte wæron, and manega deofol-seocnyssa he
 út-adraf; and hig sprecað ne lét, forþam hig wiston þæt
 he Crist wæs. And swiðe ær arisende, he ferde on wéste 35
 stowe, and hine þær gebæd. And hym fyligde Simon, 36
 and þa ðe mid hym wæron. And þa hig hine gemetton, 37
 hig sædon hym: Eall þys folc ðe secð. Ða cwæð he: 38
 Fare we on gehende túnas and ceastra, þæt ic ðær bod-
 ige: witodlice to þam ic com. And he wæs bodigende 39
 on heora gesomnungum, and ealre Galilea, and deofol-
 seocnessa út-adrifende.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE FIFTEOÐAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

And to hym com sum hreofla, hyne biddende, and gebig- 40
 edum cneowum him to cwæð: Dryhten, gif þu wylt,
 þu miht geclænsian me. Soðlice se Hælend hym gemilts- 41
 ode, and his hand aþenede, and hyne æthrinende, þus
 cwæð: Ic wylle: beo ðu geclænsod. And þa he þus 42
 cwæð, sona seo hreofnes hym fram gewat, and he wæs
 geclænsod. And sona he bead hym, and cwæð: Warn 43
 þæt þu hyt nanum men ne secge; ac gá, and ætyw ðe 44
 þæra sacerda ealdre, and bring for þinre clænsunge þæt
 Moyses behead, hym on gewitnesse. And he þa út-gang- 45
 ende, ongan bodian and widmærsian þa spræce; swa
 þæt he ne mihte openlice on þa ceastre gán, ac beon úte
 on westum stowum: and hig æghwanon to hym comon.

II. And eft æfter dagum he eode into Capharnaum: 1
 and hit wæs gehyred þæt he wæs on huse. And manega 2
 togædere comon, and he to hym spræc. And hig com- 3
 on ænne laman to hym berende, þone feower men bæron.
 And þa hig ne mihton hine in-bringan for þære mæn- 4
 igeo, hig openedon þone hróf þar se Hælend wæs; and
 hig þa in-asendon þæt bed, þe se lama on læg. Soðlice 5
 ða se Hælend geseah heora geleafan, he cwæð to þam

MARCUS II.

6 laman : Sunu, þe synd þine synna forgifene. Þær wær-
 on sume of þam bocerum sittende, and on heora heortum
 7 þencende, Hwi spycð þes þus? he dysegað; hwa mæg
 8 synna forgifan, buton God ána? Ða se Hælend þæt on
 his gaste oncneow, þæt hig swa betweox him þohton, he
 cwæð to him : Hwi ðence ge þas ðing on eowrum heort-
 9 um? hwæðer ys eðre to secganne to þam laman, þe
 synd ðine synna forgyfene; hwæðer þe cweðan, Arís,
 10 nim ðin bed, and gá? Ðæt ge soðlice witon þæt mannes
 Sunu hæfð anweald on eorðan synna to forgyfanne, he
 11 cwæð to þam laman, þe ic secge, Arís, nim ðin bed, and
 12 gá to þinum huse. And he sona aras, and beforan heom
 eallum eode, swa þæt ealle wundredon, and þus cwædon :
 13 Næfre wé ær þyllic ne gesawon. Eft he út-eode to ðære
 sæ, and eall seo mænigeo hym to com, and he hig lærde.
 14 And þa he forð-eode, he geseah Leuin-Alphei sittende
 æt his cep-setle, and he cwæð to hym : Folga mé. Ða
 15 aras he and folgode hym. And hit gewearð, þa he sæt
 ou his hūse, þæt manega mánfulle sæton mid þam Hæl-
 ende, and his leorning-cnyhtum; soðlice manega, þa ðe
 16 hym fyligdon, wæron boceras and Pharisei, and cwædon :
 Witodlice he ȳtt mid mánfullum and synfullum, and hig
 cwædon to hys leorning-cnyhtum : Hwi ytt eower lareow
 17 and drincð mid mánfullum and synfullum? Ða se Hæl-
 end þys gehyrde, he sæde him : Ne beþurfon na ða hal-
 an læces, ac ða þe untrume synd : ne com ic na þæt ic
 18 clypode rihtwise, ac synfulle. And þa wæron Iohannes
 leorning-cnyhtas and Pharisei fæstende : and þa comon
 hig, and sædon hym : Hwi fæstað Iohannes leorning-
 19 cnyhtas and Phariseorum, and þine ne fæstað? Ða
 cwæð se Hælend : Cweðe ge sculon þæs bryd-guman
 cnyhtas fæstan swa lange swa se bryd-guma mid him is?
 ne magon hi fæstan swa lange tíde swa hig ðone bryd-
 20 guman mid hym habbað. Soðlice þa dagas cumað,

MARCUS III.

þonne se bryd-guma him bið fram acyrred, and þonne
 hig fæstað on þam dagum. Nán man ne sywað níwne 21
 scýp to ealdum reafe; elles he afyrð þone níwan scýp of
 þam ealdan reafe, and bið mare slite. And nán man ne 22
 deð níwe wín on ealde bytta, elles þæt wín tobrycð þa
 bytta, and þæt wín bið agoten, and þa bytta forweorðap;
 ac níwe wín sceal beon gedon on níwe bytta, þonne beoð
 butu gehealden. Eft wæs geworden, þa he reste-dagum 23
 þurh æceras eode, his leorning-cnyhtas ongunnon þa eár
 pluccian. Ða cwædon Pharisei to hym: Loca nu hwæt 24
 þine leorning-cnyhtas doð, þæt him alyfed næs on reste-
 dagum. Ða sæde he him: Ne rædde ge næfre hwæt 25
 dyde Daid, þa hine hingrode, and þa ðe mid him wæron?
 hu he in Godes huse eode, under Abiathár, þara sacerda 26
 ealdre, and he æt þa ofrung-hlafas, þe hym næron alyfede
 to etanne, buton sacerdum anum, and he sealde þam ðe
 mid hym wæron? And he sæde hym: Reste-dæg wæs ge- 27
 worht for þam men, næs se man for þam reste-dæge: wit- 28
 odlice Dryhten ys mannes Sunu eac swylce reste-dæges.

III. And eft he eode on gesomnunge; and þar wæs 1
 án man forscruncene hand hæbbende. And hy gymdon, 2
 hwæper he on reste-dagum gehælde, þæt hig hyne
 gewregdon. Ða cwæð he to ðam men þe forscruncene 3
 hand hæfde: Arís gemang him. Ða cwæð he: Alyfð 4
 reste-dagum wel to dónne, hwæper ðe yfele? sawle ge-
 hælan, hwæper ðe forspillan? And hig suwodon. And 5
 hig besceawigende mid yrre, ofer heora heortan blind-
 nesse geunrét, cwæð to þam men: Aþene þine hand.
 And he aþenede hig: þa wearð his hand gehæled sona.
 Ða Pharisei mid Herodianiscum út-gangende, þeahledon 6
 ongen hine, hu hig hyne fordon mihton. And þa ferde 7
 se Hælend to þære sáe mid hys leorning-cnyhtum; and
 mycel mæniu him fyligde fram Galilea, and Iudea, and 8
 Hierusalem, and fram Idumea, and begeondan Iordane;

MARCUS III.

and to him com mycel mænigeo ymbe Tírum and Sidó-
 9 ne, gehyrende þa ðing þe he worhte. And he cwæð
 to his cnyhtum, þæt hig him on scype þenedon, for þære
 10 mænigeo, þæt hig hine ne ofþrungon. Soðlice manega
 he gehælde; swa þæt hig æthrinon hys: and swa fela
 11 swa untrumnessa and unclæne gastas hæfdon, þa hig
 hine gesawon, hig to-foran him astrehton, and þus cweð-
 12 ende clypedon: Ðu eart Godes Sunu. And he him swyðe
 13 forbead, þæt hig hine ne geswuteledon. And on ænne munt
 he ferde, and to him geclypode þa ðe he wolde; and hig
 14 to him comon. And he dyde þæt hig twelfe mid him
 15 wæron, and he hig asende godspel to bodigenne; and
 he him anweald sealde untrumnessa to hælanne, and deo-
 16 fel-seocnessa út to adrifanne: and he nemde Simon Pe-
 17 trum; and Iacobum Zebedei, and Iohannem his broðer,
 and heom naman onsette Boanerges, þæt ys, þunres bearn:
 18 and Andream, and Philippum, and Bartholomeum, and
 [Matheum], and Thomam, and Iacobum Alpei, and Tad-
 19 deum, and Simonem Chananeum, and Iudam Scarioth,
 20 se hine sealde. And eft him to com swa micel mænig-
 21 eo, þæt hig næfdon hlaf to etanne. And þa hig hyne
 gehyrdon, hig ferdon, þæt hig hyne namon; and þus
 22 cwædon: Soðlice he ys on hat-heortnesse gewend. And
 þa boceras, þe wendon fram Hierusalem, cwædon: Sop-
 lice he hæfð Beelzebub, and on deofla ealdre he deofol-
 23 seocnessa út-adrifð. And he hig togædere geclypode,
 and on bigspellum hym to cwæð: Hu mæg Satanas Sa-
 24 tanan út-adrifan? and gif his ríce on hym sylfum bið
 25 todæled, hu mæg hit standan? and gif þæt hus ofer
 26 hit sylfe bið todæled, hu mæg hit standan? and gif
 Satanas winð ongen hyne sylfne, he byð todæled, and he
 27 standan ne mæg, ac hæfð ende. Ne mæg man þone
 strangan his æhta and his fata bereafian, and on his hus
 gan, buton man þone strangan ærest gebinde; and þonne

hys hus reafige. Soplice ic eow secge, Ðæt ealle synna 28
 synd manna bearnum forgyfene, and bysmerunga, þam ðe
 hig bysmeriað : soplice ic eow secge, Se þe þone Halgan 29
 Gast bysmerað, se næfð on ecnysse forgifenyse, ac byð
 éces gyltes scyldig : forþam þe hig cwædon, He hæfð 30
 unclænne gast. Ða com to him his moder, and his ge- 31
 broðra, and þar ute stodon, and to him sendon, and to
 him clypedon. And mycel mænigeo ymb hine sæt, and 32
 to him cwædon : Her ys þin moder, and þine gebroðra
 úte, and secað þe. He þa him andswarede, and cwæð : 33
 Hwylc ys min moder, and mine gebroðra? And he 34
 cwæð, ða behealdende þe him abuton sæton : Her is
 min modor, and mine gebroðra. Soðlice se ðe déð 35
 Godes willan, se ys min moder, and min broðer, and
 swuster.

IV. And eft he ongan hig æt ðære sáe læran, and him 1
 wæs mycel mænigeo to gegaderod, swa þæt he on scyp
 eode, and on þære sáe wæs ; and eall seo mænigeo ymbe
 þa sáe wæs, on lánde. And he hig fela on bigspellum 2
 lærde, and him to cwæð on his lare : Gehyrað ; Ut-eode 3
 se sáedere his sáed to sawenne : and þa he seow, sum feoll 4
 wið þone weg, and fugelas comon, and hit fræton. Sum 5
 feoll ofer stan-scylian, þar hit næfde mycele eorðan,
 and sona úp-eode ; forþam hit næfde eorðan þicnesse.
 Ða hit úp-eode, seo sunne hit forswælde, and hit for- 6
 scranc ; forþam hyt wyrt-ruman næfde. And sum feoll 7
 on þornas ; þa stigon ða þornas, and forðrysmodon þæt,
 and hit wæstm ne bær. And sum feoll on god land, and 8
 hit sealde, úp-stigende and wexende, wæstm ; and án
 brohte þrytigfealdne, sum syxtigfealdne, sum hund-
 fealdne. And he cwæð : Gehyre, se ðe earan hæbbe to 9
 gehyranne. And þa he ana wæs, hine acsodon þæt big- 10
 spell þa twelfe þe mid him wæron. And he sæde heom : 11
 Eow ys geseald to witanne Godes ríces gerýnu ; þam þe

MARCUS IV.

12 úte synd, ealle þing on bigspellum geweorþað : þæt hig
 geseonde geseon, and na ne geseon ; and gehyrende ge-
 hyron, and ne ongiton ; þe-læs hig hwænne syn gecyr-
 13 rede, and heom syn hyra synna forgyfene. Ða sæde he
 him : Ge nyton þis bigspell : and hu mage ge ealle big-
 14 spell witan ? Se þe sæwð, word he sæwð. Soðlice þa
 15 synd wið þone weg, þar þæt word ys gesawen ; and þonne
 hig hit gehyrað, sona cymð Satanas, and afyrð þæt word
 16 þe on heora heortan asawen ys. And þa synd gelice þe
 synd ofer stan-scylian gesawen : sona þonne hig þæt word
 17 gehyrað, and þæt mid blisse onfoð ; and hig nabbað
 wyrtruman on him, ac beoð unstaðolfæste ; and syððan
 up-cymð deofles costnung, and his ehtnys for þam worde.
 18 Hig synd on þornum gesawen ; þæt synd þa ðe þæt word
 19 gehyrað, and of yrmðe, and swicdome worold-welena,
 and oðra gewilnunga, þæt word ofþrysmiað, and synd
 20 buton wæstm gewordene. And þa ðe gesawene synd
 ofer þæt gode land, þa synd þe þæt word gehyrað, and
 onfoð, and wæstm bringað, sum þrytigfealdne, sum syx-
 21 tigfealdne, and sum hundfealdne. And he sæde him :
 Cwyst þu cymð þæt leoht-fæt þæt hyt beo under bydene
 aset, oððe under bedde ? Wite gere þæt hit sy ofer can-
 22 del-stæf aset. Soðlice nys nan ðing behydd, þe ne sy
 geswutelod ; ne nys digle geworden, ac þæt hit openlice
 23 cume. Gehyre, gif hwa earan hæbbe to gehyranne.
 24 And he cwæð to him : Warniað hwæt ge gehyron ; and
 on þam gemete þe ge metað, eow bið gemeten, and eow
 25 bið yht. Þam bið geseald þe hæfð, and þam ðe næfð,
 26 him bið ætbroden. And he cwæð : Godes ríce ys swylce
 27 man wurpe god sæd on his land, and sawe ; and arise
 dæges and nihtes, and þæt sæd growe and wexe, þonne
 28 he nat. Soðlice sylf-willes seo eorðe wæstm bereð ;
 ærest gærs, syððan ear, syððan fulne hwæte on þam eare.
 29 And þonne se wæstm hine forðbringð, sona he sent his

sícol, forþam þæt ryp æt ys. And eft he cwæð : For 30
 hwam geanlicie we heofena ríce, oððe hwylcum bigspelle
 wiðmete we hit ? Swa swa senepes sæd, þonne hit bið 31
 on eorðan gesawen, hit is ealra sæda læst, þe on eorðan
 synd : and þonne hit asawen bið, hit astihð, and bið 32
 ealra wyrta mæst, and hæfð swa mycele bógas, þæt heof-
 nes fugelas eardian magon under his sceade. And man- 33
 egum swylcum bigspellum he spræc to hym, þæt hig
 mihton gehyran. Ne spæc he na butan bigspelle : eall 34
 he his leorning-cnyhtum asundron rehte. And sæde 35
 him : Þonne æfen byð, uton faran ongean. And þa mæn- 36
 igeo forlætende, hig onfengon hine swa he on scype
 wæs, and oðre scyphu wæron mid him. And þa wæs 37
 mycel ýst windes geworden ; and yþa he awearp on þæt
 scyp, þæt hit wæs gefylled. And he wæs on scype, ofer 38
 bolster slapende ; and hig awehton hine, and cwædon :
 Ne belimpð to ðe þæt we forweorpað ? And he arás, 39
 and þam winde bebead, and cwæð to þære sê : Suwa,
 and gestyl ; and se wind geswác þa, and wearð mycel
 smyltnes. And he sæde him : Hwi synd ge forhte ? git 40
 ge nabbað geleafan. And hig myclum ege him ondred- 41
 on, and cwædon ælc to oþrum : Hwæt wenst þu ? hwæt
 ys þes, þæt him windas and sê hyrsumiað ?

ÐYS SCEAL ON FRIGE-DÆG, ON ðÆRE SEOFEDAN WUCAN
 OFER PENTECOSTEN.

V. Ða comon hig ofer þære sês muðan, on þæt ríce 1
 Gerasenórum. And him of scype gangendum, him sona 2
 agen árn án man of þam byrgenum, on unclænum gaste,
 se hæfde on byrgenum scræf ; and hine nán man mid 3
 racenteagum ne mihte gebindan ; forþam he oft, mid 4
 fot-copsum and racenteagum gebunden, toslat þa race-
 teaga, and þa fot-copsas tobræc ; and hýne nán man ge-
 wyldan ne mihte. And symle, dæges and nihtes, he 5
 wæs on byrgenum and on muntum, hrymende, and hine

6 sylfne mid stanum ceorfende. Soðlice þa he þone Hæl-
 7 end feorran geseah, he árn, and hine gebæd, and my-
 celre stemne hrymende, þus cwæð: Eala mæra Hæl-
 end, Godes Sunu, hwæt ys me and þe? ic halsige þe,
 8 þurh God, þæt þu me ne þreage. Ða cwæð se Hælend:
 9 Eala þu unclæna gast, gá of þysum men. Ða acsode he
 hine: Hwæt ys þin nama? Ða cwæð he: Min nama ys
 10 Legio; forþam we manega synd. And he hine swyðe
 11 bæd, þæt he hine of þam rice ne nydde. Þar wæs embe
 12 þone munt mycel swýna heord læswigende. And þa
 unclænan gastas hine bædon, and cwædon: Send ús on
 13 þas swýn, þæt we on hig gán. And þa lyfde se Hælend
 sona; and þa eodon þa unclænan gastas on þa swýn:
 and on myclum hryre seo heord wearð on sǣ bescofen,
 14 twa þusendo, and wurdou adruncene on þære sǣ. Soð-
 lice þa þe hig heoldon flugon, and cyddon on þære
 ceastre, and on lande: and hig út-eodon þæt hig gesaw-
 15 on hwæt þær gedón wære. And hig comon to þam
 Hælende, and hig gesawon þone, þe mid deofle gedreht
 wæs, gescrydne sittan, and hales modes: and hig him
 16 ondredon. And hig rehton him, þa ðe hit gesawon, hu
 hyt gedon wæs be þam þe deofol-seocnesse hæfde, and
 17 be þam swýnum. And hig bædon þæt he of heora ge-
 mærum ferde. Ða he on scyp eode, hine ongan biddan,
 se þe ær mid deofle gedreht wæs, þæt he mid hym wære.
 19 Him þa se Hælend ne getipode; ac he sæde him: Gá to
 þinum huse, to þinum hífum, and cyð heom, hu mycel
 20 Dryhten gedyde, and he gemiltsode þe. And he þa ferde,
 and ongan bodian on Decapolim, hu fela se Hælend him
 21 dyde: and hig ealle wundredon. And þa se Hælend
 eft on scype ferde ofer þone muþan, hym com to mycel
 22 mænigeo; and wæs ymbe þa sǣ. And þa com sum of
 heah-gesamnungum, Iáirus hatte; and þa he hine geseah,
 23 he astrehte hine to his fotum, and hine swyþe bæd, and

he cwæð : Min dohter ys on ytemestum siþe ; cum and
 sete þine hand ofer hig, þæt heo hal sy, and lybbe. Ða 24
 ferde he mid him ; and him fyligde mycel mænigeo, and
 þrungon hine. And þa þæt wif, þe on blodes ryne twelf 25
 winter wæs, and fram manegum læcum fela þinga þolode, 26
 and dælde eall þæt heo ahte, and hit naht ne fremede,
 ac wæs þe wyrse ; þa heo be þam Hælende gehyrde, heo 27
 com wið-æftan þa mænigeo, and his reaf æthran. Soð- 28
 lice heo cwæð : Gif ic fúrþon his reafes æthrine, ic beo
 hál. And þa sona wearð hyre blodes ryne adruwod ; 29
 and heo on hyre gefredde, þæt heo of þam wíte gehæled
 wæs. And þa se Hælend oncneow on him sylfum þæt 30
 him mægen of-eode, he cwæð, bewend to þære mænigeo :
 Hwa æthran mine reaf ? Ða cwædon his leorning- 31
 cnyhtas : Þu gesyhst þas mænigeo þe þringende, and þu
 cwyst, Hwa æthran me ? And þa beseah hine, þæt he 32
 gesawe þone þe þæt dyde. Ðæt wif þa, ondrædende and 33
 forhtigende, com and astrehte hig beforan him, and sæde
 him eall þæt riht. Ða cwæð se Hælend : Dohter, þin 34
 geleafa þe hale gedyde ; ga þe on sibbe, and beo of þys-
 um hal. Him þa gyt sprecendum, hig comon fram þam 35
 heah-gesamnungum, and cwædon : Ðín dohtor ys dead ;
 hwi drecst þu leng þone Lareow ? Ða he gehyrde þæt 36
 word, þa cwæð se Hælend : Ne ondræd þu þe ; gelyf for
 án. And he ne lét hym ænig ne fyligean, buton Petrum, 37
 and Iacobum, and Iohannem Iacobes broðer. And hig 38
 comon on þæs heah-ealdres hus, and he geseah mycel
 gehlyd, wepende and geomriende. And þa he in-eode 39
 he cwæð : Hwi synd ge gedrefede and wepað ? nis þis
 mæden dead, ac heo slæpð. Ða tældon hig hine. He 40
 þa, eallum út-adrifenum, nam þæs mædenes fæder and
 moder, and þa ðe mid him wæron, and in-eodon suwiende
 þar þæt mæden wæs. And hyre hand nam, and cwæð : 41
 Thalimtha cumi : þæt ys, on ure geþeode gereht, Mæd-

MARCUS VI.

42 en, þe ic secge, arís. And heo sona aras, and eode ;
 soðlice heo wæs twelf wintre. And ealle hig wundredon
 43 mycelre wundrunge. And he hym pearle bebead, þæt
 hi hyt nanum men ne sædon : and he het hyre etan syllan.

VI. And þa he þanon eode, he ferde on his epel, and
 2 him folgedon hys leorning-cnyhtas. And gewordenum
 reste-dæge, he ongan on gesomnunge læran ; and mæ-
 nige gehyrdon, and wundredon on his láre, and cwædon :
 Hwanon synd þyssum ealle þas ping ? and hwæt ys se
 wisdom þe hym geseald ys, and swylce mihta þe þurh
 3 his handa gewordenene synd ? Hu nys þys se smið, Ma-
 rian sunu, Iacobes broðer, and Iosepes, and Iude, and
 Simonis ? hu ne synd hys swustra her mid ús ? And þa
 4 wurdon hig gedrefede. Ða cwæð se Hælend : Soðlice
 nys nán witega butan weorþsype, buton on his eðele,
 5 and on his mægðe, and on his húse. And he ne mihte
 þar ænig mægen wyrcan, buton feawa untrume, on-asett-
 6 um his handum, he gehælde. And he wundrode for
 heora ungeleafan. He þa lærende, þa castel beferde.
 7 And him twelfe to geclypode, and agan hig sendan,
 twam and twam ; and him anweald sealde unclænra ga-
 8 sta ; and him bebead þæt hig naht on wege ne namon,
 buton gyrde áne ; ne codd, ne hlaf, ne feoh on heora
 9 gyrdlum : ac gesceode mid calcum ; and þæt hig mid
 10 twam tunecum gescrydde næron. And he cwæð to him :
 Swa hwylc hús swa ge in-gað, wuniað þar, oð þæt ge út-
 11 gan. And swa hwylce swa eow ne gehyrað, þonne ge
 þanon út-gað, ásceacað þæt dust of eowrum fotum, him
 12 on gewitnesse. And út-gangende, hig bodedon þæt
 13 hig dæd-bote dydon. And hig manega deofel-seocnessa
 út-adrifon, and manega untrume mid ele smyredon, and
 14 gehældon. And þa gehyrde Herodes se cyning þæt,
 (soðlice his nama wæs swutol geworden,) and he cwæð :
 Witodlice Iohannes se Fulluhtere of deape aras, and on

him synd forþam mægenu geworht. Sume cwædon : 15
 He ys Elias ; sume cwædon : He ys witega, swylce ān
 of þam witegum. Ða Herodes þæt gehyrde, he cwæð : 16
 Se Iohannes, þe ic beheafdode, se aras of deaðe.

DYS GODSPEL SCEAL INNAN HÆREFESTE TO SĒ
 IOHANNES MÆSSAN.

Soðlice Herodes sende and hét Iohannem gebindan on 17
 cwerterne, for þære Herodiadiscan, hys broþer láfe Phil-
 ippus ; forþam þe he nam hig. Ða sæde Iohannes He- 18
 rode : Nys þe alyfed to habbenne þines broþer wíf. Ða 19
 syrwe Herodias ymbe hyne, and wolde hyne ofslean,
 and heo ne mihte. Soðlice Herodes ondred Iohannem, 20
 and wiste þæt he wæs rihtwis and halig, and he heold
 hine on cwerterne, and he gehyrde þæt he fela wundra
 worhte, and he luflice him hyrde. Ða se dæg com He- 21
 rodes gebyrd-tíde, he gegearwode mycele feorme hys
 ealdormannum, and þam fyrrestum on Galilea. And þa 22
 þa þære Herodiadiscan dohter in-eode, and tumbode, hit
 licode Herode and eallum þam ðe him mid sæton. Se
 cyning cwæð þa to þam mædene : Bide me swa hwæt
 swa þu wylle, and ic þe sylle. And he swór hyre : Soðes 23
 ic þe sylle swa hwæt swa þu me bitst, þeah þu wylle healf
 min rice. Ða heo út-eode, heo cwæð to hyre meder : 24
 Hwæs bidde ic ? Ða cwæð heo : Iohannes heafod þæs
 Fulluhteres. Sona þa heo mid ofeste in to þam cyninge 25
 eode, heo bæd, and þus cwæð : Ic wylle þæt þu me
 hrædlice on ānum disce sylle Iohannes heafod. Ða 26
 wearð se cyning geunrēt, for þam aðe, and for þam
 þe hym mid sæton, nolde þeah hig geunretan ; ac sende
 ænne cwellere, and bebed þæt man his heafod on 27
 ānum disce brohte. And he hine þa on cwerterne be- 28
 heafdode, and his heafod on ānum disce brohte, and
 hit sealde þam mædene ; and þæt mæden hit sealde hyre
 meder. Ða his cnyhtas þæt gehyrdon, hig cōmon and 29

MARCUS VI.

30 his líc namon, and hine on byrgene ledon. Soðlice þa
 þa apostolas togædere comon, hig cyddon þam Hælende
 31 eall þæt hig dydon, and hig lærdon. And he sæde hym :
 Cumað, and uton gán on-sundron on weste stowe, and
 us hwon restan : soðlice manega wæron þe comon and
 32 agén-hwyrfdon, and fyrst næfdon þæt hig æton. And
 on scyp stigende, hig foron on-sundron on weste stowe.
 33 And gesawon hig farende, and hig gecneowon manega,
 and gangende of þam burgum, þyder úrnnon, and him
 34 beforan comon. And þa se Hælend þanon eode, he
 geseah mycele mænigeo, and he gemiltsode him, forþam
 þe hig wæron swa swa scép þe nænne hyrde nabbað :
 35 and he ongan hig fela léran. And þa hit mycel ylding
 wæs, his leorning-cnyhtas him to comon, and cwædon :
 36 Þeos stow ys wéste, and tíma ys forð-agán: forlæt þas
 mænigeo, þæt hig faron on gehende tunas, and him
 37 mete bycgan, þæt hig eton. Ða cwæð he : Sylle ge him
 etan. Ða cwædon hig : Uton gán, and mid twam hund-
 red penegum hlafas bycgan, and we him etan syllað.
 38 Ða cwæð he : Hu fela hlafa habbe ge? gað and lociað.
 And þa hig wiston, hig cwædon : Fif hlafas, and twegen
 39 fixas. And þa bebed se Hælend þæt ðæt folc sæte ofer
 40 þæt grene hig. And hig þa sæton, hundredum, and fif-
 41 tigung. And fif hlafum and twam fixum onfangenum, he
 on heofen lócode, and hig bletsode ; and þa hlafas bræc,
 and sealde his leorning-cnyhtum, þæt hig to-foran him
 42 asetton ; and twegen fixas him eallum dælde. And hig
 43 æton þa ealle, and gefyllede wurdon. And hig namon
 44 þæra hlafa and fixa lafa, twelf wilian fulle. Soðlice fif
 þusend manna þæra etendra wæron.

DYS SCEAL ON SÆTERNES-DÆG ÆR HALGAN DÆGE.

45 Ða sona he nydde his leorning-cnyhtas on scyp stígan,
 þæt hig him beforan foron ofer þone muðan to Bethsaida,
 46 oð he þæt folc forlete. And þa he hig forlet, he ferde

on þone munt, and hine ana þar gebæd. And þa æfen 47
wæs, þæt scyp wæs on middre sæ, and he ana wæs on
lande. And he geseah hig on rewette swincende; him 48
wæs wiðerweard wind: and on niht, ymbe þa feorþan
wæccan, he com to him, ofer þa sæ gangende, and wolde
hig forbugan. Ða hig hine gesawon ofer þa sæ gang- 49
ende, hig wéndon þæt hit unfæle gast wære, and hig
clypedon: hig ealle hine gesawon, and wurdon gedref- 50
ede. And sona he spræc to him, and cwæð: Gelyfað;
ic hit eom; nellen ge eow ondrædan. And he on scyp 51
to him eode; and se wind geswác: and hig þæs þe má
betweox him wundredon. Ne ongeaton hig be þam hlaf- 52
um; soðlice heora heorte wæs ablend. And þa hig 53
ofer-segledon, hig comon to Genesáret, and þar wicedon.
And þa hig of scype eodon, sona hig hine gecneowon; 54
and eall þæt ríce befarende, hig on sæccingum bæron þa 55
untruman, þar hig hine gehyrdon. And swa hwar swa he 56
on wíc oððe on túnas eode, on stræton hig þa untruman
ledon, and hine bædon þæt hig huru his reafes fnæd æthrin-
on. And swa fela swa hine æthrinon, hig wurdon hale.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE ÐRYDDAN
LENC TEN-WUCAN.

VII. Ða comon to hym Pharisei, and sume boceras, 1
cumende fram Hierusalem. And þa hig gesawon sume 2
of his leorning-cnyhtum besmitenum handum, þæt is ún-
þwogenum handum, etan, hig tældon hig, and cwædon:
Pharisei, and ealle Iudeas, ne etað buton hig heora handa 3
gelomlice þwean, healdende heora yldrena gesetnessa.
And on stræte hig ne etað, buton hig geþwegene beon. 4
And manega opre synd, þe hym gesette synd, þæt ys ca-
licea fyrmþa, and ceaca, and ár-fata and mæstlinga. And 5
þa acsodon hine Pharisei and þa boceras: Hwi ne gað
þine leorning-cnyhtas æfter ure yldrena gesetnyisse, ac
besmitenum handum hyra hlaf þicgað? Ða answerode 6

MARCUS VII.

he hym : Wel witegode Isaias be eow liceterum, swa hit
 awriten ys, Ðis folc me mid welerum weorþað ; soðlice
 7 heora heorte ys feor fram me. On idel hig me weorþiað,
 8 and manna lára and bebodu lærað. Soðlice ge forlætað
 Godes bebod, and healdað manna laga, þweala ceaca and
 9 calica, and manega oþre þyllice þing ge doð. Ða sæde
 he him : Wel ge on idel dydon Godes bebod, þæt ge
 10 eower lage healdon. Moyses cwæð, Weorþa þinne fæder
 and þine moder ; and, Se þe wyrgeð his fæder and his
 11 moder, swelte se deaðe : soðlice ge cwepað, Gif hwa
 secgeð his fæder and meder, Corbán, þæt ys on ure ge-
 12 þeode, gifu, gif hwylc ys of me þe fremað. And ofer
 þæt ge ne lætað hyne ænig þing dón his fæder oððe
 13 meder ; toslitende Godes bebod, for eower stúntan lage,
 þe ge gesetton : and manega oðre þing þyssum gelice
 14 ge doð. And eft þa mænegeo he him to clypode,
 15 and cwæð : Gehyrað me ealle, and ongytað : Nys nán
 þing of þam men, on hine gangende, þæt hine besmitan
 mæge ; ac þa þing þe of þam men forð-gað, þa hine be-
 16 smitað. Gif hwa eáran hæfð, gehlyste me. And þa se
 17 Hælend fram þære mænegeo eode, his leorning-cnyhtas
 18 hine ún bigspel acsodon. Ða cwæð he : And synd ge
 þus ungleawe ? Ne ongyte ge, þæt eall þæt utan cymð,
 19 on þone man gangende, ne mæg hine besmitan ? forþam
 hit ne gæð on his heortan, ac on his innoð, and on forð-
 20 gang gewíteð, ealle mettas clænsigende. Ða sæde he
 him, Ðæt þa þing þe of þam men gað, þa hine besmitað.
 21 Innan of manna heortan yfele gepancas cumað, unriht-
 22 hæmedu, and forligeru, man-slihtas, stala, gitsung, mán,
 facnu, sceamleat, yfel gesyhð, dysignessa, ofermodignes,
 23 stuntscipe : ealle þas yfelu of þam innoþe cumað, and
 24 þone man besmitað. Ða ferde he þanon on þa endas
 Tyri and Sidónis, and he in-agán on þæt hús : he nolde
 25 þæt hit ænig wiste, and he ne mihte hit bemíðan. Sona

þa ān wíf be him gehyrde, þære dohter hæfde unclænne
 gast, heo in-eode, and to his fotum hig astrehte : soðlice 26
 þæt wíf wæs Hæðen, Siro-Fénisces cynnes ; and bæd
 hine, þæt he þone deofel of hyre dehter adrife. Ða sæde 27
 he hyre : Læt ærest þa bearn beon gefylled ; nis na gód
 þæt man nime þæra bearna hlaf, and hundum weorpe.
 Ða andswarode heo, and cwæð : Dryhten, þæt ys soð : 28
 witodlice þa hwelpas etað under þære mýsan, of þæra
 cilda cruman. Ða sæde he hyre : For þære spræce ga ; 29
 nú se deofol of þinre dehter gewít. And þa heo on hyre 30
 hus eode, heo gemette þæt mæden on hyre bedde lic-
 gende, and þone deofol út-agán.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON ÐÆRE ÐRYTTEOÐAN WUCAN
 OFER PENTECOSTEN.

And eft he eode of Tyra gemærum, and com þurh Sidón- 31
 em to þære Galileiscan sæ, betweox midde endas De-
 capóleos. And hig læddon him ænne deafne and dumb- 32
 ne man ; and hine bædon þæt he his hand him on asette.
 Ða nam he hine on-sundran of þære mænigeo, and his 33
 fingras on his eáran dyde, and spætende his tungan on-
 hrán ; and on þone heofen behealdende, geómrode, and 34
 cwæð : Effetá, þæt ys, on ure gepeode, Sy þú ontyned.
 And sona wurdon his eáran geopenode, and his tungan 35
 bend wearð unslyped, and he rihte spræc. And he bead 36
 him þæt hig hit nanum men ne sædon : soðlice swa he
 him swiþor bebead, swa hig swiðor bodedon ; and þæs þe 37
 ma wundredon, and cwædon : Ealle þing he wel dyde ;
 and he dyde þæt deafe gehyrdon, and dumbe spræcon.

ÐYS GODSPEL GEBYRÐ ON ÐÆRE EHTOÐAN WUCAN
 OFER PENTECOSTEN.

VIII. Eft on þam dagum, him wæs mid mycel mænig- 1
 eo, and næfdon hwæt hig æton. Ða cwæð he, to-somme
 geclypedum his leorning-cnyhtum : Ic gemiltsige þysse 2
 mænigeo, forþam hig þry dagas me geanbidiað, and nab-

MARCUS VIII.

3 bað hwæt hig eton : gif ic hí fæstende to heora husum
 læte, be wege hig geteoriað : sume hig comon feorran.
 4 Ða andswaredon him his leorning-cnyhtas : Hwanon
 mæg ænig man þas mid hlafum on þysum westene ge-
 5 fyllan ? Ða acsode he hig : Hu fela hlafa habbe ge ?
 6 hig cwædon : Seofon. Ða het he sittan þa mænegeorode,
 ofer þa eorþan, and nam þa seofon hlafas, and Gode panc-
 ode, and hig bræc, and sealde his leorning-cnyhtum,
 7 þæt hig to-foran him asetton ; and hig swa dydon. And
 hig næfdon buton feawa fixa ; and he þa bletsode, and
 8 het beforan him assettan. And hig æton, and wurdon
 gefyllede : and hig námon þæt of þam brytsenum beláf,
 9 seofon wilian fulle. Soplice þa þe þar æton wæron fíf
 10 þusend : and he hig þa forlét. And sona he on scyp-
 astah mid his leorning-cnyhtum, and com on þa dælas
 11 Dalmanuða. And þa ferdon þa Pharisei, and ongunnon
 mid him smeagean, and tacen of heofene sohton, and
 12 his fandedon. Ða cwæð he, geomriende on his gaste :
 Hwi secð þeos cneorys tacen ? soðlice ic eow secge, Ne
 13 bið þisse cneorysse tacen geseald. And hig þa forlæt-
 ende, eft on scyp astah, and ferde ofer þone muðan.
 14 And hi ofergeaton þæt hig hlafas ne namon, and hig
 15 næfdon on scype mid him buton ænne hláf. And he
 him bead, and cwæð : Lociað, and warniað fram Pharisea
 16 and Herodes hæfe. Ða þohton hig betweox him, and
 17 cwædon : Næbbe wé náne hlafas ? Ða se Hælend þæt
 wiste, he cwæð : Hwat þence ge, forþam ge hlafas nab-
 bað ? gýt ge ne ocnawað, ne ne ongitað ? gyt ge hab-
 18 bað eowre heortan geblende ? Eagan ge habbað, and ne
 geseoð ; and eáran, and ne gehyrað ; ne gé ne þencað.
 19 Hwænne ic bræc fíf hlafas and twegen fixas, and hu
 fela wylegena ge namon fulle ? Hig cwædon þá : Twelfe.
 20 And hwænne seofen hlafas feower þusendum, and hu
 fela wyligena brytsena ge namon ? Hig sædon : Seofon.

Ða sæde he him : Hwi ne ongyte ge gýt ? And hig 21
 comon þa to Bethzaida ; and hig brohton him þá ænne 22
 blindne, and hine bædon þæt he hine æthrine. And þa 23
 æthrán he þæs blindan hand, and lædde hine butan þa
 wíc, and spætte on his eagan, and his hand on-asette,
 and hine acsode, hwæper he aht gesawe. Ða cwæð he, þa 24
 þa he hine beseah : Ic geseo men swylce treow, gangende.
 Eft he asette his handa ofer his eagan, and he geseah þa, 25
 and wearð geedniwod, swa þæt he beorhtlice eall geseah.
 Ða sende he hine to his huse, and cwæð : Gá to þinum 26
 huse, and þeah ðu on tún gá, nænegum þu hit ne sege.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON SCĒ PETRES MÆSSE-DÆGE.

Ða eode he and hys leorning-cnyhtas on þæt castel Ce- 27
 sareæ Philippi ; and he on wege his leorning-cnyhtas
 acsode : Hwæt secgað men þæt ic sy ? Ða andswaredon 28
 hig : Sume, Iohannem þone Fulluhtere ; sume, Helíam ;
 sume, Sumne of þam witegum. Ða cwæð he : Hwæt 29
 secge ge þæt ic sy ? Ða andswarede Petrus him, and
 cwæð : Ðu eart Crist. And þa bead he him, þæt hig 30
 nænegum be him ne sædon. Ða ongan he hig læran, 31
 Ðæt mannes Sunu gebyrð fela þinga þolian, and beon
 aworpen fram ealdormannum, and heah-sacerdum, and
 bócerum, and beon ofslegen, and æfter þrim dagum
 arísan : and spræc þa openlice. And þa nam Petrus 32
 hine, and ongan hine þreagean. Ða bewende he hine, 33
 and cidde Petre, and cwæð : Gá on-bæc, Satanas ; forþam
 þu nast þa þing þe synd Godes, ac þa þing þe synd manna.
 Ða cwæð he, togædere geclypedre mænegeo, mid his 34
 leorning-cnyhtum : Gyf hwa wyle me fyligean, wiðsace
 hine sylfne, and nime his cwymlinge, and folgige mé.
 Se þe wyle his sawle hale gedón, se hig forspilð ; se þe 35
 forspilð his sawle for me, and for þam godspelle, se hig
 gehælð. Hwæt fremað men, þeah he ealne middan-eard 36
 gestryne, and dó his sawle forwyrd ? oððe hwylc ge- 37

MARCUS IX.

38 wryxl sylð se man for his sawle? Soðlice se þe me forsyhð and mine word, on þisre unriht-hæmedan and synfulran cneorysse, þone mannes Sunu forsyhð, ðonne he cymð on his Fæder wuldre, mid halgum englum.

IX. Ða sæde he him : Soðlice ic secge eow, Ðæt sume synd her wuniende, þe deað ne onbyrgað, ær hig geseon Godes rice on mægne cuman.

DYS SCEAL ON SATERN-DÆG, ON DÆRE FORMAN FÆSTEN-WUCAN.

2 Ða æfter syx dagum nam se Hælend Petrum, and Iacobum, and Iohannem, and lædde hig sylfe on-sundron on sumne heahne munt, and wearð beforan him oferhywod.

3 And his reaf wurdon glitiniende, swa hwite swa snaw, swa nan fullere ofer eorþan ne mæg swa hwite gedón.

4 Ða ætywde him Helias, mid Moyse, and to him spræc-
5 on. Ða andswarede Petrus him, and cwæð : Lareow, góð ys þæt we her beon : and uton wyrcan her þreo eardung-stowa ; þé ane, and Moyse ane, and Helie ane.

6 Soðlice he nyste hwæt he cwæð : he wæs afæred mid
7 ege. And seo lyft hig ofer-sceadewode ; and stefn com of þære lyfte, and cwæð : Ðes ys min leofesta Sunu,
8 gehyrað hine. And þa sona þa hig besawon hí, nanne hig mid him ne gesawon, buton þæne Hælend sylfne
9 mid him. And þa hig of þam munte astigon, he bead him þæt he nanum ne sædon þa þing ðe hig gesawon,
10 buton þonne mannes Sunu of deaðe aríse. Hig þa þæt word geheoldon betweox him, and smeadon hwæt þæt
11 wære, þonne he of deaðe arise. And hig hine acsedon þa : Hwæt secgað Pharisei and þa boceras, þæt gebyrað
12 ærest þæt Helias cume? Ða sæde he him, andswarigende : Helias ealle þing geedniwað, þonne he cymð ; swa be mannes Sunu awriten ys, þæt hé fela þolige, and sig
13 oferhogod. Ac ic secge eow, Ðæt Helias com, and hig dydon him swa hwæt swa hig woldon, swa be him awrit-

en ys. And þa he com to his leorning-cnyhtum, he ge- 14
 seah mycele mænigeo abutan hig, and boceras mid him
 sprecende. And sona eall folc, þæne Hælend geseonde, 15
 wearð afæred and forht, and hyne gretende hym to
 urnon. Ða ahsode he hig : Hwæt smeage ge betweox 16
 cow ?

ÐYS SCEAL TO ÐAM YMB-RENE INNAN HÆREFESTE, ON
 WODNES-DÆG.

Him andswarode án of þære mænigu : Láraew, ic brohte 17
 minne sunu, dumbne gast hæbbende ; se, swa hwær swa 18
 he hine gelæcð, forgnit hine, and toþum gristbitað, and
 forserincð : and ic sæde þinum leorning-cnyhtum, þæt
 hig hine út-adrifon, and hig ne mihton. Ða andswarode 19
 he him : Eala ungeleaffulle cneorys ; swa lange swa ic
 mid eow beo, swa lange ic eow þolige : bringað hine to
 me. Ða brohton hig hine : and þa he hine geseah, sona 20
 se gast hine gedrefde, and on eorþan forgnyden, fæmende
 he tearflode. And þa acsode he his fæder : Hu lang tífd 21
 is syððan him þis gebyrede ? Ða cwæð he : Of cildhade.
 He hine gelómlice on fyr, and on wæter sende, þæt he 22
 hine forspilde : ac gif þu hwæt miht, gefylst us, ure ge-
 miltsod. Ða cwæð se Hælend : Gyf þu gelyfan miht, 23
 ealle þing synd gelyfedum mihtlice. Ða sona hrymde 24
 þæs cildes fæder, and wepende cwæð : Drihten, ic ge-
 lyfe ; gefylst minre ungeleaffulnysse. And þa se Hælend 25
 geseah þa to-yrnendan mænigeo, he bebed þam unclæn-
 an gaste, þus cwepende : Eala deafa and dumba gast,
 ic beode þe, gá of him, and ne gá þu leng on hine. He 26
 þa hrymde, and hine swyðe slitende, eode of him : and
 he wæs swylce he dead wære ; swa þæt manega cwædon :
 Soðlice he ys dead. Ða nam se Hælend his hand, and 27
 hine up-ahóf, and he arás þa. And þa he into þam huse 28
 eode, his leorning-cnyhtas hine digelice acsedon : Hwí
 ne mihton we hine út-adrifan ? Ða sæde he : Þys cyn 29

MARCUS IX.

ne mæg of nanum men út-gán, buton þurh gebedu, and
 30 on fæstene. Ða hig þanon ferdon, hi forbugon Gali-
 31 leam : he nolde þæt hyt ænig man wiste. Soðlice he lærde
 his leorning-cnyhtas, and sæde : Soðlice mannes Sunu
 byð geseald on synfulra handa, þæt hig hine ofslean, and,
 32 ofslagen, þam þryddan dæge he arist. Ða nyston hig
 33 þæt word, and hi ondredon hine acsigende. Ða comon
 hig to Capharnaum, and þa hig æt ham wæron, he acs-
 34 ode hig : Hwæt smeade gé be wege ? And hig suwodon :
 witodlice hig on wege smeadon, hwylc heora yldost
 35 wære. Ða he sæt, he clypode hig twelfe, and sæde
 him : Gif eower hwylc wyle beon fyrrest, beo se eað-
 36 modost, and eower ealra þen. Ða nam he ænne cnapan,
 and gesette on heora middele : þa he hyne beclypte, he
 37 sæde him : Swa hwylc swa ænne of þus geradum cnapum
 on minum naman onfehð, se onfehð me ; and se þe me
 onfehð, he ne onfehð me, ac þone þe me sende.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE NYGODAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

38 Ða andswarode Iohannes, and cwæð : Lareow, sumne
 we gesawon on þinum naman deofol-seocnessa út-adrif-
 39 ende, se ne fyligð us, and we him forbudon. Ða cwæð
 he : Ne forbeode ge him : nys nán þe on minum naman
 40 mægen wyrce, and mæge raðe be me yfele sprecan. Se
 41 þe nys agen eow, se ys for eow. Soðlice se þe sylð drinc
 eow, calic fulne wæteres on minum naman, forþam ge
 Cristes synd, ic eow soð secge, ne forlyst he hys mede.
 42 And swa hwa swa gedrefð ænne of þysum lytlingum on
 me gelyfendum, betere hym wære þæt án cweorn-stan
 wære to his sweoran gecnyt, and wære on sæ beworpen.
 43 And gif þin hand þe swicað, ceorf hig of : betere þe ys
 þæt þú wanhal to life gá, þonne þu twa handa hæbbe,
 44 and fare on helle, and on unacwencedlic fýr : þær heora
 45 wyrm ne swylt, and fýr ne bið acwenced. And gif þin

fot swicað þe, ceorf hine óf: betere þe ys þæt þu healt
 gá on éce líf, þonne þu hæbbe twegen fet, and sig aworp-
 en on helle unacwencedlices fyres: þær heora wyrm 46
 ne swylt, ne fýr ne byð adwæsced. Gif þin eage þe 47
 swicað, weorp hit út: betere þe ys mid anum eagan gán
 on Godes ríce, þonne, twa eagan hæbbende, sig aworpen
 on helle fýr: þær heora wyrm ne swylt, ne fýr ne bið 48
 acwenced. Soðlice ælc man bið mid fyre gesylt, and 49
 ælc offrung bið mid sealte gesylt. Gód ys sealt: gif 50
 þæt sealt unsealt bið on þam þe ge hyt syltað, habbað
 sealt on eow, and habbað sibbe betweox eow.

X. And þanon he com on Iudeisce endas of Iordane: 1
 þa comon eft mænigu to him; and swa swa he gewun-
 ode, he hig lærde eft-sona. Ða genealæhton him Pha- 2
 risei, and hine axodon: Hwæper alyfð ænegum men his
 wif forlætan? his þus fandigende. Ða andswarede he 3
 him: Hwæt bead Moyses eow? Hig sædon: Moyses 4
 lyfde þæt man write hiw-gedales boc, and hi forléte. Ða 5
 cwæð se Hælend: For eowre heortan heardnesse he eow
 wrat þis bebod. Fram fruman gesceafte, God hig ge- 6
 worhte wæpned and wyfman, and cwæð: Forþam se 7
 man forlæt his fæder and moder, and hine his wife
 gepeot; and beoð twegen on anum flæsce; witodlice ne 8
 synd na twegen, ac án flæsc. Ðæt God gesamnode, ne 9
 syndrige þæt nán man. And eft innan huse his leorning- 10
 cnyhtas hine be þam ylcan acsodon. Ða cwæð he: Swa 11
 hwyle man swa his wif forlæt, and oðer nimð, unriht-
 hæmed he wyrçð þurh hig. And gif þæt wif hyre wer 12
 forlæt, and oðerne nimð, heo unriht-hæmð.

ÐYS SCEAL ON FRIGE-DÆG, ON ÐÆRE SYXTAN WUCAN
 OFER PENTECOSTEN.

And hig brohton him hyra lytlingas, þæt he hig æt- 13
 hrine: þa ciddon his leorning-cnyhtas þam þe hig brohton.
 Ða se Hælend hig geseah, unweorðlice he hyt forbead, 14

MARCUS X.

and sæde him : Lætað þa lytlingas to me cuman, and ne
 forbeode ge him ; soðlice swylcera ys heofena rice.
 15 Soðlice ic secge eow, Swa hwylc swa Godes rice ne on-
 16 fehð swa lytling, ne gæð he on þæt. Ða beclypte he
 hig, and his handa ofer hig settende, bletsode hig.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE SEOFEDAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

17 And þa he on wege eode, sum him to arn, and gebiged-
 um cneowe to-foran him, cwæð, and bæd hine : La góda
 18 Lareow, hwæt do ic þæt ic éce lif age? Ða cwæð se
 Hælend : Hwi segst þu me godne? nys nan mann gód,
 19 buton God ana. Canst þu þa bebodu, Ne unriht-hæm
 þu, Ne slyh þu, Ne stel þu, Ne sege þu lease gewitnesse,
 Facen ne do þu, Weorþa þinne fæder and þine modor?
 20 Ða andswarede hé : Goda Lareow, eall þis ic geheold of
 21 minre geoguþe. Se Hælend hine þa behealdende, lufode,
 and sæde him : An þing þe ys wana : gesyle eall þæt þu
 age, and syle hit þearfum ; þonne hæfst þu gold-hord on
 22 heofenum ; and cum, and folga me. And for þam worde
 he wæs geunret ; and ferde gnornigende ; forþam he
 23 hæfde mycele æhta. Ða cwæð se Hælend to his leorning-
 ing-cnyhtum, hine beseonde : Swyðe earfoðlice on Godes
 24 rice gað þa þe feoh habbað ! Ða forhtedon his leorning-
 cnyhtas be his wordum. Eft se Hælend him andswari-
 ende cwæð : Eala cild, swyðe earfoðlice þa ðe on heora
 25 feo getruwiað gað on Godes rice ! Eaþere ys olfende to
 farenne þurh nædle þyrel, þonne se rica and se welega
 26 on Godes rice gá. Hig þæs þe ma betweox him wun-
 dredon, and cwædon : And hwa mæg beon hal? Ða
 beheold se Hælend hig, and cwæð : Mid mannum hyt
 ys uneapelic, ac na mid Gode : Ealle þing mid Gode
 28 synt eapelice. Ða ongan Petrus cwēpan : Witodlice,
 29 we ealle þing forleton and folgodon þe. Ða andswarode
 him se Hælend : Nys nan þe hys hus forlæt, oþþe gebro-

þru, oþþe geswustra, oþþe fæder, oþþe moder, oþþe bearn,
 oþþe æceras, for me and for þam godspelle, þe hundfeald 30
 ne onfó nu on þysse tide, hus, and broþru, and swustra,
 and fæder, and modor, and bearn, and æceras, mid eht-
 nessum ; and on towardre worulde, éce lif. Manega 31
 fyrmeste beoð ytemeste ; and ytemeste, fyrmeste. Soð- 32
 lice hig ferdon on wege to Hierusalem ; and se Hælend
 him beforan eode ; and hi adredon him hine, and him
 fyligdon. And eft he nam hi twelfe, and ongan him
 secgan þa þing þe him towarde wæron : Þæt we nu a- 33
 stigað to Hierusalem ; and mannes Sunu bið geseald sa-
 cerda ealdrum, and bocerum, and ealdrum, and hi hine
 deaðe genyðeriað, and hi hine þeodum syllað, and hi hine 34
 bysmriað, and hi him on spætað, and hine swingað, and
 ofsleað hine : and he arist on þam þryddan dæge. Him þa 35
 genealæhton to Iacobus and Iohannes, Zebedeis suna, and
 cwædon : Lareow, we wyllað þæt þu us do swa hwæt swa
 we biddað. Ða cwæð he : Hwæt wylle gyt þæt ic inc dó? 36
 Ða cwædon hig : Syle unc þæt wyt sitton on þinum wul- 37
 dre, án on þine swyðran healfe, and oðer on þine wynstran.
 Ða cwæð se Hælend : Gyt nyton hwæt gyt biddað : mage 38
 gyt drincan þone calic þe ic drince? and beon gefullod
 on þam fulluhte þe ic beo gefullod? Ða cwædon hi : 39
 Wyt magon. Ða cwæð se Hælend : Gyt drincað þone
 calic þe ic drince ; gyt beoð gefullode þam fulluhte þe ic
 beo gefullod : soðlice nis hit na mín inc to syl lenne, þæt 40
 gyt sitton on mine swyðran healfe, oððe on þa wynstran ;
 ac þam þe hit gegearwod ys. Ða gebulgon þa týne hí 41
 be Iacobe and Iohanne. Ða clypode se Hælend hig, 42
 and cwæð : Wite ge þæt þa þe on þeodum ealdorscipe
 habbað, þæt hyra ealdras anweald ofer hi habbað? Soð- 43
 lice on eow hit nis swa : ac swa hwylc swa wyle mid eow
 yldest beon, se bið eower þen : and se þe wyle on eow 44
 fyrmest beon, se bið ealra þeow. Soðlice ne com man- 45

MARCUS XI.

nes Sunu, þæt him man þenode, ac þæt he þenode, and his sawle sealde for manegra alysednyse.

ÐYS GEBYRAÐ ON SUNNAN-DÆG ÆR HALGAN DÆGE.

46 Ða comon hig to Hiericho : and he ferde fram Hiericho, and his leorning-cnyhtas, and mycel mænigeo. Timeus
47 sunu, Bartimeus, sæt blind wið þone weg wædla. Ða he gehyrde þæt hit wæs se Nazarenisca Hælend, he ongan þa clypian, and cweþan : Hælend, Dauides sunu, gemiltsa
48 me. Ða budon him manega þæt he suwode : he clyp-
49 ode þa þæs þe ma : Miltsa, me, Dauides sunu. Ða ætstod se Hælend, and het hine clypian. Ða sædon hig þam blindan : Beo geheortra, and arís ; se Hælend þe
50 clypað. He þa his reaf awarep, and forð-ræsdde, and to
51 him com. Ða cwæð se Hælend : Hwæt wylt þu þæt ic
52 þe dó? Ða cwæð he : Lareow, þæt ic geseo. Ða cwæð se Hælend to him : Gá ; þin geleafa þe halne ge-
dyde. And he sona geseah, and him fyligde on wege.

ÐYS GEBYRAÐ FEOWER WUCON ÆR MYDDAN-WYNTRAN.

XI. Ða he genealæhte Hierusalem, and Bethanía, to Oliuetes dune, he sende hys twegen leorning-cnyhtas,
2 and cwæð to him : Farað to þam castelle, þe ongean ínc ys, and gyt þær sona gemetað assan folan getigedne, ofer þæne nán man gyt ne sæt : ungetigeað hine, and to
3 me gelædað. And gif hwa to ínc hwæt cwyð, secgað, Ðæt Dryhten hæfð his neode ; and he hine sona hyder
4 læt. And þa hig út-ferdon, hig gemetton þone folan úte on twycinan beforan dura getigedne : þa untigdon
5 hig hine. And sume þe þar stodon, þus sædon him :
6 Hwæt do gyt, þone folan untigende ? Ða cwædon hig :
7 Swa se Hælend unc bead : and hi leton hig þa. Ða læddon hig þone folan to þam Hælende, and hig heora
8 reaf on-úledon ; and he on-sæt. Manega heora reaf on þone weg strehton : sume þa bogas of þam treowum

MARCUS XI.

heowon, and streowedon on þone weg. And þa ðe befor- 9
 an eodon, and þa ðe æfter folgodon, cwædon þus : Osan-
 nā : Sy gebletsod se þe com on Dryhtnes naman : Sy ge- 10
 bletsod þæt ríce þe com ures fæder Dauides : Osannā on
 heahnessum.

ÐYS SCEAL ON ÐONE FEORÐAN FRIGE-DÆG OFER PENTECOSTEN.

And he eode þa on Hierosolima templ, and ealle þing he 11
 besceawode : ða æfen-tima wæs, he ferde to Bethanías,
 mid his twelf leorning-cnyhtum. And oþrum dæge, þa 12
 hig ferdon fram Bethanía, hine hyngrode : þa he feorran 13
 geseah an fic-treow, þe leaf hæfde, he côm, and sohte
 hwæper he þar-on aht funde : þa he him to côm, ne funde
 he þær buton leaf áne ; soðlice hit wæs þæs fic-treowes
 tima. Ða cwæð he : Heonon-forð on ecnesse ne éte ænig 14
 man wæstm of ðe. And his leorning-cnyhtas þæt gehyr-
 don. Ða comon hig eft to Hierusalem : and þa he on 15
 þæt templ eode, he ongan drifan of þam temple syllende
 and biggende ; and mynetera þrocu, and heah-setlu þe ða
 culfran cypton he tobræc ; and he ne geþafode þæt ænig 16
 man ænig fæt þurh þæt templ bære. And he þa lærende, 17
 þus cwæð to him : Nys hit awriten, þæt min hus fram
 eallum þeodum bið genemned gebed-hus ? soðlice ge
 dydon þæt to sceapena scræfe. Ða þæra sacerda ealdras 18
 and þa boceras þis gehyrdon, hig þohton hu hig hyne
 forspildon, þeh hig him ondredon hine ; forþam eall seo
 mænigeo wundrode be his láre. And þa hit æfen wæs, 19
 he eode of þære ceastre. On mergen, þa hig ferdon, hig 20
 gesawon þæt fic-treow forscruncen of þam wyrtruman.
 Ða cwæð Petrus : Láreow, loca hu forscranc þæt fic- 21
 treow, þe þu wyrigdest. Ða cwæð se Hælend, him and- 22
 swarigende : Habbað Godes truwan. Ic secge eow to 23
 soþe, Swa hwylc swa cwyð to þisum munte, Sig þu afyrr-
 ed, and on sáe aworpen ; and on his heortan ne tweonað,

MARCUS XII.

ac gelyfð ; swa hwæt swa he cwyð, Geweorðe þis, þæt
 24 gewyrð. Forþam ic eow secge, Swa hwæt swa ge gyrn-
 ende biddað, gelyfað þæt ge hit onfoð, and hit eow be-
 25 cymð. And þonne ge standað eow to gebiddanne, for-
 gifað, gif gé hwæt agén ænige habbað ; þæt eow eower
 synna forgife eower heofenlica Fæder, se þe on heofenum
 26 ys. Gyf ge ne forgyfað, ne eow eower synna ne for-
 27 gyfð eower Fæder, þe on heofonum ys. Ða com he eft
 to Hierusalem ; and þa he on þam temple eode, hym to
 genealæhton þa heah-sacerdas, and boceras, and ealdras,
 28 and þus cwædon : On hwylcum anwealde dest þu þas
 þing ? and hwa sealde þe þysne anweald þæt þu þys dō ?
 29 Ða cwæð se Hælend : And ic acsige eow únre spræce,
 andswariað me, and ic secge eow þonne on hwylcum
 30 anwealde ic þys dō. Hwæper wæs Iohannes fulluht, þe
 31 of heofone, þe of mannum ? andswariað me. Ða þohton
 hi, and cwædon betweox heom, Gif we secgað, Of heof-
 32 one, he segð ús, Hwi ne gelyfde ge him ? Gif we secg-
 að, Of mannum, we ondrædað þis folc : calle hig hæf-
 33 don Iohannem þæt he wære soðlice witega. Ða andswar-
 edon hig þam Hælende, and cwædon : We nyton. Ða
 cwæð se Hælend : Ne ic eow ne secge on hwylcum an-
 wealde ic þas ðing dō.

XII. Ða ongan he him bigspel reccan. Sum man
 him plantode wín-geard, and betynde hine, and dealf
 ænne seað, and getimbrode ænne stypel, and gesette
 2 hine mid eorð-tylium, and ferde on ælpeodignysse. Ða
 sende he to þam tilium his þeow on tide, þæt he þæs
 3 wín-geardes wæstm onfenge. Ða swungon hig þone, and
 4 forleton hine idel-hende. And eft he him sende oþerne
 þeow ; and hig þone on heafde gewundedon, and mid
 5 teonum geswencton. And eft he him sumne sende ;
 and hig þone ofslogon, and manega oþre ; sume hig
 6 becton, sume hig ofslogon. Ða hæfde he þa gyt ænne

leofestne sunu ; þa sende he æt nehstan hym þæne, and
 cwæð, Witodlice minne sunu hig forwandiað. Ða 7
 cwædon þa tylian heom betwynan, Her ys se yrfenuma ;
 uton ofslean hyne, þonne byð ure seo yrfewardnes. Hig 8
 þa ofslogon hine, and wurpon wiðutan þone wín-geard.
 Hwæt deð þæs wín-geardes hlaford ? he cymð, and for- 9
 deð þa tylian, and sylþ oðrum þone wín-geard. Ne rædde 10
 ge þys gewrit, Se stán þe þa wyrhtan awurpon, þes ys
 geworden on þære hyrnan heafod : þys ys fram Dryhtne 11
 geworden, and hyt ys wundorlic on urum eagum ? Ða 12
 smeaddon hig þæt hig gefengon hyne, and hig ondredon
 þa mænigu : hig oncneowon þa þæt he þys bigspel to
 him sæde : hig ferdon þa, and hyne forleton.

ÐYS SCEAL ON ÐÆRE XXIII WUCAN OFER PENTE-
 COSTEN.

Ða sendon hig to him sume of Phariseum and Herodian- 13
 um, þæt hig befengon hine on his worde. Ða comon 14
 hig, and þus mid facne cwædon : Láraew, we witon þæt
 þu eart soðfæst, and þu ne recst be ænegum men : ne
 besceawast þu manna ansyne ; ac þu Godes weg lærst on
 soðfæstnyse : Alyfð gafol to syllanne þam Casere, hwæ-
 per þe we ne syllað ? Ða cwæð he, and heora lot-wrenc- 15
 as wiste : Hwi fandige ge mín, bringað mé þone pening,
 þæt ic hyne geseo. Ða brohton hig hym. Ða sæde he 16
 hym : Hwæs ys þeos anlicnys, and þis gewrit ? Hig
 cwædon : þæs Caseres. Ða cwæð se Hælend to hym : 17
 Agyfað þam Casere þa þing þe þæs Caseres synd, and
 Gode þa þe Godes synd. Ða wundredon hig be þam.
 Ða comon hym to Saducei, þa secgað þæt æryst ne sy ; 18
 and hine acesdon, and þus cwædon : Láraew, Moyses us 19
 wrat, Gif hwæs broðor dead bið, and læfð his wif, and
 næfð nan bearn, þæt his broðor nime his wif, and his
 broðor sæd wecce. Eornostlice seofen gebroðru wær- 20
 on : and se æresta nam wif, and wearð dead, ná læfedum

MARCUS XII.

21 sǣde. And þa nam se oðer hig, and wearð dead, ne sé
 22 sǣd ne læfde : gelice se þrydda. And ealle seofen hig
 hæfdon, and sǣd ne læfdon : ealra æftemest, þa forð-
 23 ferde þæt wíf. On þam æryste, hwylces þæra seofena
 24 bið þæt wíf? hig ealle hig hæfdon. Ða andswarode
 him se Hælend : Hu ne dweliað ge, forþam þe ge nyton
 25 þa halgan gewritu, ne Godes mægen? Soðlice þonne hig
 of deaðe arisað, ne wifiað hig, ne ne giftiað ; ac hig synd
 26 swylce Godes englas on heofenum. Be þam deadum,
 þæt hig aríson, ne rædde ge on Moyses bec, hu God
 to him cwæð ofer þone gorst-beam, Ic eom Abrahames
 27 God, and Isááces God, and Iacobes God? Nis God
 deadra, ac he ys lybbendra : soðlice swyþe ge dweliað.

DYS GODSPEL SCEAL ON FRIGE-DÆG, ON ÐÆRE TWELF- TAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

28 Ða genealæhte him án of þam bocerum, þe gehyrde hig
 smeagende, and geseah þæt he him wel andswarode, and
 29 acsode hine : Hwæt wære ealra beboda mæst? Ða and-
 swarode he him : Ðæt is þæt mæste bebod ealra, Israhel,
 30 gehyr urne Dryhten God ; he is án God : and, lufa þinne
 Dryhten God, of ealre þinne heortan, and of ealre þinne
 sawle, eallum þinum móde, and of eallum þinum mæg-
 31 ene : þæt ys þæt fymeste bebod. Soðlice ys oðer þys-
 um gelic, Lufa þinne nehstan swa þe sylfne. Nys oðer
 32 máre bebod. Ða cwæð se bocere : Láreow, well þu on
 soþe cwáde : þæt án God ys ; and nys oðer buton him :
 33 and þæt he sy gelufod of ealre heortan, and of eallum
 andgyte, and of ealre sawle, and of ealre strengþe ; and
 lufian his nehstan swa hine sylfne, þæt ys máre eallum
 34 onsægdnyssum and offrungum. Ða se Hælend geseah
 þæt he him wislice andwyrde, he sǣde him : Ne eart þu
 feor fram Godes ríce. And hine ne dorste nan mann
 35 acsian. Ða cwæð se Hælend, on þam temple lærende :
 Hu secgað þa boceras þæt Crist sy Dauides sunu?

Daid sylf cwæð to þam Halgan Gaste, Dryhten cwæð 36
 to minum Dryhtne, Síte on mine swyþran healfe, oð ic
 þíne fynd asette to fót-sceamole þinra fóta. Daid sylf 37
 nemde hyne Dryhten ; and hwanon ys he his sunu ? And
 mycel mænegu hyne luflice gehyrde. Ða sæde he hym 38
 on his lare : Warniað fram bocerum, þa wyllað on ge-
 gyrlum gán, and beon on strætum gegrete, and on fyr- 39
 mestum lareow-setlum sittan on gesamnungum, and þa
 fymrestan setl on gebeorscypum : þa þe wudewena hus 40
 forswelgað, mid heora langsuman gebede : þa onfoð leng-
 estne dóm. Ða sæt se Hælend ongén þone toll-sceam- 41
 ol, and geseah hu þæt folc heora feoh torfode on þone
 toll-sceamol. : and manega welige torfodon fela. Ða com 42
 án earm wudewe, and wearp twegen feorðlingas. Ða 43
 clypode he his leorning-cnyhtas, and sæde hym : Soðlice
 ic eow secge, þæt þeos earne wudewe eallunga mæst
 sealde þæra þe on toll-sceamel sealdon : ealle sendon of 44
 þam þe hig genoh hæfdon ; soðlice þeos of hyre yrmþe
 eall þæt heo hæfde sealde, ealle hyre andlyfene.

XIII. Ða he of þam temple eode, þa cwæð án of his 1
 leorning-cnyhtum to him : Lareow, loca hwylce stanas
 her synd, and hwylce getimbrunga þyses temples ! Ða 2
 cwæð se Hælend : Ne geseo ge ealle þas mycelan getim-
 brunga ? ne byð her læfed stan ofer stan, þe ne beo to-
 worpen. Ða hig sæton on Oliuetes dúne, ongén þæt 3
 tempel, synderlice hine Petrus and Iacobus and Iohannes
 and Andreas acsedon : Sege us, hwænne þas þing ge- 4
 weorðon ? and hwylc tacen bið, þonne ealle þas þing
 onginnað beon geendod ? Ða ongan se Hælend, hym 5
 andswarigende to, cweðan : Warniað þæt eow nan man
 ne beswíce : soðlice manega cumað on minum uaman, and 6
 cweðað, Ic eom Crist ; and beswicað manega. And 7
 þonne ge gehyrað gefeohtu, and gefeohta hlisan, ne on-
 dræde ge eow : hit gebyrað þæt hit belimpe ; ac þonne gyt

MARCUS XIII.

8 nys ende. Soðlice þeod aryst agén þeode, and rice on-
 gén rice; and beoð eorþan styrunga geond stowa, and
 9 hunger: þis synd sara angyn. Warniað eow sylfe; hig
 syllað eow on geþeahte, and swingað on gesamnungum;
 and ge standað beforan demum and cyningum, for min-
 10 um naman, hym on gewitnesse. And on ealle þeoda
 11 ærest gebyreð beon þæt godspel gebodod. And þonne
 hig syllende eow lædað, ne foresmeage ge hwæt ge spec-
 on, ac specað þæt eow on þære tide geseald byð: ne
 12 synd ge na specende, ac se Halga Gast. Soðlice se
 broðor þone broðor to deaðe sylð, and se fæder his sunu;
 and þa bearn arisað ongén heora magas, and mid deaðe
 13 hig gewæcað. And ge beoð eallum on hatunge for minum
 naman: soðlice se bið hal, se þe oð ende þurhwunað.
 14 Ðonne ge geseoð þære toworpennysse asceonunge stand-
 an þær heo ne sceal (þonne ongyte se þe ræt), fleon
 15 þonne on muntas, þa þe synd on Iudea: and se þe is ofer
 þécene, ne stige he on his hús, ne he in ne gá, þæt he
 16 aht on his huse nime: and se þe bið on æcere, ne
 17 cyrre he ongen, þæt he his reaf nime. Wá cennendum
 18 on þam dagum! Biddað þæt þis on wintra ne geweorðe.
 19 Soðlice on þam dagum beoð swylce gedrefednyssa, swylce
 ne gewurdon of frymðe þære gesceafte, þe God gesceop,
 20 oð nu; ne nā ne geweorðeð. And gif Dryhten þas dag-
 as ne gescyrte, nan flæsc ne wurde hál; ac for þam ge-
 21 corenum, þe he geceas, he gescyrte þa dagas. And gif
 eow hwylc segð: Witodlice, her ys Crist; witodlice,
 22 þær he ys; ne gelyfe ge: soðlice lease Cristas, and lease
 witegan arisað, and wyrcað fore-beacnu, to beswicanne
 23 eac, gyf hit beon mæg, þa gecorenan. Warniað eow nu
 24 ealle þing, þe ic eow fore-sæde. Ac on þam dagum,
 æfter þære geswencednyse, byð sunne aþystrod, and se
 25 mona his beorhtnyse ne sylð; and heofenes steorran
 beoð feallende, and beoð astyrode þa mægenu, þe on

heofenum synd. Ðonne geseoð hig mannes Sunu cum- 25
 endne on genipum, mid mycelum mægene and wuldre.
 Ðonne sent he hys englas, and hig gaderiað his gecoren- 27
 an of feower windum, of eorþan heahnesse oþ heofenes
 heahnesse. Leorniað an bigspel be þam fic-treowe: Ðonne 28
 his twig bið mearu, and leaf beoð acennede, ge witon
 þæt sumor ys gehende: and wite ge þonne ge þas þing 29
 geseoð, þæt he ys dura gehende. Soðlice ic eow secge, 30
 þæt þeos cneores ne gewit, ærþam ealle þas þing geweorþ-
 on. Heofen and eorðe gewitað; witodlice mine word 31
 ne gewitað. Be þam dæge and þære tide nan man nat, 32
 ne englas on heofnum, ne mannes Sunu, buton Fæder ána.
 Warniað, and waciað, and gebiddað eow: ge nyton 33
 hwænne seo tid ys. Swa se man, þe ælpeodlice ferde, 34
 forlet his hus, and sealde his þeowum þone anweald ge-
 hwylces weorces, and beode þam dure-wearde þæt he wac-
 ige. Eornostlice waciað: ge nyton hwænne þæs huses 35
 hlaford cymð, ðe on æfen, þe on midre nihte, þe on han-
 crede, þe on mergen: þe-læs he eow slæpende geméte, 36
 þonne he færinga cymð. Soðlice ic eow secge, eallum 37
 ic hit secge, Waciað.

DES PASSIO GEBYRAÐ ON TIWES-DÆG, ON ðÆRE PALM-
 WUCAN.

XIV. Soðlice þa æfter twam dagum wæron Eastron: 1
 and þa sohton þa heah-sacerdas and þa boceras, hu hig
 hine mid facne namon, and ofslogon. Ða cwædon hig: 2
 Næs na on freols-dæge, þy-læs þæs folces gehlyd weorðe.
 And þa se Hælend wæs on Bethanía, on Simonas hūse 3
 anes hreoflan, and þar sæt, ða com an wíf, and hæfde
 hyre sealf-box deorwyrðes nardes; and tobrocenum sealf-
 boxe, ofer his heafod ageát. Sume hit unweorðlice for- 4
 bæron, and betweox hym sylfum cwædon: For-hwi wæs
 þysse sealfe forspilledues geworden? þeos sealf mihte 5
 beon geseald to þrim hund penegum, and beon þearfum

ende (heora eagan wæron gehefegode); and hig nyston
 41 hwæt hig hym andswaredon. Ða com he þryddan
 siðe, and sæde hym : Slapaþ nú, and restaþ ; genoh hyt
 ys, tína ys cumen ; nu ys mannes Sunu geseald on syn-
 42 fulra handa. Arísað, uton gan ; nu ys gehende se þe
 43 me sylð. Hym þa ða gyt sprecedum, com Iúdas Sca-
 ríoth, þæt ys wiðersaca, án of þam twelfum, and mid hym
 mycel mænigeo, mid sweordum and mid sahlum, fram
 44 heah-sacerdum, and bocerum, and ealdrum. Soðlice
 hys læwa hym tacen sealde, and þus cwæð : Swa hwyle-
 ne swa ic cysse, he hyt ys ; nymað, and lædað hine
 45 wærlice. And sona swa he com, he genealæhte hym to,
 46 and cwæþ : Lareow ; and cyste hine. And hig heora
 47 handa on hine wurpon, and namon hine. Soðlice án of
 þam þe þar ymbe uton stodon, his sweorde abraed, and
 48 sloh þæs sacerdes þeow, and hys eare of-acearf. Ða
 cwæð se Hælend hym andswarigende : Swa swa to anum
 sceaðan ge ferdon, mid sweordum and treowum me ge-
 49 fón ? Þonne ic dæghwamlice mid eow wæs on temple,
 lærende, and ge me ne namon : ac þæt þa gewritu syn
 50 gefyllede. Ða forleton his leorning-cnyhtas ealle hine,
 51 and flugon. Sum iungling hym fyligde, mid anre scytan
 52 bewæfed, nacod ; and hig namon hine. Ða aworpenre
 53 þære scytan, nacod he hym fram fleah. And hig læddon
 þone Hælend to þam heah-sacerde : and comon ealle
 54 sacerdas, and boceras, and ealdras ; togædere. Petrus
 him fyligde feorran, oð þæs heah-sacerdes cafer-tún :
 and he sæt mid þam þenum, and wyrnde hine æt þam
 55 fyre. Ða heah-sacerdas sohton, and eall geþeaht, tale
 ongean þone Hælend, þæt hig hine to deaðe sealdon ;
 56 and hig ne fundon. Manega sædon lease gecyðnesse
 57 ongean hine ; and þa cyðnessa næron þæslice. Ða arison
 sume, and sædon lease cyðnesse ongean hine, and þus
 58 cwædon : Soðes we gehyrdon hine secgan, Ic toweorpe

þis hand-worhte tempel, and æfter þrym dagum ic oðer
 unhand-worht getimbrige. And heora cyðnes næs þæs- 59
 lic. Ða aras sum heah-sacerd on heora midlene, and 60
 acsode þone Hælend: Ne andswarast þu nan þing ongean
 þæt þas þe onweorpað? He swugode, and naht ne and- 61
 swarede. Eft hine acsode se heah-sacerd: Eart þu Crist,
 þæs Gebletsodan Godes Sunu? Ða sæde se Hælend: Ic 62
 eom; and ge geseoð mannes Sunu on swyþran healfe
 sittan hys mægenes, and cumende mid heofenes genipum.
 Ða cwæð se heah-sacerd, hys reaf slytende: Hwi gewil- 63
 nige wé gyt cyþera? Ge gehyrdon his bysmor: hwæt 64
 þincð eow? Ða hyrwdon hi ealle hine, and cwædon,
 þæt he wære deaðes scyldig. And sume ongunnon him 65
 on spætan, and oferwreon his ansyne, and mid fystum
 hine beoton, and him to cwædon: Aræd: and þa þenas
 hine mid handum beoton. And þa Petrus wæs on ca- 66
 fer-tune, þa com to him án þinen þæs heah-sacerdes: and 67
 þa heo geseah Petrum wrymende, þa cwæð heo: Ðu
 wære mid þam Nazareniscan Hælende. Ða ætsóc he, 68
 and cwæð: Ic nát, ne ne can hwæt þu segst. And he
 eode þa af þam cafer-tune; and se hana creow. Eft þa 69
 hine gecneow oðer þinen, and heo ongan cweþan to þam
 þe þar-abutan stodon: Soðlice þes ys of þam. And he 70
 eft ætsóc. And eft þa ymbe lytel, þa ðe æt-stodon cwædon
 to Petre: Soðlice þu eart of þam: Galileisc þu eart.
 Ða ongan he ætsacan and swerian: Soðes ne can ic þone 71
 man þe ge secgað. And þa eft-sona creow se hana. 72
 Ða gemunde Petrus þæs Hælendes word, þe he him
 sæde: Ær se hana crawe tuwa, þrywa þu me ætsæcst.
 Ða ongan he wepan.

XV. Ða sona on morgen worhton þa heah-sacerdas 1
 heora gemot mid ealdrum, and bōcerum, and eallum wer-
 ede, and læddon þone Hælend gebundenne, and sealdon
 hine Pilato. Ða acsode Pilatus hine: Eart þu Iudea 2

3 cyning? Ða andswarode he him : þu hit segst. Ða wreg-
 4 don hine þa heah-sacerdas on manegum þingum. Eft
 Pilatus hine acsode : Ne andswarast þu nān þing? loca
 5 hu mycelum hig þe wregað. Ða ne andswarode se Hæl-
 6 end him na mare ; swa þæt Pilatus wundrode. On
 symbel-dæge wæs his gewuna, þæt he hym forgefe ænne
 7 gebundenne, swa hwylcne swa hig bædon. Ða bædon
 hig Barraban, se wæs gebunden mid þam ræplingum,
 8 se þurh swic-cræft man-sliht geworhte. And þa he fērde,
 þa ongan seo mænigeo hine biddan, swa heo symle dyde.
 9 Ða cwæð Pilatus : Wylle ge þæt ic eow forgife Iudea
 10 cyning? He wiste þæt þurh andan hine sealdon þa heah-
 11 sacerdas. Ða astyredon þa bisceopas þa mænigeo, þæt
 12 he him Barraban forgefe. Eft Pilatus him andswarode :
 13 Hwæt do ic be Iudea cyninge? Hig eft hrymdon, and
 14 cwædon : Hóh hine. Ða sæde Pilatus : Hwæt yfeles
 15 dyde he? Hig þæs þe ma clypedon : Ahóh hine. Pi-
 latus wolde þa þam folce gecweman, and forgef him Bar-
 raban, and sealde him þone Hælend beswungenne, þæt
 16 he áhangen wære. Ða læddon þa cempa hine on þæs
 dom-ernes cafer-tún ; and hig to-somme eall werod clyp-
 17 edon : and scryddon hine mid purpuran, and him on
 18 setton þyrnenne helm awundenne, and ongunnon hine
 19 þus gretan : Hal wes þu, Iudea cyning ! And beoton hine
 on þæt heafod mid hreode, and spæton him on, and heora
 20 cneow bígdon, and hine geeaðmeddon. And syððan hig
 hine bysmredon, unscryddon hine þam purpuran, and
 scryddon hine mid his reafum, and læddon hine þæt hig
 21 hine ahengon. And genyddon sumne weg-ferendne, Si-
 monem Cireneum, cumende of þam tune, Alexandres sæder
 22 and Rufi, þæt he his rode bære. And hi læddon hine on þa
 stowe Golgotha, þæt ys, on ure geþeode gereht, heafod-
 23 pannena stow. And sealdon him gebiterod wín : and he hyt
 24 ne onfeng. And þa hig hine ahengon, hig dældon his reaf,

and hlottu wurpon, hwæt gehwa náme. Ða wæs undern- 25
 tīd; and hig ahengon hine. And ofer-gewrit his gyltes 26
 wæs awriten, IUDEA CYNING. And hig ahengon mid 27
 him twegen sceaðan; ænne on his swyðran healfe, and
 oðerne on his wynstran. Ða wæs þæt gewrit gefylled, 28
 þæt cwyð, And he wæs mid unrihtwisum geteald. And 29
 þa þe forþ-stopon hine gremedon, and heora heafod
 cwehton, and þus cwædon: Wala se towyrpð þæt tempel,
 and on þrim dagum eft getimbrað; gehæl þe sylfne, 30
 of þære rodestigende. Eall-swa þa heah-sacerdas, bysmri- 31
 ende betweox þam bocerum, cwædon: Oðre he hale
 gedyde, hine sylfne he ne mæg halne gedon. Críst, 32
 Israhela Cyning, astige nú of rode, þæt we geseon and
 gelyfon. And þa ðe mid him hangedon wæron mid him
 gebundene. And on þære syxtan tide, wurdon þystru 33
 gewordene geond ealle eorþan, oþ nón-tide. And to 34
 nón-tide, se Hælend clypode mycelre stefne: Heloi, He-
 loi, lema sabbattani? þæt ys, on ure geþeode, Mín God,
 mín God, hwi forlete þu me? And sume þe þar abuton 35
 stodon, and þis gehyrdon, hig cwædon: Nu, þes clypað
 Heliam. Ða árn heora án, and fylde áne spyngan mid 36
 ecede, and on hreod sette, and hym drincan sealde, and
 cwæð: Lætað, þæt we geseon hwæper Helias cume hyne
 nyper to settanne. Se Hælend þa asende his stefne, and 37
 forð-ferde. And þæs temples wah-rift wæs tosliten on 38
 twa, of ufewardum oð neopeward. Ða se hundred- 39
 man, þe þar ongén stod, geseah þæt se Hælend swa clyp-
 iende forð-ferde, he cwæð: Soðlice þes man wæs Godes
 Sunu. And þa wíf wæron feorran behealdende; and 40
 betweox þam wæs seo Magdalenisce Maria, and Maria
 Iacobes modor [þæs gingran, and Iosepes moder], and
 Salomeæ; (and þa he wæs on Galilea, hig fyligdon him, 41
 and him þenedon;) and manega oþre þe him mid ferdon
 on Hierusalem. And þa æfen wæs geworden, þæt wæs 42

MARCUS XVI.

43 Parasceué, þæt ys ær-sæter-dæge, þa com Iosep se æðela
 gerefa of Arimathia, se sylfa Godes rices geanbidode,
 and he dyrstelice in to Pilate eode, and bæd þæs Hæl-
 44 endes lichaman. Ða wundrode Pilatus gif he þa gyt
 forð-ferde : ða clypode he þone hundred-man, and hine
 45 acsode hwæðer he dead wære. Ða he wiste þæt, þa agef
 46 he þone lichaman Iosepe. Ða bohte Iosep āne scytan,
 and hine þar-on befeold, and on byrgene lede, seo wæs
 of stane aheawen ; and wylte ænne stan to þære byrgene
 dura.

ÐYS GODSPEL GEBYRÐ ON EASTER-DÆG.

47 Ða com Maria Magdalene, and Iosepes Maria, and be-
 heoldon hwar he geled wære.

XVI. And þa Sæternes-dæg wæs agán, seo Magda-
 lenisce Maria, and Iacobes Maria, and Saloméá, bohton
 2 wyrt-gemang, þæt hig comon, and hine smyredon. And
 swyþe ær anum reste-dæge comon to þære byrgene, up-
 3 asprungenre sunnan ; and cwædon him betwynan : Hwa
 4 awylt us þysne stan of þære byrgene dura ? Ða hig hig
 besawon, hig gesawon þone stan aweg awyltne : soðlice
 5 he wæs swyþe mycel. And þa hig eodon on þa byrgene,
 hig gesawon ænne geongne on þa swyðran healfe sitt-
 ende, hwitum gegyrlan oferwrogenne, and hig þa forht-
 6 edon. Ða cwæð he to him : Ne forhtige ge na : ge
 secað þone Nazereniscan Hælend ahangenne : he arás ;
 7 nys he her : her ys seo stow þær hig hine ledon. Ac
 farað, and secgað his leorning-cnyhtum and Petre, þæt
 he gæð to-foran eow on Galileam : þar ge hine geseoð,
 8 swa he eow sæde. And hig út-eodon, and flugon fram
 þære byrgene ; and wæron áfærede for þære gesyhðe þe
 hig gesawon : and hig nanum men naht ne sædon ; soð-
 lice hig him ondredon.

MARCUS XVI.

DYS GODSPEL GEBYRÆÐ ON WODNES-DÆG, ON ðÆRE
OÐRE EASTER-WUCAN.

Ða he arás on ærne-mergen, on reste-dæge, ærest he 9
ætywde þære Magdaleniscan Marian, of þære he út-
adráf seofon deofol-seocnyssa. And heo þa út-eode, and 10
hit þam cydde þe mid him wæron, heofendum and wep-
endum. Ða hig gehyrdon þæt he leofede, and hig hine 11
gesawon, þa ne gelyfdon hig him. Æfter þam him twam 12
he wæs ætywed on oðrum hiwe, him on þone tūn farend-
um. And hig þa foron, and þæt oðrum cyddon; and 13
hig him ne gelyfdon.

DYS SCEAL ON ÐUNRES-DÆG, INNAN ðÆRE GANG-
WUCAN.

Ða æt nehstan he ætywde heom ændlefene, þær hig æt- 14
gædere sæton, and tælde heora ungeleaffulnyssa, and
heora heortan heardnyssa; forþam þe hig ne gelyfdon
þam þe hine gesawon of deape arisan. And he sæde him: 15
Farað into ealne middan-eard, and bodiað godspel ealre
gesceafte. Se þe gelyfð, and gefullod bið, se bið hal; 16
soðlice se þe ne gelyfð, se bið genyðerod. Þas tacnu 17
fyliað þam þe gelyfað: On minum naman hig deofol-
seocnessa út-drifað; hig sprecað niwum tungum; næd- 18
dran hig afyrrað; and him ne derað, þeah hig hwæt dead-
bærlices drincon; ofer seoce hig heora handa settað, and
hig beoð hale. And witodlice Dryhten Hælend, syððan 19
he to hym spræc, he wæs on heofenum afangen, and he
sit on Godes swyðran healfe. Soðlice hig þa farende, 20
æghwar bodedon, Dryhtne mid-wyrcendum, and trynm-
endre spræce æfter-fyligendum tacnum.

ÐÆT GODSPEL

ÆFTER LUCAS GERECEDNYSSE.

DYS GODSPEL GEBYRÐ ON MIDDE-SUMERES MÆSSE-ÆFEN.

I. FORÞAM þe witodlice manega þohton þæra þingarace
2 geendebyrdan þe on ús gefyllede synd, swa us betæht-
on þa ðe hyt of frymðe gesáwon, and þære spræce þénas
3 wæron ; me gepuhte geornlice eallum endebyrdnesse
4 writan ðe, þú se sélesta Theóphilus, þæt þu oncnáwe
þæra worda soðfæstnysse, of þam ðe þu gelæred eart.
5 On Herodes dagum, Iudéa cyninges, wæs sum sacerd
on naman Zacharias, of Abian tūne : his wíf wæs of
6 Aárones dohtrum, and hyre nama wæs Elizabeth. Soðlice
hig wæron butu ryhtwyse beforan Gode, gangende on
eallum hys bebodum and rihtwisnessum, butan wrohte.
7 And hig næfdon nan bearn, forþam ðe Elizabeth wæs
unberende, and hig on heora dagum butu forð-eodon.
8 Soðlice wæs geworden, þa Zacharias his sacerdhades
breác, on his gewrixles endebyrdnesse, beforan Gode,
9 æfter gewunan þæs sacerdhades hlotes, he eóde þæt he his
10 offrunge sette. Ða he on Godes tempel eode, eall werod
þæs folces wæs úte gebiddende on þære offrunge timan.
11 Ða ætywde hym Dryhtnes engel standende on þæs weo-
12 fodes swyðran healfe. Ða wearð Zacharias gedréfed þæt
13 geseonde, and hym ege onhreas. Ða cwæð se engel
hym to : Ne ondræd þu ðe, Zacharias ; forþam ðe þin
bén ys gehyred ; and þin wíf Elizabeth þe sunu cenð,
14 and þu nemst hys naman Iohannes. And he byð þe to

LUCAS I.

gefeán and to blisse ; and manega on his acennednyse gefagniað. Soðlice hé byð mære beforan Dryhtne, and 15 he ne drincð wín ne beor ; and he byð gefylled on Haligum Gaste, þonne gyt of hys modor innoðe. And 16 manega Israhela bearna he gecyrð to Dryhtne heora Gode. And he gæð to-foran hym on gaste and Elías 17 mihte, þæt he fædera heortan to heora bearnum gecyrre, and ungeleafulle to rihtwisra gleawscype ; Dryhtne fulfremed folc gegearwian. Ða cwæð Zacharias to þam 18 engle : Hwanun wát ic þys ? ic eom nu eald, and mín wíf on hyre dagum forð-eode. Ða andswarode hym se 19 engel : Ic eom Gabrihel, ic þe stande beforan Gode ; and ic eom asend wið þe sprecaþ, and þe þys bodian. And nu þu byst suwigende, and þu sprecaþ ne miht, oð 20 þone dæg þe þas þing geweorðað ; forþam þu mínum wordum ne gelyfdest, þa beoð on heora tíman gefyllede. And þæt folc wæs Zachariam geambidiende, and wun- 21 drigende þæt he on þam temple læt wæs. Ða he út-eode 22 ne mihte he him tó sprécaþ : and hig oncneowon þæt he on þam temple sume gesyhðe geseah : and he wæs bicnigende hym, and dúm þurhwunode. Ða wæs geworden, 23 þa his þenunga dagas gefyllede wæron, he ferde to his huse. Soðlice æfter dagum Elizabeth his wíf geeácnode, 24 and heo bediglode hig fíf monþas, and cwæð : Soðlice 25 me Dryhten gedyde þus on þam dagum þe he geseah minne hosp betweox mannum afyrran.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, TO ÐAM YMB-RENE, ÆR MYDDA-WYNTRAN.

Soðlice on þam syxtan monðe wæs ásend Gabriel se 26 engel fram Dryhtne on Galilea ceastre, þære nama wæs Nazaréth, to beweddudre fæmnan ánum were þæs 27 nama wæs Iosep, of Dauides huse ; and þære fæmnan nama wæs Maria. Ða cwæð se engel in-gangende : Hál 28 wes þú mid gife gefylled ; Dryhten mid þe : ðu eart

29 gebletsod on wifum. Ða wearð heo on his spræce
 30 gedréfed, and þohte hwæt seo greting wære. Ða cwæð
 se engel: Ne ondræd þu ðe, María: soðlice þu gife mid
 31 Gode gemettest. Soðlice nu, þu on innoðe geeacnast,
 32 and sunu censt, and his naman HÆLEND genemnest. Se
 byð mære, and þæs Hehstan Sunu genemned: and hym
 33 sylð Dryhten God his fæder Dauides setl: and he ricsað
 on ecnyse on Iacobes hūse; and hys rices ende ne byð.
 34 Ða cwæð Maria to þam engle: Hu gewyrð þys, forþam
 35 ic wer ne oncnáwe? Ða andswarede hyre se engel: Se
 Halga Gast on þe becymð, and þæs Hehstan miht þe
 ofer-sceadað; and forþam þæt hálige, þe of þe acenned
 36 byð, byð Godes Sunu genemned. And nu, Elizabeth þin
 mage sunu on hyre ylde geeacnode, and þes monað ys
 37 hyre syxta, seo ys únberende genemned. Forþam nys
 38 ælc wórd mid Gode únmihtelic. Ða cwæð María: Her
 ys Dryhtnes þínen; geweorðe mé æfter þínum wórde.
 And se engel hyre fram gewat.

ÐYS GEBYRAÐ ON FRIGE-DÆG TO ÐAM YLCAN FÆSTENE.

39 Soðlice on þam dagum arás María, and férde on munt-
 40 land mid ofste, on Iudeisce ceastre; and eode into Za-
 41 charias hūse, and grette Elizabeth. Ða wæs geworden,
 þa Elizabeth gehyrde Marían gretinge, ða gefagnode þæt
 cild on hyre innoðe; and þa wearð Elizabeth Halegum
 42 Gaste gefylled: and heo clypode mycelre stéfn, and
 cwæð: Ðú eart betweox wífum gebletsod, and gebletsod
 43 ys þínes innoðes wæstm. And hwanon ys me þys, þæt
 44 mines Dryhtnes moder to me cume? Sona swa þinre
 gretinge stefn on minum earum gewórden wæs, þa fægn-
 45 ode mín cild on minum innope. And eadig þu eart, þu
 þe gelyfdest, þæt fulfremede synd þa þing, þe þe fram
 46 Dryhtne gesæde synd. Ða cwæð María: Min sawl mær-
 47 sað Dryhten, and mín gast geblissode on Gode mínum
 48 Hælende. Forþam þe he geseah his þinene eadmodnesse:

LUCAS I.

soðlice heonon-forð mé eadige secgað ealle cneoryssa.
 Forþam þe me mycele þing dyde, se ðe mihtig ys ; and 49
 hys nama is hālig. And hys mild-heortnes of cneorysse 50
 on cneorysse hyne ondrædendum. He worhte [mægne] 51
 on hys earme; he todælde þa ofermódan on móde
 heora heortan. He awearp þa rícan of setle, and þa 52
 eaðmodan up-ahóf. Hingrigende he mid góðum gefylde, 53
 and ofermóde idele forlét. He afeng Israhel hys cnyht, 54
 and gemunde hys mild-heortnysse ; swa he spræc to 55
 úrum fæderum, Abrahame and hys sæde, on á weorold.

ÐYS GEBYRAÐ ON MYD-SUMERES MÆSSE-DÆG.

Soðlice María wunede mid hyre swylce þrý monðas, and 56
 gewende þa to hyre huse. Ða wæs gefylled Elizabethe 57
 cening-tíd, and heo sunu cende. And hyre nehhebur- 58
 as and hyre cuðan þæt gehyrdon, þæt Dryhten hys
 mild-heortnysse mid hyre mærsode, and hy mid hyre
 blissodon. Ða on þam ehteoðan dæge hig comon þæt 59
 cild ymb-sniðan ; and nemdon hyne hys fæder naman
 Zachariam. Ða andswarode hys moder : Nese soðes ; 60
 ac he byð Iohannes genemned. Ða cwædon hig to hyre : 61
 Nis nán on þínre mægðe þyson naman genemned. Ða 62
 bycnodon hig to hys fæder, hwæt he wolde hyne genem-
 nedne beón. Ða wráthe, gebedenum wex-brede, Iohannes 63
 ys hys nama. Ða wundredon hig ealle. Ða wearð sona 64
 hys muð and his tunge geopenod, and he spræc, Drihten
 bletsiede. Ða wearð ege geworden ofer eall hyra 65
 nehheburas ; and ofer ealle Iudéa munt-land wæron þas
 wórd gewidmærsode. And ealle þa ðe hit gehyrdon, 66
 on heora heortan setton, and cwædon : Wenstu hwæt
 byð þes cnapa ? Witodlice Dryhtnes hand wæs mid
 hym. And Zacharias his fæder wæs mid Halgum Gáste 67
 gefylled, and he witegode, and cwæð : Gebletsod sý 68
 Dryhten, Israhela God ; forþam þe he geneosode, and his
 folces alysednysse dyde. And he ús hále horn arærde 69

70 on Dauides huse hys enyhtes ; swa he spræc þurh hys
 haligra witegena muð, þa ðe of worldes frymðe spræcon.
 71 And he alyside us of urum feondum, and of ealra þæra
 72 handa þe ús hatedon ; mild-heortnysse to wyrcanne mid
 úrum fæderum, and gemunan his halgan cyðnysse ;
 73 hyne us to syllanne þone að, þe he úrum fæder Abra-
 74 hame swór, Ðæt we butan ege, of úre feonda handa
 75 alyside, hym þeowian, on haligresse beforan hym, eallum
 76 urum dagum. And þu, cnapa, bist þæs Hehstan witega
 genemned : þu gæst beforan Dryhtnes ansyne, hys wegas
 77 gearwian ; to syllanne his folce his hæle gewit on heora
 78 synna forgyfenysse, þurh innoðas úres Godes mild-
 heortnysse, on þam he ús geneosode, of east-dæle úp-
 79 springende, onlyhtan þam þe on þystrum and on deaðes
 sceade sittað, ure fét to gereccanne on sybbe weg.
 80 Soðlice se cnapa weóx, and wæs on gaste gestrangod,
 and wæs on westenum oð þone dæg hys ætywednyssum
 on Israhel.

ÐYS SCEAL ON MYDDE-WYNTRES MÆSSE-NYHT, TO ÐÆRE
 FORMAN MÆSSAN.

II. Soðlice on þam dagum wæs geworden gebod fram
 þam Casere Augusto, þæt eall ymb-hwyrft wære to-
 2 mearcod. Ðeos to-mearcodnys wæs ærest gewórden
 3 fram þam deman Sýrige Ciríno. And ealle hig eodon
 4 and syndrie férdon on heora ceastre. Ða férde Iosep
 fram Galilea of þære ceastre Nazareth, on Iudeisce ceastre
 Dauides, seo ys genemned Bethleem ; forþam þe he wæs
 5 of Dauides huse and hirede : þæt he férde mid Marian
 6 þe him beweddod wæs, and wæs geeacnod. Soðlice
 wæs gewórden, þa hig þær wæron, hyre dagas wæron
 7 gefyllede þæt heo cende. And heo cende hyre frum-
 cennedan sunu, and hyne mid cild-cláþum bewánd, and
 hyne on binne aléde ; forþam þe hig næfdon rúm on
 8 cumena-huse. And hyrdas wæron on þam ylcan ríce

LUCAS II.

waciende, and niht-wæccan healdende ofer heora heorda. Ða stóð Dryhtnes engel wið híg, and Godes beorhtnes 9 hym ymbe scan : and hig him myclum ege ondredon. And se engel him to cwæð : Nelle ge eow ondrædan : 10 Soðlice nu ic eow bodie mycelne gefean, se bið eallum folce. Forþam to-dæg eow ys Hælend acenned, se ys 11 Dryhten Crist, on Dauides ceastre. And þis tácen eow 12 byð ; Ge gemetað án cild hræglum bewunden, and on binne aled. And þa wæs fáringa geworden mid þam 13 engle mycelnes heofenlices weredes, God heriendra, and þus cweþendra : Gode sy wuldor on heahnyse, and on 14 eorþan sybb, mannum godes willan. And hit wæs ge- 15 wórden, þa ða englas to heofene férdon, þa hyrdas him betwynan spræcon, and cwædon : Uton faran to Beth- 16 léém, and geseon þæt wórd þe gewórden ys, þæt Dryhten ús ætýwde. And hig efstende comon, and gemetton 16 Marían, and Iosep, and þæt cild on binne aled. Ða hig 17 þæt gesáwon, þa oncneowon hig be þam wórde þe him gesáed wæs be þam cilde. And ealle þa ðe gehyrdon, 18 wundredon be þam þe him þa hyrdas sádon. María ge- 19 heold ealle þas wórd on hyre heortan smeagende. Ða 20 gewendon hám þa hyrdas, God wuldriende and heriende, on eallum þam ðe hig gehyrdon and gesáwon, swa to him gecweden wæs.

ÐYS SCEAL ON ÐONE EHTOÐAN MÆSSE-DÆG TO MYDDAN-WYNTRA.

Æfter þam ðe ehta dagas gefyllede wæron þæt þæt cild 21 ymb-snyden wære, his nama wæs HÆLEND, se wæs fram engle genemned, ær he on innoðe geeacnod wære. And 22 æfter þam þe hyre clænsunge dagas gefyllede wæron, æfter Moyses æ, hig læddon hyne on Hierusalem, þæt hig hyne Gode gesetton ; swa swa on Dryhtnes æ awriten 23 ys, Ðæt ælc wæpned gecýnde-lím ontynende byð Dryhtne halig genemned ; and þæt hig offrunge seáldon, æfter 24

þam þe Dryhtnes æ gecweden ys, Twa turtlan, oþþe
 25 twegen culfran-briddas. And þa wæs án man on Hieru-
 salem, þæs nama wæs Simeón; and þes man wæs rihtwís,
 and oð Israhela frofer geanbidiende: and Hálíg Gast
 26 him on wæs. And he andsware fram þam Halgan
 Gaste onfeng, þæt he deað ne gesawe, buton he ær
 27 Dryhten Crist gesawe. And on Gaste-he on þæt tempel
 cóm: and þa hys magas læddon þone Hælend, þæt hig
 28 for hym æfter þære æ gewunan dydon, he onfeng
 hyne mid hys handum, and God bletsode, and cwæð:
 29 Dryhten, nu þu lætst þinne þeow, æfter þinum worde, on
 30 sibbe: forþam míne eagan gesawon þine hæle, ða þu
 31 gearwodest beforan ansyne ealra folca; leoht to þeoda
 32 awrigenesse, and to þines folces wuldre Israhel.

ÐYS SCEAL ON ÐONE SUNNAN-DÆG, BETWEOX MYDDE-
 WYNTRES MÆSSE-DÆGE AND TWELFTAN DÆGE.

33 Ða wæs hys fæder and hys moder wundriende be þam
 34 þe be hym gesæde wæron. And þa bletsode hig Simeón,
 and cwæð to Marian his meder: Loca nu, þes ys on
 hryre and on æryst aset manegra on Israhel; and on
 35 tacen þam ðe wið-cweden byð; (and his sweord þine
 sawle þurh-færð,) þæt gepohtas sýn awrigene of maneg-
 36 um heortum. And Anna wæs witegestre, Fanueles doh-
 tor, of Asséres mægðe: þeos wunede mænigne dæg, and
 heo lyfede mid hyre were seofen gear of hyre fæmnháde;
 37 and heo wæs wuduwe oð feower and hund-ehatig geara,
 seo of þam temple ne gewat, dægges and nihtes þeowi-
 38 gende on fæstenum and on halsungum. And þeos þære
 tíde becumende, Dryhtne andette, and be hym spræc
 eallum þam þe geanbidedon Hierusalem alysednysse.
 39 And þa hig ealle þing gefylðon, æfter Dryhtnes æ, hig
 gehwurfon on Galileam, on heora ceastre Nazareth.
 40 Soðlice þæt cild weox, and wæs gestrangod, wísdomes
 41 full, and Godes gyfu wæs on hym. And his magas fér-

LUCAS III.

don ælce gere to Hierusalem, on Easter-dæges freols-tíde. And þa he wæs twelf wintre, hig fóron to Hierusalem, 42 to þam Easterlican freolse, æfter heora gewunan. And 43 gefylledum dagum, þa hig ongean-gehwurfon, belaf se Hælend on Hierusalem; and his magas þæt nyston: wendon þæt he on heora gefére wære. Ða cómon hig 44 ánes dæges fær, and hine sohton betweox his magas and his cuðan. Ða hig hyne ne fundon, hig gewendon to 45 Hierusalem, hine secende. Ða æfter þrim dagum, hig 46 fundon hine on þam temple, sittende on middan þam lareowum, hlystende and hig acsigende. Ða wundredon 47 hig ealle þe gehyrdon be his gleawscype and his and-swarum. Ða cwæð his moder to hym: Sunu hwi dydest 48 þu unc þus? þin fæder and ic sarigende þe sohton. Ða 49 cwæð he to hym: Hwæt ys þæt gyt me sohton? nyste gyt þæt me gebyrað to beonne on þam þingum þe mines Fæder synd? Ða ne ongeaton híg þæt wórd þe he to 50 hym spræc. Ða ferde he mid hym, and com to Naza- 51 reth, and wæs hym under-þeod, and his moder geheold ealle þas wórd on hyre heortan smeagende. And se 52 Hælend þeah on wísdome and on ylde, and mid gyfe mid Gode and mid mannum.

ÐYS GEBYRAÐ ON SÆTERN-DÆG, TO ÆW-FÆSTENE, ÆR MYDDAN-WYNTRA.

III. Soðlice þam fifteoðan geare þæs Caseres anweald- 1 es Tiberí, begymendum þam Pontiscan Pilate Iudéa- þeode, feorðan dæles ríca Galilé Herode, Philippo his breðer feorðan dæles ríca Iturie and þæs ríces Traconitidis, and Lisania Abilíne feorðan dæles ríca, under þæra sacerda 2 ealdrum Anna and Caifá, Godes word wæs geworden ofer Zacharias sunu on westene. And he cóm into eall Iordanes 3 ríce, bodiende dæd-bóte fulluht, and synna forgifenyse; swa hit awriten ys on Isaias bec þæs witegan, Clypi- 4 endes stéfn on westene, Gegearwiað Dryhtnes weg, doð

5 his siðas rihte. Ælc denu byð gefylled, and ælc munt
 and beorh byð genyðerod; and þweoru beoð on gerihte,
 6 and ungerydu on smeðe wegas; and ælc flæsc gesyhð
 7 Godes hæle. Soðlice he cwæð to þam mænegum þe
 fêrdon þæt hi wæron gefullode fram hym: Eala ge
 næddrena cyn, hwa ætywde eow þæt ge fleon fram þam
 8 towardan yrre? Doð geornlice dæd-bôte wæstmas,
 and ne onginne ge cweðan, We habbað us to fæder
 Abraham: ic secge eow, Ðæt God ys swa mihtig, þæt he
 9 mæg of þysum stánnum Abrahames bearn aweccan. Nu
 is seo æx aset to þæs treowes wyrtruman: witodlice
 ælc treow þe ne brincð godne wæstm bið forcorfen, and
 10 on fýr aworpen. Ða acsedon hine þa mænegeo, and
 11 cwædon: Hwæt do we? Ða cwæð he to hym: Se þe
 hæfð twa tunecan, sylle þam þe næfð; and þam gelice
 12 dó, se þe mettas hæfð. Ða comon þa mánfullan, þæt hig
 aþwegene wæron, and cwædon to him: Lareow, hwæt
 13 dó we? Ða cwæð he: Ne do ge naht mare þonne þæt
 14 eow geset ys. Ða acsedon hine þa cempan, and cwædon:
 And hwæt dó we? Ða sáde he him: Ne slea ge nænne,
 ne tále ne doð, and beoð eðhylde on eowrum andlyfen-
 15 um. Soðlice þam folce wenendum, and eallum on heora
 heortan þencendum be Iohanne, hwæper he Crist wære;
 16 þa andswarede Iohannes, him eallum secgende: Witod-
 lice ic eow on wætere fullige; soðlice cymð strengra
 þonne ic, þæs ic ne eom wyrðe þæt ic his sceo-þwancg
 úncnytte: he eow fullað on Halgum Gaste and on fýre:
 17 And his fann ys on his handa, and he feormað his bernes
 flóre, and gaderað his hwæte into his berne: þæt
 18 ceaf he forbærnd on unácwencedlicum fýre. Manega
 19 oðre þing bodigende he þæt folc lærde. Herodes se
 feorðan dæles ríca, þa he wæs fram him geðread be þære
 Herodiadiscan his broðer wife, and be eallum yfelum þe
 20 Herodes dyde; and ofer eall þæt geicte, þæt he be-

elysde Iohannem on cwearterne. Soðlice wæs geworden, 21
 þa eall þæt folc wæs gefullod, and þam Hælende gefullod-
 umand gebiddendum, heofen wæs geopenod, and se Halga 22
 Gast astah lichamlicre ansyne on hine, swa ân culfre ; and
 stefn wæs of heofene geworden, and þus cwæð : þu eart min
 gecorena Sunu, on þe me gelicode. And se Hælend wæs 23
 on ylde swylce þrytig wintre, þæt men wendon þæt he
 wære Iosepes sunu, se wæs Heliges sunu se wæs Nazareth.
 Swa of cneorysse on cneorysse oð Adám, se wæs Godes
 sunu, oð fif and hund-seofentig cneoryssa.

IV. Soðlice se Hælend wæs full Halgum Gáste, and 1
 ferde fram Iordane, and he wæs fram Halgum Gáste ge-
 læd on sumum westene feowertig daga, and wæs fram 2
 deofle costod. And he on þam dagum nán þing ne æt :
 and þam dagum gefylledum hyne hingrode. Ða cwæð se 3
 deofol hym to : Gif þu sy Godes Sunu, sege þysum stáne
 þæt he to hláfe geweorðe. Ða andswarode him se Hæl- 4
 end : Hit is awriten, þæt se man ne lyfað be hláfe
 anum, ac of ælcum Godes wórde. And þa lædde se 5
 deofol hyne, and ætywde him ealle rícu eorþan ymbe-
 hwyrftes on áre byrhtm-hwile, and to him cwæð : 6
 Ealne þisne anweald ic ðe sylle, and heora wuldor : for-
 þam þe hig me synd gesealde ; and ic hig sylle þam þe ic
 wille. Witodlice ealle hig beoð þine, gif þu geeadmetst 7
 beforan me. Ða andswarode him se Hælend : Hit ys 8
 awriten, Dryhten þinne God þu geeadmetst, and him
 anum þeowast. Ða lædde he hyne on Hierusalem, and 9
 gesette hine ofer þæs temples hricg, and him to cwæð :
 Gyf þu sy Godes Sunu, ásend þe heonun nyþer : soðlice 10
 hyt ys awriten, þæt he hys englum be þe bebyt, þæt hig
 þe gehealdon : and þæt hig þe mid handum nimon, þy- 11
 læs þu þinne fot æt stáne ætsporne. Ða cwæð se Hæl- 12
 end, hym andswariende : Hyt ys gecweden, Ne costa
 þu Dryhten þinne God. And ealre þære costunge ge- 13

LUCAS IV.

14 fylledre, se deofol him sume hwile fram gewát. Ða
 ferde se Hælend on Gastes mægne on Galileam : and
 15 his hlisa be him ferde on eall þæt ríce. And he lærde be
 heora gesamnungum, and wæs fram eallum gemærsod.
 16 Ða cóm he to Nazareth þar he afed wæs : and he eode
 on reste-dæge on þa gesamnunge, æfter his gewunan,
 17 and he arás þæt he rædde. And him wæs geseald Isaias
 bōc þæs witegan : and sona swa he þa bōc unfeöld, þa
 18 funde he þær awriten, Dryhtnes Gast ys ofer me, for-
 þam þe hé smyrede mé : he sende me þearfum bodian
 and gehæftum alysednesse, and blindum gesihðe ; forbroc-
 19 ene gehælan, and bodian Dryhtnes andfenge ger, and
 20 edleanes dæg. And þa he þa bōc befeold, he hig þam
 þéne agef, and sæt : and ealra heora eagan on ðære ge-
 21 sammunge wæron on hyne behealdende. Ða ongan he
 heom to cweþan : Soðlice to-dæg þys gewrit ys on eow-
 22 rum earum gefylled. And hig ealle wæron þæs gecnæwe,
 and wundredon be þam wordum þe of his muðe eodon,
 23 and þus cwædon : Nys þes Iosepes sunu ? Ða cwæð he :
 Witodlice ge secgað me þas gelicnesse, Eala láce, gehæl
 ðe sylfne : do hér on þinum earde swa fela wundra swa
 24 we gehyrdon gedóne on Cafarnaum. Ða cwæð he :
 Soðlice ic eow secge, þæt nán witega nys andfenge on
 25 hys epele. Soðlice ic eow secge, Manega wudewan
 wæron on Helías dagum on Israhel, ða þa seo heofen
 wæs belocen þreo ger and syx monþas, ða wæs gewórden
 26 mycel hunger on ealre eorþan ; and to þæra nanum
 næs Helías asend, buton to anre wudewan on Sarepta
 27 Sidónie. And manega lic-þroweras wæron on Israhel
 under Heliséo þam witegan, and hyra nán næs aclænsod,
 28 buton Námán se Syrisca. Ða wurdon hig ealle on ðære
 gesamnunge mid yrre gefylled, þas þing gehyrende :
 29 and hig arison, and scufon hine of ðære ceastre, and
 læddon hine ofer þæs mutes cnæpp, ofer þone heora

LUCAS IV.

burh getimbred wæs, þæt hig hyne nyðer-bescufon. Ða ferde he þurh heora midlen. And he ferde to Ca- 30
farnaum, on Galileisce ceastre, and hig þar on reste- 31
dagum lærde. And hig wundredon be his lare: forþam 32
his spæc on anwealde wæs. And on heora gesamnunge 33
wæs sum man unclæne deofol hæbbende, and he hrymde
mycelre stefne, and cwæð: Læt lā, Nazarenisca Hæl- 34
end! hwæt ys us and þe? com þu us to forspillane? ic
wāt þæt þu eart Godes Halga. And þa cidde him se Hæl- 35
end, and cwæð: Adumba, and ga him of. And þa he
ut-adraf hine on heora midlene, he him fram gewāt, and
him naht ne derude. Ða wurdon hig ealle forhte, and 36
spræcon him betwynan, and cwædon: Hwæt ys þæt
word, þæt he on mihte and on mægene unclænum gastum
bebyt, and hig ut-gað? Ða wæs his hlisa gewidmærsod 37
on ælcere stowe þæs rices.

ÐYS SCEAL ON ÐONE ÐRYDDAN ÐUNRES-DÆG INNAN LENTENE, AND TO PENTECOSTEN ON SÆTERNES- DÆG.

Soðlice he aras of heora gesamnunge, and ferde on Simo- 38
nes hus: þa wæs Simones swegr geswenced on mycelum
feferum; and hig hyne for hyre bædon. And he standende 39
ofer hig þam fefere bebeād; and he hig forlet: and heo
sóna aras and him þenode. Soðlice þa sunne asāh, ealle 40
þe untrume wæron on mislicum adlum hig læddon him
to; and he syndrigum his hānd on-settende, hīg gehælde.
Ða ferdon þa deoflu of mænegum, hrymende and cweþ- 41
ende: Soðes þu eart Godes Sunu. And he ne geþafode
þæt hig æni þing spræcon: forþam þe hig wiston þæt he
Crist wæs. Ða gewordenum dæge, se Hælend út-gang- 42
ende ferde on weste stówe: and þa mænegu hine sohtun,
and hig comon to him, and behæfdon hine, þæt he him
fram ne gewite. Ða sæde he him: Soðlice me gedafenað 43
oprum ceastrum Godes rice bodian: forþam to þam ic

LUCAS V.

44 eom asend. And he wæs bodigende on Galilea gesom-
nungum.

ÐYS SCEAL ON ÐONE SYXTAN SUNNAN-DÆG
OFER PENTECOSTEN.

V. Soðlice wæs geworden, þa ða mænegu him to com-
on, þæt hig Godes word gehyrdon, he stóð wið þone
2 mere Genesareth, and he geseah twa scípu standende
wið þone mere : ða fisceras eodon, and woxon heora net.
3 He þa astigende on án scyp, þæt wæs Simones, bæd hyne
þæt he hit lyt-hwón fram lande tuge. And on þam scipe
4 sittende, he lærde þa mænigeo. Ða he sprecan geswac,
he cwæð to Simone : Teoh hit on dypan, and lætað eowre
5 net on þone fisc-wer. Ða cwæð Simón, him andswar-
iende : Eala Bebeodend, ealle niht swincende we naht
ne gefengon : soðlice on þinum worde ic mín net ut-
6 læte. And þa hig þæt dydon, hig betugon mycele mæ-
7 negeo fixa : and hyra net wæs tobrocen. And hig
bicondon hyra geferan, þe on oþrum scype wæron, þæt
hig comon and him fylston. Ða comon hig, and gefyl-
don butu þa scypu, swa þæt hig neh wæron besencte.
8 Ða Petrus þæt geseah, he feoll to þæs Hælendes cneow-
um, and cwæð : Drihten, gewít fram me ; forþam ic
9 eom synful mann. And he wundrode, and ealle þa ðe
mid him wæron, on þam were þæra fixa þe hig gefengon :
10 gelice Iacobum and Iohannem, Zebedeis suna, þa wæron
Simones geferan. Ða cwæð se Hælend to Simone : Ne
11 ondræd þu þe ; heonon-forð þu byst men gefonde. And
hig tugon heora scypu to lande, and forleton hig, and
12 folgodon þam Hælende. Ða he wæs on áre ceastre, þa
wæs þær án hreofla : and þa he geseah þæne Hælend, þa
astrehte he hine, and bæd, and þus cwæð : Dryhten, gyf
13 þu wylt, þu miht me geclænsian. And he æthrán hine,
his handa aþenede, and cwæð : Ic wylle : sig þu ge-
14 clænsod. And sona se hreofla him fram férde. And he

webead him, þæt he hyt nanum men ne sæde : ac gá, and ætyw þe þam sacerde, and bring for þínre clænsunga swa Moyses bebead, him on gewitnesse. Witodlice þæs þe 15 má seo spræc be him férde : and mycele mænigeo comon, þæt hig gehyrdon, and wurdon gehælede fram heora untrumnessum. He þa férde on westen, and hine gebæd. 16

ÐYS SCEAL ON FRIGE-DÆG, ON ÐÆRE PENTECOSTENES
WUCAN.

Ða wæs anum dæge geworden, þæt he sæt and hig lærde, 17 and þa wæron þa Farisei sittende, and þære æ lareowas, þa comon of ælcum castellum Galiléæ, and Iudææ, and Hierusalem : and Dryhtnes mægen wæs hig to gehæ-
enne. And þa bæron men on anum bedde anne man 18 se wæs lama : And hig ne mihton hine in-bringan, 19 and aleggan beforan him, for þære mænio, þe mid þam Hælende wæs. Ða astigon hig uppán þæne hróf, and þurh þa watelas hine mid þam bedde asendon, beforan þone Hælend. Ða he geseah heora geleafan, he cwæð : 20 Lá man, þe synd þine synna forgifene. Ða ongunnon 21 þencan þa boceras and Farisei, and cwædon : Hwæt ys þes þe her sprycð woffunga ? Hwa mæg synna forgyfan, buton God ana ? Ða se Hælend gecneow heora ge- 22 þancas, he andswariende cwæð to him : Hwæt þence ge on eowrum heortum ? Hwæþer ys eðre to cweþenne, 23 þe synd þine synna forgifene ; hwæðer þe cweðan, Aris and gá ? Ðæt ge witon þæt mannes Sunu on eorðan 24 anweald hæfð synna to forgifanne, and he sæde þam laman, þe ic secge, Arís, nim þín bed, and gá on þín hús. And he sona beforan him aras, and nam þæt he on læg, 25 and to his huse ferde, and God wuldrode. And hig ealle 26 wundredon, and God mærsodon, and wæron mid ege gefyllede, and cwædon, Soðes we to-dæg wundru gesawon. Ða æfter þam he ut-eode, and geseah publicanum, 27 he wæs oþrum naman Leuí gehaten, æt ceap-sceamule

28 sittende : and he cwæð to him : Fylig me. And he him
 29 þa fyligde, and ealle hys þing forlet. And Leuf dyde
 him mycelne gebeorscipe on hys huse : and þær wæs
 mycel mænigeo mánfulra and oðerra, þe mid him sæton.
 30 Ða muredon þa Farisei and þa boceras, and cwædon
 to hys leorning-cnyhtum : Hwi ete ge and drineað mid
 31 mánfullum and synfullum ? Ða andswarode se Hælend,
 and cwæð to him : Ne beþurfon læces þa ðe hale synd ;
 32 ac þa ðe unhæle habbað. Ne com ic rihtwise clypian,
 33 ac synfulle on dæd-bote. Ða cwædon hig to him : Hwi
 fæstað Iohannes leorning-cnyhtas gelómlice, and hals-
 unga doð, and eall-swa Farisea ; and þine etað and drinc-
 34 að ? Ða cwæp he : Cwyst þu magon þæs bryd-guman
 bearn fæstan, swa lange swa se bryd-guma mid him ys ?
 35 Soðlice þa dagas cumað, þonne se bryd-guma hym byð
 36 afyrred, þonne fæstað hig on þam dagum. Ða sæde he
 him an bigspel : Ne asent nán man scýp of niwum reafe
 on eald reáf ; elles þæt níwe slít, and se niwa scýp ne
 37 hylpð þam ealdan. Ne nán man ne sent níwe wín on
 ealde bytta ; elles þæt níwe wín brycð þa bytta, and þæt
 38 wín byð agoten, and þa bytta forweorðað. Ac níwe wín is
 to sendenne on níwe bytta ; þonne beoð þa bytta geheald-
 39 ene. And ne drincð nán man eald wín, and wylle sona
 þæt níwe : he cwyp, þæt ealde ys betere.

VI. Soðlice wæs geworden on þam æfteran reste-dæge
 ærest, þa he ferde þurh þa æceras, his leorning-cnyhtas
 þa eár pluccedon, and mid heora handum gnidon, and
 2 æton. Ða cwædon sume of þam sunder-halgan : Hwi
 3 do ge þæt eow alyfed nys on reste-dagum ? Ða and-
 swarode him se Hælend : Ne rædde ge þæt hwæt Daud
 4 dyde, þa hine hingrede, and þa ðe mid him wæron ; hu
 he eode into Godes huse, and nam þa offrung-hlafas, and
 hig æt, and þam sealde þe mid him wæron ; þa næron
 5 alyfede to etanne, buton sacerdum anum ? And he sæde

him, þæt Dryhten ys mannes Sunu eac swylce reste-dæges. Soðlice on oðrum reste-dæge wæs geworden, þæt he on 6
 gesamnunge eode and lærde : and þær wæs sum man, and
 his swyðre hand wæs forscruncen. Ða gymdon þa boc- 7
 eras and Farisei, hwæðer he on reste-dæge hælde ; þæt
 hig hyne gewregdon. Soðlice he wiste heora gepancas, s
 and he sæde þam men þe ða forscruncenan hand hæfde :
 Arís, and stánd her on middan. Ða arás he and stód.
 Ða cwæð se Hælend to him : Ic acsige eow, Alyfð on 9
 reste-dagum wel don, oððe yfele? sawle hale gedon,
 hwæðer þe forspillan? And him eallum gesceawedum 10
 mid yrre, he sæde þam men : Aþene þine hand. And he
 aþenéde : and his hand wæs ge-edniwod. Ða wurdon hig 11
 mid unwiseðome gefyllede ; and spræcon betweox him
 hwæt hig þam Hælende dydon. Soðlice on þam dagum 12
 he férde on anne munt hine gebiddan, and wæs þar
 wacigende on Godes gebede. And þa ða dæg wæs, he 13
 clypode hys leorning-cnyhtas ; and geceas twelf of him,
 and þa he nemde apostolas ; Simonem, þone he nemde 14
 Petrum, and his broðer Andreas, Iacobum and Iohan-
 nem, Philippum and Bartholomeum, Thomám and Ma- 15
 theum, Iacobum Alfei, and Simonem se ys genemned
 Zelotes, Iudam Iacobi, and Iudam Scarioth, se wæs læwa. 16
 And mid him farendum, he stód on feldlicre stowe, and 17
 mycel wered his leorning-cnyhta, and mycel mænegeo
 fram ealre Iudea and fram Hierusalem, and ofer muðan
 and sæ-gemære Tíri and Sidónis, þa cumon þæt hig hyne
 gehyrdon, and wáeron of heora adlum gehælede ; and 18
 þa ðe wáeron of unclænum gastum gedrehte wáeron gehæl-
 ede. And eal seo mænigeo sohte hine to æthrinanne, 19
 forþam þe mægen of him eode : and he ealle gehælde. Ða 20
 cwæð se Hælend, beseonde to hys leorning-cnyhtum :
 Eadige synd ge pearfan on gaste : forþam þe Godes ríce
 ys eower. Eadige synd ge þe hingriað nú : forþam ge 21

beoð gefyllede. Eadige synd ge þe nu wepað : forþam
 22 ge hlihhað. Eadige beo ge, þonne eow men hatiað, and
 ehtað, and onhiscað, and awurpað eowerne naman swa
 23 swa yfel, for mannes Suna. Geblissiað and gefægnað on
 þam dagum : nu eower med ys mycel on heofenum : soþlice
 æfter þysum þingum heora fæderas dydon þam witegum.
 24 Ðeah-hwæþere wá eow weligum ! forþam þe ge eowerne
 25 frofer habbað. Wá eow þe gefyllede synd ! forþam þe ge
 hingriað. Wá eow þe nu hlihhað ! forþam þe ge heofaþ and
 26 wepaþ. Wá eow þonne eow ealle men bletsiað ! æfter
 27 þyssum þingum heora fæderas dydon þam witegum. Ac
 ic eow secge, forþam þe ge gehyrað, Lufiað eowre fynd,
 28 doð þam tala þe eow hatedon, bletsiað þa ðe eow wirg-
 29 eað, gebiddað for þa þe eow onhiscað. And þam ðe þe
 slyhð on þín gewenge wend oðer ongean ; and þam ðe
 30 þín reaf nymð, ne forbeod hym na þíne tunecan. Syle
 ælcum þe ðe bidde ; and se ðe nimð þa þing þe þíne synd,
 31 ne mynga þu hyra. And swa ge wyllað þæt eow men
 32 dón, doð heom gelice. And hwylc þanc ys eow, gif ge
 lufiað þa þe eow lufiað ? soðlice synfulle lufiað þa ðe hig
 33 lufiað. And gif ge wel doð þam ðe eow wel doð, hwylc
 34 þanc ys eow ? witodlice þæt doð synfulle. And gif ge
 lænað þam þe ge eft æt-onfoð, hwylc þanc ys eow ? soð-
 35 lice synfulle synfullum lænað, þæt hig gelíce onfón. Ðeah-
 hwæpre lufiað eowre fýnd, and hym wel doð, and læne syl-
 lað, nan þing þanun eft gehyhtende ; and eower med byð
 mycel on heofone, and ge beoð þæs Hehstan bearn : forþam
 36 þe he ys góð ofer unþancfulle and ofer yfele. Eornostlice
 37 beoð mild-heorte, swa eower Fæder ys mild-heort. Nelle
 ge deman, and ge ne beoð demede : nelle ge genyðerian,
 and ge ne beoð genyðerode : forgyfað, and eow byð for-
 38 gyfen : sýllað, and eow byð geseald ; góð gemét, and full,
 and geheapod, and oferflowende, hig syllað on eowerne
 bearm. Ðam sylfan geméte þe ge metað eow bið gemeten.

Ða sáede he hym sum bigspel: Segst þu mæg se blinda þone 39
 blindan lædan? hu ne feallað hig begen on þæne pytt? Nis 40
 se leorning-cnyht ofer þone lareow: ælc bið fulfremed, gif
 he ys swylce his lareow. Hwi gesyhst þu þa egle on þines 41
 broðer eagan, and ne gesyhst þone beam on þinum
 eagan? And hu miht þu secgan þinum breðer, Broðer, 42
 læt þæt ic ateo þa egle of þinum eagan, and þu sylf ne
 gesyhst þone beam on þinum agenum eagan? Eala licet-
 ere, teoh ærest þone beam of þinum eagan, and þonne
 þu gesyhst þæt þu ateo þa egle of þines broðer eagan.
 Nys gód treow þe yfelne wæstm deð; ne nys yfel treow 43
 góðne wæstm donde. Ælc treow ys be his wæstm oncnáw- 44
 en. Ne hig of þornum fíc-æppla ne gaderiað, ne wín-
 berian on gorste ne nimað. Gód man of góðum gold-horde 45
 his heortan gód forð-bringð; and yfel man of yfelum
 gold-horde yfel forð-bringð: soðlice se muð spycð swa
 seo heorte þencð. Hwi clypige ge mé, Dryhten, Dryhten, 46
 and ne doð þæt ic eow secge? Ælc þæra þe to me cymþ, 47
 and míne spræca gehyrþ, and þa deð, ic him ætýwe hwam
 he gelíc ys: he ys gelíc timbriendum men hys hús, se 48
 dealf deope, and hys grund-weall ofer þone stán asette:
 soðlice gewordenum flode, hyt fleow into þam huse, and
 hyt ne myhte þæt hus astirian: hyt wæs ofer þone stán
 getrymed. Se þe gehyrð, and ne déð, he ys gelíc þam 49
 timbriendan men his hús ofer þa eorþan butan grund-
 wealle; and þæt flod in-fleow, and hrædlice hyt afeoll;
 and wearð mycel hryre þæs huses.

VII. Soðlice þa he ealle his wórd gefylde on þæs folc- 1
 es hlyste, he eode into Cafarnaum. Ða wæs sumes 2
 hundred-mannes þeowa untrum, se wæs sweltendlic, se
 wæs him dýre. And þa he gehyrde be þam Hælende, 3
 he sende to him Iudea ealdras, and bæd þæt he cóme,
 and his þeow gehælde. Ða hig to þam Hælende comon, 4
 hig bædon hyne geornlice, and þus cwædon: He ys

5 wyrðe þæt þu him tilige : witodlice he lufað úre þeóde,
 6 and he us úre samnunge getimbrode. Ða ferde se Hæl-
 end mid him ; and þa he wæs unfeor þam huse, se hund-
 red man sende hys frýnd to him, and cwæð : Dryhten,
 nelle þu beon gedreht : ne eom ic wyrðe þæt þu ga un-
 7 der míne þecene : forþam ic ne tealde me sylfne þæt ic
 to ðe cóme ; ac cwæð þín wórd, and min cnyht byð ge-
 8 hæled. Ic eom an man under anwealde gesett, cempa-
 under me hæbbende ; and ic secge þyssum, Gá, and he
 gæð ; and ic secge þyssum, Cum, þonne cymð he ; and
 9 ic secge minum þeowe, Dó þys, and he déð. Ða wun-
 drode se Hælend, þam gehyredum, and cwæð, to þære
 mænigeo bewend : Soðlice ic secge eow, Ne funde ic on
 10 Israhel swa mycelne geleafan. And þa ðá ham comon
 ðe asende wæron, hig gemetton halne þone þe ær untrum
 wæs.

DYS SCEAL ON ÐONE SEOFENTEODAN SUNNAN-DÆG
 OFER PENTECOSTEN.

11 Ða wæs syððan gewórden he férde on þa ceastre þe ys
 genemned Náím ; and mid hym ferdon hys leorning-
 12 cnyhtas, and mycel mænigeo. Ða he genealæhte þære
 ceastre gate, þa wæs þar án dead man geboren, anre
 wudewan sunu, þe nænne oðerne næfde : and seo wudewe
 wæs þær, and mycel mænigeo þære burh-ware mid hyre.
 13 Ða se Hælend hig geseah, þa wæs he mid mild-heort-
 nysse ofer hig gefylled, and cwæð to hyre : Ne wép þu
 14 ná. Ða genealæhte he and þa cyste æthran : þa ætstodon
 þa ðe hyne bæron. Ða cwæð se Hælend : Eála geonga,
 15 þe ic secge, Arís. Ða arás se ðe dead wæs, and ongan
 16 spreca. Ða agef he hine his meder. Ða ofer-eode ege
 hig ealle : and hig God mærsodon, and cwædon, Ðæt
 mære witega on us arás ; and Ðæt God hys folc geneos-
 17 ode. Ða férde þeos spæc be him on ealle Iudea, and
 18 ymbe eall þæt ríce. Ða cyðdon Iohannes leorning-cnyhtas

him be eallum þysum þingum. Ða clypode Iohannes 19
 twegen of his leorning-cnyhtum, and sende to þam Hæl-
 ende, and þus cwæð: Eart þu ðe to cumenne eart?
 hwæðer þe we oðres sculon onbidan? Ða hig to him 20
 comon, þus hig cwædon: Iohannes se Fulluhtere us sende
 to ðe, and þus cwæð: Eart þu ðe to cumenne eart, þe
 we sculon oðres onbidan? Soðlice on þære tíde he 21
 gehælde manega of adlum ge of witum, and of yfelum
 gastum; and manegum blíndum he gesyhðe forgeaf. Ða 22
 cwæð se Hælend: Farað, and cyðað Iohanne þa þing þe
 ge gesáwon and gehyrdon; ðæt blinde geseoð, and healte
 gað, hreoflan synd gehælede, deafe gehyrað, deade arisa-
 að, þearfan bodiað. And eadig ys, swa hwylc swa ne byð 23
 on me geuntreowsod. And þa ða Iohannes ærend-racan 24
 ferdon, þa cwæð se Hælend to þam folce be Iohanne:
 Hwi ferde ge on westene geseon? Ðæt hreod þe byð mid
 wínde astýred? Ac hwi ferde ge to geseonne? Ðone 25
 man mid hnescum reafum gescrydne? Ða ðe synt on
 deorwyrðum reafe, and on estum, [synd on cyninga hus-
 um]. Ac hwi ferde ge? Ðone witigan geseon? Wit- 26
 odlice ic eow secge, he ys mara þonne witega. Ðes ys 27
 be þam ðe awriten ys, Nu, ic asende minne engel beforan
 þine ansyne, se gegearwað þinne weg beforan þe. Soð- 28
 lice ic eow secge, Nys betweox wífa bearnum nan mærra
 witega þonne Iohannes se Fulluhtere: se þe ys læssa on
 Godes ríce se ys his mara. And eall folc þys gehyrende, 29
 sunder-halgan God heredon, and gefullode on Iohannes
 fulluhte. Soðlice þa sunder-halgan and þa æ-gleawan 30
 forhogedon þæs Hælendes geþeaht on him sylfum, nā
 fram þam Hælende gefullode. Hwam telle ic gelíce 31
 þysse cneorisse men? and hwam synd hig gelice? Hig 32
 synd gelice cildum on stræte sittendum, and sprecendum
 betweox hym, and cwependum, We sungon eow be hearp-
 an, and ge ne saltedon; we heofdon, and ge ne weopon.

33 Soðlice Iohannes côm, se Fulluhtere, hláf ne étende, ne
 34 wín drincende; and ge cweðað, Deofol-seocnysse he
 hæfð. Mannes Sunu côm étende and drincende, and ge
 cweðað, þes man ys swelgend, and wín drincende,
 35 mánfulra and synfulra freond! And wisdom ys geriht-
 wisod on eallum hys bearnum.

ÐYS GODSPEL SCEAL TO ÐAM YMB-RENE INNAN
 HÆRFESTE, ON FRIGE-ÐÆG.

36 Ða bæd hine sum of þam sunder-halgum þæt he mid him
 æte. Ða eode he into þæs Fariseiscan huse, and gesæt.
 37 And þa þæt wíf, þe wæs on þære ceastre synful, þa heo
 oncneow þæt he sæt on þæs Fariseus hūse, heo brohte hyre
 38 sealf-box, and stóð wið-æftan hys fét, and ongan mid
 hyre tearum hys fét þwean, and drigde mid hyre heafdes
 39 feaxe, and cyste hys fét, and mid sealfes smyrede. Ða se
 sunder-halga, þe hyne in-gelaðode, þæt geseah, he cwæð
 on his gepance, Gyf þes man witega wære, witodlice he
 wiste hwæt and hwylc þys wíf wære þe his æthrinð, þæt
 40 heo synful ys. Ða cwæð se Hælend, him andswariende:
 Simón, ic hæbbe þe to secgenne sum þing. Ða cwæð he:
 41 Lareow, sege þonne. Twegen gafol-gyldan wæron sum-
 um lænende: án sceolde fíf hund penega, and oðer
 42 fiftig. Ða hig næfdon hwanon hig hit aguldon, he hit
 43 him bām forgeaf. Hwæðer lufode hyne swyðor? Ða
 andswarode Simon: Ic wene se þe he máre forgeaf.
 44 Ða cwæð he: Rihte þu demdest. Ða bewende he hyne
 to þam wífe, and sæde Simone: Gesyhst þu þys wíf? Ic
 eode into þinum huse, ne sealdest þu me wæter to minum
 fótum: ðeos mid hyre tearum mine fét þwóh, and mid
 45 hyre loccum drigde. Coss þu me ne sealdest: þeos, syð-
 ðan ic in-eode, ne geswac þæt heo mine fét ne cyste.
 46 Min heafod þu mid ele ne smyredest: þeos smyrede mid
 47 sealfes mine fét. Forþam ic secge þe, Hyre synd manega
 synna forgyfene; forþam heo me swyðe lufode: læsse

lufað þam ðe læsse forgyfen ys. Ða cwæð he to hyre : 48
 Ðe synd þine synna forgyfene. Ða begunnon þa ðe þær 49
 sæton betweox heom cweðan : Hwæt ys þes þe manna
 synna forgyfð ? Ða cwæð he to þam wífe : Þín geleafa 50
 þe dyde hále : gá nú on sybbe.

VIII. Syððan wæs geworden þæt he ferde þurh ða ceastre 1
 and þæt castel, Godes ríce prediciende and bodiende, and
 hig twelfe mid; and sume wíf, þe wæron gehælede of a- 2
 wyrgdum gastum and untrumnessum; seo Magdalenisce
 María, of þære seofen deoflu út-eodon; and Iohanna, 3
 Chuzan wíf, Herodes grefan; and Susanna, and manega
 oðre þe him of hyra spédum þenedon. Soðlice þa mycel 4
 mænigeo com, and of þam ceastrum to him efstun, he sæde
 him ún bigspel: Sum man his sæd seów: þa he þæt seow, 5
 sum feoll wið þone weg, and wearð fortreden, and heofen-
 es fugelas hyt fræton. And sum feoll ofer þone stán, 6
 and hyt forscranc, forþam þe hyt wætan næfde. And 7
 sum feoll on þa þornas, and þa þornas hyt forðrysmodon.
 And sum feoll on góde eorðan, and worhte hundfealdne 8
 wæstm. Ða clypode hé, and cwæð: Gehýre se ðe earan
 hæbbe. Ða acsodon hine his learning-cnyhtas, Hwæt 9
 þæt bigspel wære? Ða cwæð he: Eow ys geseald þæt 10
 ge witon Godes ríces geryne, and oðrum on bigspellum;
 þæt hig geseonde ne geseon, and gehyrende ne ongiton.
 Soðlice þys ys þæt bigspel: Þæt sæd ys Godes word. 11
 Ða þe synd wið þone weg, þæt synd þa ðe gehyrað; syð- 12
 ðan se deofol cymð, and ætbryt þæt wórd of heora
 heortan; þæt hig þurh þone geleafan hále ne geweorðon.
 Ða þe synd ofer þone stán, þa þæt wórd mid gefean onfoð; 13
 and þa nabbað wyrtruman; forþam ðe hig hwilum gelyfað,
 and awaciað on þære costnunge timan. Ðæt sæd þe feoll 14
 on þa þornas, þæt synd þa ðe gehyrað, and of carum, and
 of welum, and of lustum þyses lifes synd forþrysmode,
 and nænne wæstm ne bringað. Ðæt feoll on þa góðan 15

eorðan, þæt synd þa ðe, on gódre and on selestre heortan
 gehyrende, þæt word healdað, and wæstm on gepyldre
 16 bringað. Ne oferwrið nan man mid fæte his onælede
 leoht-fæt, oððe under bed aset; ac ofer candel-stæfaset,
 17 þæt þa in-gangendan leoht geseon. Soðlice nys nán
 þing digle, þæt ne sy geswutelod; ne behydd, þæt ne sy
 18 cūð and open. Warniað hu ge gehyran: þam byð ge-
 seald ðe hæfð; and swa hwylc swa næfð, þæt he wene
 19 þæt he hæbbe hym byð afyrred. Hys moder and hys
 gebroðru hym to comon, and hig ne myhton hine for
 20 þære mænigeo geneosian. Ða wæs him gecyðed: þin
 moder and þine gebroðru standað her úte, wyllað þe
 21 geseon. Ða cwæð he to hym: Míne moder and míne
 22 gebroðru synd þa ðe gehyrað and dóð Godes word. Soð-
 lice anum dæge wæs geworden, þa he on scyp eóde, and
 his leorning-cnyhtas, þa cwæð he to him: Uton seglian
 23 ofer þysne mere. And hig segledon þá. Ða hig reow-
 on þa slep he. Ða com windig yst, and hig forhtedon.
 24 Ða genealæhton hig hym to, and cwædon: Hláford, we
 forweorðað. Ða arás he, and þreade þone wind, and
 þæs wæteres hreohnesse. Ða geswac se wind, and wearð
 25 mycel smyltnes. Ða cwæð se Hælend: Hwar ys eower
 geleafa? Ða adredon hig and wundredon, and be-
 tweox heom cwædon: Wenst þú hwæt ys þes, þæt he
 26 bebyt ge windum ge sáe, and hig him hyrsumiað. Ða
 reowon hig to Gerasenorum ríce, þæt ys foran ongén
 27 Galileam. Ða he to lande com, hym agén arn sum man,
 se hæfde deofel-seocnyse lange tíde, and næs mid nan-
 um reafe gescryd, and ne mihte on huse gewunian, ac
 28 on byrgenum. Ða he geseah þone Hælend, he astrehte
 hyne to-foran hym, and cwæð, mycelre stefne hrymende:
 Hwæt ys me and þe, lá Hælend, þæs Hehstan Godes
 29 Sunu? Ic halsige þe þæt þu ne þreage me. Ða bead he
 þam unclænan gaste, þæt he of þam men ferde. Soðlice

lange tíde he hine gegrap : and he wæs mid racenteag-
 um gebunden, and mid fot-copsum gehealden ; and to-
 borstenum bendum, he wæs fram deoffle on westen ge-
 læd. Ða acsode se Hælend hine : Hwæt ys þín nama ? 30
 Ða cwæð he : Legio (þæt ys, on ure geþeode, Eored) :
 forþam þe manega deofflu on hine eodon. Ða bædon hig 31
 hine þæt he him ne bude þæt hig on grund ne bescuton.
 And þær wæs mycel heord swyna on þam munte læsi- 32
 endra : þa bædon hig þæt he lyfde him on þá gán. Ða
 lyfde he him. Ða eodon hig of þam men on þa swyn : 33
 þa ferde seo heord mycelum ræse on þone mere, and
 wearð þar adruncen. Ða þa hyrdas þæt gesawon, þa 34
 flugon hig, and cyddon on þa ceastre and on tunum. Ða 35
 eodon hig út, þæt hig gesawon þæt þar geworden wæs ;
 þa comon hig to þam Hælende ; þa fundon hig þone man,
 þe deofel of-eode, gescrydne and halum mode, æt his fot-
 um : and hig adredon him. Ða cyddon him þa ðe ge- 36
 sawon hu he wæs hál geworden of þam eorede. Ða bæd 37
 hine eall mænigeo þæs ríces Gerasenorum, þæt he fram
 him gewite ; forþam hig mycelum ege gehæfte wæron.
 Ða wende he on scype agén. Ða bæd hine se man þe 38
 se deofol of-eode þæt he mid him wunede : þa forlet se
 Hælend hine, and cwæð to him : Wend to þinum huse, 39
 and cyð hu mycel þe God gedón hæfð. Ða ferde he
 into eall þa ceastre, and cyðde hu mycel se Hælend him
 gedón hæfde.

DYS SCEAL ON FRIGE-DÆG, ON ÐÆRE PENTECOSTENES
 WUCAN, TO ÐAM YMB-RENE.

Soðlice wæs geworden, þa se Hælend agén-cóm, seo 40
 mænigeo hine onfeng : ealle hig gebidon his. And þa 41
 com áu man þæs nama wæs Iáirus, se wæs þære gesam-
 nunge ealdor : þa feoll he to þæs Hælendes fotum, and
 bæd hine þæt he ferde to his huse : forþam he hæfde 42
 áne dohtor nean twelf wintre, and seo forð-ferde. Ða

43 gebyrede hyt, þa he ferde, of þam mænigum he wæs of-
 þrunge. Ða wæs sum wif on blod-ryne twelf gér, seo
 fordælde on læcas eal þæt heo ahte, and ne mihte þeah
 44 of ænegum beon gehæled. Ða genealæhte heo wið-
 æftan, and æthrán his reafes fnæd : þa ætstod sona þæs
 45 blodes ryne. Ða cwæð se Hælend : Hwæt ys se þe me
 æthrán ? Ða hig ealle ætsocon, þa cwæð Petrus and þa
 ðe mid him wæron : Eala Hlaford, þas mænegeo þe
 þringað and geswencað, and þu segst, Hwa æthrán me ?
 46 Ða cwæð he : Sum me æthrán : ic wiste þæt mægen of
 47 me eode. Ða þæt wif geseah þæt hit him næs dyrne,
 heo com forht, and astrehte hig to his fotum, and geswu-
 telode beforan eallum folce for hwylcum þinge heo hine
 48 æthrán, and hu heo wearð sona hál. Ða cwæð he to
 hyre : Dohter, þin geleafa þe hale gedyde : gá nú on
 49 sibbe. Him þa gyt spencendum, þa com sum man to
 þære gesamnunge ealdre, and cwæð to him : [þyn doh-
 50 tor ys dead ;] ne drece þu hyne. Ða se Hælend þæt
 word gehyrde, he andswarode þæs mædenes fæder : Ne
 51 ondræd þu ðe : gelyf witodlice, and heo bið hal. And
 þa ða he to þam huse cóm, ne let he nænne mid him in-
 gán, buton Petrum, and Iohannem, and Iacobum, and
 52 þæs mædenes fæder and hyre moder. Ða weopon hig
 ealle, and heofedon hig : þa cwæð he : Ne wepe ge ;
 53 soðlice nys þys mæden dead, ac heo slæpð. Ða tældon
 54 hig hyne, and wiston þæt heo dead wæs. Ða nam he
 55 hyre hand, and cwæð : Mæden, þe ic secge, Arís. Ða
 gehwearf hyre gast ongean, and heo sona aras : and he
 56 het hyre syllan etan. Ða wundredon hyre magas : þa
 bead he þam þæt hig hyt nanum men ne sædon þæt þær
 gedón wæs.

ÐYS SCEAL ON ÐUNRES-DÆG, ON ÐÆRE PENTECOSTENES
 WUCAN.

IX. Ða clypode he togædre his twelf apostolas, and

sealde him mihte and anweald ofer ealle deofel-seocnyssa, and þæt hig adla gehældon. And he sende hig 2 bodigende Godes ríce, and untrume gehælan. Ða cwæð 3 he to him : Ne nime ge nan þing on wege, ne gyrde, ne codd, ne hláf, ne feoh ; ne ge nabbon twa tunecan. And 4 on swa hwylc hús swa ge in-gað, wuniað þær oð ge út-gán. And swa hwylce swa eow ne onfoð, þonne ge of 5 þære ceastre gáð, asceacað eower fota dúst ofer hig on witnesse. Ða ferdon hig þurh þa burhga bodigende, and 6 æghwar hælende. Ða gehyrde Herodes, se feorðan 7 dæles ríca, ealle þa þing þe be him wæron gewordene, þa tweonode him ; forþam ðe sume sædon þæt Iohannes of deaðe arás ; sume sædon þæt Helias ætywde ; sume, 8 þæt an eald witega árás. Ða cwæð Herodes : Iohannem 9 ic beheafdode : hwæt ys þes be þam ic þylc gehyre ? Ða smeade he þæt he hine gesawe. Ða cyddon him þa 10 apostolas swa hwæt swa hig dydon. Ða nam he hig, and ferde on-sundron on weste-stówe, seo ys Bethsaida. Ða þa mænigeo þæt wiston, þa filidon hig him : þa on- 11 feng he hig, and spæc to him be Godes ríce ; and þa he gehælde þe lacnunga beþorfton.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE PENTECOSTENES WUCAN, TO ÐAM YMB-RENE.

Ða gewat se dæg forð, and hig twelfe hym genealæhton, 12 and sædon him : Læt þas mænigeo, þæt hig faron on þas castelu and on þas tunas þe her abutan synd, and him mete findon : forþam ðe we synd her on westre stowe. Ða cwæð he to hym : Sylle ge hym etan. Ða cwædon 13 hig : We nabbað buton fíf hlafas and twegen fixas ; buton we gan and ús mete bigon, and eallum þisum werede. Ðar wæron neah fíf þusenda wera. Ða cwæð 14 he to his leorning-cnyhtum : Doð þæt hig sitton þurh gebeorsecypas fítegum. And hig swa dydon, and hig 15 ealle sæton. Ða nam he þa fíf hlafas and þa twegen 16

17 fixas, and on þone heofon beseah, and bletsode hig, and
 bræc, and dælde his leorning-cnyhtum, þæt hig asetton
 18 hig beforan þam mænegum. Ða æton hig ealle, and
 wurdon gefyllede : and man nam þa gebrotu þe þar be-
 18 lifon twelf cypan fulle. Ða wæs geworden, þa se Hæl-
 end wæs ána hine gebiddende, hys leorning-cnyhtas
 wæron mid him : þa acsode he hig : Hwæt secgð þis folc
 19 þæt ic sy ? Ða andswaredon hig, and cwædon : Iohan-
 nem Baptistam ; sume Heliam ; sume þæt sum witega of
 20 þam ealdum arás. Ða sæde he him : Hwæt secge ge
 þæt ic sy ? Ða andswarode Petrus : þu eart Crist,
 21 Godes Sunu. Ða þreade he hig, and bead þæt hig hyt
 22 nanum men ne sædon ; forþam ðe hyt gebyrð þæt man-
 nes Sunu fela þinga þolie, and beo aworpen fram ealdrum
 and ealdermannum, and fram bocerum, and beo ofslagen,
 23 and þridan dæge aríse. Ða cwæð he to eallum : Gyf
 hwa wyle æfter me cuman, ætsace hine sylfne, and nime
 24 hys cwylminge, and me folgie. Se þe wyle hys sawle
 hale gedon, se hig forspilð : witodlice se þe his sawle for
 25 me forspilð, he hig gehælð. Hwæt fremað ænegum
 men, þeah he ealne middan-geard on æht begite, and
 26 hine sylfne forspille, and hys forwýrd wyrce ? Se þe
 me and mine spræca forsyhð, þone mannes Sunu forsyhð,
 þonne he cymð on his mægen-þrymme, and his Fæder,
 27 and halegra engla. Ic secge eow soðlice, her synd sume
 standende, þa deade ne weorðað, ær hig Godes ríce ge-
 28 seon. Ða wæs gewórden, æfter þam wordum, nean eahta
 dagas, þæt he nam Petrum, and Iohannem, and Iacob-
 29 um, and eode on ænne munt, þæt he hine gebæde. Ða
 he hine gebæd, þa wæs his ansyn oðres híwes, and his
 30 reáf hwit scinende. Ða spæcon twegen weras wið hiue,
 31 Moyses and Helias, gesewene on mægen-þrymme, and
 sædon his gewitendnesse, þe he to gefyllene wæs on Hie-
 32 rusalem. Petrus and þa ðe mid hym wæron wurdon

mid slæpe gehefegode : and þa hig onwæcnodon, hig gesawon his mægen-þrym, and twegen weras þe mid him stodon. And hig him fram eodon. Petrus cwæð to 33 him : Eála Bebeodend, gód ys þæt we her beon : and uton wyrcan þreo eardung-stowa ; áne þe, and áne Moyse, and áne Helie : and he nyste hwæt he cwæð. Ða he 34 þis spæc, þa wearð genip, and ofersceadede hig : and hig ondredon him gangende on þæt genip. Ða cóm stefen 35 of þam genipe, and cwæð : Þes ys mín leofa Sunu : gehyrað hyne. Ða seo stefen wæs gehyred, þa wæs se 36 Hælend gemet ana. And hig suwedon, and ne sædon nanum men on þam dagum nan þing þæs ðe hig gesawon. Oðrum dæge, him of þam munte farendum, hym ongean 37 arn mycel mænigeo. Ða clypede án wer of þære mæ- 38 nigeo, and cwæð : Láreow, ic halsie þe, geseoh minne sunu : forþam he ys mín ánlica sunu. And nu, se un- 39 clæna gást hine æthrinð, and he færlice hrymð, and fornimð hyne, and fæmð ; and hyne tyrð and slít. And ic 40 bæd þine leorning-cnyhtas þæt hig hyne út-adrifon, and hig ne mihton. Ða cwæð se Hælend him to andsware : 41 Eala ungeleafulle and þweore cneoesse, swa lange swa ic beo mid eow, and eow þolie. Læd hider þinne sunu. And þa he hyne lædde him to, se deofol hyne fornam 42 and fordyde. Ða nydde se Hælend þone unclænan gast út, and gehælde þone cnapan, and agef hyne his fæder. Ða wundredon hig ealle be Godes mærpe. And eallum 43 wundriendum be þam þingum þe gewurdon, he cwæð to his leorning-cnyhtum : Asettað þas spæca on eowrum 44 heortum : hyt ys toward þæt mannes Sunu sig geseald on manna handa. Ða þohton hig þys word, and hyt 45 wæs bewrygen beforan him, þæt hig hyt ne ongeton : and hi ne dorston hine be þam wórde acsian. Soðlice 46 þæt geþanc eode on hig, hwylc heora yldest wære. Ða 47 se Hælend geseh heora heortan geþancas, he gesette

48 þone cnapan wið hine, and cwæð to him : Se þe pysne
 cnapan on mīnum naman onfehð, se me onfehð : and se
 þe me onfehð, he onfehð þone þe me sende : witodlice
 49 se þe ys læst betweox eow ealle, se ys mara. Ða and-
 swarode Iohannes : Bebeodend, we gesawon sumne on
 þinum naman deofol-seocnyssa út-drifende ; and we hine
 50 forbudon, forþam he mid us ne fylgð. Ða cwæð he :
 Ne forbeode gē : se þe nis ongen eow, se ys for eow.
 51 Soðlice wæs geworden, þa his andfenga-dagas wæron
 gefyllede, he getrymede his ansyne þæt he ferde to Hie-
 52 rusalem ; þa sende he bodan beforan his ansyne : þa
 eodon hig on þa ceastre Samaritanorum, þæt hig him
 53 gegearwodon. And hig ne onfengon hine, forþam þe
 54 he wolde faran to Hierusalem. Ða his leorning-cnyhtas
 þæt gesawon, Iacobus and Iohannes, þa cwædon hig :
 55 Dryhten, wyltu we secgað þæt fȳr cume of heofene, and
 56 fornime hig ? And hine bewende, he hig þreade. And
 57 hig ferdon on oðer castel. Ða hig ferdon on wege, sum
 him to cwæð : Ic fylige þe, swa hwyder swa þu færst.
 58 Ða cwæð se Hælend : Foxas habbað holu, and heofenes
 fuglas nest ; soðlice mannes Sunu næfð hwar he his heaf-
 59 od ahylde. Ða cwæð he to oðrum : Filig me. Ða
 cwæð he : Dryhten, alyf me æryst bebyrian minne fæ-
 60 der. Ða cwæð se Hælend : Læt þa deadan byrgean
 61 heora deadan : ga þu and boda Godes ríce. Ða cwæð
 oðer : Ic fylige þe, Dryhten ; ac læt me ærest hyt cyðan
 62 þam ðe æt ham synd. Ða cwæð se Hælend hym to :
 Nan man þe his hand aset on his sulh, and on-bæc be-
 syhð, nis andfenge Godes ríce.

ÐYS GODSPEL SCEAL TO ANES APOSTOLES MÆSSAN.

X. Æfter þam se Hælend gemearcode oðre twa and
 hund-seofentig, and sende hig twam beforan his ansyne,
 2 on ælce ceastre and stōwe, þe he to cumenne wæs ; and
 cwæð to him : Her ys mycel ríp, and feawa wyrhtena :

biddað þæs ripes Hlaford, þæt he sende wyrhtan to his
 ripe. Farað nu : nu, ic eow sende swa swa lamb be- 3
 tweox wulfas. Ne bere ge sacc, ne codd, ne gescy : ne 4
 nænne man be wege ne gretað. On swa hwylc hus swa 5
 ge in-gað, cweðað ærest, Syb sig þysse hywrædene. And 6
 gyf þar beoð sybbe bearn, reste þar eower syb : gif hit
 elles sy, heo sy to eow gecyrred. Wuniað on þam ylcan 7
 huse, and etað and drincað þa þing ðe hig habbað : soð-
 lice se wyrhta ys his méde wyrðe. Ne fare ge fram
 hūse to hūse. Ac on swa hwylce ceastre swa ge in-gað, 8
 and hig eow onfoð, etað þæt eow to-foran aset ys : and 9
 gehælað þa untruman þe on þam huse synd, and secgað
 him, Godes ríce to eow genealæcð. On swa hwylce 10
 ceastre swa ge in-gað, and hig ne onfoð eow, gað on
 heora stræta, and cweðað, þæt dust þæt of eowre ceastre 11
 on urum fotum clifode, we drigeað on eow : witað þeah
 þæt Godes ríce genealæcð. Ic eow secge, þæt Sodom- 12
 warum on þam dæge bið forgyfenlicre, þonne þære ceas-
 tre. Wá þé, Corozaim ! wá þé, Bethsáida ! forþam gif on 13
 Tyro and on Sidóne gewordene wæron þa mægenu ðe
 on eow gedone synd, gefyrn hig on hæran and on axan
 hreowsunge dydon. Ðeah-hwæðere, Tyro and Sidóne 14
 on þam dæge bið forgyfenlicre, þonne eow. And þu, 15
 Cafarnaum, oð heofen úp-ahafen, þu bist oð helle besenc-
 ed. Me gehyrð, se þe eow gehyrð ; and me oferhogað, 16
 se þe eow oferhogað ; se þe me oferhogað, he oferhogað
 þone ðe me sende. Ða gecyrdon þa twa and hund-seo- 17
 fentig mid gefean, and cwædon : Dryhten, deofel-seoc-
 nyssa us synd on þinum naman underþeodde. Ða sæde 18
 he hym : Ic geseah Satanan swa swa lig-ræsc of heofone
 feallende. And nu, ic sealde eow anweald to tredenne 19
 ofer næddran and snacan, and ofer ælc feondes mægen :
 and nan þing eow ne derað. Ðeah-hwæðere, ne bliss- 20
 ige ge on þam þe eow synd gastas underþeodde : ge-

LUCAS X.

blissiað þæt eower naman synd on heofenum awritene.

- 21 On þære tíde he on Halgum Gaste geblissode, and cwæð :
 Ic andette þe, Fæder, Dryhten heofenes and eorþan, for-
 þam þe þu þas þing wisum and gleáwum behydest, and
 lytlingum awruge ; forþam hyt beforan þe swa gelicode.
 22 Ealle þing me synd fram minum Fæder gesealde : and
 nan man nat hwylc ys se Sunu, buton se Fæder ; ne
 hwylc ys se Fæder, buton se Sunu, and se þe se Sunu
 hyt onwreon wyle.

ÐYS SCEAL ON ÐÆRE FEOWERTEODAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

- 23 Ða cwæð he, to his leorning-cnyhtum bewend : Eadige
 24 synd þa eagan ðe geseoð þa þing ðe ge geseoð. Soðlice
 ic eow secge, þæt manega witegan and cyningas woldon
 geseon þæt ge geseoð, and hig hyt ne gesawon ; and
 woldon gehyran þæt ge gehyrað, and hig hyt ne gehyr-
 25 don. Ðá arás sum æ-gleaw man, and fandode his, and
 26 cwæð : Lareow, hwæt do ic þæt ic ece líf hæbbe ? Ða
 cwæð he to him : Hwæt ys gewriten on þære æ ? hu
 27 rætst þu ? Ða andswarode he : Lufa Dryhten þinne
 God of ealre þinre heortan, and of ealre þinre sawle, and
 of eallum þinum mihtum, and of eallum þinum mægene ;
 28 and þinne nehstan swa þe sylfne. Ða cwæð he : Ryhte
 29 þu andswarodest : do þæt, þonne lyfast þu. Ða cwæð
 he to þam Hælende, and wolde hine sylfne gerihtwisian :
 30 And hwylc ys min nehsta ? Ða cwæð se Hælend, hine
 úp-beseonde : Sum man ferde fram Hierusalem to Hie-
 richo, and becom on þa sceapan, þa hine bereafodon, and
 31 tintregodon hine, and forléton hine sam-cucene. Ða
 gebyrede hyt þæt sum sacerd férde on þam ylcan wege ;
 32 and þa he þæt geseah, he hine forbeah. And eall-swa
 se diácon, þa he wæs wið þa stówe, and þæt geseah, he
 33 hyne eac forbeah. Ða férde sum Samaritanisc man wið
 hine : þa he hine geseah, þa wearð he mid mild-heort-

nysse ofer hine astyred. Ða genealæhte he, and wrað 34
 his wunda, and on-ageát ele and wín, and hine on his
 nyten asette, and gelædde on his læce-hús, and hine ge-
 lacnode; and brohte oðrum dæge twegen penegas, and 35
 sealde þam læce, and þus cwæð, Begym hys; and swa
 hwæt swa þu mare to-gedest, þonne ic cume, ic hit for-
 gylde þe. Hwylc þæra þreora þincð þe þæt sig þæs 36
 mæg, þe on þa sceaðan befeoll? Ða cwæð he: Se þe 37
 hym mild-heortnysse on dyde. Ða cwæð se Hælend:
 Gá, and do eall-swa.

ÐYS SCEAL TO ASSUMPTIONE S. MARIÆ, AND SÆTERN-
 DAGUM BE MARIA.

Soðlice hyt wæs geworden, þa hig ferdon, se Hælend 38
 eode on sum castel, and sum wíf on naman Martha on-
 feng hyne on hyre hús. And þære swuster wæs Maria, 39
 seo eac sæt wið þæs Hælendes fét, and hys word ge-
 hyrde. Soðlice Martha geornlice him þenode. Ða stod 40
 heo, and cwæð: Dryhten, nis þe nán caru þæt min
 swuster let me ænlypie þenian? sege hyre þæt heo fylste
 me. Ða cwæð se Hælend: Martha, Martha, geornful 41
 þu eart, and ymbe fela þinga gedrefed: gewislice án 42
 þing ys nyd-behefe: Maríá geces þone selestan dæl, se
 hyre ne bið afyrred.

XI. Soðlice wæs geworden, þa he wæs on sumere 1
 stowe hine gebiddende, þa ða he geswac, him to cwæð án
 his leorning-cnyhta: Dryhten, lær ús ús gebiddan, swa
 Iohannes his leorning-cnyhtas lærde. Ða cwæð he to 2
 him: Cweðað þus, þonne ge eow gebiddað, Ure Fæder,
 þu þe on heofene eart, Sig þin nama gehalgod. Tó-cume
 þin ríce. Geweorðe þin wylla on heofene, and on eorþ-
 an. Syle us to-dæg urne dæghwamlican hláf. And 3
 forgyf us ure gyltas, swa we forgyfað ælcum þæra þe wið 4
 us agylt. And ne læd þu us on costunge; ac alýs ús
 fram yfele. Ða cwæð he to him: Hwylc eower hæfð 5

LUCAS XI.

sumne freond, and gæð to midre nihte to him, and cwæð
 6 to him, La freond, læn me þry hlafas; forþam mīn
 freond com of wēge to me, and ic næbbe hwæt ic him
 7 to-foran lecge; and he þonne him þus andswarige, Ne
 beo þu me gram: nu min duru ys belocen, and mine
 cnyhtas synd on reste mid me; ne mæg ic arīsan nū and
 8 syllan þe? Gyf he þonne þurhwunað cnuciende, ic eow
 secge, gyf he [ne] aryst, and him sylð þonne, forþam
 þe he his freond ys, þeah-hwæðere for his on-hrope he
 9 aryst, and sylð him his neode. And ic eow secge: Bid-
 dað, and eow bið seald; secað, and ge findað; cnuciað,
 10 and eow bið ontyned. Ælc þera þe bitt onfehð; and se
 11 þe secð, he fint; and cnuciendum byð ontyned. Hwylc
 eower bitt his fæder hlafes, segst þu sylð he him stān?
 oððe gif he bitt fīsces, sylð he him næddran for fisce?
 12 oððe gif he bitt æg, segst þu ræcð he him scorpionem
 13 (þæt ys an wurm-cynn)? Witodlice gyf ge þonne, þe
 synd yfele, cunnon syllan gōde sylene eowrum bearnum,
 swa mycele ma eower Fæder on heofone sylð Godne
 Gast þam ðe hine biddað.

DYS GODSPEL GEBYRÆÐ ON ðONE ðRYDDAN SUNNAN- DÆG INNAN LENCTENE.

14 Ða wæs se Hælend út-adrifende sume deofel-seocnysse,
 and seo wæs dumb. And þa he út-adráf þa deofel-seoc-
 nysse, þa spræc se dumba; and þa mænigeo wundredon.
 15 Sume cwædon, On Belzebub deofla ealdre he út-adrifð
 16 þa deofel-seocnyssa. And sume his fandedon, and gyrn-
 17 don of heofene tacnes of him. Ða he geseah heora ge-
 þancas, he cwæð: Ælc rīce on hyt-sylf todæled byð to-
 18 worpen; and þæt hus ofer þæt hus fealð. Gyf Satanus
 ys todæled on hine-sylfne, hu stent his rīce? forþam ðe
 ge secgað þæt ic on Belzebub deofel-seocnyssa út-adrife.
 19 Gyf ic on Belzebub deofla út-adrife, on hwam út-adrifað
 20 eower bearn? forþam hig beoð eowre déman. Gewis-

lice gif ic on Godes fingre deofla út-adriſe, eallunga
 Godes rice on eow becymð. Ðonne se stranga gewæpn- 21
 ud his cafer-tun gehealt, þonne beoð on sibbe þa þing
 ðe he ah : gyf þonne strengra ofer hine cymð, and hine 22
 oferswið, ealle his wæpnu þe he on-truwode he him afyrð,
 and todæleð his here-reaf. Se þe nys mid me se ys 23
 ongén me : and se þe ne gaderað mid me se hyt tostret.
 Ðonne se unclæna gast gæð of þam men, he gæð þurh 24
 unwaterie stówa, reste secende, and nane ne gemet :
 þonne cwyð he, Ic gewende eft to mínum huse þe ic of-
 eode. And þonne he cymð, he hyt gemet æmtig, mid 25
 besmum afeormod. Ðonne gæð he, and nimð seofen 26
 oðre gasas wyrſan þonne he ; and in-gáð, and þar eard-
 iað : þonne synd þæs mannes endas wyrſan þam ærrum.
 Soðlice wæs geworden, þa he þys sæde, sum wíf him to 27
 cwæð : Eadig ys se innoð þe ðe bær, and þa breost þe
 ðu suce. Ða cwæð he : Eadige synd þa ðe Godes word 28
 gehyrað, and þæt gehealdað. Ða hyra manega togæd- 29
 ere comon, he cwæð to him : Ðeos cneorys ys mánful
 cneorys : heo secð tacen, and hyre ne bið nán geseald,
 buton Ionan tacen. Swa swa Iona wæs tacen Niniuet- 30
 um, swa bið mannes Sunu tacen þysse cneorysse. Suð- 31
 dæles cwén arist on dome mid þysse cneorysse mannum,
 and genyðerað hig : forþam ðe heo com of eorþan end-
 um to gehyranne Salomones wisdom ; and, efne, þes ys
 mára þonne Salomon. Niniuetisce men arisað on dóme 32
 mid þysse cneorysse, and genyðeriað hig : forþam ðe hig
 dæd-bóte dydon æt Ionan bodunge ; and þes ys mára
 þonne Ioná. Ne onælð nán man his leoht-fæt and sett 33
 on dyglum, ne under bydene, ac ofer candel-stæf, þæt
 þa ðe in-gað leoht geseon. Ðin eage ys þines lichaman 34
 leoht-fæt : gyf þin eage bið hluttur, þonne bið eall þin
 lichama beorht ; gyf hyt bið deorc, eall þin lichama
 byð þyſtre. Warn þæt þæt leoht þe ðe on ys ne syn 35

36 þrystru. Gyf þin lichama eall bið beorht, and næfð
nænne dæl þystra, þonne bið he eall beorht, and þe on-
lyht, swa þæt leoht-fæt þæs lig-ræscas.

DYS GODSPEL GEBYRÐ ON FRIGE-DÆG, ON DÆRE
TEODAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

37 Ða bæd hine sum Fariseisc man þæt he æte mid hym :
38 and he in-eode, and sæt. Ða ongan se Fariseisca on
him smeagan, and cweðan, Hwi he geþwogen nære ær
39 his gereorde? Ða cwæð Dryhten to hym : Nu ge Fa-
risei þæt ute ys calices and disces geclænsiað ; þæt eow
40 innan ys, þæt ys full reaflices and unrihtwisnesse. La
dysegan, hu ne worhte þæt þæt inne ys se þe worhte þæt
41 úte ys ? Þeah-hwæðere þæt to lafe ys syllað ælmyssan ;
2 þonne beoð eow ealle þing clæne. Ac wá eow Fariseum !
ge þe teoðiað mintan and rúdan and ælce wyrte, and ge
forbugað dóm and Godes lufe : þas þing eow gebyrede
43 to donne, and þa þing ne forlætan. Wá eow Fariseum !
ge þe lufiað þa forman heah-setl on gesamnungum, and
44 gretinga on stræte. Wá eow ! forþam ðe ge synd swylce
þa byrgena, þe man innan ne sceawað, and þa men nyton,
45 þe hym on-ufan gað. Ða andswarode him sum æ-gleaw :
46 Lareow, teonan þu wyrcst us mid þysse sage. Ða cwæð
he : Wá eow æ-gleawum ! forþam þe ge symað men mid
þam byrðenum, þe hig aberan ne magon ; and ge ne
47 ahrinað þa seamas mid eowrum anum fingre. Wá eow !
ge þe timbriað witegena byrgena, eower fæderas hig of-
48 slógon. Eallunga ge cyðað and ge þafiað eower fædera
weorcum : forþam hig ofslógon hig, and ge timbriað
49 heora byrgena. Forþam cwæð Godes wisdóm, Ic sende
to him witegan and apostolas, and hig ofsleað hig, and
50 ehtað : þæt ealra witegena blod sy gesoht, þe wæs agot-
en of middan-eardes fruman, fram þysse cneorysse ;
51 fram Abeles blode oð Zacharian blod, se forwearð be-
tweox þam altare and þam temple : ic eow secge, Swa

bið gesoht fram þysse cneorysse. Wá eow æ-gleawum ! 52
forþam þe ge ætbrudon þæs in-gehydes cæge : ge in ne
eodon, and ge forbudon þa ðe in-eodon. Ða he hym 53
þys to cwæð, þa ongunnon þa Farisei and þa æ-gleawan
hefilice him agen-standan, and hys muð dyttan ; and 54
ymbe hyne syrwan, secende sum þing of his muðe, þæt
hig hine wregdon.

XII. Mycelum weredum him ymbe standendum, þæt 1
hig hine trædon, þa cwæð he to his leorning-cnyhtum :
Warniað wið Farisea lare, þæt ys licetung. Soðlice nis 2
nan þing oferheled, þe ne beo unheled ; ne behydd, þæt
ne sy witen. Forþam þe þæt ge secgað on þystrum beoð 3
on leohte sæde, and þæt ge on earum spræcon on bed-
cofum, bið on hrofum bodud. Ic secge eow minum 4
freondum, Ne beo ge bregede fram þam ðe þone licha-
man ofsleað, and nabbað syððan hwæt hig má dón. Ic 5
eow ætywe hwæne ge ondrædon : Ondrædað þone ðe
anweald hæfð, syððan he ofslyhð, on helle asendan : þus
ic eow secge, Adrædað þone. Ne becypað híg fif spearw- 6
an to helfinge, and án nys of þam ofergyten beforan
Gode ? Ac ealle eowres heafdes loccas synd getalde. 7
Ne ondræde ge eow : ge synd beteran manegum spearw-
um. Soðlice ic eow secge, Swa hwylc swa me andet 8
beforan mannum, þone mannes Sunu andet beforan
Godes englum : se þe me wiðsæcð beforan mannum, se 9
bið wiðsacen beforan Godes englum. And ælc þe segð 10
ænig word ongén mannes Sunu, þam bið forgyfen : þam
ðe wiðersacað ongén Haligne Gast, ne bið þam forgyfen.

ÐYS SCEAL ON FRIGE-DÆG OFER PENTECOSTEN.

Ðonne hig lædað eow on gesamnunga, and to dugeðe- 11
ealdrum, and to anwealdum, ne beo ge ymbe-þencende
hú oððe hwæt ge specon, oððe andswarion. Halig Gast 12
eow lærð on þære tíde þa þing ðe eow specan gebyrað.
Ða cwæð sum of þam mænegum : Lárceow, sege minum 13

14 breper þæt he dæle uncer æhta wið me. Ða cwæð he :
 Lá man, hwa sette me déman oððe dælend ofer ínc ?
 15 Ða cwæð he : Gymað, and warniað wið ælce gytsunge :
 forþam ðe nys nanes mannes líf on gytsunge of þam ðe
 16 he ah. Ða sæde he him sum bigspel : Sumes weliges
 17 mannes æcer brohte forð góde wæstmas : þa þohte he on
 him sylfum, and cwæð, Hwæt do ic, forþam ic næbbe
 18 hwyder ic míne wæstmas gadrige ? Ða cwæð he, Þus
 ic do : ic toweorpe mine bernu, and ic wyrce máran ;
 and ic gaderige þyder eall þæt me gewexen ys, and míne
 19 gód. And ic secge minre sawle, Eala sawel, þu hæfst
 mycele gód asette to manegum gearum ; gerest þé, ét,
 20 and drínc, and gewísta. Ða cwæð God to him, Lá
 dysega, on þysse nyhte hig feccað þine sawle fram þe :
 21 hwæs beoð þa þing ðe þu gegearwodest ? Swa ys se þe
 22 him sylfum strynð, and nis welig mid Gode. Ða cwæð
 he to his leorning-cnyhtum : Forþam ic eow secge, Ne
 beo ge ymbe-hydige eowre sawle, hwæt ge étan ; ne
 23 eowrum lichaman, hwæt ge scrydon. Seo sawul ys má
 þonne se lichama, and se lichama ys má þonne þæt reaf.
 24 Besceawiað þa hrefnas ; þæt hig ne sawað, ne ne ripað ;
 nabbað hig heddern ne bern ; ac God hig fet : þæs þe
 25 má ge synd heora selran. Hwylc eower mæg þencende
 26 ycan áne elne to his anlicnesse ? Gif ge þæt læsse ne
 magon, hwig synd ge be oðrum þingum ymbe-hydige.
 27 Sceawiað þa lilian hu hig wexað : hig ne swincað, ne ne
 spinnað ; soðlice ic eow secge, þæt Salomon on eallum
 28 his wuldre næs gescryd swa þyssa án. Gyf God scryt
 þæt híg, þe ys to-dæg on æcere, and to-morgen for-
 scryncð, swa mycele má God scryt eow, gehwædes ge-
 29 leafan. And nelle ge secan hwæt ge eton oððe drincon,
 30 and ne beo ge up-ahafene. Ealle þas þing þeoda secað :
 31 eower Fæder wat þæt ge þises bepurfon. Þeah-hwæðere
 secað Godes ríce ; and ealle þas þing eow beoð geyhte.

Ne ondræd þu ðe, la lytle heord ; forþam eowrum Fæder 32
 gelicode eow ríce syllan. Syllað þæt ge agon, and syllað 33
 ælmyssan ; wyrceað seodas þa ðe ne forealdiað, ungeteo-
 rodne gold-hord on heofenum, þyder þeof ne genealæcð,
 ne moððe ne gewemð. Ðar eower gold-hord is, þar bið 34
 eower heorte.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ TO MÆNIGES CONFESSORES
 MÆSSE-DÆGE.

Sin eower lendenu begyrde, and leoht-fatu byrnende ; 35
 and beo ge gelice þam mannum þe heora hlafordes abid- 36
 að, hwænne he sy fram gyftum gecyrred ; þæt hig him
 sona ontynon, þonne he cymð and cnucað. Eadige synd 37
 þa þeowas, þe se hlaford wæccende gemet, þonne he cymð :
 soðlice ic eow secge, þæt he begyrt hine, and deð þæt
 hig sittað, and gangende him þenað. And gif he cymð 38
 on þære æfteran wæccan, oððe on þære þridan, and þus
 gemet, eadige synd þá þeowas. Witað, þæt gif se hyredes 39
 ealdor wiste hwænne se þeof cuman wolde, witodlice he
 wacode, and ne gēpafoðe þæt man his hus under-dulfe.
 And beo ge wære : forþam ðe mannes Sunu cymð þære 40
 tíde þe ge ne wenað. Ða cwæð Petrus : Dryhten, segst 41
 þu þis bigspell to ús, hwæþer þe to eallum ? Ða cwæð 42
 Dryhten : Hwa wenst þu þæt ys getrywe and gleaw diht-
 nere, þone se hlaford gesett ofer his hyred, þæt he hym
 hwætetes gemet on timan sylle ? Eadig ys se þeow þe his 43
 hlaford gemet þus donðne, þonne he cymð. Soðlice 44
 ic secge eow, þæt he gesett hine ofer eall þæt he ah.
 Gyf þonne se þeow cwyð on hys heortan, Míñ hlaford 45
 úferað hys cyme ; and agynð beatan þa cnyhtas and þa
 þinena, and etan, and drincan, and beon oferdruncen ;
 þonne cymð þæs þeowan hlaford on þám dæge þe he ne 46
 wenð, and þære tíde þe he nāt, and todæld hine, and sett
 his dæl mid þam ungetreowum. Soðlice þone þeow, þe his 47
 hlafordes willan wiste, and ne dyde æfter his hlafordes

LUCAS XIII.

48 willan, he byð witnod manegum witum. Ðone þeow, þe
 his willan nyste, and þeah dyde, he bið witnod feawum
 witum. Ælcum þe mycel geseald is, him man mycel to
 secð: and æt þam þe hig mycel befæston, hig mycel
 49 biddað. Fyr ic sende on eorþan; and hwæt wylle ic,
 50 buton þæt hit bærne? Ic hæbbe on fulluhte beon ge-
 fullod; and hu beo ic gepread oð hyt sý gefylled?
 51 Wene ge forþam þe ic com sybbe on eorþan sendan? Ne,
 52 secge ic eow, ac todál. Heonon-forð beoð fife on anum
 húse todælede, þry on twegen, and twegen on þry beoð
 53 todælede. Fæder on sunu, and sunu on his fæder;
 moder on dehter, and dohter on hyre moder; swegr on
 54 hyre snore, and snoru on hyre swegre. And he cwæð
 to þam folce: Ðonne ge geseoð þa lyfte cumende on
 west-dæle, sona ge cweðað, Storm cymð; and hit swa
 55 bið. And þonne ge geseoð suðan bláwan, ge secgað, Ðæt
 56 * ys tóweard; and hit bið. Lá liceteras, cunne
 ge afandian heofenes ansyne, and eorþan; humeta na
 57 afandige ge þas tíde? Hwi ne deme ge of eow-sylfum
 58 þæt ryht ys? Ðonne þu gæst on weg mid þinum wiþer-
 winnan to hwylcum ealdre, dó þæt þu beo fram him
 alysed; þy-læs he þé sylle þam déman, and se déma þam
 59 bydele, and se bydel þe sende on cwertern. Ic secge þé,
 ne gæst þu þanone, ær þu agylde þone ytemestan feorðling.

XIII. Ðar wáeron sume on þære tíde of Galileum him
 cypende, þæra blod Pilatus mengde mid heora offrungum.
 2 Ða cwæð he, hym andswariende: Wene ge wáeron þa
 Galileiscan synfulle to-foran eallum Galileiscum, forþam
 3 þe hig swyle þoledon? Ne, secge ic, na: ac ealle ge
 4 gelíce forweorðað, buton ge dæd-bóte dón. Swa þa
 ehtatýne, ofer þá feoll se stypel on Siloá, and hig ofsloh,
 wene ge þæt hig wáeron scyldige ofer ealle men þe on
 5 Hierusalem wunedon? Ne, secge ic: ac swá gé for-
 weorðað, buton ge dæd-bóte dón.

LUCAS XIII.

ÐYS GODSPEL SCEAL TO ÐAM YMB-RENE INNAN HÆRE-
FESTE, ON ƷÆTERN-DÆG.

Ða sǣde he hym þys bigspell: Sum man hæfde án fíc- 6
treow geplantod on his wín-gearde; þa com he and sohte
his wæstmas on him, þa ne funde he nanne. Ða cwæð 7
he to þam hyrde, Nu synd þreo gear syððan ic com
wæstm secende on þysum fíc-treowe, and ic ne funde:
forceorf hine; hwi ofþricð he þæt land? Ða cwæð he, 8
Hláford, læt hine gyt þys gear, oð ic hine bedelfe, and
ic hine beweorpe mid meoxe: and witodlice he wæst- 9
mas bringð: gif hit elles hwæt bið, ceorf hine syððan.
Ða wæs he reste-dagum on heora gesamnunge lærende. 10
Ða wæs þar sum wíf seo hæfde untrumnyse gast ehta- 11
tyne gear, and heo wæs abogen, ne heo eallunga ne
mihte up-beseon. Ða se Hælend hig geseah, he clypode 12
hig to him, and sǣde hyre: Wíf, þu eart forlæten of
þinre untrumnyse; and his hand hyre on sette: þa 13
wæs heo sona up-aræred, and heo God wuldrode. Ða 14
gebealh se duguðe-ealdor hine, forþam þe se Hælend on
reste-dæge hælde, and sǣde þam mænegum: Syx dagas
synd on þam gebyrað þæt man wyrce: cumað on þam,
and beoð gehælede, and na on reste-dæge. Ða andswar- 15
ode se Hælend, and cwæð: Lá líceteras, ne untigð
eower ælc on reste-dæge his oxan oððe assan fram þære
binne, and læt to wætere. Ðas Abrahames dohter, þe 16
Satanas geband nu ehtatyne gear, ne gebyrede hyre beon
unbunden of þyssum bende on reste-dæge? Ða he þys 17
sǣde, he sceamode ealle his wiðer-winnan: and eall folc
geblissode on eallum þam ðe wuldorfullice fram him
gewurdon. Soðlice he cwæð: Hwam ys Godes ríce 18
gelíc? and hwam wene ic þæt hit beo gelíc? hit ys 19
gelic senepes corne, þæt se man onfeng, and seow on his
wyrtnun; and hit weox, and wearð mycel treow; and
heofenes fugelas reston on his bogum. And eft he 20

- 21 cwæð : Hwam wene ic þæt Godes ríce sig gelíc ? Hit
 ys gelíc þam beorman, þe þæt wif onfengc, and behydde
 on þam melewe þreo gemetu, oð hit wearð eall ahafen.
- 22 Ða ferde he þurh ceastra and castelu to Hierusalem, and
 23 þar lærde. Ða cwæð sum man to hym : Dryhten, feawa
 24 synd þe synd gehælede. Ða cwæð he to hym : Efstað
 þæt ge gangon þurh þæt nearwe get : forþam ic secge
 eow, manega secað þæt hig in-gan, and hi ne magon.
- 25 Ðonne se hyredes ealdor in-gæð, and his duru beclyst,
 ge standað þar úte, and þa duru cnuciað, and cweðað,
 Dryhten, atyn ús : þonne cwyð he to eow, Ne can ic
 26 eow ; nat ic hwanon ge synd. Ðonne ongygne ge cweð-
 an, Wé æton and druncon beforan þe, and on urum
 27 strætum þu lærdest. Ðonne segð he eow, Ne can ic
 hwanon ge synd ; gewitað fram me ealle unriht-wyrhtan.
- 28 Þar bið wóp and toþa grýstlung, þonne ge geseoð Abra-
 ham, and Isáac, and Iacob, and ealle witegan, on Godes
 29 ríce, and ge beoð út-adrifene. And hig cumað fram east-
 dæle, and west-dæle, and norð-dæle, and sittað on Godes
 30 ríce. And, efne, synd ytemeste, þa ðe beoð fyrmeste, and
 31 synd fyrmeste, þa ðe beoð ytemeste. On þam dæge hym
 genealæhton sume Farisei, and hym sædon : Far, and gá
 32 heonon : forþam þe Herodes þe wyle ofslean. And þa
 cwæð he to him : Gað, and secgað þam foxe, Deofel-
 seocnyssa ic út-adriþe, and ic hæla gefremme to-dæg
 and to-morgen, and þryddan dæge ic beo fornumen.
- 33 Ðeah-hwæðere me gebyreð to-dæg, and to-morgen, and
 þy æfteran dæge, gán : forþam þe ne gebyreð þæt se
 34 witega forweorþe bútan Hierusalem. Eala Hierusalem,
 Hierusalem, þu ðe þa witegan ofslyhst, and hænst þa ðe
 to þe asende synd ; hu oft ic wolde þíne bearn gegade-
 rian, swa se fugel deð his nest under his fyðerum, and
 35 þu noldest. Nu bið eower hus eow forlæten : soðlice
 ic eow secge, Ðæt ge mé ne geseoð, ærþam þe cume

ponne ge cweðað, Gebletsod sy se ðe cóm on Dryhtnes naman.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ ON ðÆRE NYGONTEOÐAN
WUCAN OFER PENTECOSTEN.

XIV. Ða wæs geworden, þa he eode on sumes Fariséa 1 ealdres hus on reste-dæge, þæt he hlaf æte, and hig begymdon hine. Ða wæs þar sum wæter-seoc man beforan 2 him. Ða cwæð se Hælend to þam æ-gleawum and F ariseum : Ys hyt alyfed þæt man on reste-dagum hæle ? Ða suwedon hig. Ða nam he hine, and gehælde, and 4 forlet hine. Ða cwæð he to hym, andswariende : Hwylces 5 eowres assa oððe oxa befeald on ænne pytt, and ne tihð he hine hrædlice úp on reste-dæge ? Ða ne mihton hig 6 ongean þys him ge-andwyrðan. Ða sáde he sum bigspel 7 be þam in-gelaðedon, gymende hu hig þa fyrmestan setl gecuron ; and þus cwæð : Ðonne þu byst to gyftum 8 gelaðod, ne site þu on þam fyrmestan setle ; þe-læs wengunga sum weorðfulra sig in-gelaðod fram hym, and 9 þonne cume se ðe þe in-gelaðode, and secge þe, Rym þysum men setl ; and þu þonne mid sceame nyme þæt ytemeste setl. Ac þonne þu geclypod byst, gá, and site 10 on þam ytemestan setle ; þæt se ðe þe in-gelaðode, þonne he cymð, cweðe to þe, Lá freónd, site ufer : þonne byð þe weorðmynt beforan mid-sittendum. Forþam ælc þe 11 hine úp-ahefð byð genyðerod ; and se ðe hine nyðerað, se bið úp-ahafen. Ða cwæð he to þam ðe hine inlaðode : 12 Ðonne þu dest wiste oððe feorme, ne clypa þu þine frynd, ne þine gebroðru, ne þine cuðan, ne þine welegan nehheburas ; þe-læs hig þe agen laðion, and þu hæbbe edlean. Ac þonne þu gebeorscype dó, clypa þearfan, 13 and wanhale, and healte, and blinde : þonne byst þu 11 eadig ; forþam þe hig nabbað hwanon hig hyt þe forgyldon : soðlice hyt bið þe forgolden on rihtwisra æryste.

LUCAS XIV.

15 Ða þys gehyrde sum of þam sittendum, þa cwæð he :
Eadig ys se ðe hlaf yt on Godes ríce.

ÐYS GODSPEL GEBYRÆÐ ON ÐONE ÐRYDDAN SUNNAN-
DÆG OFER PENTECOSTEN.

16 Ða sæde he hym : Sum man worhte mycele feorme, and
17 manega gelaðode. Ða sende he his þeowan to þære
feorme timan, þæt he sæde þam gelaðedum þæt hig
18 comon ; forþam þe ealle þing gearwe wæron. Ða on-
gunnon hig ealle hig beladian. Se forma him sæde, Ic
bohte ænne tûn ; ic hæbbe neode þæt ic fare and hine
19 geseo : ic bidde þe þæt þu me beladige. Ða cwæð se
oðer, Ic bohte ân getyme oxena ; nu wille ic faran and
20 fandian hyra : nu bidde ic þe beláda me. Ða cwæð
21 sum, Ic lædde wíf ham, forþam ic ne mæg cuman. Ða
cyrde se þeowa, and cydde his hlaforde þæt. Ða cwæð
se hlaford mid yrre to þam þeowan, Gá hraþe on þa
stráeta and on wic þysse ceastre, and þearfan, and wan-
22 hale, and blinde, and healte, læd hider ín. Ða cwæð se
þeowa, Hláford, hyt ys gedón swa þu bude, and nu gyt
23 her ys æmtig stów. Ða cwæð se hlaford þa gyt to þam
þeowan, Gá geond þas wegás and hegas, and nyd hig
24 þæt hig gán in, þæt min hus sig gefylled. Soðlice ic eow
secge, Ðæt nan þæra manna þe geclypode synd ne on-
byriað minre feorme.

ÐYS GODSPEL SCEAL TO SCS HEREMITIS AND TO SCS
AUGUSTINUS MÆSSAN.

25 Soðlice mid hym ferde mycel mænego : þa cwæð he, to
26 hym bewend : Gyf hwa to me cymð, and ne hatað hys
fæder, and moder, and wíf, and beárn, and broðru, and
swustra, and þonne gyt his sawle, ne mæg he beon min
27 leorning-cnyht. And se þe ne byrð hys cwylminge, and
cymð æfter me, ne mæg he beon min leorning-cnyht.
28 Hwyle eower wyle timbrian ænne stypel, hu ne sytt he
æryst, and teleð þa andfengas þe him behefe synd, hwæ-

ðer he hæbbe hine to fulfremmenne? þy-læs, syððan he 29
 þone grund-weall legð, and ne mæg hine fulfremman,
 ealle þe hyt geseoð agynnon hine tælan, and cwæðan, 30
 Hwæt þes man ongan timbrian, and ne mihte hyt geend-
 ian. Oððe gyf hwylc cynincg wyle faran and feolitan 31
 ongean oðerne cyning, hu ne syt he ær, and þencð hwæ-
 ðer he mæge mid tyn þusendum cuman ongean þone þe
 hym ongean cymð mid twentigum þusendum? and gif 32
 he þonne wið hyne gefeohtan ne mæg, he sent ærynd-
 racan, and bytt sybbe. Witodlice swa ys ælc of eow þe 33
 ne wiðsæcð eallum þingum þe he ah; ne mæg he beon
 min leorning-cnyht. Góð ys sealt: gyf hyt awyrð on 34
 þam ðe hyt gesylt bið, nys hyt nyt, ne on eorþan, ne on 35
 myxene; ac hyt byð út-aworpen. Gehyre se þe earan
 hæbbe to gehyrenne.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON ÐONE FEORDAN SUNNAN-DÆG
 OFER PENTECOSTEN.

XV. Soðlice him genealæhton mánfulle and synfulle, 1
 þæt hig his word gehyrdon. Ða murcnedon þa Farisei 2
 and þa boceras, and cwædon: Ðes onfehð synfulle, and
 mid him ytt. Ða cwæð he þis bigspel to þam: Hwylc 3
 man ys of eow þe hæfð hund sceapa, and gif he forlyst 4
 án of þam, hu ne forlæt he þonne nygon and hund-ny-
 gontig on þam westene, and gæð to þam ðe forwearð, oð
 he hit fint? And þonne he hit fint, he hit set on his 5
 exla geblissiende. And þonne he ham cymð, he to-somme 6
 clypað hys frynd and hys nehheburas, and cwyð, Blissiað
 mid me; forþam ic funde min sceap þe forwearð. Ic 7
 secge eow, þæt swa byð on heofone blis be anum syn-
 fullum þe dæd-bote deð, ma þonne ofer nygon and ny-
 gontigum rihtwisra þe dæd-bote ne beþurfon. Oððe 8
 hwylc wif hæfð tyn scyllingas, gif heo forlyst ænne
 scylling, hu ne onælp heo hyre leoht-fæt, and awent hyre
 hus, and secð geornlice oð heo hine fint? And þonne 9

heo hine fīnt, heo clypað hyre frynd and nehhebyryna,
and cwyð, Blissiað mid me; forþam ic funde minne
10 scylling þe ic forleas. Ic secge eow, swa bið blis beforan
Godes englum be anum synfullum þe dæd-bote deð.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ ON SÆTERNES-DÆG, ON DÆRE
OÐERE LENCTEN-WUCAN.

11 He cwæð: Soðlice sum man hæfde twegen suna. Ða
12 cwæð se yldra to his fæder, Fæder, syle me minne dæl
minre æhte þe me to gebyreð. Ða dælde he hym hys
13 æhte. Ða, æfter feawa dagum, ealle his þing gegaderode
se gingra sunu, and ferde wræclice on feorlen ríce, and
14 forspilde þar his æhta, lybbende on his gælsan. Ða he
hig hæfde ealle amyrrede, þa wearð mycel hunger on
15 þam ríce; and he wearð wædla. Ða ferde he and fol-
gode ánum burh-sittendum men þæs ríces: þa sende he
16 hine to his tune, þæt he heolde hys swyn. Ða gewilnode
he his wambe gefyllan of þam bean-coddum þe ða swyn
17 æton: and him man ne sealde. Ða beþohte he hine, and
cwæð, Eala hu fela yrðlinga on mines fæder huse hláf
18 genohne habbað, and ic her on hungre forweorðe! Ic
arise, and ic fare to mínum fæder, and ic secge him,
19 Eála fæder, ic syngode on heofenas, and beforan þe, nu
ic neom wyrðe þæt ic beo þin sunu nemned: do me swa
20 ænne of þinum yrðlingum. And he aras þa, and com to
his fæder. And þa gyt, þa he wæs feor his fæder, he
hyne geseah, and wearð mid mild-heortnesse astyred, and
21 agen hine árn, and hine beclypte, and cyste hine. Ða
cwæð his sunu, Fæder, ic syngode on heofen, and befor-
an þe, nu ic ne eom wyrðe þæt ic þin sunu beo genem-
22 ned. Ða cwæð se fæder to his þeowum, Bringað raðe
þone selestan gegyrelan, and scrydað hine; and syllað
23 him hring on his hand, and gescý to his fotum: and
bringað an fætt stýric, and ofsleað; and uton etan, and
24 gewistfullian: forþam þes min sunu wæs dead, and he

ge-edcucode; he forwearð, and he ys gemet. Ða on-
gunnon hig gewislæcan. Soðlice his yldra sunu wæs 25
on æcere; and he côm: and þa he þam huse genealæhte,
he gehyrde þone sweg and þæt wered. Ða clypode he 26
ænne þeow, and acsode hine hwæt þæt wære. Ða cwæð 27
he, Þin broðer com, and þin fæder ofsloh án fætt cealf;
forþam þe he hine halne onfeng. Ða gebealh he hine, 28
and nolde in-gân: þa eode his fæder út, and ongan hine
biddan. Ða cwæð he, his fæder andswariende, Efne, 29
swa fela geara ic þe þeowode, and ic næfre þin bebod ne
forgymde, and ne sealdest þu me næfre án ticcen, þæt ic
mid minum freondum gewistfullode: ac syððan þes þin 30
sunu com, þe hys spéde mid myltystrum amyrd, þu of-
sloge him fætt cealf. Ða cwæð he, Súnu, þu eart symle 31
mid me, and ealle mine þing synd þíne: þe gebyrede 32
gewistfullian and geblissian: forþam þes þin broþer wæs
deáð, and he ge-edcucode; he forwearð, and he ys gemet.

ÐYS GODSPEL GEBYRÐ ON ÐÆRE TEOÐAN WUCAN
OFER PENTECOSTEN.

XVI. Ða cwæð he to his leorning-cnyhtum: Sum 1
welig man wæs, se hæfde sumne gerefan, se wearð wið
hine forwreged, swylce he his góð forspilde. Ða clypode 2
he hine, and sæde him, Hwi gehyre ic þys be þe? agyf
þine scíre; ne miht þu leng tún-scíre bewitan. Ða cwæð 3
se gerefa on his geþanc, Hwæt do ic? forþam þe min
hlaford míne geref-scíre fram me nymð: ne mæg ic delf-
an; me sceamað þæt ic wædlige. Ic wát hwæt ic do, 4
þæt hig me on heora hús onfón, þonne ic bescíred beo
fram tun-scíre. Ða þa gafol-gyldan gegaderode wæron, 5
þa sæde he þam forman, Hu mycel scealt þú minum hlafo-
orde? Ða sæde he, Hund sestra eles. Ða sæde he 6
him, Nim þine feðere, and site hraðe, and writ fiftig. Ða 7
sæde he oðrum, Hu mycel scealt þu? Ða cwæð he,
Hund mittena hwæt. Ða cwæð he, Nim þine stafas,

8 and writ hund-eahtatig. Ða herede se hlaford þære un-
rihtwisnesse tun-gerefan, forþam þe he gleawlice dyde :
forþam þe þysse worulde bearn synd gleawran þysse
9 leohtes bearnum on þysse eneorysse. And ic secge eow :
Wyrcað eow frynd of þysse worulde-welan unrihtwis-
nesse ; þæt hig onfon eow on ece eardung-stōwa, þonne
ge geteoriað.

ÐYS GEBYRAÐ ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE TEODAN
WUCAN OFER PENTECOSTEN.

10 Se þe ys on lytlum getrywe, se ys on maran getrywe ;
and se þe ys on lytlum unrihtwis, se ys eac on maran un-
11 rihtwis. Gif ge on unrihtwisum woruld-welan næron
12 getrywe, hwa betæcð eow þæt eower ys ? And gyf ge
on fremedum næron getrywe, hwa sylð eow þæt eower
13 ys ? Ne mæg nan þeow twam hlafordum þeowian ; oððe
he ænne hatað, and oðerne lufað ; oððe he anum folgað,
and oðerne forhogað : and ge ne magon Gode þeowian
14 and woruld-welan. Ðas þing ealle þa Farisei gehyrdon,
15 þa ðe gifre wæron : and hig hine tældon. Ða cwæð he
to hym : Ge synd þe eow-sylfe beforan mannum geriht-
wisiað ; soðlice God can eowre heortan : forþam þe be-
16 foran Gode ys ascuniendlic þæt mannum heah ys. Seo
æ and witegan oð Iohannem ; and of him is bodud Godes
17 ríce, and ealle on þæt strangnysse wyrcað. Eaðre ys
þæt heofon and eorðe gewiton, þonne ân stæf of þære æ
18 fealle. Ælc man þe his wíf forlæt, and oðer nimð, se
unriht-hæmð : and se þe þæt forlætene wíf nimð, se un-
riht-hæmð.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ ON ÐONE OÐERNE SUNNAN-
DÆG OFER PENTECOSTEN.

19 Sum welig man wæs, and he wæs gescryd mid purpuran
and mid twine, and dæghwamlice riclice gewistfullode.
20 And sum wædla wæs, on naman Lazarus, se læg on his
21 dura, swyðe forwundod, and wilnode þæt he hine of his

crumum gefylde, þe of his beode feollon : and him nan
 man ne sealde ; ac hundas comon, and his wunda licce-
 don. Ða wæs geworden, þæt se wædla forðferde, and 22
 hine englas bæron on Abrahames greadan : þa wearð se
 welega dead, and wæs on helle bebyrged. Ða ahof he 23
 his eagan upp, þa he on þam tintregum wæs, and geseah
 feorran Abraham, and Lazarum on his greadan. Ða 24
 hrymde he, and cwæð, Eala fæder Abraham, gemiltsa
 me, and send Lazarum, þæt he dyppe his fingres lið on
 wætere, and mine tungan gecæle ; forþam þe ic eom on
 þys líge cwylmed. Ða cwæð Abraham, Eala sunu, ge- 25
 þenc þæt þu góð onfenge on þinum lífe, and gelíce Laza-
 rus onfeng yfel : nu ys þes gefrefrod, and þu eart cwylm-
 ed. And on eallum þyssum, betweox us and eow ys 26
 mycel dwolma getrymed : þa ðe wyllað heonon to eow
 faran ne magon ; ne þanun faran hidere. Ða cwæð he, 27
 Fæder, ic bidde þe, þæt þu sende hine to mines fæder
 hūse ; ic hæbbe fíf gebroðru, þæt he cyðe heom, þæt hig 28
 ne cumon on þyssa tintrega stowe. Ða sæde Abraham 29
 him, Híg habbað Moysen and witegan : hig hlyston hym.
 Ða cwæð he, Nese, fæder Abraham : ac hig doð dæd- 30
 bote, gif hwylc of deaðe to hym færð. Ða cwæð he, Gif 31
 hig ne gehyrað Moysen and þa witegan, ne hig ne gelyf-
 að, peah hwylc of deaðe aríse.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ ON ÐONE OÐERNE FRIGE-DÆG
 OFER PENTECOSTEN.

XVII. Ða cwæð he to his leorning-cnyhtum : Unmiht- 1
 lic ys þæt gedrefednyssa ne cumon : wa þam ðe hig þurh
 cumað ! nyttre him wære þæt an cweorn-stan sig gecnyt 2
 abutan his sweoran, and sig on sæ beworpen, þonne he
 gedrefde ænne of þyssum lyttingum. Warniað eow : gif 3
 þin broþer syngað, cíd him ; and gif he on dæg seofen 4
 sipum syngað, and seofen sipum to þe on dæg gecyrred
 bið, and cwýð, Hyt me ofþincð, forgif lyt him. Ða 5

cwædon hys apostolas : Dryhten, geýc urne geleafan.
 6 Ða cwæð Dryhten : Gif ge hæfdon geleafan swa senepes
 corn, ge sædon þyssum treowe, Sy þu áwyrwalod, and
 7 aplantod on sáe ; and hit hyrsumode eow. Hwylc eower
 hæfð eregendne þeow, oððe scep læsgendne, þam, of þam
 8 áccere gehworfenum, he him sona segð, Gá and site ? and
 ne segð him, Gearwa þæt ic éte, and gyrð þe, and þéna
 me þa hwile þe ic éte and drince ; and syððan þu ytst
 9 and drincst ? Wenst þu hæfð se þeowa ænigne þanc,
 forþam þe he dyde þæt him beboden wæs ? ne wene ic.
 10 Swa ys eow : þonne ge doð eall þæt eow beboden ys,
 cweðað, Unnytte þeowas we synd : we dydon þæt we dón
 sceoldon.

ÐYS GEBYRAÐ ON ÐÆRE SYXTEOÐAN WUCAN OFER
 PENTECOSTEN.

11 Ða he ferde to Hierusalem, he eode þurh midde Sama-
 12 rian and Galileam. And þa he eode on sum castel, him
 ongean urnon tyn hreofe weras ; þa stodon hig feorran,
 13 and heora stefna úp-ahofon, and cwædon : Hælend, Be-
 14 beodend, gemiltsa ús. Ða he hig geseah, þa cwæð he :
 Gað and ætywað eow þam sacerðum. Ða hig ferdon,
 15 hig wurdon geclænsode. Ða heora án geseah þæt he
 geclænsod wæs, þa cyrde he, mid mycelre stéfnre God
 16 mærsiende, and feoll to his fotum, and him þancode :
 17 and þes wæs Samaritanisc. Ða cwæð se Hælend, him
 andswariende : Hu ne synd tyn geclænsode ? hwær synd
 18 þa nygene ? Næs gemet se ðe agén-hwurfe, and Gode
 19 wuldor sealde, buton þes ælfremeda ? Ða cwæð he :
 Arís, and gá ; forþam þe þin geleafa þe halne gedyde.
 20 Ða acsodon hine þa Farisei, Hwænne Godes ríce come ?
 Ða andswarode he, and cwæð : Ne cymð Godes ríce mid
 21 begymene : ne hig ne cweðað, Efne her hyt ys, oððe þar :
 22 Godes ríce ys betwynan eow. Ða cwæð he to his leorn-
 ing-cnyhtum : Ða dagas cumað, þonne ge gewilniað þæt

ge geseon ænne dæg mannes Sunu, and ge ne geseoð. And hig secgað eow, Her he is; and þar he is: ne fare 23 ge, ne ne fyliað. Witodlice swa se lig-ræsc lyhtende 24 scinð under heofone, on þa þing ðe under heofone synd, swa bið mannes Sunu on his dæge. Æryst him gebyreð 25 þæt he fela þinga þolige, and beon fram þysse cneoryses aworpen. And swa on Noes dagum wæs gewórden, swa 26 beoð mannes Suna to-cyme. Hig æton, and drúncon, 27 and wifedon, and wæron to gyftum gesealde, oð þone dæg þe Noe on earce eode, and flod cóm, and ealle forspilde. Eall-swa wæs geworden on Loðes dagum; hig 28 æton, and drúncon, and bohton, and sealdon, and plánte- don, and timbredon. Soðlice on þam dæge þe Loð eode 29 of Sódoma hyt rinde fyr and swefl of heofone, and ealle forspilde. Æfter þysum þingum bið on þam dæge þe 30 mannes Sunu onwrigen bið. On þam dæge, se þe bið 31 on þécene, and his fatu on húse, ne stihð he nyðer þæt he hig nime: and se ðe bið on æcere, ne went he on-bæc. Beoð gemyndige Loðes wifes. Swa hwylc swa secð his 32 sawle gedón hále, se hig forspilð; and swa hwylc swa hig 33 forspilð, se hig geliffæstað. Soðlice ic eow secge, On 34 þære nihte beoð twegen on bedde; án bið genumen, and oðer bið forlæten. Twa beoð ætgædere grindende; án 35 bið genumen, and oðer læfed. Twegen beoð on æcere; 36 án bið genumen, and oðer bið læfed. Ða cwædon hig 37 to him: Hwar, Dryhten? Ða cwæð he: Swa hwar swa se lichama bið, þyder beoð earnas gegaderod.

XVIII. Ða sæde he him sum bigspel, þæt hit ys riht 1 þæt man symle gebidde, and na geteorige; and þus 2 cwæð: Sum déma wæs on sumere ceastre, se God ne ondred, ne nanne man ne onþracode. Ða wæs sum wu- 3 dewe on þære ceastre: þa com heo to him, and cwæð, Wrec me wið minne wiðer-winnan. Ða nolde he langre 4 tide: æfter þam, þa cwæð he, Þeah ic God ne ondræde,

LUCAS XVIII.

5 ne ic man ne onþracige ; þeah forþam þe þeos wudewe
 me ys gram, ic wrece hig ; þy-læs heo æt neahstan cume
 6 me behropende. Ða cwæð Dryhten : Gehyrað hwæt se
 7 unrihtwisa dema cwyð. Soðlice ne deð God his geco-
 renra wrace, clypiendra to him dæges and nihtes, and he
 8 gepyld on him hæfð ? Ic eow secge þæt he raðe hyra
 wrace deð. Þeah-hwæðere wenst þu þænne mannes Sunu
 9 cymð, gemét he geleafan on eorþan ? Ða cwæð he to
 sumum þis bigspel, þe on hig sylfe truwedon, and oðre
 forhogedon.

ÐYS GEBYRAÐ ON ÐÆRE ENDLYFTAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

10 Twegen men ferdon to sumum temple, þæt hig hig ge-
 11 bædon ; án sunder-halga, and oðer mánfull. Ða stóð
 se Fariséus, and hine þus gebæd, God, þe ic þancas dó,
 forþam ic neom swylce oðre men, reaferas, unrihtwise,
 12 unriht-hæmeras, oððe eac swylce þes mánfulla. Ic fæste
 tuwa on wucan, ic sylle teoþunga ealles þæs þe ic hæbbe.
 13 Ða stóð se mánfulla feorran, and nolde furðun his eagan
 ahebban úp to þam heofone ; ac he beot his breost, and
 14 cwæð, God, beo þú milde me synfullum. Soðlice ic
 eow secge, þæt þes ferde gerihtwisod to his huse ; forþam
 þe ælc þe hine úpp-ahefð bið genyðerod ; and se þe hine
 15 nyðerað bið úpp-ahafen. Ða brohton hig cild to him,
 þæt he hig æthrine : þa his leorning-cnyhtas hig ge-
 16 sawon, hig ciddon him. Ða clypode se Hælend hig to
 him, and cwæð : Lætað þa lytlingas to me cuman, and
 17 ne forbeode ge hig : swylcera ys Godes ríce. Soðlice
 ic eow secge, Swa hwylc swa ne onfehð Godes ríce, swa
 18 swa cild, ne gæð he on Godes ríce. Ða acsode hine sum
 ealdor : [Lá góða] lareow, hwæt do ic þæt ic ece lif
 19 hæbbe ? Ða cwæð se Hælend : Hwi segst þú mé gód-
 20 ne ? nys nán man gód, buton God ána. Canst þu ða
 bebodu, Ne ofsleh þu, Ne fyrena þu, Ne stel þu, Ne leoh

þu, Weorþa þinne fæder and þine moder? Ða cwæð he : 21
 Eall þys ic heold of mīnre geogupe. Ða cwæð se Hæl- 22
 end : An þing þé ys wana : syle eall þæt þu hæfst, and
 syle eall þæt þearfum ; þonne hæfst þu gold-hord on
 heofene ; and cum, and folga me. Ða he þas word ge- 23
 byrde, he wearð geunrét : forþam þe he wæs swiðe
 welig. Ða se Hælend hine unrotne geseah, he cwæð : 24
 Eala hu earfoðlice on Godes ríce gað þa ðe feoh hab-
 bað. Eaðelicor mæg se olfend gān þurh anre nædle 25
 eage, þonne se welega on Godes ríce. Ða cwædon þa 26
 ðe þis gehyrdon : And hwa mæg hal beon? Ða sæde 27
 he him : Gode synd mihtelice þa þing ðe mannum synd
 unmihtelice. Ða cwæð Petrus : Ealle þing we forleton, 28
 and folgedon þe. Ða cwæð he : Soðlice ic eow secge, 29
 Nys nan man þe his hus forlæt, oððe magas, oððe broðru,
 oððe wif, oððe bearn, for Godes ríce, þe ne onfó mycele 30
 mare on þysse tíde, and ece líf on towerdre worulde.
 Ða nam se Hælend his leorning-cnyhtas, and cwæð to 31
 him : Farað to Hierusalem, and ealle þing beoð gefyllede,
 þe be mannes Suna þurh witegan awritene synd. He 32
 byð þeodum geseald, and bið gebysmrod, and geswungen,
 and on-spæt : and æfter þam ðe hig hine swingað, hig 33
 hine ofsleað : and he þridan dæge arist. And hig naht 34
 þæs ongeton, and him þis word wæs behydd. Ða he 35
 genealæhte Hiericho, sum blind man sæt wið þone weg
 wædligende. And þa he gehyrde þa mænigeo farende, 36
 he acsode hwæt þæt wære. Ða sædon hig, þæt þær ferde 37
 se Nazarenisca Hælend. Ða hrymde he, and cwæð : 38
 Eala Hælend, Dáuides sunu, gemiltsa me. And þa ðe 39
 fore-stopon hine þreadon, þæt he suwude : he þæs þe ma
 clypode : Dáuides sunu, gemiltsa me. Ða stóð se Hæl- 40
 end, and het lædan hine to him. Ða he genealæhte, he
 acsode hine : Hwæt wylt þu þæt ic þe dó? Ða cwæð 41
 he : Dryhten, þæt ic geseo. Ða cwæð se Hælend : 42

LUCAS XIX.

43 Beseoh : þin geleafa þe gehælde. And he sona geseah,
and him folgode, God wuldrigende. And eal folc Gode
lof sealde, þa hig þæt gesawon.

XIX. Ða eode he geond Iericho. Ða wæs þar sum
2 man on naman Zacheus, se wæs welig. And he wolde
3 geseon hwylc se Hælend wære: þa ne mihte he for þære
4 mænegu; forþam þe he wæs lytel on wæstnum. Ða
arn he beforan, and stah úp on ân treow sicomorum, þæt
5 he hine gesawe: forþam þe he wolde þanon faran. Ða
he com to þære stówe, þa geseah se Hælend hine, and
cwæð to hym: Zacheus, efst to þínum huse; forþam þe
6 ic wylle to-dæg on þínum huse wunian. Ða efste he,
7 and hine blipelice onfengc. Ða hig þæt gesawon, þa
murenodon hig ealle, and cwædon, Ðæt he to synfullum
8 men gecyrde. Ða stóð Zacheus, and cwæð to Dryhtne:
Nu, ic sylle þearfum healf mine æhta; and gif ic ænigne
9 bereafode, ic hit be feowerfealdum agyfe. Ða cwæð se
Hælend to him: To-dæg þysse hiwrædene ys hæl ge-
10 wórden; forþam ðe he wæs Abrahames bearn. Mannes
11 Sunu com secan and hál dón þæt forwearð. Ða hig þys
gehyrdon, þa geyhte he sum bigspel; forþam þe he wæs
neh Hierusalem, and forþam þe hig wéndon þæt hræd-
lice Godes ríce geswutelod wære.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON S̄ce GREGORIUS MÆSSE-DÆG.

12 Witodlice he cwæð: Sum æðel-boren man ferde on
fyrlen lánd, þæt he hym ríce onfenge, and eft agén come.
13 Ða clypode he his tyn þeowas, and sealde tyn pund him,
14 and cwæð to him, Ceapiað oð þæt ic cume. Ða hatedon
hine his leode, and sendon ærend-racan æfter him, and
15 cwædon, We nyllað þæt þes ofer ús ricsie. Ða he agén
cóm, and þæt ríce onfengc, he het clypian his þeowas
þe he þæt feoh sealde, þæt he wiste hu mycel gehwyle
16 gemangode. Ða com se forma, and cwæð, Hláford, þis
17 pund gestrynde tyn pund. Ða cwæð sé hláford, Ge-

blissa, þú góða þeowa : forþam þe þu wære on lytlum
 getrywe, þu byst anweald hæbbende ofer tyn ceastra.
 Ða com oðer, and cwæð, Hláford, þin pund gestrynde 18
 fif pund. Ða cwæð he to þam, And beo þu ofer fif 19
 ceastra. Ða com oðer, and cwæð, Hláford, her ys þin 20
 pund, þe ic hæfde on swát-lín aléd : ic þe adred, forþam 21
 þe þu eart stið man : þu nimst þæt þu ne settest, and þu
 ripst þæt þu ne seowe. Ða cwæð he to him, Of þinum 22
 muðe ic ðe déme, la lyðra þeowa. Ðu wistest þæt ic
 eom stið man, þæt ic nime þæt ic ne sette, and ripe þæt
 ic ne seow : and hwi ne sealdest þú min feoh to hýre, 23
 and þonne ic cóme ic hit witodlice mid gestreone on-
 fenge ? Ða cwæð he to þam ðe him abútan stódon, 24
 Nimað þæt pund fram him, and syllað þam ðe hæfð tyn
 pund. (Ða cwædon hig to him, Hlaford, he hæfð tyn 25
 pund.) Soðlice ic secge eow, þæt ælcum hæbbendum 26
 bið geseald fram þam ðe næfð ; ge þæt þæt he hæfð him
 bið afyrred. Ðeah-hwæðere þa mine fynd, þe noldon 27
 þæt ic ofer hig ricsode, lædað hider, and ofsleað hig be-
 foran me. And þysum gecwedenum, he férde to Hieru- 28
 salem.

ÐYS GEBYRÆÐ FEOWER WUCAN ÆR MIDDAN-WINTRA,
 AND ON PALM-SUNNAN-DÆG.

Ða he genealæhte Bethfage and Bethanía, to þam munte 29
 þe ys genemned Oliueti, he sende his twegen cnyhtas,
 and cwæð : Farað on þæt castel þe ongén inc ys, on 30
 þam gyt gemetað assan folan getiged, on þam nan man
 gyt ne sæt : untigað hyne, and lædað to me. And gif 31
 inc hwa acsað, Hwi gyt hyne untigað ? secgað him,
 Dryhten hæfð his neode. Ða férdon þa ðe asende wær- 32
 on, and fundon, swa he him sæde, þone folan stándan.
 Ða hig hyne untigdon, þa cwædon þa hlafordas, Hwi 33
 untige ge þone folan ? Ða cwædon hig, Forþam þe 34
 Dryhten hæfð his neode. Ða læddon hig hine to þam 35

Hælende, and heora reaf wurpon ofer þone folan, and
 36 þone Hælend on-ufan setton. And þa he for, hig streht-
 37 on under hine heora reáf on þam wege. And þa he
 genealæhte to Oliuetes muntas nyðer-stíge, þa ongunnon
 ealle þa mænigeo geblissian, and mid mycelre stefne
 God heredon be eallum þam mihtum ðe hig gesawon,
 38 and cwædon : Gebletsod sy se cyning þe com on Dryht-
 nes naman : syb sy on heofenum, and wuldor on heah-
 39 nessum. Ða cwædon sume of þam Fariseum to him :
 40 Láraow, cíd þinum leorning-cnyhtum. Ða cwæð he to
 hym : Ic eow secge, þeah þas suwion, stanas clypiað.

DYS GODSPEL GEBYRAÐ ON ÐÆRE ENDLYFTAN WUCAN
 OFER PENTECOSTEN.

41 And þa he genealæhte, and geseah þa ceastre, he weop
 42 ofer hig, and cwæð : Eala gif þu wistest, and witodlice
 on þysum þinum dæge, þe ðe to sybbe synd ! nu hig
 43 sind fram þinum eagum behydde. Forþam þe þa dagas
 to þe cumað, and þíne fynd þe betrymiað, and behabbað
 44 þe, and genyrwað þe æghwanon, and to eorþan afyllað
 þé, and þine bearn þe on ðe synd ; and hig ne læfað on
 þe stán ofer stáne ; forþam þe þu ne oncneowe þa tíde
 45 þínre geneosunge. Ða ongan he of þam temple út-
 46 drífan þa syllendan and þa bigendan ; and him to cwæð :
 Hit ys awriten, Ðæt min hús ys gebed-hús : ge hit
 47 worhton to sceaðena scræfe. And he wæs dæghwamlice
 on þam temple lærende. Soðlice þæra sacerda ealdras
 and ða boceras and þæs folces ealdor-men smeadon hu
 48 hig hyne fordón mihton ; and hig ne fundon hwæt hig
 hym to gylte dydon : soðlice eall folc wæs abysgod þe
 be him gehyrde secgan.

XX. Ða wæs anum dæge geworden, þa he þæt folc
 on þam temple lærde, and him bodude, þa comon þæra
 2 sacerda ealdras and þa boceras, and to him cwædon :
 Sege us on hwylcum anwalde wyrest þu þas þing ? oððe

hwæt ys se ðe þisne anwald sealde? Ða cwæð he him to 3
 andsware : And ic acsie eow án word ; andswariað me :
 Wæs Iohannes fulluht of heofone, hwæper þe of man- 4
 num ? Ða pohton hig betweox him, and cwædon, Gyf 5
 we secgað þæt he sy of heofone, he cwyrð to us, Hwi ne
 gelyfde ge him ? Gyf we secgað þæt he sy of mannum, 6
 eall folc us hænð : hig wiston gere þæt Iohannes wæs
 witega. Ða andswaredon hig, þæt hig nyston hwanon 7
 he wæs. Ða cwæð se Hælend him to : Ne ic eow ne s
 secge on hwylcum anwalde ic þas þing wyrce. He on- 9
 gau þa þis bigspel to þam folce cweðan : Sum man plant-
 ode him win-geard, and hine gesette mid tilium, and he
 wæs him feor manegum tidum. Ða on tide he sende 10
 his þeow to þam tilium, þæt hig him sealdon of þæs win-
 geardes wæstmne : þa swungon hig þone, and idelne hine
 forleton. Ða sende he oðerne þeow : þa beoton hig 11
 þone, and, mid teonum gewæcende, hine forleton idelne.
 Ða sende he þridan : þa wurpon hig ut þone gewund- 12
 odne. Ða cwæð þæs win-geardes hlaford, Hwæt dó ic ? 13
 ic asende minne leofan sunu : wenunga hine hig for-
 wandiað, þonne hig hine geseoð. Ða hine þa tilian ge- 14
 sawon, hig pohton betweox him, and cwædon, Her ys se
 yrfe-weard : cūmað, uton hine ofslean, þæt seo æht ure
 sy. And hig hine of þam win-gearde awurpon ofslegene. 15
 Hwæt deð þæs win-geardes hlaford ? He cymð and 16
 forspylð þa tilian, and sylð þone win-geard oðrum. Hig
 cwædon, þa hig þis gehyrdon : Ðæt ne geweorðe. Ða 17
 beheold he hig, and cwæð : Hwæt ys þæt awriten ys,
 Þone stáu þe ða wyrhtan awurpon, þes ys geworden on
 þære hyrnan heafod. Ælc þe fylð ofer ðæne stán byð 18
 forbryt : ofer þone þe he fylð, he tocwyst. Ða sohton 19
 þæra sacerda ealdras and þa boceras heora handa on
 þære tíde on hine wurpan ; and hig ondredon him þæt
 folc : soðlice hig ongeton þæt he þis bigspel to him cwæð.

20 Ða sendon hig mid searwum þa ðe hig rihtwise létan,
 þæt hig hine gescyldegodon, and þæt hig hine gesealdon
 þam ealdron to dóme, and to þæs deman anwalde to for-
 21 demanne. Ða acsodon hig hine, and cwædon : Láraew,
 we witon þæt þu rihte sprycst and lærst, and for nanum
 men ne wandast, ac Godes weg on soðfæstnesse lærst :
 22 Ys hit riht þæt man þam Casere gafol sylle, þé ná? Ða
 23 cwæð he to him, þa he heora fácen onget : Hwi fandige
 24 ge mín? Ywað me anne peninc. Hwæs anlicnesse
 hæfð he, and ofer-gewrit? Ða cwædon hig : þæs Ca-
 25 seres. Ða cwæð he to him : Agyfað þam Casere þa þing
 þe þæs Caseres synd, and Gode þa þing þe Godes synd.
 26 Ða ne mihton hig his word befón beforan þam folce : þa
 suwedon hig, wundrigende be his andsware.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON WODNES-DÆG OFER PENTE-
 COSTEN.

27 Ða genealæhton sume of Saduceum, þa ætsacað þæs
 28 æristes, and acsedon hine, and cwædon : Láraew, Moyses
 us wrat, Gif hwæs broðor byð dead, and wíf hæbbe, and
 se byð butan bearnum, þæt his broðor nime his wíf, and
 29 his broðor sáed awece. Seofon gebroðru wæron : and
 30 se forma nam wíf, and wæs dead butan bearne. Ða
 31 nam oðer hig, and wæs dead butan bearne. Ða nam se
 þridda hig ; and swa ealle seofene : and nán sáed ne
 32 læfdon, and wæron deade. Ða ealra ytemest wæs þæt
 33 wíf dead. On þam æryste hwylces heora wíf bið þæt?
 34 Ða cwæð se Hælend to him : Þysse worulde bearn wif-
 35 iað, and beoð to giftum gesealde : þa ðe synd þære wor-
 ulde wyrðe, and ærystes of deadum, ne giftiað hi, ne
 36 wíf ne lædað ; ne ofer þæt sweltan ne magoñ : hig synd
 soðlice englum gelice ; and hig synd Godes bearn, þonne
 37 hig synd ærystes bearn. Forþam þe soðlice deáde arisað,
 and Moyses ætywde wið ænne beig-beam, swa he cwæð,
 Dryhten Abrahames God, and Isáaces God, and Iacobes

God. Nys God deadra, ac lybbendra : ealle hig hym 38
 lybbað. Ða andswaredon him sume þæra bocera, and 39
 cwædon : Lāreow, wel þu cwæde. And hig hine leng 40
 ne dorston ænig þing acsian. Ða cwæð he to him : Hwi 41
 secgað hig þæt Crist sy Dauides sunu ? and Daid 42
 cwyð on þam Sealme, Dryhten sæde to minum Dryhtne,
 Site on mine swiþran healfe, oðþæt ic asette þine fynd 43
 to fot-sceamele þinra fota. Daid hine clypað Dryhten, 44
 and humeta ys he hys sunu ? Ða sæde he hys leorning- 45
 cnyhtum, eallum folce gehyrendum : Warniað wið þa 46
 boceras, þa ðe wyllað on gegyrlum gán, and lufiað gret-
 inga on stræte, and þa yldstan setl on gesamnungum,
 and þa forman hleonunga on gebeorscypum ; þa forswelg- 47
 að wudewena hus, hiwgende lang gebed : þa onfoð maran
 genyðerunge.

XXI. Ða he híne beseah, he geseh þa welegan heora 1
 lác sendan on þone sceoppan. Ða geseah he sume earne 2
 wudewan bringan twegen feorðlingas. Ða cwæð he : 3
 Soð ic eow secge, þæt þeos earne wudewe ealra mæst
 brohte : soðes ealle þas brohton Gode lác of heora my- 4
 celan welan : þeos wudewe brohte of þam þe heo hæfde,
 ealle hyre andlyfene. And þa cwæð he to þam ðe sædon 5
 be þam temple, þæt hit wære geglenged mid góðum
 stánnum and godum gifum : Ðas þing ðe ge geseoð, þa 6
 dagas cumað, on þam ne bið stán læfed ofer stán, þe ne
 beo toworpen. Ða acsedon hig hine : La Bebeodend, 7
 hwænne beoð þas þing, and hwylce tacna beoð, þonne
 þas þing geweorðað ? Ða cwæð he : Warniað þæt ge 8
 ne syn beswicene : manege cumað on minum naman,
 and cweðað, Ic hit eom ; and tíð genealæcð ; ne fare
 ge æfter him. Ne beo ge bregede, þonne ge geseoð 9
 gefeoht and twy-rædnassa : þas þing gebyriað æryst : ac
 nys þonne gyt ende. Ða cwæð he to him : Þeod aryst 10
 ongean þeode, and ríce ongean ríce ; and beoð mycele 11

eorþan styrunga geond stowa, and cwealmas, and hunger,
 12 and egesan of heofene and mycele tacnu beoð. Ac to-
 foran eallum þissum, hig nimað eow, and ehtað, and
 syllað eow on gesamnunga, and on hyrdnyssa, and lædað
 13 eow to cyningum and to demum, for mīnum naman. Þis
 14 eow gebyrað on gewitnesse. Ne scyle ge on eowrum
 15 heortum fore-smeagean hu ge andswarian : ic sylle eow
 muð and wīsdóm, þam ne magon ealle eower wiðer-
 16 winnan wiðstandan and wiðcweðan. Ge beoð gesealde
 fram mágum, and gebroðrum, and cuðum, and freond-
 17 um ; and hig eow to deaðe geswenað. And ge beoð
 18 eallum on hatunga for minum naman. And ne forwyrð
 19 ān locc of eowrum heafde. On eowrum geþylde ge ge-
 20 healdað eowre sawla. Þonne ge geseoð Hierusalem
 mid here betrymede, witað þæt hyre toworpenys genea-
 21 læcð. Þonne fleoð on muntas þa ðe on Iudea synd ;
 and nyðer ne astigað, þa ðe on hyre mydlene synd ;
 22 and in to hyre ne magon þa ðe þær-ute synd. Forþam
 þe þis synd wrace dagas, þæt ealle þing syn gefyllede þe
 23 awritene synd. Soðlice wá eacniendum wīfe, and fed-
 endum, on þam dagum ! þonne bið mycel ofþryccednys
 24 ofer eorðan, and yrre þyssum folce. And hig feallað
 on sweordes ege, and beoð hæftlingas on ealle þeoda.
 Hierusalem bið fram þeodum fortreden, oð Mægða tída
 25 synd gefyllede. And beoð tacnu on sunnan, and on
 monan, and on steorrum ; and on eorþan þeoda forþryc-
 26 cednys ; for gedrefednesse sæs swéges and yþa ; bifi-
 gendum mannum for ege, and anbidde þe eallum ymb-
 hwyrfte to-becumað : þonne beoð heofones mihta astyr-
 27 ede. And þonne hig geseoð mannes Sunu on lyfte
 cumende mid mycelum anwalde and mægen-þrynme.
 28 Þonne þas þing agynnað, beseoð, and eowre heafdu úp-
 29 ahebbað ; forþam þe eower alysednys genealæcð. Ða
 sæde he him sum bigspel : Behealdað þone fic-beam,

and ealle treowa : þonne hig wæstm bringað, ge witon 30
 þæt sumor ys gehende. And þonne ge þas þing geseoð, 31
 witað þæt Godes ríce ys gehende. Soðlice ic eow secge, 32
 þæt þeos cneorys ne gewit, ærþam þe ealle þas þing ge-
 weorþon. Heofen and eorðe gewitað : soðlice míne 33
 word ne gewitað.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ ON FRIGE-DÆG, ON ÐÆRE
 ENDLEFTAN WUCAN OFER PENTECOSTEN.

Warniað eow, þy-læs eower heortan gehedefode syn on 34
 ofer-fylle, and on druncennesse, and þysses lifes carum,
 and on eow se færlica dæg becume. Swa swa gryn he 35
 becymð on ealle þa ðe sittað ofer eorþan ansyne. Wac- 36
 iað on ælcere tide, and biddað, þæt ge weorðe syn þæt
 ge þas towerdan þing forfleon, and standan beforan man-
 nes Suna. Soðlice he wæs on dæg on þam temple lær- 37
 ende; and on niht he eode, and wunode on þam munte
 þe ys gecweden Oliueti. And eall folc on mergen com 38
 to him to þam temple, þæt hig hine gehyrdon.

ÐES PASSIO GEBYRAÐ ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE
 PALM-WUCAN.

XXII. Ða soðlice genealæhte freols-dæg azimorum, 1
 se is gecweden Eastre. And þæra sacerda ealdras and 2
 þa boceras smeadon hu hig hine forspylدون; soðlice hig
 ondredon him þæt folc. Ða eode Satanas on Iudam, se 3
 wæs oðre naman Scarioth, án of þam twelfum. Ða ferde 4
 he, and spæc mid þæra sacerda ealdormannum, and
 duguðe-ealdrum, hu he hine him gesealde. And hig 5
 fægnodon, and him weddedon feoh to syllanne. And 6
 he behet; and he sohte hu he eaðelicost hine be-æftan
 þære mænio gesealde. Ða com se dæg azimorum, on 7
 þam hig woldon heora Eastron gewyrcean. And he 8
 sende Petrum and Iohannem, and cwæð to him: Farað,
 and gearwiað us, þæt we ure Eastron gewyrcon. Ða 9
 cwædon hig: Hwar wylt tu þæt we gearwion. And he 10

cwæð to him : Nu, þonne ge on þa ceastre gað, eow
 ongean yrnð an man mid wæter-buce ; filiað him on þæt
 11 hus þe he in-gæð, and secgeað þam hus-hlaforde, Ure
 Lareow þe secgð, Hwar ys cumena hus, þar ic mine
 12 Eastron wyrce mid minum leorning-cnyhtum. And he
 eow betæcð mycele healle gedæfte : gegearwiað þara.
 13 Ða ferdon hig, and gemetton swa he him sæde : and
 14 hig gegearwodon Eastrun. And þa tima wæs, he sæt,
 15 and his twelf apostolas mid him. And he sæde him :
 Of gewilnunge ic gewilnode etan mid eow þas Eastron,
 16 ær ic forð-fare. Ic eow secge, þæt ic heonon-forð ne
 17 éte, ær hit sy on Godes ríce gefylled. And onfeng
 calice, and þancas dyde, and cwæð : Onfoð, and dælað
 18 betweox eow : soðlice ic eow secge, þæt ic ne drince of
 19 þyses win-geardes cynne, ær Godes ríce cume. And he
 onfengc hlafe, and þancode, and him sealde, and cwæð :
 Ðis is min lichama, se is for eow geseald : doð þis on
 20 min gemynd. And swa eac þone calic, syððan he geeten
 hæfde, and cwæð : Ðes calic is niwe gecyðnys on minum
 21 blode, se bið for eow agoten. Ðeah-hwæðere, her ys
 22 þæs læwan hand mid me on mysan. And witodlice
 mannes Sunu gæð, æfter þam ðe him fore-stihtod wæs :
 23 þeah-hwæðere wá þam men þe he þurh geseald bið ! And
 hig agunnon betweox him smeagan, hwylc of him þæt
 24 to donne wære. And hig fliton betweox him, hwylc
 25 heora wære yldest. Ða sæde he him : Cyningas wealdað
 heora þeoda ; and þa ðe anweald ofer hig habbað, synd
 26 fremfulle genemned. Ac ne beo ge na swá : ac ge-
 weorðe he swa swa gingra, se þe yldra ys betweox eow ;
 and se þe fore-stæppend ys, beo he swylce he þén sy.
 27 Hwæðer ys yldra, þe se þe þenað, þe se þe sit ? witodlice
 se þe sit. Ic eom on eowrum midlene swa swa se þe
 28 þenað. Ge synd þe mid me þurhwunedon on mínum
 29 geswincum. And ic eow dihte, swa min Fæder me ríce

dihte ; þæt ge eton and drincon ofer mine mýsan on 30
 mínum ríce ; and ge sitton ofer þrym-setl, demende twelf
 mægða Israhel. Ða cwæð Dryhten : Simon, Simon, nu 31
 Satanas gyrnde þæt he eow hridrode swá swá hwæte.
 Ic gebæd for þe, þæt þin geleafa ne ateorie : and þu, æt 32
 sumum cyrre gewend, getryme þine gebroðru. Ða 33
 cwæð he : Dryhten, ic eom gearu to farenne mid þe, ge
 on cwertern, ge on deað. Ða cwæð he : Ic secge þe, 34
 Petrus, ne cræwð se hána to-dæg, ær þu me ætsæcst.
 Ða cwæð he to him : Ða ic eow sende butan seode, and 35
 codde, and gescy, wæs eow ænig þing wana ? Ða cwæð-
 on hig : Nan þing. Ða cwæð he : Ac nú, se þe hæfð 36
 seod, gelíce nime codd : and se þe næfð, sylle his tunec-
 an, and bycge him sweord. Soðlice ic eow secge, þæt 37
 gyt scyl beon gefylled þæt be me awriten ys, And þæt
 he mid unrihtwisum geteald wæs : witodlice þa þing ðe
 be me synd habbað ende. And hig cwædon : Dryhten, 38
 her synd twa sweord. And he cwæð : Ðæt ys genoh.
 And æfter gewunan he út-eode on þæne Munt Oliuarum, 39
 þæt ys, Ele-bergena ; and hys leorning-cnyhtas hym filig-
 don. And þa he com to þære stówe, he sæde hym : 40
 Gebiddað þæt ge on costnunge ne gán. And he wæs 41
 fram him alocen swa mycel swa is anes stanes wyrp ;
 and gebigedum cneowum he hine gebæd, and cwæð : 42
 Fæder, gif þu wylt, afyr þysne calic fram me : þeah-
 hwæðere ne geweorðe min willa, ac þin. Ða ætywde 43
 hym Godes engel of heofene, and hyue gestrangode.
 And he wæs on gewinne, and hine lange gebæd, and his 44
 swat wæs swylce blodes dropan on eorþan yrnende. And 45
 þa he of gebede aras, and com to his leorning-cnyhtum,
 he hig funde slæpende for unrotnysse ; and he sæde 46
 him : Hwi slape ge ? arisað and biddað, þæt ge on cost-
 nunge ne gan. Hym þa þa gyt sprecendum, þa com þæt 47
 wered, and him to-foran eode ân of þam twelfum, se

wæs genemned Iudas ; and he genealæhte þam Hælende,
 48 þæt he hine cyste. Ða cwæð se Hælend : Iudas, man-
 49 nes Sunu þu mid cosse sylst? Ða gesawon þa ðe him
 abutan wæron þæt þær towerd wæs, and cwædon : Dryht-
 50 en, slea we mid sweorde? Ða sloh heora án þæra sa-
 51 cerda ealdres þeow, and his swyðre eåre of-acerf. Ða
 andswarode se Hælend : Lætað þus. And þa he æthran
 52 his eåre, he hyt gehælde. Ða cwæð se Hælend to þam
 ealdormannum, and to þam witum, and þæs temples
 ealdrum : Ge ferdon swá swá to anum sceapan, mid
 53 sweordum and mid sahlum, þæt ge me gefengon. Ða ic
 wæs dæghwamlice on temple mid eow, ne aþenedon ge
 eower handa on me : ac þis is eower tid, and þrystra an-
 54 wald. Ða namon hig hine, and læddon to þæra sacerda
 55 ealdres huse. And Petrus fyligde feorran. And Petrus
 wæs mid him on middan þam cafer-tune, þær hig æt
 56 þam fyre sæton. Ða hine geseah sum þinen æt leohte
 sittendne, and hine beheold, þa cwæð heo : And þes
 57 wæs mid him. Ða ætsoc he, and cwæð : Eala wíf, ne
 58 can ic hine. And þa ymbe lytel hine geseah oðer, and
 cwæð : þu eart of hym. Ða cwæð Petrus : Eala man,
 59 ic ne eom. And þa æfter lytlum fæce, swylce ánre tíde,
 sum oðer seðde, and cwæð : Soðlice þes wæs mid him :
 60 witodlice he is Galileisc. Ða cwæð Petrus : Eala man,
 nat ic hwæt þu segst. And þa hig þæt spræcon, sam-
 61 nunga sé hána creow. Ða Dryhten bewende hine, and
 beseah to Petre. Ða gemunde Petrus Dryhtnes wordes
 þe he cwæð, Ðæt þu mín ætsæcst þrywa to-dæg, ær se
 62 hána cráwe. Ða eode Petrus út, and biterlice weop.
 63 And þa ðe þone Hælend hēoldon hine bysmredon, and
 64 beoton, and oferwrgon his ansyne, and þurson his
 nebb, and acsedon hine : Aræd, hwylc is se ðe þe sloh?
 65 And manega oðre þing hig hym to cwædon, dysigende.
 66 And þa ða dæg wæs, þa togædere comon þæs folces

yldran, and þæra sacerda ealdormen, and bōceras, and læddon hine to heora gemote, and cwædon: Sege us 67 gif þu sy Crist. Ða cwæð he: Þeah ic eow secge, ge mé ne gelyfað: Þeah ic eow acsige, ge ne andswariað 68 me, ne ne forlætað. Heonon-forð bið mannes Sunu sit- 69 tende on Godes mæignes swyðran healfe. Ða cwædon 70 hig ealle: Eart þu Godes Sunu? Ða cwæð he: Ge secgað þæt ic eom. And hig cwædon: Hwi gyrne we 71 gyt gewitnesse? sylfe we gehyrdon of his muðe.

XXIII. Ða aras eall heora mænigeo, and læddon hine 1 to Pilate; and agunnon hyne wregan, and cwædon: 2 þysne we gemétton forhwyrfende ure þeode, and forbodende þæt man þam Casere gafol ne sealde, and segð þæt he sig Crist Cyning. Ða acsode Pilatus hine: Eart 3 þu Iudea Cyning? Ða andswarode he: Ðu hit segst. Ða cwæð Pilatus to þam ealdrum and þam werede: Ne 4 finde ic nænne intingan on þysum men. Ða hlyddon 5 hig, and cwædon: He astyrað þis folc, lærende þurh ealle Iudeam, agynnende of Galilea oð hider. Ða Pilatus ge- 6 hyrde Galileam, he acsode hwæðer he wære Galileisc man. And þa he gecneow þæt he wæs of Herodes an- 7 walde, he hine ágen-sende to Herode: he wæs on þam dagum on Hierusalem. Soðlice Herodes fahnode þa he s þone Hælend geseah: mycelre tíde he wilnode hine ge- seon, forþam þe he gehyrde mycel be him: and he hopode þæt he gesáwe sum tacen þe fram him gewurde. Ða acsode he hine manegum wordum; and he naht ne 9 andswarode. Ða stódon þæra sacerda ealdras hine an- 10 rædlice wregende. Ða oferhogode Herodes hine mid 11 his hyrede, and bysmrode hine, gescrydne hwitum reafe, and hine agen-sende to Pilate. And on þam dæge wurd- 12 on Herodes and Pilatus gefrynd: soðlice hig wæron ær gefynd him betweenan. Ða cwæð Pilatus to þæra 13 sacerda ealdrum, and duguðe ealdrum, and to þam folce:

14 Ge brohton mé þysne man, swylce he þys folc for-
 hwyrfde, and nu, beforan eow acsiende, ic nanne intingan
 findan ne mæg on þysum men, of þam þe ge hine wreg-
 15 að; ne furþon Herodes: ic hine sende agen to him;
 16 and him naht þæslices deaðe gedón wæs. Ic hine ge-
 17 betne forlæte. (Niede he sceolde him forgifan ænne to
 18 heora freols-dæge.) Ða hrymde eall þæt folc ætgædere,
 19 and cwæð: Nim þisne, and forgif us Barrabban. (Se
 wæs for sumere twy-rædnysse and man-slyhte on cwert-
 20 ern asend.) Eft spæc Pilatus to him, and wolde forlæt-
 21 an þone Hælend. Ða hrymdon hig, and cwædon:
 22 Ahoð hine, ahoð hine. Ða cwæð he to him þriddan
 siðe: Hwæt dyde þes yfeles? ne gemette ic nan þing
 yfeles on þysum men, þæt he sig deaðes scyldig: ic hine
 23 þreage and forlæte. And hig astodon, and mycelre
 stéfnæ bædon þæt he wære ahangen. And heora stefna
 25 swiðredon. * * * And he forgef him þone þe wæs
 for man-slyhte and sumere sace on cwerterne, þone hig
 bædon; and þone Hælend he sealde to heora willan.
 26 And þa hig hine læddon, hig gefengon sumne Cyre-
 niscne, Simonem, se com of þam tune, and þa rode him on
 27 setton, þæt he hig báere æfter þam Hælende. Him fy-
 lide mycel wered folces and wifa, þa hine heofon and
 28 weopon. Ða cwæð se Hælend bewend: Eala dohtra
 Hierusalem, nelle ge ofer me wepan, ac wepað ofer eow
 29 sylfe, and ofer eowre bearn. Forþam þa dagas cumað,
 on þam hig cweðað, Eadige synd þa untymendan, and
 30 innoðas þe ne cendon, and þa breost þe ne sycton. Þonne
 agynnað hig cweðan to þam muntum, Feallað ofer ús;
 31 and to beorgum, Oferwreoð ús. Forþam gif hig on
 grénum treowe þas þing doð, hwæt doð hig on þam drig-
 32 um? And mid him wæron gelædde twegen oðre mán-
 33 fulle, þæt hig wæron ofslegene. And syððan hig comon
 on þa stowe, þe ys genemned Caluarie, þæt is, heafod-

pannan stów, þær hig hine hengou, and ænne sceapan on
 his swyðran healfe, and oðerne on his wynstran. Ða 34
 cwæð se Hælend : Fæder, forgif hym ; forþam hig nyton
 hwæt hig doð. Soðlice hig dældon his reaf, and wurp-
 on hlótu. And þæt fole stod ge-anbidigende. And þa 35
 ealdras hyne tældon mid him, and cwædon : Oðre he
 gehælde ; gehæle hine sylfne, gif he sig Godes gecorena.
 And þa cempa hine bysmredon, and him eced brohton, 36
 and þus cwædon : Gif þu sig Iudea cyning, gedo þe 37
 halne. Ða wæs his ofer-gewrit ofer hine awrīten Gre- 38
 ciscum stafum, and Ebreiscum, ÐIS IS IUDEA CYNING.
 An of þam sceaðum þe mid him hangode hine gremede, 39
 and cwæð : Gif þu Crist eart, gehæl þe sylfne and unc.
 Ða andswarode se oðer, and hine þreade, and cwæð : Ne 40
 þu God ne ondrætst, þæt þu eart on þære ylcan genyðer-
 unge ? and wyt witodlice be uncer ær-dædum onfoð : 41
 soðlice þes naht yfeles ne dyde. And he cwæð to þam 42
 Hælende : Dryhten, gemun þu me, þonne þu cymst on
 þin rīce. Ða cwæð se Hælend to hym : To-dæg þu bist 43
 mid me on Paradiso. Ða wæs nean seo syxte tíð, and 44
 þystro wæron ofer ealle eorþan, oð þa nigoðan tíde. And 45
 sunne wæs apystrod, and þæs temples wah-ryft wearð to-
 sliten on middan. Ða cwæð se Hælend, clypiende my- 46
 celre stéfne : Fæder, ic bebeode minne gast on þine handa :
 and þus cweðende he forð-ferde. Ða se hundred-man 47
 geseah þæt þar geworden wæs, he God wuldrode, and
 cwæð : Soðlice þes man wæs rihtwis. And eall wered 48
 þe æt þisse wæfer-synne wæron, and gesawon þa ðing þe
 gewurdon, wæron agen gewende, and heora breost beot-
 on. Ða stodon ealle his cuðan feorran, and þa wíf þe 49
 him fyligdon fram Galilea, þas þing geseonde. And þa 50
 ain man on nāman Iosep, se wæs gerefa, gód wer and
 rihtwis, (þes ne geþwærede heora geþeahhte, and heora 51
 dædum ;) fram Arimathia, Iudea ceastre, se sylfa ge-an-

LUCAS XXIV.

52 bidode Godes rice : þes genealæhte to Pilate, and bæd
 53 þæs Hælendes lichaman ; and nyðer-aléde hyne, and
 on scytan befeold, and lede hine on aheawene byrgene,
 54 on þære næs þa gyt nænig aléd. And þa wæs se dæg
 parasceué, þæt ys gegearwunge, and sæter-dæg onlyhte.
 55 Ða wif þe hym fyligdon, þe comon mid him of Galilea,
 hig gesawon þa byrgene, and hu his lichama aléd wæs :
 56 and hig cyrdon, and gearwedon wryt-gemang and sealfa ;
 and on sæter-dæg hig gestildon æfter bebode.

XXIV. On anum reste-dæge, swyðe ær on dæg-red,
 hig comon to þære byrgene, and bæron mid him þa wryt-
 2 gemang, þe hig gegearwedon. And hi gemetton þone
 3 stán awyltne of þære byrgene. And þa hig in to þære
 byrgene eodon, hig ne gemetton ná þæs Hælendes licha-
 4 man. And þa wæs geworden, þa hig on mode áfærede
 wæron be þyssum, þa stodon twegen weras wið hig on
 5 hwítum reafe. And þa hig ondredon, and heora and-
 wlitán on eorþan hyldon, hig cwædon to him : Hwi seece
 6 gé lybbendne mid deadum ? Nys he hér, ac he arás :
 gepencað hu he spæc wið eow, þa gýt þa he wæs on Ga-
 7 lilea, and cwæð, Ðæt mannes Sunu bið geseald on handa
 synfulra manna, and beon ahangen, and þy þryddan dæge
 9 arísan. And hig gemundon his worda. And hig gewend-
 on fram þære byrgene, and cyddon eall þys þam endleof-
 10 enum, and eallum oðrum. Soðlice wæs Maria Magda-
 lene, and Iohanna, and Maria Iacobi, and oðre þe mid
 11 him wæron, þá sædon þas þing þam apostolum. And
 þas word wæron gepuhte beforan him swa woffung ; and
 12 hig ne gelyfdon him. Ða arás Petrus, and arn to þære
 byrgene ; and alutende he geseah þa lin-wæda sylfe aléde ;
 and he ferde wundrigende þæs þar geworden wæs.

ÐYS GEBYRAÐ ON OÐERNE EASTER-DÆG.

13 And þa ferdon twegen of him on þæt castel þæt wæs on
 fæce syxtig furlanga fram Hierusalem, on naman Emaus

And hig spæcon, hym betweenan, be eallum þam þe þar 14
 gewordene wæron. And þa hig spelledon and mid him 15
 smeadon, se Hælend genealæhte, and ferde mid him.
 Soðlice heora eagan wæron forhæfde, þæt hig hine ne ge- 16
 cneowun. And he cwæð to him : Hwæt synd þa spræca 17
 þe gyt reccað inc betweenan, gangende, and synd uu-
 rôte? Ða andswarode him án, þæs nama wæs Cleophas, 18
 and cwæð : Eart þu ána forwrecen on Hierusalem, and
 nystest þu þa þing þe on hyre gewordene synd on þysum
 dagum? He sæde þa : Hwæt synd þa þing? And hig 19
 sædon : Be þam Nazareniscan Hælende, se wæs wer and
 witega, mihtig on spræce and on weorce beforan Gode
 and eallum folce : and hu hine sealdon þa heah-sacerdas 20
 and ure ealdras on deaðes genyðerunge, and ahengon
 hine. We hopedon þæt he to alysenne wære Israhel ; 21
 and nu ys se þrydda dæg to-dæg þæt þis wæs geworden.
 And eac sume wíf of úrum us bregdon, þa wæron éer 22
 leohte æt þære byrgene, and na his lichaman gemetton : 23
 hig comon, and sædon, þæt hig gesawon engla gesihðe ;
 þa secgað hine lybban. And þa ferdon sume of úrum to 24
 þære bergene, and swa gemetton swa þa wíf sædon : hine
 hig ne gesawon. Ða cwæð se Hælend to him : Eala 25
 dysegan, and on heortan læte to gelyfenne eallum þam
 þe witegan spæcon : hu ne gebyrede Criste þas þing 26
 polian, and swa on his wuldor gán? And he rehte him 27
 of Moyse and of eallum haligum gewritum, þe be him
 awritene wæron. And hig genealæhton þam castele, þe 28
 hig to ferdon : and he dyde swylce he fyr faran wolde.
 And hig nyddon hine, and cwædon : Wúna mid unc, 29
 forþam þe hit æfen-læcð : and se dæg wæs áhyld. And
 he in-eode, þæt he mid him wunode. And þa he mid 30
 him sæt, he onfencg hláf, and hine bletsode, and bræc,
 and him ræhte. Ða wurdon heora eagan geopenode, 31
 and hig gecneowon hine ; and he gewat fram him. And 32

LUCAS XXIV.

hig cwædon him betwynan : Næs uncer heorte byrn-
 ende, þa he on wege wið unc spæc, and unc halige ge-
 33 writu ontýnde? And hig arison on þære ylcan tíde,
 and wendon to Hierusalem, and gemetton endleofan ge-
 34 gaderode, and þa ðe mid him wæron, and cwædon, Ðæt
 35 Drihten soðlice aras, and Simone ætywde. And hig
 rehton þa þing, þa ðe on wége geworden e wæron, and hu
 hig hine oncneowon on hlafes bríce.

ÐYS GEBYRÆÐ ON ÐRYDDAN EASTER-DÆG.

36 Soðlice þa hig þis spræcon, se Hælend stód on heora
 mydlene, and sæde him : Sib sy eow : ic hyt eom ; ne
 37 ondræde ge eow. Ða wæron hig gedrefede and afærede,
 38 and hig wéndon þæt hig gast gesawon. And he sæde
 him : Hwi synd ge gedrefede, and geþancas on eowre
 39 heortan astigað? Geseoð mine handa and mine fet,
 þæt ic sylf hit eom : grápiað, and geseoð þæt gást næfð
 40 flæsc and ban, swa ge geseoð me habban. And þa he
 41 þys sæde, he æteowde him fet and handa. Ða cwæð
 he to him, þa hig þa gyt ne gelyfdon, and for gefeán
 42 wundredon : Hæbbe ge her ænig þing to etanne? And
 hig brohton hym dæl gebræddes fisces, and beo-breáð.
 3 And þa he æt beforan hym, he nam þa láfa, and him
 44 sealde, and cwæð to hym : Þys synd þa word þe ic spræc
 to eow, þa ic wæs þa gyt mid eow ; forþam þe hyt ys
 neod þæt beon ealle þing gefyllede, þe awritene synd
 on Moyses á, and on witegum, and on Sealmum be mé.
 45 Ða ontýnde he him andgyt, þæt hig ongeton hálige
 46 gewritu ; and he cwæð to him, Ðæt þus ys awriten, and
 þus gebyrede Criste ðolian, and þy þryddan dæge of
 47 deaðe arisan ; and beon bodod on his naman dæd-bote
 and synna forgyfenesse on ealle þeóða, agynnendum
 48 fram Hierusalem. Soðlice ge synd þinga gewitan. And
 49 ic sende on eow mines Fæder behát : sitte ge on ceastre,
 50 oð ge syn ufene gescrydde. Soðlice he gelædde hig ut

LUCAS XXIV.

on Bethanían, and he bletsode hig, his handum úp-ahaf-
enum. And hit wæs geworden, þa he bletsode hig, he 51
ferde fram him, and wæs fered on heofen. And hig ge- 52
biddende, hig gehwurfon on Hierusalem mid mycelum
gefean. And hig wáeron symle on þam temple, God heri- 53
gende, and hyne eac bletsigende. Amen.

ÐÆT GODSPEL

ÆFTER IOHANNES GERECEDNYSSE.

I. ON fruman wæs Word, and þæt Word wæs mid
2 Gode, and God wæs þæt Word. Þæt wæs on fruman
3 mid Gode. Ealle þing wæron geworhte þurh hyne; and
4 nan þing næs geworht butan him. Ðæt wæs líf þe on
5 him geworht wæs, and þæt líf wæs manna leoht. And
þæt leoht lyht on þystrum; and þystro þæt ne genamon.
6 Man wæs fram Gode asend, þæs nama wæs Iohannes.
7 Þes cóm to gewitnesse, þæt he gewitnesse cyðde be þam
8 Leohte, þæt ealle men þurh hyne gelyfdon. Næs he
Leoht, ac þæt he gewitnesse forð-bære be þam Leohte.
9 Soð Leoht wæs, þæt onlyht ælcne cumendne man on
10 þysne middan-eard. He wæs on middan-earde, and
middan-eard wæs geworht þurh hine, and middan-eard
11 hine ne gecneow. To hys agenum he cóm, and hig
12 hyne ne underfengon. Soðlice swa hwylce swa hyne
underfengon, he sealde hym ánweald þæt hig wæron
13 Godes bearn, þam þe gelyfað on his naman: þa ne synd
acennede of blodum, ne of flæsces willan, ne of weres
14 willan; ac hig synd of Gode acennede. And þæt Word
wæs flæsc geworden, and eardode on ús, (and we ge-
sawon hys wuldor, swylce án-cennedes wuldor of Fæder,)
þæt wæs ful mid gyfe and soðfæstnysse.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ ÐRYM WUCON ÆR MYDDAN-
WINTRAN, ON ÐONE FRIGE-DÆG.

15 Iohannes cyð gewitnesse be him, and clypað, þus cwep-
ende: Þes wæs þe ic sæde, Se þe to cumenne ys æfter

IOHANNES I.

me wæs geworden beforan me : forþam he wæs ær þonne
 ic. And of his gefyllednesse we ealle onfengon gyfe 16
 for gyfe. Forþam þe æ wæs geseald þurh Moysen, and 17
 gyfu and soðfæstnes ys geworden þurh Hælend Crist.
 Ne geseah næfre nan man God ; buton se ân-cenneda 18
 Sunu hit cyððe, se ys on hys Fæder bearme. And þæt 19
 ys Iohannes gewitnes.

DYS GEBYRAÐ ON ÐONE SUNNAN-DÆG ÆR MYDDAN- WYNTRA.

Ða þa Iudeas sendon heora sacerdas and heora diaconas
 fram Ierusalem to hym, þæt hig acsodon hine, and þus
 cwædon : Hwæt eart þu ? And he cyððe, and ne wiðsoc, 20
 and þus cwæð : Ne eom ic na Crist. And hig acsodon 21
 hine, and þus cwædon : Eart þu Elías ? And he cwæð :
 Ne eom ic hit. Ða cwædon hig : Eart þu witega ? And
 he andwyrde, and cwæð : Níc. Hig cwædon to him : 22
 Hwæt eart þu ? þæt we andwyrde bringon þam þe us to
 þe sendon. Hwæt segst þu be þe sylfum ? Hé cwæð : 23
 Ic eom clypiendes stéfn on westene, Gerihtað Dryhtnes
 weg, swa se witega Isaias cwæð. And þa ðe þær ásende 24
 wæron, þa wæron of sundor-halgon. And hig acsodon 25
 hine, and cwædon to him : Hwi fullast þu, gif þu ne
 eart Crist, ne Elías, ne witega ? Iohannes him and- 26
 swarode : Ic fullige on wætere : to-myddes eow stóð þe
 ge ne cunnon. He ys þe æfter me toward ys, se wæs 27
 geworden beforan me ; ne eom ic wyrðe þæt ic unbinde
 his sceo-þwang. Ðas þing wæron gewordene on Betha- 28
 nía begeondan Iordanen, þær Iohannes fullode.

DYS GEBYRAÐ ON ÐONE VIII. DÆG GODES ÆTYWED- NYSSE.

Opre dæge Iohannes geseah þone Hælend to hym cum- 29
 ende, and cwæð : Her ys Godes Lámþ ; her ys se þe
 déð aweg middan-eardes synne. Þes ys be þam ic sæde, 30
 Æfter mé cymð wer þe beforan me geworden wæs :

IOHANNES I.

31 forþam þe he wæs ær þonne ic. And ic hyne nyste : ac
 ic côm and fullode on wætere, to þam þæt he wære ge-
 32 swutelod on Israhela folce. And Iohannes cyððe ge-
 witnesse, cwepende : Ðæt ic geseah nyper-cumendne
 Gást of heofenum, swa swa culfran, and wunode ofer
 33 hyne. And ic hyne ne cūðe : ác se þe me sende to
 fullianne on wætere, he cwæð to me, Ofer þone þe þu
 gesyhst nyper-stigendne Gást, and ofer hyne wuniendne,
 34 þæt ys se þe fullað on Halgum Gaste. And ic geseah,
 and gewitnesse cyððe þæt þes is Godes Sunu.

ÐYS SCEAL ON SCĒ ANDREAS MÆSSE-ÆFEN.

35 Eft oðre dæge stod Iohannes, and twégen of his leorn-
 36 ing-cnyhtum ; and he cwæð, þa he geseah þone Hælend
 37 gangende : Hér ys Godes Lám! Ða gehyrdon hine
 twegen leorning-cnyhtas specende, and fylidon þam Hæl-
 38 ende. Ða beseah se Hælend, and geseah hig hym fyli-
 ende, and cwæð to hym : Hwæt séce gyt? Hig cwædon
 to hym : Rabbí, (þæt ys gecweden and gereht, Lareow)
 39 hwar eardast þu? He cwæð to hym : Cumað and ge-
 seoð. Hig comon and gesáwon hwar he wunode, and
 mid hym wunodon on þam dæge : hit wæs þa seo teoðe
 40 tíð. Andreas, Simones broðer Petres, wæs oðer of þam
 41 twam, þa gehyrdon æt Iohanne, and him fyligdon. Ðes
 gemette ærest Simonem his broðer, and cwæð to him :
 42 We gemetton Messiam, þæt is gereht, Críst. And hig
 gelæddon hine to þam Hælende. Ða beheold se Hæl-
 end hine, and cwæð : þu eart Símón, Iónán sunu : þu
 43 byst genemned Cephás, þæt ys gereht, Petrus. On
 mergen he wolde faran on Galilea, and he gemette Phil-
 44 ippus ; and se Hælend cwæð to him : Fylig me. Soð-
 lice Philippus wæs fram Bethsaida, Andreas ceastre, and
 45 Petres. Philippus gemette Nathanahel, and cwæð to
 hym : We gemetton þone Hælend, Iosepes sunu, of
 Nazareth, þone wrat Moyses and þa witegan on þære æ.

And Nathanahel cwæð to hym : Mæg ænig þing gódes 46
 beón of Nazareth ? Philippus cwæð to hym : Cum and
 geseoh. Ða geseah se Hælend Nathanahel to hym 47
 cumendne, and cwæð be hym : Her ys Israhelisc wer,
 on þam nis nan facn. Ða cwæð Nathanahel to him : 48
 Hwanon cupest þu me ? Ða andswarode se Hælend,
 and cwæð to him : Ic geseah þe þa þu wære under þam
 fic-treówe, ærþam þe Philippus þe clypode. Hym and- 49
 swarode þa Nathanahel, and þus cwæð : Rabbí, þu eart
 Godes Sunu, and þu eart Israhela Cining. Ða cwæð se 50
 Hælend to hym : Þu gesyhst mare þonne þis sy ; forþam
 þe þu gelyfdest, þa ic cwæð þæt ic gesawe þe under þam
 fic-treowe. And he sæde him : Soð ic secge eow, ge 51
 geseoð opene heofenas, and Godes englas úp-stigende
 and nyper-stigende ofer mannes Sunu.

DYS GODSPEL SCEAL ON SUNNAN-DÆG, ÐÆRE OÐRE
 WUCAN OFER EPIPHANIA DOMINI.

II. On þam þryddan dæge wæron gifta gewordene on 1
 Chanáá Galileæ ; and þæs Hælendes moder wæs þær :
 soðlice se Hælend and hys leorning-cnyhtas wæron ge- 2
 lapode to þam giftum. And þa þæt wín geteorode, þa 3
 cwæð þæs Hælendes moder to him : Hig nabbað wín.
 Ða cwæð se Hælend to hyre : La wíf, hwæt ys me and 4
 þe ? gyt min tima ne com. Ða cwæð þæs Hælendes 5
 moder to þam þénum : Doð swa hwæt swa he eow secge.
 Ðar wæron soðlice aset syx stænene wæter-fatu, æfter 6
 Iudea geclænsunge, ælc wæs on twegra sestra gemete,
 oððe on þreora. Ða bead se Hælend þæt hig þa fátu 7
 mid wætere gefylton. And hig gefylton þá oð þone
 brerd. Ða cwæð se Hælend : Hládað nú, and berað 8
 þære dryhte-ealdre. And hig namon. Ða se dryhte- 9
 ealdor þæs wínes onbyrgde, þe of þam wætere geworden
 wæs, he nyste hwanon hit com : (þa þénas soðlice wiston,
 þe þæt wæter hlódon ;) se dryhte-ealdor clypode þone

IOHANNES II.

10 bryd-guman, and cwæð to him: Ælc man sylð ærest
 góð wín; and þonne hig druncene beoð, þæt þe wyrse
 11 byð: þu geheolde þæt góde wín oð þys. ðys wæs þæt
 forme tacn þe se Hælend worhte on Chanáá Galiléá,
 and geswutelode hys wuldor: and hys leorning-cnyhtas
 gelyfdon on hine.

ÐYS GODSPEL GEBYRÆÐ ON ðÆRE FEORÐAN WUCAN
 INNAN LENCTENE, ON MONAN-DÆG.

12 Æfter þysum he, and his moder, and his gebroðru, and
 his leorning-cnyhtas, foron to Capharnaum, and wunedon
 13 þær feawa daga. And hyt wæs neah Iudea Eastron,
 14 and se Hælend fór to Hierusalem, and gemette on þam
 temple þa ðe sealdon óxan and sceáp and culfran, and
 15 sittende myneteras. And he worhte swípan of strengon,
 and hig ealle of þam temple adráf, ge sceap, ge oxan;
 and he ageát þæra mýnetera feóh, and toweárp heora
 16 mysan; and sæde þam þe ða culfran cypton: Doð þas
 þing heonon; ne wyrce ge mines Fæder hus to mángung-
 17 huse. Ða gemundon his leorning-cnyhtas þæt ðe awriten
 18 ys, þínes huses anda me et. Ða andswaredon him þa
 Iudeas, and cwædon: Hwylc tacn ætywst þu ús, forþam
 19 þe ðu þas þing dest? Se Hælend him andswarode, and
 cwæð: Toweorpað þis tempel, and ic hit arære binnan
 20 þrym dagum. Ða Iudeas cwædon to him: Þis tempel
 wæs getimbrod on six and feowertigum wintrum, and
 21 úrærst þú hit on þrym dagum? Soðlice he hyt cwæð be
 22 his lichaman temple. Ða he of deaðe arás, þa gemundon
 his leorning-cnyhtas þæt he hit be him sylfum cwæð:
 and hig gelyfdon halgum gewrite, and þære spræce þe
 23 se Hælend spræc. Ða he wæs on Hierusalem on Ea-
 stron, on freols-dæge, manega gelyfdon on his naman, þa
 24 hig gesawon þa tacna þe he worhte. Se Hælend ne ge-
 swutelode hine sylfne him, forþam he cuðe hig ealle,
 25 and forþam him næs nan þearf þæt ænig man sæde

IOHANNES III.

gewitnesse be men: he wiste witodlice hwæt wæs on men.

DYS GODSPEL MAN SCEAL RÆDAN OFER EASTRON, BE
 ÐÆRE RODE, AND EFT OFER PENTECOSTEN, ON
 ÐONE FORMAN-SUNNAN-DÆG.

III. Soðlice sum Phariseise man wæs genemned Ni-
 chodémus, se wæs Iudea ealdor. Þés com to him on
 niht, and cwæð to him: Rabbí, (þæt is, Lareow) we
 witon þæt þu cóme fram Gode: ne mæg nan man þas
 taen wyrcean þe ðu wyrest, buton God beo mid him. Se
 Hælend him andswarode, and cwæð: Soð ic þe secge,
 Buton hwa beo edniwan gecenned, ne mæg he geseon
 Godes ríce. Ða cwæð Nichodémus to hym: Hu mæg
 man beon eft acenned, þonne he byð eald? cwyst þu
 mæg he eft cuman on hys moder innoð, and beon eft
 acenned? Se Hælend hym andswarode, and cwæð:
 Soð ic þe secge, Buton hwa beo ge-edcenned of wætere
 and of Halgum Gaste, ne mæg he in-faran on Godes
 ríce. Ðæt þe acenned is of flæsce, þæt is flæsc; and
 þæt þe of Gaste is acenned, þæt is gast. Ne wundra þu,
 forþam þe ic sæde þe, Eow gebyrað þæt ge beon acen-
 nede edniwan. Gast oreðað þær he wile, and þu gehyrst
 his stefne, and þu nast hwanon he cymð, ne hwyder he
 gæð: swa is ælc þe acenned is of Gaste. Ða andswarode
 Nichodémus, and cwæð: Hu magon þas þing þus ge-
 weorðan? Se Hælend andswarode, and cwæð to him:
 Ðu eart lareow Israhela folce, and þu nast þas þing?
 Soð ic þe secge, þæt we sprecað þæt we witon, and we
 cyðað þæt we gesawon; and ge ne underfoð ure cyð-
 nesse. Gyf ic eow eorðlice þing sæde, and ge ne ge-
 lyfað, humeta gelyfe ge, gif ic eow heofenlice þing secge?
 And nan man ne astihð to heofenum, buton se þe nyðer
 com of heofenum, mannes Sunu, se þe com of heofenum.
 And swa swa Moyses þa næddran úp-ahóf of þam

IOHANNES III.

westene, swa gebyrað þæt mannes Sunu beo úp-aháfen :
 15 þæt nan þæra ne forweorðe þe on hyne gelyfð, ac hæbbe
 þæt ece líf.

DYS SCEAL ON OÐERNE PENTECOSTENES MÆSSE-DÆG.

16 God lufode middan-eard, swa þæt he sealde his án-
 cennedan Sunu, þæt nán ne forweorðe þe on hine ge-
 17 lyfð, ac hæbbe þæt ece líf. Ne sende God his Sunu on
 middan-eard, þæt he demde middan-earde ; ac þæt mid-
 18 dan-eard sy gehæled þurh hine. Ne bið þam gedemed
 þe on hine gelyfð : se þe ne gelyfð, him bið gedemed ;
 forþam þe he ne gelyfde on þone naman þæs án-cen-
 19 nedan Godes Suna. Ðæt is se dóm, þæt leoht com on
 middan-eard, and men lufedon þystro swyðor þonne þæt
 20 leoht : heora weorc wæron yfele. Ælc þæra þe yfele
 deð, hatað þæt leoht ; and he ne cymð to leohte, þæt his
 21 weorc ne syn gerihlæhte. Witodlice se þe wyrceð soð-
 fæstnysse cymð to þam leohte, þæt his weorc syn ge-
 22 swutelode, forþam þe hig synd on Gode gedone. Æfter
 þyssum com se Hælend and his leorning-cnyhtas to
 Iudea-lande, and wunede þær mid hym, and fullode.
 23 And Iohannes fullode on Enón wið Salím, forþam þe
 þær wæron manega wætro. And hig togædere comon,
 24 and wæron gefullode. Ða gyt næs Iohannes gedon on
 cweártern.

DYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ÐERE ÐRYDDAN
 WUCAN OFER EASTRON.

25 Ða smeadon Iohannes leorning-cnyhtas and þa Iudeas be
 26 þære clænsunge : and comon to Iohanne, and cwædon
 to him : Rabbí, se ðe mid þe wæs begeondan Iordáné,
 be þam þu cyðdest gewitnesse, nu he fullað, and ealle
 27 hig cumað to him. Iohannes andwyrde, and cwæð : Ne
 mæg man nan þing underfón, buton hit beo him of heof-
 28 enum geseald. Ge sylfe me synd to gewitnesse, þæt ic
 sæde : Neom ic Crist, ac ic eom asend beforan hine.

IOHANNES IV.

Se ðe bryde hæfð, se is bryd-guma : se ðe is þæs bryd-
 guman freond, and stent and gehýrð hyne, mid gefean
 he geblissað for þæs bryd-guman stefne : þés mín gefea
 is gefylled. Hit gebyraþ þæt hé weaxe, and þæt ic 30
 wanige. Se þe ufenan cóm, se ys ofer ealle : se þe of 31
 eorþan ys, se sprycð be eorþan : se þe of heofone cóm,
 se ys ofer ealle. And he cyð þæt he geseah and ge- 32
 hyrde ; and nán man ne underfehð his cyðnesse. Soð- 33
 lice se þe his cyðnesse underfehð, he getacnað þæt God
 ys soðfæstnes. Se þe God sende sprycð Godes word : 34
 ne sylð God þone Gast be gemete. Fæder lufað þone 35
 Sunu, and sealde ealle þing on his hand. Se þe gelyfð on 36
 Sunu, se hæfð éce líf : se þe þam Suna is ungeleaffull,
 ne gesyhð he líf ; ac Godes yrre wunað ofer hine.

IV. Ða se Hælend wyste þæt þa Pharisei gehyrdon 1
 þæt he hæfde má leorning-cnyhta þonne Iohannes, (þeah 2
 se Hælend ne fullode, ac hys leorning-cnyhtas,) þa forlet 3
 he Iudea-land, and fór eft on Galiléa. Hym gebyrede 4
 þæt he sceolde faran þurh Samária-land. Witodlice he 5
 cóm on Samárian cestre, þe ys genemned Sychár, neah
 þam tune þe Iacob sealde Iósepe his suna. Þær wæs 6
 Iacobes wyll.

ÐYS SCEAL ON FRIGE-DÆG, ON ÐÆRE III. LENGTEN- WUCAN.

Se Hælend sæt æt þam wyll, þa he wæs werig gegán :
 and hit wæs mid-dæg. Ða com þær an wif of Samá- 7
 ria, wolde wæter feccan : þa cwæð se Hælend to hyre :
 Syle me drincan. (Hys leorning-cnyhtas férdon þa to 8
 þære ceastre, woldon him mete bicgan.) Ða cwæð þæt 9
 Samaritanisce wíf to hym : Humeta bitst þu æt me drinc-
 an, þonne þu eart Iudeise, and ic eom Samaritanise
 wíf ? ne brucað Iudeas and Samaritanisce metes ætgæ-
 dere. Ða andswarode se Hælend, and cwæð to hyre : 10
 Gif þu wistest Godes gyfe, and hwæt sé is þe cwýð to

IOHANNES IV.

þe, Syle me drincan ; witodlice þu bæde hine þæt he
 11 sealde þe lífes wæter. Ða cwæð þæt wíf to hym : Leófn-
 ne, þu næfst nan þing mid to hladenne, and þes pytt ys
 12 déop : hwanon hæfst þu lífes wæter ? Cwyst þu þæt
 þu sig mærra þonne ure fæder Iacob, se þe us þisne pytt
 sealde, and he, and his bearn, and his nytenu of þam
 13 druncon ? Ða andswarode se Hælend, and cwæð to
 hyre : Ælcne þæra þyrst eft þe of þysum wæter drincð :
 14 witodlice ælc þæra ðe drincð of þam wætere þe ic him
 sylle, bið on him will forð-ræsendes wæteres on ece líf.
 15 Ða cwæð þæt wíf to him : Hláford, syle me þæt wæter,
 16 þæt me ne þyrste, ne ic ne þurfe her feccan. Ða cwæð
 se Hælend to hyre : Gá, clypa þinne ceorl, and cum
 17 hider. Ða andwyrde þæt wíf, and cwæð : Næbbe ic
 nænne ceorl. Ða cwæð se Hælend to hyre : Wel þu
 18 cwæde, þæt þu næfst ceorl : Witodlice þu hæfdest fíf
 ceorlas, and se ðe þu nu hæfst nis þin ceorl : æt þam þu
 19 sædest soð. Ða cwæð þæt wíf to him : Leóf, þæs ðe
 20 me þincð, þu eart witega. Ure fæderas hig gebædon
 on þyssere dune ; and ge secgað, þæt on Hierusalem sy
 21 seo stow þæt man on gebidde. Ða cwæð se Hælend to
 hyre : La wíf, gelyf me þæt seo tíð cymð, þonne ge ne
 gebiddað Fæder, ne on þissere dune, ne on Hierusalem.
 22 Ge gebiddað þæt ge nyton : we gebiddað þæt we witon ;
 23 forþam þe hæl is of Iudeum. Ac seo tíð cymð, and nu
 ys, þonne soðe gebed-men gebiddað Fæder on gaste and
 on soðfæstnysse : witodlice Fædersecð swylce þe hyne
 24 gebiddon. Gast ys God : and þam þe hyne gebiddað,
 gebyrað þæt hig gebiddon on gaste and on soðfæstnysse.
 25 æt wíf cwæð to hym : Ic wat þæt Messias cymð, þe is
 genemned Crist : þonne he cymð, he cyð us ealle þing.
 26 Se Hælend cwæð to hyre : Ic hit eom, þe wið þe sprece.
 27 And þær-rihte comon his leorning-cnyhtas, and hig wund-
 dredon þæt he wið þæt wíf spræc ; þeah heora nan ne

IOHANNES IV.

cwæð, Hwæt secst þu? oððe, Hwæt sprycst þu wið hig?
 Witodlice þæt wif forlet hyre wæter-fæt, and eode to 28
 þære byrig, and cwæð to þam mannum: Cumað, and 29
 geseoð þone man, þe me sæde ealle þa þing þe ic dyde:
 cweðe ge ys he Crist? Ða eodon hig ut of þære byrig, 30
 and comon to him. On-gemang þam his leorning-cnihtas 31
 hine bædon, and þus cwædon: Lareow, ét. Ða cwæð 32
 he to him: Ic hæbbe þone mete to etanne þe ge nyton.
 Ða cwædon his leorning-cnyhtas him betweonan, Hwæ- 33
 þer ænig man him mete brohte? Ða cwæp se Hælend 34
 to hym: Min mete ys þæt ic wyrce þæs willan þe me
 sende, þæt ic fullfremme his weorc. Hu ne secge ge, 35
 þæt nu gyt synd feower monðas ær man rypan mæge?
 nu ic eow secge, Hebbað up eowre eagan, and geseoð
 þas eardas, þæt hig synd scire to rypanne. And se þe 36
 rypð nymð mede, and gaderað wæstm on ecum life: þæt
 ætgædere geblission, se þe sæwð and se þe rypð. On 37
 þyson ys witodlice soð word, Forþam oðer ys se þe sæwð,
 oðer ys se þe rypð. Ic sende eow to rypanne þæt þæt 38
 ge ne beswuncon: oðre swuncon, and ge eodon on heora
 geswinc. Witodlice manega Samaritanisce of þære ceastre 39
 gelyfdon on hine, for þæs wifes wordum, þe be him cyðde,
 Ðæt he sæde me ealle þa þing þe ic dyde. Ða þa Sama- 40
 ritaniscan comon to hym, hig gebædon hyne þæt he wun-
 ode þær: and he wunode þær twegen dagas. And my- 41
 cele mā gelyfdon for his spæce; and cwædon to þam 42
 wife: Ne gelyfe we na for þinre spræce: we sylfe gehyr-
 don, and we witon þæt he is soð middan-eardes Hælend.
 Soðlice æfter twam dagon he ferde þanone, and fôr to 43
 Galilea. Se Hælend sylf cyðde gewitnesse, þæt nan 44
 witega næfð nanne weorðsype on hys agenum earde.
 Ða he com to Galileam, þa underfengon hig hine, þa hig 45
 gesawon ealle þa þing þe he worhte on Hierusalem on
 freols-dæge: and hig comon to þam freols-dæge. And 46

IOHANNES V.

he com eft to Chanaá Galileæ, þær he worhte þæt wín of wætere.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ OFER PENTECOSTEN, ON ÐÆRE AN AND TWENTYGODAN WUCAN ON SUNNAN-DÆG.

Sum under-cyning wæs þæs sunu wæs gesyclod on Ca-
 47 pharnaum. Ða þa se gehyrde þæt se Hælend fór fram Iudea to Galiléa, he cóm to him, and bæd hine þæt he fóre, and gehælde his sunu : soðlice he læg æt forðfore.
 48 Ða cwæð se Hælend to him : Buton ge tacna and fore-
 49 beacna geseon, ne gelyfe ge. Ða cwæð se under-cing to hym : Dryhten, far ær min sunu swelte. And se
 50 Hælend cwæð : Gá, þin sunu leofað. Ða eode he, and
 51 gelyfde þære spræce þe se Hælend him sæde. Ða he fór, þa urnon his þeowas ongear hine, and sædon, þæt his
 52 sunu lyfode. Ða acsode he to hwylcum timan him bet wære. And hig sædon him, Gyrstan-dæg, to þære seo-
 53 feðan tíde, se féfer hyne forlet. Ða ongeat se fæder þæt hyt wæs on þære tíde þe se Hælend cwæð, þin sunu leof-
 54 að. And he gelyfde, and eal his hiwræden. Se Hælend worhte þys táccn eft oðre siðe, þa he com fram Iudea-
 lande to Galilea.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON FRIGE-DÆG, ON ÐÆRE FORMAN LENCTEN-WUCAN.

V. Æfter þyssum wæs Iudea freols-dæg, and se Hæl-
 2 end fór to Hierusalem. On Hierusalem ys án mére, se is genemned on Ebreisc Betzaida ; se mere hæfð fif por-
 3 ticas. On þam porticon læg mycel mænigeo geadledra, blindra, and healtra, and forscruncenra, and ge-anbide-
 4 don þæs wæteres styrunge. Dryhtenes engel com to his timan on þone mere, and þæt wæter wæs astyred : and se þe raðost com on þone mere, æfter þæs wæteres styr-
 unge, wearð gehæled fram swa hwylcere untrumnyse
 5 swa he on wæs. Þær wæs sum man eahta and þrittig
 6 wintra on his untrumnyse. Ða se Hælend geseah þysne

IOHANNES V.

licgan, and wiste þæt hē lange hwyle þar wæs, þa cwæð
 he to him : Wylt þu hál beon ? Ða andswarode se seōca 7
 him, and cwæð : Dryhten, ic næbbe nænne man þæt me
 do on þone mere, þonne þæt wæter astyred bið : þonne
 ic cume, þonne bið oðer beforan me. Ða cwæð se Hæl- 8
 end to him : Arís, nim þin bed, and gá. And se man 9
 wæs sona hál ; and he nam his bed, and eode. Hyt wæs
 reste-dæg on þam dæge. Ða cwædon þa Iudeas to þam 10
 þe þær gehæled wæs : Hit is reste-dæg : nis þe alyfed
 þæt þu þin bed bere. He andswarode him, and cwæð : 11
 Se þe me gehælde, se cwæð to me, Nim þin bed, and gá.
 Ða acsedon hig hine, Hwæt se man wære, þe ðe sæde, 12
 Nim þin bed, and gá ? Se þe þær gehæled wæs nyste 13
 hwa hyt wæs : se Hælend soðlice beah fram þære ge-
 gaderunge. Æfter þam se Hælend hine gemette on 14
 þam temple, and cwæð to hym : Nu, þu eart hál geword-
 en, ne synga þu, þy-læs þe on sumum þingum wyr-
 getide. Ða fór se man, and cydde hit þam Iudeum, þæt 15
 hit wæs se Hælend þe hyne hælde. Forþam þa Iudéas 16
 éhton þone Hælend, forþam þe he dyde þas þing on
 reste-dæge.

DYS GODSPEL SCEAL ON ÐUNRES-DÆG, ON ÐÆRE FEORÐAN LENCTEN-WUCAN.

Ða andswarode se Hælend hym, and cwæð : Min Fæder 17
 wyrceð oð þis nu gýt, and ic wyrce. Þæs þe má þa Iu- 18
 deas sohton hine to ofsleanne, næs na for þam ánum þe
 he þone reste-dæg bræc, ac for þam þe he cwæð þæt
 God wære his Fæder, and hine sylfne dyde Gode ge-
 lícne. Witodlice se Hælend andswarode, and cwæð to 19
 him : Soð ic eow secge, Ne mæg se Sunu nan þing dón,
 buton þæt he gesyhð his Fæder dón : þa þing ðe he
 wyrceð, se Sunu wyrceð gelíce. Se Fæder lufað þone 20
 Sunu, and geswutelað him ealle þa þing ðe he wyrceð,
 and máran weorc þonne þas sýn he geswutelað him, þæt

IOHANNES V.

21 gē wundrion. Swa se Fæder awecð þa deadan, and ge-
 22 liffæst, swa eac se Sunu geliffæst þa ðe he wyle. Ne se
 Fæder ne demð nanum menn, ac he sealde ælcne dóm
 23 þam Suna; þæt ealle arwurðion þone Sunu, swa swa hig
 arwurðiað þone Fæder. Se þe ne arwurðað þone Sunu,
 24 ne arwurðað he þone Fæder þe hine sende. Soð ic secge
 eow, þæt se ðe min word gehyrð, and þam gelyfð þe me
 sende, se hæfð éce líf, and ne cymð æt þam dome, ac
 25 færð fram deaðe to lífe. Soð ic secge eow, þæt seo tid
 cymð and nu ys, þonne þa deadan gehyrað Godes Suna
 26 stefne : and þa lybbað þe hig gehyrað. Swa se Fæder
 hæfð líf on him sylfum, swa he sealde þam Suna þæt he
 27 hæfde líf on him sylfum ; and sealde him anweald þæt
 28 he moste deman, forþam þe he is mannes Sunu. Ne
 wundrion ge þæs, þæt seo tid cymð, þæt ealle gehyrað
 29 his stefne þe on byrgenum synd : and þa ðe góð worhton,
 farað on lifes æreste ; and þa ðe yfel dydon, on domes
 æreste.

ÐYS SCEAL ON ÐURS-DÆG, ON ÐÆRE OÐRE LENCTEN- WUCAN.

30 Ne mæg ic nan þing dón fram me sylfum : ic déme swa
 swa ic gehyre ; and mín dóm is ryht ; forþam ic ne séce
 31 minne willan, ac þæs þe me sende. Gif ic gewitnesse be
 32 me cyðe, mín gewitnes nis soð. Oðer is, se ðe cyð
 gewitnesse be me, and ic wát þæt seo cyðnes is soð þe
 33 he cyð be me. Ge sendon to Iohanne, and he cyðde
 34 soðfæstnesse gewitnesse. Ic ne onfo gewitnesse fram
 35 men ; ac þas þing ic secge, þæt ge syn hale. He wæs
 byrnende leoht-fæt, and lyhtende : ge woldon sume
 36 hwile geblissian on his leohte. Ic hæbbe maran gewit-
 nesse þonne Iohannes : witodlice þa weorc þe Fæder me
 sealde, þæt ic hig fullfremme, þa weorc ðe ic wyrce,
 37 cyðað gewitnesse be me, þæt Fæder mé asende : and se
 Fæder þe me sende cyð gewitnesse be me. Ne ge næfre

IOHANNES VI.

his stefne ne gehyrdon, ne ge his hīw ne gesawon. And 38
 ge nabbað his word on eow wunigende; forþam ðe ge
 ne gelyfað þam þe he sende. Smeageað halige gewritu; 39
 forþam þe ge wenað þæt ge habbon éce lif on þam: and
 hig synd þe gewitnesse cyðað be me. And ge nellað 40
 cuman to me, þæt ge habbon lif. Ne underfo ic nane 41
 beorhtnesse æt mannum. Ac ic gecneow eow, þæt ge 42
 nabbað Godes lufe on eow. Ic com on mines Fæder 43
 naman, and ge me ne underfengon: gyf oðer cymð on
 his agenum naman, hyne ge underfoð. Hu mage ge 44
 gelyfan, þe eow betweonan wuldor underfoð, and ne
 sécað þæt wuldor þe ys fram Gode sylfum. Ne wéne 45
 ge þæt ic eow wrége to Fæder: se ys þe eow wregð,
 Moyses, on þone ge gehyhtað. Witodlice gif ge gelyfdon 46
 Moyse, ge gelyfdon eac me: soðlice he wrat be me. Gif 47
 ye his stafum ne gelyfað, hu gelyfe ge minum wordum?

ÐYS GODSPEL SCEAL ON MID-LENCTENES SUNNAN-DÆG.

VI. Æfter þyssum fōr se Hælend ofer þa Galileiscan 1
 sæ, seo ys Tiberiádis. And him fylide mycel folc, for- 2
 þam þe hig gesawon þa tacna þe he worhte on þam ðe
 wæron geuntrumode. Witodlice se Hælend astah on 3
 anne munt, and sæt þær mid hys leorning-cnyhtum. Hyt 4
 wæs gehende Eastron, Iudea freols-dæge. Ða se Hælend 5
 his eagan úp-ahóf, and geseah þæt micel folc com to him,
 he cwæð to Philippe: Hwær bicge we hlafas, þæt þas
 eton? Ðæt he cwæð his fandigende: he wiste hwæt he 6
 dón wolde. Ða andwyrde Philippus, and cwæð: Nabbað 7
 hig genoh on twegra hundred penega weorðe hlafe, þæt
 ælc sumne dæl nyme. Ða andwyrde him án hys 8
 leorning-cnyhta, Andreas, Simones broðer Petres: Her 9
 is án cnapa, þe hæfð fíf berene hlafas, and twegen fixas;
 ac hwæt synd þa þing betweox swa manegum mannum?
 Ða cwæð se Hælend: Doð þæt þas men sitton. On 10
 þære stowe wæs mycel gærs. Þær sæton þa swylce fíf

IOHANNES VI.

11 þusendo manna. Se Hælend nam þa hlafas, and þanc-
 wyrðlice dyde, and hig todælde þam sittendum; and eall-
 12 swa of þam fixum, swa mycel swa hig woldon. Ða hig
 fulle wæron, þa cwæð he to his leorning-cnyhtum:
 Gaderiað þa brytsena þe þar to lafe wæron, þæt hig ne
 13 losion. Hig gegaderodon, and fyldon twelf wylian fulle
 þæra brytsena of þam ðe þa læfdon, þe of þam fíf beren-
 14 an hlafon æton. Ða men cwædon, þa hig gesawon þæt
 he þæt tacen worhte, Ðæt þes ys soðlice witega þe on
 15 middan-eard cymð. Ða se Hælend wiste þæt hig woldon
 cuman, and hyne gelæccan, and to cyngedón, þa fleah
 17 he ana up on þone munt. * * * And þa hig eodon
 on scyp, hig comon ofer þa sæ to Capharnaum. Hyt
 18 wearð þa þystre, and se Hælend ne com to him. Mycel
 19 wind blew, and hyt wæs hreoh sæ. Witodlice þa hig
 hæfdon gerowen swylce twentig furlanga oððe þryttig,
 þa gesawon hig þone Hælend úppan þære sæ gán, and
 þæt he wæs gehende þam scype: and hig him ondredon.
 20 He cwæð þa to him: Ic hyt eom; ne ondrædað eow.
 21 Hig woldon hyne niman on þæt scyp: and sona þæt scyp
 22 wæs æt þam lande þe hig woldon to faran. Soðlice oðre
 dæge, seo mænigeo, þe stod begeondan þam mere, geseah
 þæt þær næs buton an scyp, and þæt se Hælend ne eode
 on scyp mid his leorning-cnyhtum, ac his leorning-
 23 cnyhtas sylfe ána foron; oðre scypu comon fram Tiberi-
 áde wið þa stowe þar hig þone hlaf æton, Dryhtne
 24 þanciende: þa seo mænigo geseah þæt se Hælend þar
 næs, ne his leorning-cnyhtas, þa eodon hig on scipu, and
 25 cōmon to Capharnaum, sohton þone Hælend. And þa
 hig gemetton hyne begeondan þam mere, hig cwædon to
 26 hym: Láreow, hwænne com þu hider? Se Hælend
 hym andswarode, and cwæð: Soð ic secge eow, ne séce
 ge me forþam þe ge tacnu gesawon, ac forþam þe ge æton
 of þam hlafon, and synd fulle.

IOHANNES VI.

DYS SCEAL ON FRIGE-DÆG, ON ðÆRE FORMAN WUCAN
ÆFTER EPIPHANIA DOMINI.

Ne wyrcað æfter þam mete þe forwyrð, ac æfter þam ðe 27
 þurhwunað on ece lif, þone mannes Sunu eow sylð : þone
 God Fæder getacnode. Hig cwædon to him : Hwæt 28
 do we þæt we wyrceon Godes weorc ? Ða andswarode 29
 se Hælend, and cwæð to him : Ðæt is Godes weorc, þæt
 ge gelyfon on þone þe he sende. Ða cwædon hig : Hwæt 30
 dest þu to tacne, þæt we geseon, and gelyfon þæt þu hit
 wyrce. Ure fæderas æton heofonlicne mete on westene ; 31
 swa hit awriten is, He sealde him etan hláf of heofone.
 Se Hælend cwæð to him : Soð ic secge eow, ne sealde 32
 Moyses eow hláf of heofenum, ac mín Fæder eow sylð
 soðne hláf of heofenum. Hit is Godes hláf þe of heofene 33
 com, and sylð middan-earde líf. Hig cwædon to him : 34
 Dryhten, syle us þysne hláf. Se Hælend cwæð to him : 35
 Ic eom lifes hláf : ne hingrað þone þe to me cymð ; and
 ne þyrst þone næfre þe on me gelyfð. Ac ic eow sæde, 36
 Ðæt ge gesawon me, and ne gelyfdon. Eall þæt Fæder 37
 me sylð cymð to me ; and ic ne weorpe ut þone þe to
 me cymð. Forþam þe ic ne com of heofenum þæt ic 38
 minne willan dó, ac þæs willan þe me sende. Ðæt ys 39
 þæs Fæder willan þe me sende, þæt ic nan þing ne for-
 lose of þam þe he me sealde, ac awecce þæt on þam
 ytemestan dæge. Ðis is mines Fæder willa þe me sende, 40
 þæt ælc þe þone Sunu gesyhð, and on hine gelyfð, hæbbe
 éce líf : and ic hine awecce on þam ytemestan dæge. Ða 41
 murcnodon þa Iudeas be him, forþam þe he cwæð, Ic
 eom hláf þe of heofenum com. And hig cwædon : Hu 42
 nys þys se Hælend, Iosepes sunu, we cunnon his fæder
 and his moder ? humeta segð þes, Ic com of heofenum ?
 Se Hælend him andswarode, and cwæð to him : Ne 43
 mureniað eow betweonan.

IOHANNES VI.

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE PENTECOST-
ENES WUCAN.

44 Ne mæg nan man cuman to me, buton se Fæder þe me
sende hyne teo: and ic hine arære on þam ytemestan
45 dæge. On þæra witegena bocum is awriten, Ealle eað-
lære beoð Godes. Ælc þe gehyrde æt Fæder, and
46 leornode, cymð to me. Ne geseah nan man Fæder,
47 buton se þe is of Gode, se gesyhð Fæder. Soð ic secge
48 eow, Se hæfð éce líf, þe on me gelyfð. Ic eom lifes
49 hláf. Ure fæderas æton heofonlicne mete on westene,
50 and hig synd deade. Ðis is se hláf þe of heofonum com,
51 þæt ne swelte se þe of him ytt. Ic eom lybbende hláf
þe of heofonum com: swa hwa swa ytt of þyson hlafe,
he leofað on ecnysse: and se hláf þe ic sylle is min flæsc,
52 for middan-eardes life. Ða Iudeas fliton him between-
an, and cwædon: Hu mæg þes his flæsc us syllan to
53 etanne? Ða cwæð se Hælend to him:

ÐYS SCEAL ANUM DÆGE ÆR PALM-SUNNAN-DÆGE.

Soð ic secge eow, Næbbe ge líf on eow, buton ge eton
54 mannes Suna flæsc, and his blod drincon. Se hæfð éce
líf, þe ytt min flæsc, and drincð min blod; and ic hine
55 arære on þam ytemestan dæge. Soðlice min flæsc is
56 mete, and min blod is drinc. Se þe ytt min flæsc, and
57 drincð min blod, he wunað on me, and ic on him. Swa
swa lybbende Fæder me sende, and ic lybbe þurh Fæder;
58 and se ðe me ytt, he leofað þurh me. Þis is se hláf þe of
heofonum cóm: na swa swa ure fæderas æton heofon-
licne mete, and deade wæron; se þe ytt þysne hláf, he
59 leofað on ecnysse. Ðas þing he sæde on gesamnunge,
60 þa he lærde on Capharnaum. Manega his leorning-
cnyhta cwædon, þa hig þis gehyrdon: Heard is þeos
61 spræc; hwa mæg hig gehyran? Ða wiste se Hælend
þæt his leorning-cnyhtas murenedon betweox him sylfum
62 be þysum, and he cwæð to him: Ðæt eow beswicð? gif

ge geseoð mannes Sunu astigendne þær he ær wæs?
 Gast is se ðe geliffæst; flæsc ne fremað nan þing: þa 63
 word ðe ic eow sæde synd gast and líf. Ac sume ge ne 64
 gelyfað. Witodlice se Hælend wiste fram fruman hwæt
 þa gelyfendan wæron, and hwa hine belæwan wolde.
 And he cwæð: Forþig ic eow sæde, þæt nan man ne 65
 mæg cuman to me, buton min Fæder hit him sylle.
 Syððan manega his leorning-cnyhta cyrdon on-bæc, and 66
 ne eodon mid him. Ða cwæð se Hælend to þam twelf- 67
 um: Cweðe ge wylle ge fram me? Ða andwyrde him 68
 Simon Petrus, and cwæð: Dryhten, to hwam gá we?
 þu hæfst eces lifes word. And we gelyfað, and witon 69
 þæt þu eart Crist, Godes Sunu. Se Hælend him and- 70
 swarode, and cwæð: Hu ne geceas ic eow twelfe, and
 eower an ys deofol? He hyt cwæð be Iuda Scarioðe: 71
 þes hine belæwde, þa he wæs an þæra twelfa.

DYS SCEAL ON TYWES-DÆG, ON ÐÆRE FIFTAN WUCAN
 INNAN LENCENE.

VII. Syððan for se Hælend to Galiléa: he nolde faran 1
 to Iudea, forþam ðe þa Iudéas hyne sohton, and woldon
 hyne ofsleán. Hit wæs gehende Iudea freols-dæge. 2
 His broðro cwædon to him: Far heonon, and ga on 3
 Iudea-land, þæt þine leorning-cnyhtas geseon þa weorc þe
 þu wyrest. Ne deð nan man nan þing on diglum, ac 4
 secð þæt hit open sy. Gif þu þas þing dest, geswutela
 þe sylfne middan-earde. Witodlice ne his magas ne 5
 gelyfdon on hyne. Ða cwæð se Hælend to hym: Gyt 6
 ne cóm min tíð: eower tíð ys symle gearu. Ne mæg 7
 middan-eard eow hatian; ac he hatað me, forþam ic cyðe
 gewitnesse be him, þæt his weorc synd yfele. Fare ge 8
 to þison freols-dæge: ic ne fare to þison freols-dæge;
 forþam min tid nys gyt gefylled. He wunode on Gali- 9
 léa, þa he þas þing sæde. Eft þa his broðru foron, þa 10
 for he eac to þam freols-dæge, næs na openlice, ac di-

IOHANNES VII.

11 gollice. Ða Iudeas hyne sohton on þam freols-dæge,
 12 and cwædon: Hwar ys he? And mycel gehlyd wæs
 on þære mænio be him: sume cwædon: He ys gód:
 13 oðre cwædon: Nése; ac he beswícð þis folc. Ðeah-
 hwæðere ne spæc nan man openlice be him, for þæra
 Iudéa ege.

ÐYS SCEAL ON MYD-LENCTENES WUCAN, ON TYWES- DÆG.

14 Ða hit wæs mid-dæg þæs freols-dæges, þa eode se Hæl-
 15 end into þam temple, and lærde. And þa Iudeas wundre-
 don, and cwædon: Humeta can þes stafas, þonne he
 16 ne leornode? Se Hælend him andswarode, and cwæð:
 17 Min lar nis na min, ac þæs þe me sende. Gyf hwa wyle
 his willan don, he gecnæwð be þære lare, hwæðer heo
 18 sig of Gode, hwæðer þe ic be me sylfum specé. Se þe
 be him sylfum sprycð secð his agen wuldor: se þe secð
 þæs wuldor þe hyne sende, se is soðfæst, and nis nan un-
 19 rihtwisnys on him. Hu ne sealde Moyses eow æ, and
 eower nan ne healt þa æ? Hwi sece ge me to ofsleanne?
 20 Ða andswarode seo mænio, and cwæð: Deofol þe sticað
 21 on: hwa secð þe to ofsleanne? Ða andswarode se
 Hælend, and cwæð to him: An weorc ic worhte, and
 22 ealle ge wundriað. Forþy Moyses eow sealde ymb-
 snydenysse, næs na forþig þe heo of Moyse sy, ac of
 23 fæderon; and on reste-dæge ge ymb-sniðað mann; þæt
 Moyses æ ne sy toworpen; and ge belgað wið me, for-
 24 þam þe ic gehælde ænne man on reste-dæge. Ne déme
 25 ge be ansyne, ac demað rihtne dom. Sume cwædon, þa
 ðe wæron of Ierusalem: Hu nis þis se ðe hig secað to
 26 ofsleanne? And nu he spycð openlice, and híg ne
 cweðað nan þing to him. Cweþe we hwæðer þa ealdras
 27 ongyton þæt þis is Crist? Ac we wíton hwanon þes ys:
 þonne Crist cymð, þonne nat nan man hwanon he bið.
 28 Se Hælend clypode and lærde on þam temple, and cwæð:

Mé ge cunnon, and ge witon hwanon ic eom : and ic ne com fram me sylfum, ac se is soð þe me sende, þone ge ne cunnon. Ic hyne can : and gif ic secge þæt ic hine ne cunne, ic beo leas, and eow gelic. Ic hyne can, and 29 ic eom of him, and he me sende. Hig hine sohton to 30 nimanne, and heora nan hys ne æthran; forþam þe his tid ne com þa gyt. Manega of þære mænego gelyfdon 31 on hine, and cwædon : Cweðe ge wyrcð Crist ma tacna, þonne he cymð, þonne þes deð ? Ða Pharisei gehyrdon 32 þa mænego þus murengende be him.

ÐYS SCEAL ON MONAN-DÆG, ON ÐÆRE FYFTAN WUCAN
INNAN LENCTENE.

Þa ealdras and þa Pharisei sendon heora þenas, þæt hig woldon hine gefón. Ða cwæð se Hælend : Gyt ic beo 33 sume hwile mid eow, and ic gange to þam ðe me sende. Ge secað me, and ne findað : and ge ne magon cuman 34 þar ic eom. Ða Iudeas cwædon betweonan him sylfum : 35 Hwýder wyle þes faran, þæt we hine ne findon ? cwyst þu wyle he faran on þeoda todræfednysse, and hig læran ? Hwæt ys þeos spræc þe he sprycð, Ge secað me, and ne 36 findað : and ge ne magon cuman þar ic eom ? On þam 37 æftemestan mæran freols-dæge, stod se Hælend and clypode : Cume to me se ðe hine þyrste, and drince. Se 38 þe gelyfð on me, swa þæt gewrit cwyð, lybbendes wæteres flod flowað of his innoðe. Ðæt he cwæð be þam 39 Gaste, þe ða sceoldon underfón þe on hyne gelyfdon : þa gyt næs se Gast geseald; forþam þe se Hælend næs þa gyt gewuldrod.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON ÐUNRES-DÆG, ON ÐÆRE
FIFTAN WUCAN INNAN LENCTENE.

Of þære tide seo mænio cwæð, þa heo gehyrde þas his 40 spræce : þes is soð witega. Sume cwædon : He is Crist. 41 Sume cwædon : Cweðe ge cymð Crist fram Galilea ? Hu ne cwyð þæt gewrit, þæt Crist cymð of Dauides 42

IOHANNES VIII.

43 cynne, and of Bethleem ceastre, þar Daudi wæs? Wit-
 odlice ungeþwærncs wæs geworden on þære mænio for
 44 him. Sume hig woldon hine niman; ac heora nan his
 45 ne æthran. Ða þenas comon to þam bisceopum and to
 þam Phariseum, and hig cwædon to him: For hwi ne
 46 brohton ge hine hider? Ða andwyrdon þa þenas, and
 cwædon: Ne spræc næfre nan man swa þes man sprycð.
 47 Ða cwædon þa Pharisei to him: Synd ge beswicene?
 48 Cweðe ge gelyfde ænig þæra ealdra oððe þæra Pharisea
 49 on hyne? Ac þeos mænio þe ne cuðe þa æ, hig synd
 50 awyrgede. Ða cwæð Nichodemus to hym, se ðe com to
 51 him on nyht, se wæs heora án: Cwyst þu demð ure æ
 ænigne man, buton hyne man ær gehyre, and wite hwæt
 52 he dó? Hig andswaredon, and cwædon to him: Cwyst
 þu þæt þu sy Galileisc? Smea, and geseoh, þæt nan
 53 witega cymð fram Galilea. And hig cyrdon ealle ham.

ÐYS GODSPEL GEBYRÐ ANUM DÆGE ÆR MYD- FÆSTENE.

VIII. Se Hælend for on Oliuetes dune; and com eft
 2 on dæg-red to þam temple, and eall þæt folc com to him;
 3 and he sæt, and lærde hig. Ða læddon þa Pharisei and
 þa boceras to him án wif seo wæs aparod on unriht-hæ-
 4 mede, and setton hig to-middes heora, and cwædon to
 him: Læreow, þis wif wæs afunden on unrihton hæmede.
 5 Moyses us bebead, on þære æ, þæt we sceoldon þus gerade
 6 mid stanum oftorfian: hwæt cwyst þu? Ðis hig cwæd-
 on his fandiende, þæt hig hine wrehton. Se Hælend
 abeah nyðer, and wrat mid his fingre on þære eorþan.
 7 Ða hig þurhwunedon hine acsiende, þa aras he upp, and
 cwæð to him: Loca, hwylc eower sig synleas, weorpe
 8 ærest stan on hig. And he abeah eft, and wrat on þære
 9 eorþan. Ða hig þys gehyrdon, þa eodon hig ut, án æfter
 anum: and he gebad þar sylf, and þæt wif stod þær on
 10 middan. Se Hælend aras up, and cwæð to hyre: Wif,

hwær synd þa ðe þe wregdon ? ne fordemde þe nan man ?
 And heo cwæð : Nā, Dryhten. And se Hælend cwæð : 11
 Ne ic þe ne fordeme : dō gā, and ne synga þu næfre mā.

DYS GODSPEL SCEAL ON ðÆRE MYD-FÆSTENES
 WUCAN, ON SÆTERNES-DÆG.

Eft se Hælend spræc þas þing to hym, and cwæð : Ic 12
 eom middan-eardes leoht : se þe me fylid, ne gæð he na
 on þystro, ac he hæfð lifes leoht. Ða Pharisei cwædon 13
 to hym : Þu cyðst gewitnesse be þe sylfum ; nis þin ge-
 witnes soð. Se Hælend andswarode, and cwæð to hym : 14
 Gyf ic cyðe gewitnesse be me sylfum, min gewitnes ys
 soð ; forþam þe ic wat hwanon ic com, and hwyder ic
 gā : ge nyton hwanon ic com, ne hwyder ic gā. Ge 15
 demað æfter flæsce : ic ne deme nanum men. And gif 16
 ic deme, min dóm is soð ; forþam þe ic ne eom āna, ac
 ic and se Fæder þe me sende. And on eowre æ is awrit- 17
 en, þæt twegra manna gewitnes is soð. Ic eom þe cyðe 18
 gewitnesse be me sylfum, and se Fæder þe me sende cyð
 gewitnesse be me. Witodlice hig cwædon to him : Hwar 19
 is þin fæder ? Se Hælend him andswarode, and cwæð :
 Ne cunne ge me, ne minne Fæder : gyf ge me cuðon,
 wén is þæt ge cuðon minne Fæder. Ðas word he spæc 20
 æt cep-sceamele : and nan man hyne ne nam ; forþam
 þe hys tid ne cóm þa gyt. Witodlice eft se Hælend 21
 cwæð to him :

DYS GODSPEL SCEAL ON MONAN-DÆG, ON ðÆRE OÐRE
 LENCTEN-WUCAN.

Ic fare, and ge me secað, and ge sweltað on eowre
 synne : ne mage ge cuman þyder ic fare. Ða cwædon 22
 þa Iudeas : Cweðe ge ofslyhð he hine sylfne ? forþam
 he ségð, Ge ne magon cuman þyder ic fare. Ða cwæð 23
 he to him : Ge synd nyþane, and ic eom ufane : ge synd
 of þysum middan-earde ; ic ne eom of þysum middan-
 earde. Ic eow sæde, þæt ge sweltað on eowrum syn- 24

IOHANNES VIII.

num : gif ge ne gelyfað þæt ic hit sy, ge sweltað on
 25 eowre synne. Ða cwædon hig to hym : Hwæt eart þu ?
 Se Hælend cwæð to him : Ic eom fruma þe to eow sprece.
 26 Ic hæbbe fela be eow to sprecanne and to demenne : ac
 se þe me sende is soðfæst ; and ic sprece on middan-
 27 earde þa þing ðe ic æt him gehyrde. And hig ne un-
 28 dergeton þæt he tealde him God to Fæder. Se Hælend
 cwæð to him : Þonne ge mannes Sunu up-ahebbað,
 þonne gecnawe ge þæt ic hit eom, and ic ne do nan þing
 of me sylfum : ac ic sprece þas þing swa Fæder me
 29 lærde. And se ðe me sende is mid me, and he ne forlæt
 me ænne ; forþam þe ic wyrce symle þa þing ðe him
 30 synd gecweme. Ða he þas þing spæc, manega gelyfdon
 on hine.

DYS SCEAL ON ÐUNRES-DÆG, ON ÐÆRE FORMAN LENCTEN-WUCAN.

31 Witodlice se Hælend cwæð to þam Iudeum þe hym ge-
 lyfdon : Gif ge wuniað on minre spræce, soðlice ge beoð
 32 mine leorning-cnyhtas ; and ge oncnawað soðfæstnysse,
 33 and soðfæstnys eow alyst. Ða andswaredon hig hym,
 and cwædon : We synd Abrahames cynnes, and ne þeow-
 edon we nanum men næfre : humeta cwyst þu, Ge beoð
 34 frige ? Se Hælend him andswarode, and cwæð : Soð ic
 eow secge, þæt ælc þe synne wyrceð ys þære synne þeow.
 35 Witodlice se þeow ne wunað on huse on ecnysse : se Sunu
 36 wunað on ecnysse. Gif se Sunu eow alyst, ge beoð soðlice
 37 frige. Ic wat þæt ge synd Abrahames bearn ; ac ge secað
 38 me to ofsleanne, forþam min spræc ne wunað on eow. Ic
 sprece þæt þe ic mid Fæder geseah : and ge doð þa þing þe
 39 ge mid eowrum fæder gesawon. Ða andswaredon hig,
 and cwædon to him : Abraham ys ure fæder. Ða cwæð
 se Hælend to hym : Gif ge Abrahames bearn synd,
 40 wyrcað Abrahames weorc. Nu ge secað me to ofsleanne,
 þone man þe eow sáede soðfæstnysse, þa ðe ic gehyrde of

IOHANNES VIII.

Gode : ne dyde Abraham swá. Ge wyrcað eowres fæder 41
 weorc. Hig cwædon witodlice to him : Ne synd we
 of forlire acennede ; we habbað anne God to Fæder.
 Witodlice se Hælend cwæð to him : Gif God wære 42
 eowre fæder, witodlice ge lufedon me : ic cóm of Gode ;
 ne com ic na fram me sylfon, ac he me sende. Hwi ne 43
 gecnawe ge mine spræce? forþam þe ge ne magon ge-
 hyran mine spæce. Ge synd deofles bearn, and ge willað 44
 wyrcan eowres fæder willan. He wæs fram frymðe
 man-sлага, and he ne wunode on soðfæstnysse, forþam
 þe soðfæstnys nis on him. Þonne he sprycð leasunga,
 he sprycð of him sylfum ; forþam þe he is leas, and his
 fæder eac. Witodlice ge ne gelyfað me, forþam þe ic 45
 secge eow soðfæstnysse.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ ON SUNNAN-DÆG, ON ÐÆRE FIFTAN WUCAN INNAN LENCTENE.

Hwylc eower ascunað me for synne? Gif ic soð secge, 46
 hwi ne gelyfe ge me? Se þe ys of Gode, gehyrð Godes 47
 word: forþig ge ne gehyrað, forþam þe ge ne synd of Gode.
 Witodlice þa Iudeas andswaredon, and cwædon to him : 48
 Hwi ne cweðe we wel, þæt þu eart Samaritanisc, and eart
 wóð? Se Hælend andswarode, and cwæð: Ne eom ic wóð; 49
 ac ic arweorðige minne Fæder, and ge unarweorðedon me.
 Witodlice ne sece ic min wuldor : se ys þe secð and demð. 50
 Soð ic secge eow, Gif hwa míne spræce gehealt, ne ge- 51
 syhð he deað næfre. Ða cwædon þa Iudeas : Nu we 52
 witon þæt þu eart wóð. Abraham wæs dead, and þa
 witegan ; and þu cwyst, Gif hwa mine spræce gehealt,
 ne bið he næfre dead. Cwyst þu þæt þu sy mærra þonne 53
 ure fæder Abraham, se wæs dead? and þa witegan wæron
 deade : hwæt pincð þe þæt þu sý? Se Hælend hym 54
 andswarode : Gif ic wuldrige me sylfne, nys miu wuldor
 naht: mín Fæder is, þe me wuldrað ; he þam ge cweðað
 þæt he sy uwre God ; and ge ne cuðon hyne : ic hyne 55

IOHANNES IX.

cann; and gif ic secge þæt ic hyne ne cunne, ic beo
 leas, and eow gelíc: ac ic hyne cann, and ic healde his
 56 spræce. Abraham eower fæder geblissode þæt he gesawe
 57 minne dæg: and he geseah, and geblissode. Ða Iudeas
 cwædon to hym: Gyt þu ne eart fiftig wintre, and ge-
 58 sawe þu Abraham? Se Hælend cwæð to hym: Ic wæs
 59 ærþam þe Abraham wære. Hig namon stánas, to þam
 þæt hig woldon hyne torfian: se Hælend hine bediglode,
 and eode of þam temple.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ ON WODNES-DÆG, ON MYD- FÆSTENES WUCAN.

IX. Ða se Hælend fôr, þa geseah he ænne man þe wæs
 2 blind geboren. And his leorning-cnyhtas hyne acsedon,
 and cwædon: Láraew, hwæt syngode þes, oððe his ma-
 3 gas, þæt he wære blind geboren? Se Hælend andswar-
 ode, and cwæð: Ne syngode he, ne his magas: ac þæt
 4 Godes weorc wære geswutelod on him. Me gebyrað to
 wyrccanne þæs weorc þe me sende, þa hwyle þe hyt dæg
 5 ys: nyht cymð, þonne nan man wyrcean ne mæg. Ic
 eom myddan-eardes leoht, þa hwyle þe ic on myddan-
 6 earde eom. Ða he þas þing sæde, þa spætte he on þa
 eorþan, and worhte fenn of his spatle, and smyrede mid
 7 þam fenne ofer his eagan, and cwæð to him: Gá, and
 þweh þe on Syloes mere. He fôr, and þwoh hine, and
 8 com geseonde. Witodlice hys neah-geburas, and þa ðe
 hine gesawon, þa he wædla wæs, cwædon: Hu nis þis se
 9 þe sæt and wædlode? Sume cwædon: He hyt is:
 sume cwædon: Nese, ac is him gelíc. He cwæð soð-
 10 lice: Ic hyt eom. Ða cwædon hig to hym: Hu wæron
 11 þine eagan geopenede? He andswarode, and cwæð: Se
 man þe is genemned Hælend worhte fenn, and smyrede
 mine eagan, and cwæð to me, Gá to Syloes mere, and
 12 þweh þe: and ic eode, and þwoh me, and geseah. Ða
 cwædon hig to him: Hwar is he? Ða cwæð he: Ic

nāt. Hig læddon to þam Phariseon þone þe þar blīnd 13
wæs. Hit wæs reste-dæg þa se Hælend worhte þæt fenn, 14
and his eagan untynde. Eft þa Pharisei hyne acsedon 15
hu he gesawe. He cwæð to him : He dyde fenn ofer
mine eagan, and ic þwóh, and ic geseo. Sume þa Pha- 16
risei cwædon : Nis þes man of Gode, þe reste-dæg ne
hylt. Sume cwædon : Hu mæg synful man þas tacn
wyrcean ? And hig fliton him betweonan. Hig cwædon 17
eft to þam blindan : Hwæt segst þu be þam þe þine eagan
untynde ? He cwæð : He is witega. Ne gelyfdon þa 18
Iudeas be him, þæt he blind wære, and gesawe, ærþam
þe hig clypedon his magas þe gesawon, and acsedon hig, 19
and cwædon : Is þis eower sunu, þe ge secgað þæt blind
wære acenned ? humeta gesyhð he nu ? Hys magas 20
him andswaredon, and cwædon : We witon þæt þes ys
ure sunu, and þæt he wæs blind acenned : we nyton 21
humeta he nu gesyhð, ne hwa his eagan untynde : acs-
iað hine sylfne ; ylde he hæfð : sprece for hine sylfne.
His magas spæcon þas þing, forþam þe hig ondredon þa 22
Iudeas : þa gedihton þa Iudeas, gif hwa Crist andette,
þæt he wære butan heora geferrædene. Forþam cwædon 23
his magas, He hæfð ylde : acsiað hine sylfne. Ða clype- 24
don hig eft þone man þe ær blind wæs, and cwædon to
him : Sege Gode wuldor : we witon þæt he is synful.
And he cwæð : Gif he synful is, þæt ic nat : an þing ic 25
wat, þæt ic wæs blind, and þæt ic nu geseo. Ða cwædon 26
hig to him : Hwæt dyde he þe ? hu ontynde he þine
eagan ? He andswarode him, and cwæð : Ic eow sæde 27
ær, and ge gehyrdon : hwi wylle ge hyt eft gehyran ?
cweðe ge wylle ge beon his leorning-cnyhtas ? Ða wyr- 28
don hig hine, and cwædon : Sig þu his leorning-cnyht :
we synd Moyses leorning-cnyhtas. We witon þæt God 29
spæc wið Moysen : nyte we hwanon þes ys. Se man 30
andswarode, and cwæð to him : þæt is wundorlic, þæt ge

IOHANNES X.

31 nyton hwanon he is, and he untynde mine eagan. We
 witon soðlice þæt God ne gehyrð synfulle: ac gif hwa
 is Gode gecoren, and his willan wyrð, þone he gehyrð.
 32 Ne gehyrde we næfre on worulde, þæt ænig ontynde þæs
 33 eagan þe wære blind geboren. Ne mihte þes nan þing
 34 dón, gif he nære of Gode. Hig andswaredon, and
 cwædon to him: Eall þu eart on synnum geboren, and
 35 þu lærst ús. And hig drifon hine út. Ða se Hælend
 gehyrde þæt hig hyne drifon út, þa cwæð he to him, þa
 36 he hine gemitte: Gelyfst þu on Godes Sunu? He and-
 swarode and cwæð: Hwyle is, dryhten, þæt ic on hine
 37 gelyfe? And se Hælend cwæð to him: Þu hine gesawe,
 38 and se ðe wið þe sprycð, se hit is. Ða cwæð he: Dryht-
 en, ic gelyfe. And he feoll nyðer, and geeaðmedde
 39 hyne. And se Hælend cwæð to him: Ic com on þysne
 middan-eard to demenne, þæt þa sceolon geseon, þe ne
 40 geseoð; and beon blinde, þa ðe geseoð. Ða þæt gehyrdon
 þa Pharisei þe mid him wæron, þa cwædon hig to hym:
 41 Cwyst þu synd we blinde? And se Hælend cwæð to
 him: Gif ge blinde wæron, næfde ge nane synne: nu
 ge secgað þæt ge geseon; þæt is eowre syn.

DYS SCEAL ON TYWES-DÆG, ON ÐÆRE PENTECOST- ENES WUCAN.

X. Soð ic secge eow, Se þe ne gæð æt þam geate in to
 sceapa falde, ac styhð elles ofer, he is þeof and scaða.
 2 Se þe in-gæð æt þam geate, he is sceapa hyrde, þæne
 3 se geat-weard læt in, and þa sceap gehyrað his stefne:
 and he nemð his agene sceap be naman, and læt hig út.
 4 And þonne he his agene sceap læt út, he gæð beforan
 him, and þa sceap him fyliað; forþam þe hig gecnawað
 5 his stefne. Ne fyliað hig uncuþum, ac fleoð fram him;
 6 forþam þe hig ne gecneowon úncuþra stefne. Ðis big-
 spel se Hælend him sæde: hig nyston hwæt he spræc to
 7 him. Eft se Hælend cwæð to him: Soð ic eow secge:

IOHANNES X.

Ic eom sceapa geat. Ealle þa ðe comon wæron þeofas 8
and sceaðan; ac þa sceap hig ne gehyrdon. Ic eom 9
geat: swa hwylc swa þurh me gæð, byð hal, and gæð
in and út, and fint læse. Þeof ne cymð, buton þæt he 10
stele, and slea, and fordó: ic com to þam þæt hig hab-
bon líf, and habbon genoh.

ÐYS SCEAL ON SUNNAN-DÆG, FEOWERTYNE NYHT UPPAN EASTRON.

Ic eom góð hýrde: góð hýrde sylð his lif for his sceap- 11
um. Se hýra, se ðe nis hýrde, and se þe nah þa sceap, 12
þonne he þone wulf gesylhð, þonne flyhð he, and forlæt
þa sceap: and se wulf nimð, and todrifð þa sceap. Se 13
hýra flyhð, forþam þe he bið ahýrod, and hym ne gebyr-
að to þam sceapum. Ic eom góð hýrde, and ic gecnawe 14
mine sceap, and hig gecnawað me. Swa min Fæder 15
can me, ic can minne Fæder; and ic sylle min agen lif
for minum sceapum. And ic hæbbe oðre sceap, þa ne 16
synt of þisse heorde; and hyt gebyrað þæt ic læde þa,
and hig gehyrað mine stefne; and hyt byð an heord,
and an hýrde. Forþam Fæder me lufað, forþam þe ic 17
sylle míne sawle, and hig eft nime. Ne nimð hig nan 18
man æt me, ac læte hig fram me sylfum. Ic hæbbe an-
weald míne sawle to alætanne, and ic hæbbe anweald hig
eft to nimanne. Þis bebod ic nam æt minum Fæder.
Eft wæs ungeþwærnes geworden betweox þam Iudeum, 19
for þysum spræcum. Manega heora cwædon, Deofol 20
ys on hym, and he wét; hwi hlyste ge hym? Sume 21
cwædon, Ne synd na þys wodes mannes word. Cwyst
þu mæg wód man blindra manna eagan ontynan?

ÐYS SCEAL ON WODNES-DÆG, INNON DÆRE FIFTAN LENCTEN-WUCAN; AND TO CYRIC-HALGUNGUM.

Da wæron templ-halgunga on Hierusalem, and hyt wæs 22
winter. And se Hælend eode on þam temple, on Salo- 23

IOHANNES X.

24 mones portice. Ða bestodon þa Iudeas hyne utan, and
 cwædon to hym : Hu lange gælst þu úre líf? Sege us
 25 openlice, hwæðer þu Crist sy. Se Hælend hym and-
 swarode, and cwæð : Ic spece to eow, and ge ne ge-
 lyfað : þa weorc þe ic wyrce on mines Fæder naman, þa
 26 cyðað gewitnesse be me. Ac ge ne gelyfað, forþam þe
 27 ge ne synd of minum sceapum. Mine sceap gehyrað
 mine stefne, and ic gecnawe hig, and hig folgiað me :
 28 and ic hym sylle éce líf, and hig ne forweorðað næfre,
 29 and ne nimð hig nan man of minre handa. Ðæt ðe min
 Fæder me sealde ys mærrre þonne ænig oðer þing ; and
 30 ne mæg hit nan man niman of mines Fæder handa. Ic
 31 and Fæder synd án. Ða Iudeas namon stanas, þæt hig
 32 woldon hyne torfian. Se Hælend hym andswarode, and
 cwæð : Manega góde weorc ic eow ætywde be minum
 Fæder ; for hwylcum þæra weorca wylle ge me hænan ?
 33 Ða Iudeas hym andswaredon, and cwædon : Ne hæne
 we þe for góðum weorce, ac for þinre bysmer-spæce ;
 34 and forþam þe þu eart man, and wyrcest þe to Gode. Se
 Hælend him andswarode, and cwæð : Hu nys hyt a-
 35 writen on eowre á, Ðæt ic sæde, Ge synd godas ? Gif
 he þá tealde godas, þe Godes spæc to wæs geworden,
 36 and þæt halige gewrit ne mæg beon awend ; þe Fæder
 gehalgode, and sende on middan-eard, ge secgað, Ðæt
 þu bysmer spycst ; forþam ic sæde : Ic eom Godes Sunu.
 37 Gif ic ne wyrce mines Fæder weorc, ne gelyfað me.
 38 Gif ic wyrce mines Fæder weorc, and gif ge me nellað
 gelyfan, gelyfað þam weorcum ; þæt ge oncnawon, and
 39 gelyfon þæt Fæder ys on me, and ic on Fæder. Hig
 smeaddon witodlice ymbe þæt hig woldon hyne gefon,
 40 and he eode út fram hym, and he fór eft ofer Iordanén,
 to þære stowe þe Iohannes wæs, and ærest on fullode ;
 41 and he wunode þær. And manega comon to him, and

cwædon : Witodlice ne worhte Iohannes nan taen : ealle þa þing þe Iohannes sæde be þyssum wæron soðe. And 42 manega gelyfdon on hyne.

ÐYS SCEAL ON FRYGE-DÆG, ON MYD-FÆSTENES WUCAN.

XI. Witodlice sum seoc man wæs genemned Lazarus, 1 of Bethanía, of Marian ceastre, and of Marthan hys swustra. Hyt wæs séo María þe smyrede Dryhten mid 2 þære sealfe, and drigde his fet mid hyre loccum. Lazarus hyre broðer wæs geyflod. Hys swustra sendon to 3 hym, and cwædon : Dryhten, nu ys seoc se þe þu lufast. Ða se Hælend þæt gehyrde, þa cwæð he to him : Nys 4 þeos untrummys na for deaðe, ac for Godes wuldre ; þæt Godes Sunu sig gewuldrod þurh hyne. Soðlice se Hæl- 5 end lufode Marthan and hyre swustor Marián, and Lazarum heora broðer. Witodlice he wæs twegen dagas 6 on þære sylfan stowe, þa he gehyrde þæt he seoc wæs. Æfter þyssum he cwæð to hys leorning-cnyhtum : Uton 7 faran eft to Iudea-lande. Hys leorning-cnyhtas cwædon 8 to hym : Láraew, nu þa Iudeas sohton þe, þæt hig woldon þe hænan ; and wylt þu eft faran þyder ? Se Hælend 9 hym andswarode, and cwæð : Hu ne synd twelf tida þæs dæges ? Gif hwa gæð on dæg, ne ætspyrnð he, forþam he gesyhð þyses middan-eardes leoht. Gif he 10 gæð on niht, he ætspyrnð, forþam þe þæt leoht nys on hyre. Þas þing he cwæð : and syððan he cwæð to him : 11 Lazarus ure freond slæpð ; ac ic wylle gán, and awrecan hyne of slæpe. His leorning-cnyhtas cwædon : 12 Dryhten, gif he slæpð, he byð hal. Se Hælend hit 13 cwæð be his deaðe : hig wendon soðlice þæt he hyt sæde be swefnes slæpe. Ða cwæð se Hælend openlice to 14 him : Lazarus ys dead ; and ic eom bliðe for eowrum 15 þingum, þæt ge gelyfon, forþam ic næs þara : ac uton gán to him. Ða cwæð Thomas to hys geferum : Uton 16 gan, and sweltan mid him. Ða fór se Hælend, and ge- 17

IOHANNES XI.

mette þæt he wæs forð-faren, and for feower dagum be-
 18 byrged. Bethanía ys gehende Hierusalem ofer fyftyne
 19 furlang. Manega þæra Iudea comon to Marthan and
 to Marían, þæt hig woldon hig fréfrian for heora broðor
 20 pingon. Ða Martha gehyrde þæt se Hælend cóm, þa
 21 arn heo ongean hyne: and María sæt æt ham. Ða cwæð
 Martha to þam Hælende: Dryhten, gif þu wære her, nære
 22 min broþor dead. And eac ic wat nuþa þæt God þe
 23 sylð swa hwæt swa þu hyne bitst. Ða cwæð se Hælend
 24 to hyre: Þin broðor arist. And Martha cwæð to hym:
 25 Ic wát þæt he arist on þam ytemestan dæge. And se
 Hælend cwæð to hyre: Ic eom æryst and líf: se þe ge-
 26 lyfð on me, þeah he dead sy, he leofað: and ne swylt
 nán þæra þe leofað and gelyfð on me. Gelyfst þu þyses?
 27 Heo cwæð to him: Witodlice, Dryhten, ic gelyfe þæt
 þu eart Crist, Godes Sunu, þe on middan-earde cóme.
 28 And þa heo þas þing sæde, heo eode, and clypode digollice
 Marian hyre swustor, þus cwepende: Hér is ure Lareow,
 29 and clypað þe. Ða heo þæt gehyrde, heo arás raðe, and
 30 com to him. Ða gyt ne com se Hælend binnan þa
 ceastre, ac wæs þa gyt on þære stowe þær Martha him
 31 ongean com. Ða Iudeas þe wæron mid hyre on huse,
 and hig frefrodon, þa hig gesawon þæt María arás, and
 mid ofeste út-eode, hig fyligdon hyre, þus cweðende:
 32 Heo gæð to his byrgene, þæt heo wepe þara. Ða María
 com þar se Hælend wæs, and heo hyne geseah, heo feoll
 to his fotum, and cwæð to him: Dryhten, gif þu wære
 33 her, nære min broðor dead. Ða se Hælend geseah þæt
 heo weop, and þæt þa Iudeas weopon, þe mid hyre cómon,
 he geomrode on hys gaste, and gedrefde hyne sylfne,
 34 and cwæð: Hwar lede ge hine? Hig cwædon to him:
 36 Dryhten, gá and geseoh. And se Hælend weop. And
 37 þa Iudeas cwædon: Lóca nu hu he hyne lufode. Sume
 hig cwædon: Ne mihte þes, þe ontynde blindes eagan,

IOHANNES XI.

dón eac þæt þes nære dead? Eft se Hælend geomrode 38
on him sylfum, and com to þære byrgene. Hit wæs án
scræf, and þar wæs án stán on-uppan geled. And se 39
Hælend cwæð: Doð aweg þone stán. Ða cwæð Martha
to him, þæs swuster þe þar dead wæs: Dryhten, nu he
stincð: he wæs for feower dagum dead. Se Hælend 40
cwæð to hyre: Ne sæde ic þe, þæt þu gesyhst Godes
wuldor, gif þu gelyfst? Ða dydon hig aweg þone stán. 41
Se Hælend ahóf his eagan up, and cwæð: Fæder, ic do
þancas þe, forþam þu gehyrdest me. Ic wat þæt þu me 42
symle gehyrst: ac ic cwæð for þam folce þe hér ymb-
utan stent, þæt hig gelyfon þæt þu me asendest. Ða he 43
þas þing sæde, he clypode mycelre stefne: Lazarus, gá
út. And sona stop forð se þe dead wæs, gebunden 44
handum and fotum: and hys neb wæs mid swat-line ge-
bunden. Ða cwæð se Hælend to hym: Unbindað hine,
and lætað gán. Manega þæra Iudea þe comon to Marían, 45
and gesawon þa þing þe he dyde, gelyfdon on hine. Hig 46
sume foron to þam Phariseon, and sædon him þa þing þe
se Hælend dyde.

ÐYS SCEAL TWAM DAGUM ÆR PALM-SUNNAN-ÐÆG.

Witodlice þa biseopas and þa Pharisei gaderodon gemot, 47
and cwædon: Hwæt do we? forþam þes man wyrð
mycele tacna. Gif we hine forlætað, ealle gelyfað on 48
hine; and Romane cumað, and nimað ure land and urne
þeodscype. Heora án wæs genemned Caiphas, se wæs 49
þa on geare biseop, and cwæð to him: Ge nyton nan
þing, ne ne gepencað, þæt us ys betere þæt an man swelte 50
for folce, and eall þeod ne forweorðe. Ne cwæð he þæt 51
of him sylfum; ac þa he wæs þæt gear biseop, he wit-
gode þæt se Hælend sceolde sweltan for þære þeode:
and na synderlice for þære þeode, ac þæt he wolde ge- 52
somnia togedere Godes bearn þe todrifene wæron.
Of þam dæge hig þohton þæt hig woldon hyne ofslean. 53

IOHANNES XII.

54 Ðá ne fór se Hælend na openlice gemang þam Iudeum ;
 ac fór on þæt land wið þæt westen, on þa burh þe ys
 genemned Effrem, and wunode þær mid his leorning-
 55 cnyhtum Iudea Eastron wæron gehende : and manega
 foron of þam lande to Hierusalem ær þam Eastron, þæt
 56 hig woldon hig sylfe gehalgian. Hig sohton þone Hæl-
 end, and spræcon hym betwynan, þær hig stodon on þam
 temple, and þus cwædon : Hwæt wene ge, þæt he ne
 57 cume to freols-dæge ? Ða bisceopas and þa Pharisei
 hæfdon beboden, gif hwa wiste hwar he wære, þæt he
 hyt cydde, þæt hig mihton hine niman.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON MONAN-DÆG, INNAN DÆRE
 PALM-WUCAN.

XII. Se Hælend com syx dagum ær þam Eastron to
 Bethanía, þar Lazarus wæs dead, þe se Hælend awrehte.
 2 Hig worhton him þar gebeorscipe, and Martha þenode.
 3 Lazarus wæs án þæra þe mid him sæt. María nam án
 pund deorwyrðre sealfe, mid þam wyrt-gemange þe hig
 nardus hatað, and smyrede þæs Hælendes fét, and drigde
 mid hyre loccum : and þæt hus wæs gefylled of þære
 4 sealfe swæcce. Ða cwæð án his leorning-cnyhta, Iudas
 5 Scarioth, þe hine belæwde : Hwí ne sealde heo þas sealfe
 wið þrym hundred penegon, þæt man mihte syllan þearf-
 6 um ? Ne cwæð he na þæt forþig þe him gebyrede to
 þam þearfon, ac forþam þe he wæs þeóf, and hæfde scrin,
 7 and bær þa þing þe man sende. Ða cwæð se Hælend :
 Læt hig þæt : heo healde þá oð þone dæg þe man me be-
 8 byrige. Ge habbað symle þearfan mid eow ; ac ge nab-
 9 bað me symle. Mycel mænigeo þæra Iudea gecneow
 þæt he wæs þar ; and hig comon, næs na for þæs Hæl-
 endes þingon synderlice, ac þæt hig woldon geseon
 10 Lazarum, þe he awehte of deaðe. Þæra sacerda ealdras
 11 þohton þæt hig woldon Lazarum ofslean ; forþam þe
 manega foron fram þam Iudeum for his þingon, and ge-

IOHANNES XII.

lyfdon on þone Hælend. On mergen mycel mænigeo, 12
 þe com to þam freols-dæge, þa hig gehyrdon þæt se
 Hælend com to Hierusalem, hig namon palm-treowa 13
 twīgu, and eodon út ongean hine, and clypodon : Sy
 Israhela cing hal, and gebletsod þe com on Dryhtnes
 naman. And se Hælend gemette anne assan, and rad 14
 on-uppan þam, swa hyt awriten ys, Ne ondræd þú, Siónes 15
 dohter : nu þin cing cymð, uppan assan folan sittende.
 Ne undergeton hys leorning-cnyhtas þas þing ærest : ac 16
 þa se Hælend wæs gewuldrod, þa gemundon hig þæt þas
 þing wæron awritene be him, and þas þing hig dydon
 him. Seo mænigeo, þe wæs mid him þa he Lazarum 17
 clypode of þære byrgene, and hine awehte of deaðe,
 cyððe gewitnesse. And forþig him com seo mænio on- 18
 gean, forþam þe hi gehyrdon þæt he worhte þæt tacn.
 Ða Pharisei cwædon betweox hym sylfum : We geseoð 19
 þæt we nan þing ne frémiað : nu wyle eall middan-eard
 æfter him. Sume þe wæron Hæðene, þe foron þæt hig 20
 woldon hig gebiddan on þam freols-dæge, þa genealæh-
 ton to Philippe, se wæs of þære Galileiscan Bethsaida,
 and hig bædon hine, and cwædon : Leóf, we wyllað ge-
 seon þone Hælend. Ða eode Philippus, and sæde hyt 22
 Andreae ; and eft Andreas and Philippus hit sædon þam
 Hælende. Se Hælend him andswarode, and cwæð : Seo 23
 tíð cymð, þæt mannes Sunu byð geswutelod.

ÐYS SCEAL ON TYWES-DÆG, ON ÐÆRE PALM-WUCAN.
 Soðlice ic secge eow, Ðæt hwætene corn wunað ana, 24
 buton hyt fealle on eorþan, and sy dead : gif hyt byð
 dead, hyt bringð mycelne wæstm. Se þe lufað his 25
 sáwle forspilð hig ; and se ðe hatað his sawle on þyson
 middan-earde, gehylt hig on écon lífe. Gif hwa þenige 26
 me, fylige me : and min þen bið þær þær ic eom. Gif
 me hwa þenað, min Fæder hine weorðað. Nu min sawl 27
 ys gedrefed ; and hwæt secge ic ? Fæder, gehæl me of

IOHANNES XII.

28 þisse tide: ac for þam ic com on þas tíð. Fæder, ge-
 wuldra þinne naman. Ða com stefn of heofone, þu
 cwepende: And ic gewuldrode, and eft ic gewuldrige.
 29 Seo mænigo þe þær stod, and þæt gehyrde, sædon þæt
 hyt þunrode: sume sædon þæt engel spæce wið hyne.
 30 Se Hælend him andswarode, and cwæð: Ne com þeos
 31 stefn for minon þingon, ac for eowrum þingon. Nu ys
 middan-eardes dóm: nu byð þyses middan-eardes ealdor
 32 út-aworpen. And gif ic beo úp-ahafen fram eorþan, ic
 33 teo ealle þing to me sylfum. Þæt he sæde, and tacnode
 34 be hwylcum deaðe he wolde sweltan. Seo mænigo him
 andswarode, and cwæð: We gehyrdon on þære æ þæt
 Crist bið on ecnysse: and humeta segst þu, Hit ge-
 byrað þæt mannes Sunu beo úp-ahafen? hwæt ys þes
 35 mannes Sunu? Ða cwæð se Hælend: Nu gyt ys lytel
 leoht on eow: gáð þa hwile þe ge leoht habbon, þæt
 þystro eow ne befón: se þe gæð on þystron, he nat
 36 hwyder he gæð. Ða hwile þe ge leoht habbon, ge-
 lyfað on leoht, þæt ge syn leohtes bearn. Þas þing se
 Hælend him sæde, and eode, and bediglude hine fram
 37 him. Ða he swa mycele tacn dyde beforan him, hig ne
 38 gelyfdon on hine: þæt þæs witegan word Isaiás wære
 gefylled, þe he cwæð, Dryhten, hwa gelyfde þæs þe we
 gehyrdon? and hwam wæs Dryhtnes stréncð geswutelod?
 39 Forþig hig ne mihton gelyfan, forþam Isaiás cwæð eft,
 40 He ablende heora eagan, and ahyrde heora heortan, þæt
 hig ne geseon mid heora eagon, and mid heora heortan
 ne ongyton, and syn gecyrrede, and ic hig gehæle.
 41 Isaias sæde þas þing, þa he geseah hys wuldor, and
 42 spræc be him. And þeah manega of þam ealdron ge-
 lyfdon on hine; ac hig hyt ne cyðdon for þæra Pharisea
 þingon; þy-læs hig man út-adrife of hyra gesomnunge.
 43 Hi lufodon manna wuldor swiðor þonne Godes wuldor.
 44 Se Hælend clypode and cwæð to him: Se þe gelyfð on

IOHANNES XIII.

me, ne gelyfð he ná on me, ac on þæne þe me sende ;
 and se þe me gesyhð, gesyhð þæne þe me sende. Ic ⁴⁵
 com to leohte on middan-earde ; and nan þæra þe ge- ⁴⁶
 lyfð on me ne wunað on þystrum. And gif hwa ge- ⁴⁷
 hyrð mine word, and ne gehylt, ne deme ic hine : ne
 com ic middan-eard to demanne, ac þæt ic gehæle mid-
 dan-eard. Se þe me forhigð, and mine word ne under- ⁴⁸
 fehð, he hæfð hwa him deme : seo spæc þe ic spæc, seo
 him demð on þam ytemestan dæge. Forþam þe ic ne ⁴⁹
 sprece of me sylfum ; ac se Fæder þe me sende, he me
 bebead hwæt ic cweðe, and hwæt ic sprece. And ic ⁵⁰
 wat þæt his bebod ys éce líf : þa þing þe ic sprece, ic
 sprece swa Fæder me sæde.

DYS GEBYRÐ ON ÐUNRES-DÆG ÆR EASTRON.

XIII. Ær þam Easter-freols-dæge, se Hælend wiste ¹
 þæt his tíð cóm þæt he wolde gewítan of þysum middan-
 earde to hys Fæder, þa he lufode hys leorning-cnyhtas
 þe wæron on middan-earde, oð ende he hig lufode. And ²
 þa Dryhtnes þenung wæs gemacod, þa fór se deofol on
 Iudas heortan Scariothés, þæt he hine belæwde. He ³
 wiste þæt Fæder sealde ealle þing on hys handa, and
 þæt he com of Gode, and cymð to Gode. He aras fram ⁴
 his þenunge, and léde hys reaf, and nam linen hrægl, and
 begyrde hyne. Æfter þam he dyde wæter on fæt, and ⁵
 þwöh his leorning-cnyhta fét, and drigde hig mid þære
 lin-wæde þe he wæs mid begyrd. Ða com he to Simone ⁶
 Petre, and Petrus cwæð to him : Dryhten, scealt þu
 þwean mine fét ? Se Hælend andswarode, and cwæð to ⁷
 him : Ðu nast nú þæt ic do ; ac þu wast syððan. Petrus ⁸
 cwæð to him : Ne þwyhst þu næfre mine fét. Se Hæl-
 end him andswarode, and cwæð : Gif ic þe ne þwea,
 næfst þu nænne dæl myd me. Ða cwæð Simon Petrus to ⁹
 him : Dryhten, ne þweh þu na mine fét áne, ac eac min
 heafod and mine handa. Ða cwæð se Hælend to him : ¹⁰

IOHANNES XIII.

Se þe clæne byð ne beþearf buton þæt man his fēt þwea,
 ac ys eall clæne : and ge synd sume clæne, næs na ealle.
 11 He wiste witodlice hwa hyne sceolde belæwan ; forþam
 12 he cwæð, Ne synd ge ealle clæne. Syððan he hæfde
 heora fēt aþwogene, he nam his reaf ; and þa he sæt, he
 13 cwæð eft to hym : Wite ge hwæt ic eow dyde ? Ge
 clypiað me Lareow and Dryhten ; and wel ge cweðað ;
 14 swa ic eom soðlice. Gif ic þwoh eowre fēt, ic þe eom
 eower Lareow and eower Hlaford, and ge sceolon eac
 15 þwean eower ælc oðres fēt. Ic eow sealde bysne, þæt
 16 ge dōn swa ic eow dyde. Soðlice ic eow secge, Nys se
 þeowa furðra þonne his hlaford ; ne se ærend-raca nys
 17 mærra þonne se þe hyne sende. Gif ge þas þing witon,
 18 ge beoð eadige gif ge hig doð. Ne secge ic be eow
 eallon : ic wat hwylce ic geceas ; ac þæt þæt halige ge-
 writ sy gefylled, þe cwyrð, Se þe ytt hlaf myd me, áhefð
 19 hys hó ongean me. Nu ic eow secge, ærþam þe hyt ge-
 weorðe, þæt ge gelyfon, þonne hyt geworden byð, þæt ic
 20 hyt eom. Soð ic eow secge, Se þe underfehð þæne þe
 ic sende, underfehð me ; and se þe underfehð me, under-
 21 fehð þæne þe me sende. Ða se Hælend þas þing sæde,
 he wæs gedrefed on gaste, and cyðde, and cwæð : Soð
 22 ic eow secge, þæt eower án me belæwð. Ða leorning-
 cnyhtas beheold heora ælc oðerne, and him twynode be
 23 hwam he hit sæde. An þæra leorning-cnyhta hlinode
 24 on þæs Hælendes bearme, þone se Hælend lufode. Si-
 mon Petrus bicnode to þyson, and cwæð to him : Hwæt
 25 is se þe he hyt big segð ? Witodlice þa he hlinode ofer
 þæs Hælendes breostum, he cwæð to him : Dryhten,
 26 hwæt ys he ? Se Hælend him andswarode, and cwæð :
 He ys se þe ic ræce bedyppedne hlaf. And þa ða he
 27 bedypte þone hlaf, he sealde hyne Iudas Scariothe. And
 þa æfter þam bitan Satanas eode on hyne. Ða cwæð se
 28 Hælend to him : Dó raðe þæt þu don wylt. Nyste nan

IOHANNES XIV.

pæra sittendra to hwam he þæt sæde. Sume wendon, 29
forþam Iudas hæfde scrin, þæt se Hælend hit cwæde be
hym, Bige þa þing þe us þearf sy to þam freols-dæge ;
oððe þæt he sealde sum þing þearfendum mannum. Ða 30
he nam þone bitan he eode út þær-rihte : hit wæs niht
þa he út-eode ; and se Hælend cwæð : Nu ys mannes 31
Sunu geswutelod, and God ys geswutelod on him. Gif 32
God ys geswutelod on him, and God geswutelað hine on
hym sylfum.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ ON FRIGE-DÆG, ON ÐÆRE FEORÐAN WUCAN OFER EASTRON.

La bearn, nu gyt ic eom gehwæde tid mid eow. Ge me 33
secað : and swa ic þam Iudeum sæde, Ge ne magon far-
an þyder þe ic fare ; and nu ic eow secge. Ic eow sylle 34
niwe bebod, þæt ge lufion eow betwynan, swa ic eow
lufode. Be þam oncnawað ealle men þæt ge synd mine 35
leorning-cnyhtas, gif ge habbað lufe eow betwynan.
Simon Petrus cwæð to him : Dryhten, hwyder gæst þu ? 36
Se Hælend hym andswarode, and cwæð : Ne miht þu me
fylían þyder ic nu fare : þu færst eft æfter me. Petrus 37
cwæð to him : Hwi ne mæg ic þe nu fylían ? ic sylle min
líf for þe. Se Hælend him andswarode, and cwæð : Þin 38
líf þu sylst for me ? Soð ic þe secge, Ne cræwð se cocc,
ær þu wiðsæcst me þriwa.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ TO ÐÆRE MÆSSAN PHILIPPI AND IACOBI.

XIV. And he cwæð to hys leorning-cnyhtum : Ne sy 1
eower heorte gedrefed : ge gelyfað on God, and gelyfað
on me. On mines Fæder huse synd manega eardung- 2
stowa : ne sæde ic eow. Hyt ys lytles wana þæt ic fare,
and wylle eow eardung-stowe gegearwian. And gif ic 3
fare, and eow eardung-stowe gegearwige, eft ic cume,
and nime eow to me sylfum ; þæt ge syn þær ic eom.
And ge witon hwyder ic fare, and ge cunnon þone weg. 4

IOHANNES XIV.

5 Thomas cwæð to hym : Dryhten, we nyton hwyder þu
 6 færst ; and hu mage we þone weg cunnan ? Se Hælend
 cwæð to him : Ic eom weg, and soðfæstnys, and lif :
 7 ne cymð nan to Fæder, buton þurh me. Gif ge cuðon
 me, witodlice ge cuðon minne Fæder : and heonon-forð
 8 ge hyne gecnawað, and ge hine gesawon. Philippus
 cwæð to him : Dryhten, ætýw ús þone Fæder, and we
 9 habbað genoh. Se Hælend cwæð to him : Philippus,
 swa lange tid ic wæs mid eow, and ge ne gecneowon
 me : se þe mé gesyhð, gesyhð minne Fæder : humeta
 10 cwyst þu, Ætýw ús pinne Fæder ? Ne gelyfst þu þæt ic
 eom on Fæder, and Fæder ys on me ? þa word þe ic to
 eow sprece, ne sprece ic hig of me sylfum : se Fæder
 11 þe wunað on me, he wyrceð þa weorc. Ne gelyfe ge
 þæt ic eom on Fæder, and Fæder ys on me : gelyfað for
 12 þam weorcum. Soð ic eow secge, Se þe gelyfð on me,
 he wyrceð þa weorc þe ic wyrce, and he wyrceð maran
 13 þonne þa synd ; forþam þe ic fare to Fæder. And ic
 do swa hwæt swa ge biddað on minum naman, þæt Fæ-
 14 der sig gewuldrod on Suna. Gif ge hwæt me biddað
 on minum naman, þæt ic do.

DYS SCEAL ON PENTECOSTENES MÆSSE-ÆFEN.

15 Gif ge me lufiað, healdað mine bebodu. And ic bidde
 16 Fæder, and he sylð eow oðerne Frefriend, þæt beo æfre
 17 mid eow ; soðfæstnysse Gast, þe þes middan-eard ne
 mæg underfon : he ne can hyne, forþam þe he ne gesyhð
 hyne : ge hyne cunnon, forþam þe he wunað mid eow,
 18 and bið on eow. Ne læte ic eow steop-cild : ic cume
 19 to eow. Nu gyt ys an lytel fyrst, and middan-eard me
 ne gesyhð : ge me geseoð ; forþam ic lybbe, and ge
 20 lybbað. On þam dæge ge gecnawað þæt ic eom on
 minum Fæder, and ge synd on me, and ic eom on eow.
 21 Se þe hæfð mine bebodu, and hylt þa, he ys þe me lufað :
 min Fæder lufað þæne þe me lufað, and ic lufige hyne,

and geswutelige him me sylfne. Iudas cwæð to hym, 22
 (næs na sé Scarioth): Dryhten, hwæt ys geworden, þæt
 þu wylt þe sylfne geswutelian us, næs middan-earde?
 Se Hælend andswarode, and cwæð to him: 23

ÐYS GODSPEL SCEAL ON PENTECOSTENES MÆSSE-DÆG.
 Gif hwa me lufað, he hylt mine spræce, and min Fæder
 lufað hine; and we cumað to him, and we wyrcað eard-
 ung-stowa mid him. Se þe me ne lufað, ne hylt he 24
 mine spræca: and nys hyt min spræc þe ge gehyrdon,
 ac þæs Fæder þe me sende. Þas þing ic eow sæde, þa 25
 ic mid eow wunode. Se Halga Frefre-Gast, [þe Fæder 26
 sent on minum naman, eow lærð ealle þing; and he lærð
 eow ealle þa þing þe ic eow secge. Ic læfe eow sibbe; 27
 ic sylle eow mine sibbe: ne sylle ic eow sibbe swa mid-
 dan-eard sylð. Ne sy eower heorte gedrefed, ne ne forht-
 ige ge. Ge gehyrdon þæt ic eow sæde, Ic gá, and ic cume 28
 to eow. Witodlice gif ge me lúfedon, ge geblissodon;
 forþam þe ic fare to Fæder; forþam Fæder ys mara þonne
 ic. And nu ic eow sæde, ærþam þe hit geweorðe, þæt 29
 ge gelyfon, þonne hit geworden bið. Ne sprece ic nu 30
 na fela wið eow: þyses middan-eardes ealdor cymð, and
 he næfð nan þing on me: ac þæt middan-eard on- 31
 cnawe þæt ic lufige Fæder, and ic do swa Fæder me be-
 bead. Arisað, uton gán heonon.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ TO SCĒ VITALIS MÆSSAN.

XV. Ic eom soð wín-eard, and min Fæder ys eorð- 1
 tilia. He deð ælc twig aweg on me þe blæda ne byrð; 2
 and he feormað ælc þæra þe blæda byrð, þæt hyt bere
 blæda þe swiþor. Nu ge synd clæne for þære spræce þe 3
 ic to eow spræc. Wuniað on me, and ic on eow. Swa 4
 twig ne mæg blæda beran him-sylf, buton hit wunige on
 win-earde, swa ge ne magon eác, buton ge wunion on
 me. Ic eom wín-eard, and ge synd twigu: Se þe wunað 5
 on me, and ic on him, se byrð mycle blæda: forþam ge

IOHANNES XV.

6 ne magon nan þing don butan me. Gif hwa ne wunað
on me, he byð aworpen út swa twig, and fordrwað ;
and hig gaderiað þa, and doð on fýr, and hig forbyrnað.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON WODNES-DÆG OFER ASCENSIO
DOMINI.

7 Gif ge wuniað on mīe, and mine word wuniað on eow,
biddað swa hwæt swa ge wyllon, and hyt byð eower.
8 On þam ys min Fæder geswutelod, þæt ge beron mycle
9 blæda, and beon mine leorning-cnyhtas. And ic lufode
10 eow swa Fæder lufode me : wuniað on minre lufe. Gif
ge mine bebodu gehealdað, ge wuniað on minre lufe ;
swa ic geheold mines Fæder bebodu, and ic wunige on
11 hys lufe. Ðas þing ic eow sæde, þæt min gefea sy on
eow, and eower gefea sy gefullod.

ÐYS GEBYRAÐ TO ÐÆRA APOSTOLA MÆSSE-DAGON.

12 Ðis ys min bebod, þæt ge lufion eow gemænelice, swa ic
13 eow lufode. Næfð nán man maran lufe þonne þeos ys,
14 þæt hwa sylle his líf for his freondum. Ge synd mine
15 frynd, gif ge doð þa þing þe ic eow bebeode. Ne telle
ic eow to þeowan ; forþam se þeowa nat hwæt se hlaford
deð : ic tealde eow to freondum ; forþam ic cyðde eow
16 ealle þa þing þe ic gehyrde æt minum Fæder. Ne ge-
cure ge me, ac ic geceas eow, and ic sette eow, þæt ge gán
and blæda beron, and eowre blæda gelæston ; þæt Fæder
sylle eow swa hwæt swa ge biddað on minum naman.

AND ÐYS GEBYRAÐ TO ÐÆRA APOSTOLA MÆSSE-
DAGON.

17 Ðas þing ic eow beode, þæt ge lufion eow gemænelice.
18 Gif middan-eard eow hatað, witað þæt he hatede me ær.
19 eow. Gif ge of middan-earde wæron, middan-eard
lufode þæt his wæs : forþam þe ge ne synd of middan-
earde, ac ic eow geceas of middan-earde, forþig middan-
20 eard eow hatað. Gemunað minre spræce þe ic eow
sæde, Nis se þeowa mærra þonne his hlaford. Gif hig

IOHANNES XVI.

mæ ehton, hig wyllað ehtan eower : gif hig mine spræce heoldon, hig healdað eac eowre. Ac ealle þas þing hig ²¹ doð eow for minum naman ; forþam þe hig ne cunnon þone þe me sende. Gif ic ne come, and to him ne spræce, ²² næfdon hig nane synne : nu hig nabbað nane lade be heora synne. Se þe me hatað hatað minne Fæder. Gif ²⁴ ic nāne weorc ne worhte on him, þe nan oðer ne worhte, næfdon hig nane synne : nu hig gesawon, and hig hatedon ægðer ge mé, ge minne Fæder. Ac þæt seo spræc ²⁵ sy gefylled þe on hyra á awriten ys. Ðæt hig hatedon me buton gewyrhtum.

ÐYS GEBYRAÐ ON SUNNAN-DÆG, OFER ASCENSIO DOMINI.

Þonne se Frefriend cymð, þe ic eow sēnde fram Fæder, ²⁶ soðfæstnysse Gast, þe cymð fram Fæder, he cyð gewitnesse be me : and ge cyðað gewitnesse, forþam ge wær- ²⁷ on fram fruman mid mé.

XVI. Þas þing ic eow sæde, þæt ge ne swicion. Hig ² doð eow of gesomnungum ; ac seo tid cymð, þæt ælc þe eow ofslyhð wenð þæt he þenige Gode. And þas þing ³ hig doð, forþam þe hig ne cuðon minne Fæder, ne me. Ac þas þing ic eow sæde, þæt ge gemunon, þonne heora ⁴ tid cymð, þæt ic hit eow sæde. Ne sæde ic eow þas þing æt fruman, forþam þe ic wæs mid eow.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON SUNNAN-DÆG, ON DÆRE FEORÐAN WUCAN OFER EASTRON.

Nu ic fare to þam ðe me sende, and eower nān ne acsað ⁵ me, Hwyder ic fare ? Ac forþam ðe ic spræc þas þing ⁶ to eow, unrotnys gefylde eowre heortan. Ac ic eow ⁷ secge soðfæstnysse ; Eow fremað þæt ic fare : gif ic ne fare, ne cymð se Frefriend to eow : witodlice gif ic fare, ic hyne sende to eow. And þonne he cymð, he þywð ⁸ s þysne middan-eard be synne, and be rihtwisnesse, and be dōme : be synne, forþam hig ne gelyfdon on me ; ⁹

IOHANNES XVI.

10 be rihtwisnyse, forþam ic fare to Fæder, and ge me ne
 11 geseoð ; be dōme, forþam þyses middan-eardes ealdor ys
 12 gedemed. Gyt ic hæbbe eow fela to secgenne, ac ge
 13 hyt ne magon nū acuman. Þonne þære soðfæstnyse
 Gast cymð, he lærð eow ealle soðfæstnyse : ne sprycð
 he of him-sylfum, ac he sprycð þa þing þe he gehyrð :
 14 and cyð eow þa þing þe towearde synd. He mé geswu-
 15 telað ; forþam he nimð of minum, and cyð eow. Ealle
 þa þing ðe min Fæder hæfð synd míne ; forþig ic cwæð,
 þæt he nimð of minum, and cyð eow.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ OFER EASTRON, TWA WUCAN, ON SUNNAN-DÆG.

16 Nu ymbe an lytel ge me ne geseoð ; and eft ymbe lytel
 17 ge me geseoð, forþam þe ic fare to Fæder. Ða cwædon
 his leorning-enyhtas him betwynan : Hwæt ys þæt he
 us segð, Ymbe lytel ge me ne geseoð ; and eft ymbe
 18 lytel and ge me geseoð ; and þæt ic fare to Fæder? Hig
 cwædon witodlice : Hwæt ys þæt he cwyrð, Ymbe lytel ?
 19 we nyton hwæt he sprycð. Se Hælend wiste þæt hig
 woldon hyne acsian, and he cwæð to hym : Be þam ge
 smeageað betweonan eow, forþam ic sæde, Ymbe lytel
 20 ge me ne geseoð ; and eft ymbe lytel ge me geseoð : soð
 ic eow secge, Ðæt ge heofiað and wepað, middan-eard
 geblissað ; and ge beoð unrote, ac eower unrotnys byð
 21 gewend to gefeán. Ðænne wíf cenð, heo hæfð unrot-
 nyse, forþam þe hyre tid com : þonne heo cenð cnapan,
 ne geman heo þære hefnyse for gefeán, forþam man
 22 byð acenned on middan-eard. And witodlice ge habbað
 nu unrotnyse : eft ic eow geseo, and eower heorte ge-
 blissað ; and nan man ne nimð eowerne gefeán fram
 23 eow. And on þam dæge ge ne biddað me nanes þinges.

ÐYS GODSPEL SCEAL ON ÐONE FEORÐAN SUNNAN-DÆG OFER EASTRON.

Soð ic eow secge, Gif ge hwæt biddað minne Fæder on

IOHANNES XVII.

minum naman, he hyt sylð eow. Oð þys ne bæde ge nān 24
 þing on minum naman : biddað, and ge underfoð, þæt
 eower gefeá sy full. Ðas þing ic eow sæde on bigspell- 25
 um : seo tid cymð, þonne ic eow ne sprece on bigspellum,
 ac ic cyðe eow openlice be minum Fæder. On þam dæge 26
 ge biddað on minum naman ; and ic eow ne secge for-
 þam ic bidde minne Fæder be eow. Witodlice se Fæder 27
 eow lufað, forþam þe ge lufedon me, and gelyfdon þæt
 ic cóm of Gode. Ic for fram Fæder, and com on mid- 28
 dan eard : eft ic forlæte middan-eard, and fare to Fæder.
 Hys leorning-cnyhtas cwædon to hym : Nu, þu sprycst 29
 openlice, and ne segst nan bigspell. Nu we witon þæt 30
 þu wast ealle þing, and þe nys nan þearf þæt ænig þe
 acsie : on þysum we gelyfað þæt þu come of Gode. Se 31
 Hælend him andswarode, and cwæð : Nu ge gelyfað.
 Nu, cóm tíð, and cymð, þæt ge to-faron æghwyle to his 32
 agenum, and forlæton mé áne : and ic ne eom ána,
 forþam min Fæder ys mid me. Ðas þing ic eow sæde, þæt 33
 ge habbon sibbe on me. Ge habbað hefige byrðene on
 middan-earde : ac getruwiað ; ic oferswiðde middan-eard.

ÐYS GODSPEL GEBYRÐ ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE GANG-WUCAN TO ÐAM VIGILIAN.

XVII. Ðas þing se Hælend spræc, and ahóf up his eagan 1
 to heofenum, and cwæð : Fæder, tíð ys cumen ; geswu-
 tela þinne Sunu, þæt þin Sunu geswutelige þe : and swa 2
 þu hym sealdest anweald ælces mannes, þæt he sylle éce
 líf eallum þam ðe þu hym sealdest. Ðis ys soðlice éce 3
 líf, þæt hig oncnawon þæt þu eart án soð God, and se þe
 þu sendest, Hælend Crist. Ic þe geswutelode ofer eorð- 4
 an : ic geendode þæt weorc þæt þu me sealdest to don-
 ne. And nu, þu Fæder, gebeorhta mé mid þe sylfum 5
 þære beorhtnyse þe ic hæfde mid þe, ærþam þe middan-
 eard wære. Ic geswutelode þinne naman þam mannum 6
 þe ðu me sealdest of middan-earde : hig wæron þíne,

IOHANNES XVII.

and þu hig sealdest me ; and hig geheoldon þine spræce.
 7 Nu hig gecneowon þæt ealle þa þing þe ðu me sealdest
 8 synd of þe. Forþam ic sealde him þa word þe ðu sealdest
 me ; and hig underfengon and oncneowon soðlice
 þæt ic com of þe ; and hig gelyfdon þæt ðu me sendest.
 9 Ic bidde for hig : ne bidde ic for middan-earde, ac for
 10 þa ðe þu me sealdest ; forþam hig synd þine. And ealle
 mine synd þine, and þine synd mine ; and ic eom geswu-
 11 telod on him. And nu ic ne eom on middan-earde, and
 hig synd on middan-earde, and ic cume to þe.

ÐYS GODSPEL GEBYRÐ ON WODNES-DÆG, ON ÐÆRE
 FEORÐAN WUCAN OFER EASTRON.

[On þære tide se Hælend beheold his leorning-cnyhtas,
 and cwæð:] Halga Fæder, heald on þinum naman þæt
 12 þu me sealdest, þæt hig syn án, swa wyt synd. Ða ic
 wæs mid him, ic heold hig on þinum naman : ic heold
 þa ðe þu me sealdest, and ne forwearð heora nán, buton
 forspyllednysse bearn ; þæt þæt halige gewrit sy gefylled.
 13 Nu ic cume to þe, and þas þing ic sprece on middan-
 earde, þæt hig habbon minne gefeán gefylledne on him-
 14 sylfum. Ic sealde him þine spræce ; and middan-eard
 hig hæfde on hatunge ; forþam hig ne synd of middan-
 15 earde, swa ic eac ne eom of middan-earde. Ne bidde ic
 þæt þu hig nime of middan-earde, ac þæt þu hig gehealde
 16 of yfele. Ne synd hig of middan-earde, swa ic ne eom of
 17 middan-earde. Gehalga hig in soðfæstnysse : þin spræc
 18 ys soðfæstnys. Swa þu me sendest on middan-eard, ic
 19 sende hig on middan-eard. And for hig ic halgige me
 20 sylfne, þæt hig syn eac gehalgode on soðfæstnysse. Witod-
 lice ne gebidde ic for hig áne, ac eac for þa ðe gyt sceolon
 21 gelyfan þurh heora word on me ; þæt ealle syn án ; swa
 þu, Fæder, eart on me, and ic on þe, þæt hig syn eac án on
 22 unc : þæt middan-eard gelyfe þæt ðu me sendest. And
 ic sealde him þa beorhtnysse þe ðu me sealdest ; þæt hig

IOHANNES XVIII.

syn án, swa wyt syn án. Ic eom on him, and þu eart on 23
 me, þæt hig syn geendode on án; þæt middan-eard on-
 cnawe þæt þu me sendest, and lufodest hig, swa þu me
 lufodest. Fæder, ic wylle þæt ða, þe þu me sealdest, syn 24
 mid mé þær ic eom; þæt hig geseon mine beorhtnysse,
 þe ðu me sealdest: forþam þu lufodest me ær middan-
 eard geset wære. Lá rihtwísa Fæder, middan-eard þé 25
 ne gecneow: witodlice ic þe gecneow, and hig oncneow-
 on þæt ðu me sendest. And ic him cyðde þinne naman, 26
 and gýt wylle cyðan; þæt seo lufu, ðe þu me lufodest, sy
 on him, and ic eom on him.

DES PASSIO GEBYRÆÐ ON LANGA-FRIGE-DÆG.

XVIII. Ða se Hælend þas þing cwæð, þa eode he ofer 1
 þa burnan Cedron, þær wæs án wyrt-tún, in to þam he
 eode, and his leorning-cnihtas. Witodlice Iudas, þe hyne 2
 belæwde, wiste þa stowe, forþam þe se Hælend oft-rædlice
 cóm þyder mid hys leorning-cnyhtum. Ða underfeng 3
 Iudas þæt fole and þa þegnas, æt þam bisceopum and
 æt þam Phariseon, and cóm þyder mid leoht-fatum, and
 mid blasum, and mid wæpnum. Witodlice se Hælend 4
 wiste ealle þa þing ðe him towearde wæron: he eode þa
 forð, and cwæð to him: Hwæne séce ge? Hig andsware- 5
 don him, and cwædon: Þone Nazareniscan Hælend.
 Se Hælend cwæð: Ic hit eom. Soðlice Iudas, þe hyne
 belæwde, stod mid him. Ða he openlice sæde, Ic hit 6
 eom, þa eodon hig under-bæc, and feollon on þa eorðan.
 Eft he hig axode: Hwæne séce ge? Hig cwædon: 7
 Þone Nazareniscan Hælend. Se Hælend hym andswaro- 8
 de: Ic sæde eow þæt ic hit eom: gyf ge witodlice mé
 secað, lætað þas faran: þæt seo spræc wære gefylled, þe 9
 he cwæð, Ðæt ic nænne þæra ne forspille, þe þu me seal-
 dest. Witodlice Simón Petrus ateah hys sweord, and sloh 10
 þæs bisceopes þeowan, and acearf him of þæt swyðre eare.
 Þæs þeowan nama wæs Malchus. Ða cwæð se Hælend 11

IOHANNES XVIII.

to Petre : Dó þin sweord on hys scæðe : þone calic þe
 12 min Fæder me sealde, ne drince ic hine ? Þæt folc, and
 se ealdor, and þæra Iudea þegnas namon þone Hælend,
 13 and bundon hine, and læddon hine ærest to Annan, se
 wæs Caiphas sweor ; and se Caiphas wæs þæs geares
 14 bisceop. Witodlice Caiphas dihte þam Iudeum, and
 cwæð, þæt hyt betere wære þæt án man swulte for folce.
 15 Simón Petrus fyligde þam Hælende, and oðer leorning-
 cnyht : se oðer leorning-cnyht wæs þam bisceope cuð ;
 and he eode in myd þam Hælende on þæs bisceopes
 16 cafer-tún. Petrus stod æt þære dura þær-úte. Ða eode
 se leorning-cnyht út, þe wæs þæs bisceopes cuða, and
 17 cwæð to þære dure-þinene, and lædde Petrum in. Ða
 cwæð seo duru-þinen to Petre : Cwyst þu eart þu of
 þyses leorning-cnyhtum ? Ða cwæð he : Nice, ne eom
 18 ic. Ða þeowas and þa þegnas stodon æt þam glédon,
 and wyrmdon hig ; forþam hit wæs ceald : witodlice
 19 Petrus stod mid him, and wyrmdon hyne. Se bisceop
 acsode þone Hælend ymbe hys leorning-cnyhtas, and
 20 ymbe hys láre. Ða andswarode se Hælend, and cwæð :
 Ic spræc openlice to middan-earde ; and ic lærde symle
 on gesomnunge, and on temple, þær ealle Iudeas togæ-
 21 dere comon ; and ic ne spræc nan þing digelice. Hwi
 acsast þu me ? aca þa ðe gehyrdon hwæt ic to hym
 22 spræce : hig witon þa ðing þe ic hym sæde. Ða he þys
 cwæð, þa sloh án þæra þegna þe þar stodon þone Hælend
 mid his handa, and cwæð : Andswarast þú swa þam
 23 bisceope ? Se Hælend andswarode hym, and cwæð :
 Gif ic yfele spræce, cyð gewitnysse be yfele : gif ic wel
 24 spræce, hwi beatst þu me ? Ða sende Annas hyne to
 25 þam bisceope gebundenne. And Simón Petrus stod
 and wyrmdo hine. Ða cwædon hig to hym : Cwyst þu
 eart þu of his leorning-cnyhtum ? He wiðsóc, and cwæð :
 26 Ic ne eom. Ða cwæð án þæs bisceopes þeowena, his

IOHANNES XVIII.

cūða þæs eare sloh Petrus óf: Hu ne geseah ic þe on
 þam wyrt-tune mid him? Petrus þa eft wiðsóc: and 27
 sona se cocc creow. Ða gelæddon hig þone Hælend to 28
 Caiphān on þæt dóm-ern: hyt wæs þa morgen; and hig
 sylfe ne eodon in to þam dóm-erne, þæt hig næron be-
 smitene; ac þæt hig æton heora Eastron. Ða eode Pila- 29
 tus út to him, and cwæð: Hwylce wrohte bringe ge
 ongean þysne man? Hig andswaredon, and cwædon to 30
 him: Gif he nære yfel-dæde, ne sealde we hyne þe. Ða 31
 cwæð Pilatus to him: Nimað hine, and demað him be
 eowre æ. Ða cwædon þa Iudeas to him: Us nis alyfed
 þæt we ænigne man ofslean: þæt þæs Hælendes spræc 32
 wære gefylled, þe he cwæð, þa he geswutelode hwylcon
 deaðe he swulte. Ða eode Pilatus eft in to þam dom- 33
 erne, and clypode þone Hælend, and cwæð to hym:
 Eart þu Iudea cining? Ða andswarode se Hælend hym, 34
 and cwæð: Cwyst þu þis of þe sylfum, hwæðer þe hyt
 þe oðre sædon? Pilatus hym andswarode, and cwæð: 35
 Cwyst þu eom ic Iudeisc? Ðín þeod and þine bisceopas
 þe sealdon me: hwæt dydest þu? Ða cwæð se Hælend: 36
 Mín ríce nys of þysum middan-earde: gif mín ríce wære
 of þysum middan-earde, witodlice míne þegnas fuhton,
 þæt ic nære geseald Iudeum: nys mín ríce of þysum
 middan-earde. Ða cwæð Pilatus to hym: Eart þu wit- 37
 odlice cyning? Se Hælend hym andswarode, and
 cwæð: Þu hyt segst þæt ic eom cyng. On þam ic eom
 geboren, and to þam ic cóm on middan-eard, þæt ic cyðe
 soðfæstnysse. Ælc þæra þe ys on soðfæstnysse gehyrð
 mine stefne. Ða cwæð Pilatus to hym: Hwæt ys soð- 38
 fæstnys? And þa he þis cwæð, þa eode he eft út to
 þam Iudeum, and cwæð to hym: Ne funde ic nænne
 gylt on þysum men. Hit ys eower gewuna, þæt ic for- 39
 gife eow ænne man on Eastron: wylle ge þæt ic forgife
 eow Iudea cyning? Hig clypedon ealle, and cwæð- 40

IOHANNES XIX.

on : Ná þysne, ac Barrabán. Witodlice Barrabas wæs þeof.

XIX. Ða nam Pilatus þone Hælend, and swang hyne.
 2 And þa þegnas wundon þyrnenne cyne-helm, and asetton
 hyne on his heáfod, and scryddon hyne mid purpuran
 3 reafe; and hig comon to hym, and cwædon: Hál beo
 þu, Iudea cyning! and hi plætton hyne mid heora hand-
 4 um. Ða eode Pilatus eft út, and cwæð: Nu, ic hyne
 læde hyder út to eow, þæt ge ongiton þæt ic ne funde
 5 nænne gylt on hym. Ða eode se Hælend út, and bær
 þyrnenne cyne-helm, and purpuran reaf. And sæde
 6 him: Hér is man! Witodlice þa ða bisceopas and þa
 þegnas hine gesawon, þa clypodon hig, and cwædon:
 Hóh hyne, hóh hyne. Ða cwæð Pilatus to him: Nime
 ge hyne, and hoð: ic ne funde nænne gylt on hym.
 7 Ða Iudeas him andswaredon, and cwædon: We habbað
 æ, and be ure æ he sceal sweltan; forþam þe he cwæð
 8 þæt he wære Godes Sunu. Ða Pilatus gehyrde þas
 9 spræce, þa ondred he him þæs þe swiðor; and eode eft
 in to þam dóm-erne, and cwæð to þam Hælende: Hwa-
 non eart þu? Witodlice se Hælend hym ne sealde nane
 10 andsware. Ða cwæð Pilatus to hym: Hwi ne sprycst
 þu wið me? nast þu þæt ic hæbbe mihte þe to honne,
 11 and ic hæbbe mihte þe to forlætenne? Se Hælend hym
 andswarode: Næfdest þu náne mihte ongean me, buton
 hyt wære þé ufan geseald: forþam se hæfð maran synne,
 12 sé ðe me þe sealde. And syððan sohte Pilatus hu he
 hine forlete. Ða Iudeas clypodon, and cwædon: Gif
 þu hine forlætst, ne eart þu þæs Caseres freond: ælc
 þæra þe hyne to cyngde deð, ys þæs Caseres wiper-saca.
 13 Ða Pilatus þas spræce gehyrde, þa lædde he út þone
 Hælend, and sæt æt-foran þam dóm-setle, on þære stowe
 þe ys genemned Lithostrátós, and on Ebreisc Gabbathá.
 14 Hyt wæs þa Eastra gegearcung-dæg, and hyt wæs seo

syxte tíð : þa cwæð he to þam Iudeum : Her ys eower
 Cyning ! Hig clypodon ealle, and cwædon : Nim hyne, ¹⁵
 nim hyne, and hōh. Ða cwæð Pilatus : Sceal ic hōn
 eowerne cyning ? Him andswaredon þa bisceopas, and
 cwædon : Næbbe we nænne cyning, buton Casere. Ða ¹⁶
 sealde he hyne hym to ahōnne. Ða namon hig þone
 Hælend, and tugon hine út ; and bæron his rode mid ¹⁷
 him, on þa stowe þe ys genemned heafod-pannan stow,
 and on Ebreisce, Golgotha : Þær hig hyne ahengon, and ¹⁸
 twegen oðre mid him, on twa healfa, and þone Hælend
 on middan. Witodlice Pilatus wrat ofer-gewrit, and ¹⁹
 sette ofer his rōde. Þær wæs on gewriten, ÐIS YS SE
 NAZARENISCEA HÆLEND, IUDEA CYNING. Manega þæra ²⁰
 Iudea ræddon þis gewrit ; forþam þe seo stow wæs ge-
 hende þære ceastre þær se Hælend wæs ahangen. Hit
 wæs awriten Ebreisceon stafon, and Grecisceon, and
 Leden stafon. Ða cwædon þa bisceopas to Pilate : Ne ²¹
 wrít þu Iudea Cyning, ac þæt he cwæde, Ic eom Iudea
 Cyning. Ða cwæð Pilatus : Ic wrat þæt ic wrat. Ða ²²
 þa ceman hyne ahengon, hig namon his reaf, and ²³
 worhton feower dælas, ælcon ceman ænne dæl ; and
 tunecan : seo tunece wæs unasiwod, and wæs eall awef-
 en. Ða cwædon hig him betweonan : Ne slite we hig, ²⁴
 ac uton hleotan hwylces ure heo sy : þæt þæt halige
 gewrit sy gefylled, þe þus cwyð, Hig todældon hym míne
 reaf, and ofer mine reaf hig wurpon hlot. Witodlice
 þus dydon þa ceman. Ða stodon wið þa rōde þæs Hæl- ²⁵
 endes móder, and his moder swuster, María Cleophe,
 and María Magdalenisce. Ða se Hælend geseah his ²⁶
 moder, and þone leorning-cnyht standende, þe he lufode,
 þa cwæð he to his meder : Wíf, her ys þin sunu ! Eft ²⁷
 he cwæð to þam leorning-cnyhte : Her ys þin moder !
 And of þære tide se leorning-cnyht hig nam to him.
 Æfter þyson, þa se Hælend wiste þæt ealle þing wæron ²⁸

IOHANNES XIX.

geendode, þæt þæt halige gewrit wære gefylled, þa cwæð
 29 he : Me þyrst. Ða stod án fæt full ecedes : hig bewund-
 on áne spingan myd ysopo, seo wæs full ecedes, and
 30 setton to his muðe. Ða se Hælend onfeng þæs ecedes,
 þa cwæð he : Hyt ys geendod : and he ahyld e his heafod,
 31 and ageaf his gast. Ða Iudeas bædon Pilatum þæt man
 forbræce heora sceancan, and lete hig nyper ; forþam þe
 hit wæs gegearcung-dæg ; þæt þa lichaman ne wunedon
 on róde on reste-dæge : se dæg wæs mære reste-dæg.
 32 Ða comon þa ceman, and bræcon ærest þæs sceancan,
 33 þe mid him ahangen wæs. Ða hig to þam Hælende
 comon, and gesawon þæt he dead wæs, ne bræcon hig
 34 na his sceancan : ac án þæra cempena geopenode his
 sídan mid spere, and hrædlice þár fleow blod út, and
 35 wæter. And se ðe hyt geseah cyðde gewitnesse, and
 his gewitnes is soð, and he wat þæt he soð sæde, þæt ge
 36 gelyfon. Ðas þing wæron gewordene, þæt þæt gewrit
 37 wære gefylled, Ne forbræce ge nán bân on him ; hig
 38 geseoð on hwæne hig on-fæstnodon. Witodlice Iosep
 fram Arimathía bæd Pilatus, þæt he moste niman þæs
 Hælendes lichaman, forþam þe he wæs þæs Hælendes
 leorning-cnyht : þys he dyde dearnunga, for þæra Iudea
 ege : and Pilatus hym lyfde. Ða com he, and nam þæs
 39 Hælendes lichaman. And Nichodemus com þyder, se
 þe ærest com to þam Hælende on niht, and brohte wirt-
 40 gemang and alewan, swylce hund-teontig boxa. Hig
 namon þæs Hælendes lichaman, and bewundon hwe
 mid linenum claðe, mid wirt-gemangum, swa Iudea
 41 þeaw ys to bebyrgenne. Witodlice þær wæs wirt-tún
 on þære stowe þar se Hælend ahangen wæs ; and on þam
 wirt-tune wæs niwe byrgen, on þære þa gyt nan man
 42 næs aléd. Soðlice þar hig ledon þone Hælend, forþam
 þæra Iudea gearcung wæs, wið þa byrgene.

IOHANNES XX.

ÐYS SCEAL ON SÆTERNES-DÆG, ON ÐÆRE EASTER-
WUCAN.

XX. Witodlice on ánum reste-dæge seo Magdalenisce 1
 Maria cóm on mergen, ær hyt leoht wære, to þære byrg-
 ene; and heo geseah þæt se stan aweg anumen wæs
 fram þære byrgene. Ða arn heo, and com to Simone 2
 Petre, and to þam oðrum leorning-cnyhte, þe se Hælend
 lufode, and heo cwæð to hym: Hig namon Dryhten of
 byrgene, and we nyton hwar hig hyne lédon. Petrus 3
 eode út, and se oðer leorning-cnyht, and comon to þære
 byrgene. Witodlice hig twegen urnon ætgædere, and 4
 se oðer leorning-cnyht for-árn Petrus forne, and com
 raðor to þære byrgene. And þa he nyðer abeah, he 5
 geseah þa lin-wæda licgan; and ne eode þeah in. Wit- 6
 odlice Simón Petrus cóm æfter hym, and eode into þære
 byrgene, and he geseah lin-wæda licgan; and þæt swat- 7
 lin, þe wæs uppan hys heafde, ne læg hit na mid þam
 lin-wædum, ac on-sundron gefealden on ánre stowe. Ða 8
 eode eac in se leorning-cnyht, þe ærest cóm to þære byrg-
 ene, and geseah, and gelyfde. Witodlice þa gyt hig ne 9
 cuðon halige gewrit, þæt hit gebyrede þæt he sceolde
 fram deaðe arisan. Ða foron eft þa leorning-cnyhtas to 10
 þam oðrum.

ÐYS GODSPEL GEBYRÆÐ ON ÐUNRES-DÆG, INNAN
ÐÆRE EASTER-WUCAN.

Witodlice Maria stod þar úte æt þære byrgene and 11
 weop: and þa heo weop, heo abeah nyðer, and beseah
 innan þa byrgene, and geseah twegen englas sittan, mid 12
 hwitum reafe, ænne æt þam heafdum, and oðerne æt
 þam fotum, þær þæs Hælendes líc aled wæs. Hig cwæð- 13
 on to hyre: Wíf, hwi wepst þu? Ða cwæð heo to
 hym: Forþam hig namon minne Drihten, and ic nat
 hwar hig hine ledon. Ða heo þas þing sæde, þa bewende 14
 heo hig on-bæc, and geseah hwar se Hælend stod; and

IOHANNES XX.

15 heo nyste þæt hyt se Hælend wæs. Ða cwæð se Hæl-
 end to hyre : Wíf, hwi wepst þu? hwæne secst þu? Heo
 wende þæt hyt se wyrt-weard wære, and cwæð to him :
 Leof, gif þu hine name, sege me hwar þu hine ledest,
 16 and ic hine nime. Ða cwæð se Hælend to hyre : Maríá.
 Heo bewende hig, and cwæð to hym : Rabboni, þæt ys
 17 gecweden, Láreow. Ða cwæð se Hælend to hyre : Ne
 æthrin þu min ; nu gyt ic ne astah to minum Fæder.
 Gang to minum broþrum, and sege hym, Ic astige to
 minum Fæder, and to eowrum Fæder ; and to minum
 18 Gode, and to eowrum Gode. Ða com seo Magdalenisce
 Maríá, and cyðde þam leorning-cnyhtum, and cwæð : Ic
 geseah Dryhten, and þas þing he me sæde.

ÐYS GODSPEL GEBYRÆÐ SEOFON NYHT OFER EASTRON.

19 Ða hyt wæs æfen, on anon þæra reste-daga, and þa dura
 wæron belocene þær þa leorning-cnyhtas wæron gega-
 derode, for þæra Iudea ege, se Hælend cóm, and stod to-
 20 middes heora, and cwæð to him : Sig sibb mid eow. And
 þa he þæt cwæð, he ætywde him his handa and his sidan.
 Ða leorning-cnyhtas wæron bliðe, þa hig hæfdon Dryht-
 21 en gesewen. He cwæð eft to him : Sig sibb mid eow :
 22 swa swa Fæder me sende, ic sênde eow. Ða he þæt
 cwæð, þa bleow he on hig, and cwæð to him : Underfoð
 23 Haligne Gast. Þæra synna þe ge forgyfað, hig beoð
 him forgifene ; and þæra þe ge healdað, hig beoð ge-
 24 healdene. Witodlice Thomás, án of þam twelfum, þe ys
 gecweden Didimus, þæt ys Gelicost, on ure geþeode, he
 25 næs mid him, þa se Hælend com. Ða cwædon þa oðre
 leorning-cnyhtas to him : We gesawon Dryhten. Ða
 cwæð he to him : Ne gelyfe ic, buton ic geseo þæra
 nægla fæstnunge on his handa, and ic do minne finger
 on þæra nægla stede, and do mine hand to his sidan.
 26 And eft, æfter eahta dagum, his leorning-cnyhtas wæron
 inne, and Thomás mid hym : se Hælend cóm, belocenum

IOHANNES XXI.

durum, and stod to-middes hym, and cwæð: Sig eow sibb. Syððan he sæde Thomé: Do þinne finger hyder, 27 and geseoh mine handa; and nim þine hand, and do on mine sidan: and ne beo þu ungeleaful, ac geleaful. Tho- 28 mäs andswarode, and cwæð to him: Ðu eart min God, and min Dryhten. Se Hælend cwæð to him: þu gelyf- 29 dest, forþam þu me gesawe: þa synd eadige þe ne gesawon, and gelyfdon. Witodlice manega oðre tacen se Hæl- 30 end worhte on hys leorning-cnyhta gesyhðe, þe ne synd on þysse bec awritene. Witodlice þas þing synd awritene, 31 þæt ge gelyfon þæt se Hælend ys Crist, Godes Sunu; and þæt ge habbon éce líf, þonne ge gelyfað on hys naman.

ÐYS GODSPEL GEBYRÆÐ ON WODNES-DÆG, INNAN ÐÆRE EASTER-WUCAN.

XXI. Eft æfter þam se Hælend hine geswutelode þus 1 æt þære Tiberiádiscan sáe. Simón Petrus, and Thomás, 2 þe ys gecweden Gelicost, wæron ætgædere, and Nathanaél, se wæs of Chaná Galileá, and Zebedeus suna, and oðre twegen þæra leorning-cnyhta. Ða cwæð Simón 3 Petrus to him: Ic wylle gan on fixoð. Ða cwædon hig to him: And we wyllað gan mid þe. And hig eodon út, and eodon on scyp; and ne fengon nan þing on þære nihte. Witodlice on ærne mergen se Hælend stod on 4 þam stránde: ne geceowon þeah þa leorning-cnyhtas þæt hyt se Hælend wæs. Ða cwæð se Hælend to him: 5 Cnapan, cweðe ge hæbbe ge sufol? Hig andswarodon him, and cwædon: Nese. He cwæð to hym: Lætað 6 þæt nett on þa swyðran healfe þæs rewettes, and ge gemetað. Hig leton witodlice, and ne mihton hit ateon for þæra fixa mænigeo. Witodlice se leorning-cnyht þe se 7 Hælend lufode cwæð to Petre: Hyt ys Dryhten. Ða Petrus gehyrde þæt hyt Dryhten wæs, þa dyde he on his tunecan, and begyrde hine, witodlice he wæs ær nacod, and scét innan sáe. Ða oðre leorning-cnyhtas s

IOHANNES XXI.

reowon þær-to : hig wæron unfeor fram lande, swylce
 9 hyt wære twa hund elna, and tugon heora fisc-nett. Ða
 hig on land eodon, hig gesawon licgan gleda, and fisc
 10 þar-ofer, and hláf. Ða cwæð se Hælend to him : Bring-
 11 að þa fixas þe ge nu gefengon. Simón Petrus eode úp,
 and teh his nett on land, mycelra fixa full, þæra wæs
 hund-teontig and þreo and fiftig : and þa heora swa fela
 12 wæs, næs þæt nett tobrocen. Ða cwæð se Hælend to
 him : Gað hider and étað. And nán þæra þe þar sæt
 ne dorste hine acsian hwæt he wære. Hig wiston þæt
 13 hyt wæs Dryhten. And se Hælend cóm, and nam hlaf,
 14 and eac fisc, and sealde hym. On þysum wæs se Hæl-
 end þriwa geswutelod his leorning-cnyhtum, þa he aras
 15 of deaðe. Ða hig æton.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ ON PETRES MÆSSE-ÆFEN.

Da cwæð se Hælend to Simón Petre : Simón Iohannis,
 lufast þu me swyðor þonne þas ? He cwæð to him :
 Gea, Dryhten ; þu wast þæt ic þe lufige. He cwæð to
 16 him : Heald mine lamb. He cwæð eft to him : Simón
 Iohannis, lufast þu me ? He cwæð to him : Gea, Dryht-
 en ; þu wast þæt ic þe lufige. Ða cwæð he to him :
 17 Heald mine lamb. He cwæð þridan siðe to him : Si-
 món Iohannis, lufast þu me ? Ða wæs Petrus sarig,
 forþam ðe he cwæð þridan siðe to him, Lufast þu me ?
 And he cwæð to him : Dryhten, þu wast ealle þing ; þu
 wast þæt ic þe lufige. Ða cwæð he to him : Heald mine
 18 sceap. Soð ic secge þe, Ða þu gingra wære, þu gyrdest
 þe, and eodest þær þu woldest : witodlice þonne þu ealdst,
 þu strecest þine handa, and oðer þe gyrt, and læt þyder
 19 þe þu nelt. Ðæt he witodlice sæde, and tacnode hwylc-
 on deaðe he wolde God geswutelian.

ÐYS GODSPEL GEBYRAÐ ON Scē IOHANNIS EUANGE- LISTA MÆSSE-DÆG.

And þa he þæt sæde, þa cwæð he to him : Fylig me.

IOHANNES XXI.

Ða Petrus hine bewende, þa geseah he þæt se leorning- 20
 cnyht him fyligde, þe se Hælend lufode ; se þe hlinode
 on gebeorseype ofer his breost, and cwæð, Dryhten,
 hwæt ys se þe ðé belæwð? Witodlice þa Petrus þysne 21
 geseah, þa cwæð he to þam Hælende : Dryhten, hwæt
 sceal þes? Ða cwæð se Hælend to hym : Ic wylle þæt 22
 he wunige þus oð ic cume : hwæt to þe? fylig þu me.
 Witodlice þeos spræc cóm út gemang broðrum, þæt se 23
 leorning-cnyht ne swylt : and ne cwæð se Hælend to
 him, Ne swylt he ; ac, Ðus ic wylle, þæt he wunige oð
 ic cume : hwæt to þe? Ðys ys se leorning-cnyht þe cyð 24
 gewitnesse be þyson, and wrat þas þing : and we witon
 þæt hys gewitnes ys soð. Witodlice oðre manega þing 25
 synd þe se Hælend worhte : gif þa ealle awritene wæron,
 ic wene ne mihte þes middan-eard ealle þa bec befon.
 AMEN.

NOTES.

A. = Cod. MS. Bibl. Pub. Cant. I i. 2. 11.

B. = Cod. MS. C.C.C.C. S. 4. 140.

C. = Cod. MS. Bodl. No. 441.

Matt. ix. 11. ys, so A. B. C.

— xxi. 16. sacerda for sucendra, A. B. C. *absurdly*.

At the end of Matthew, B. has the following note:—“ Sic sit hoc interim. Ego ælfricus scripsi hunc librum in monasterio baðþonio, et dedi brihtwoldo preposito. Qui scripsit, vivat in pace in hoc mundo et in futuro sc̅lo; et qui legit, legator in eternum.”

Marc. iii. 18. *The MSS. omit Matheum.*

— v. 40. *The MSS. read, nam Petrum and þæs mædenes moder, etc. omitting fæder, and adding Petrum.*

— xiv. 35. *Version incorrect, ἡ ὥρα being omitted, and he on þære tide substituted.*

— xv. 32. wæron mid him gebundene: so MSS. for the Gr. ὠνειδείζον αὐτόν; but the Saxon is, no doubt, translated from one of the Latin versions.

Luc. v. 14. clænsunga for clænsunge, MSS. *omnes*.

— vi. 24. For weligum, A. B. and C. *concur in the absurd reading, witegum.*

— vii. 22. pearfan bodiað, for the Gr. πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.

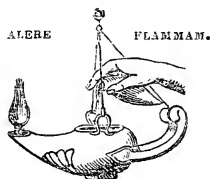
- Luc. ix. 56. *The MSS. omit all the foregoing part of this verse.*
- x. 1. *The MSS. concur in the reading, seventy-two instead of seventy.*
- — 30. *hyne up-beseonde, neither in the Gr. nor Engl.; the former has ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς.*
- xi. 8. *This widely differs from both Gr. and Engl.; the beginning, gif . . . . enuciende is in neither, and the MSS. omit the following ne.*
- xii. 50, 51. *The MSS. read (v. 50), and wene ge hu beo ic gepread; but I have, with Marshall, transferred wene ge to the beginning of v. 51.*
- — 55. *καύσων, heat, is omitted in the MSS.*
- xiii. 7. *treow, masc.; perhaps originally beam.*
- — 29. *The MSS. omit and suð-dæle.*
- xv. 7. *The MSS. omit hund before nigontigum.*
- — 8. *For ymb-styreð, inserted by Marshall, the MSS. read awent.*
- — 12. *yldra MSS. for gingra.*
- xvii. 22. *sunu MSS. for suna.*
- — 37. *MSS. gegaderud or gegaderod, in the singular.*
- xviii. 18. *The MSS. omit Lá góda.*
- xx. 15. *A. and C. read ofslage; it should correctly be ofslegenne.*
- xxi. 12. *syððan MSS. for syllað.*
- — 25. *for gedrefednyse. The erroneous rendering of the Saxon renders a deviation from the usual punctuation necessary.*
- xxii. 37. *The MSS. read rihtwisum.*
- xxiii. 15. *ic hine sende . . . the version here is false: ἀπέπεμψα γὰρ ὑμᾶς.*
- — 24. *is wanting in the MSS.*

NOTES.

- Ioh. i. 3, 4. *Here the readings of the MSS. widely differ from Marshall's text.*
- ii. 8. *The MSS. have pære instead of þam.*
- vi. 16. *is omitted in the MSS.*
- vii. 23. *Of this verse the beginning is omitted in the MSS.*
- — 28. *and gif ic secge . . . . gelic, neither in the Gr. nor the Engl.*
- viii. 9. *This is singularly defective in the Saxon ; the translator seems not to have well understood his original.*
- — 25. *fruma : τὴν ἀρχὴν so rendered. The Gothic commits the same mistake, anastodeins.*
- — 42. *In C. the final e of eowre is erased : read eower.*
- — 54. *uwre. The MSS. agree in this singular form of the pronoun.*
- xvii. 11. *On pære tide. . . . cwæð. These words are neither in the Gr. nor the Engl.*

THE END.

PRINTED BY RICHARD AND JOHN E. TAYLOR,
RED LION COURT, FLEET STREET.

Princeton Theological Seminary Libraries

1 1012 01279 9344

